BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XLVIII
B
15
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Patauÿ Typis Seminarÿ

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III - NA

Digitized by Google

HISTORIA APOSTOLICA

EX ANTIQUIS MONUMENTIS COLLECTA,

ET AD USUM

SEMINARII PATAVINI

ACCOMMODATA

A B

ANTONIO SANDINI

J. U. D. & in eodem Seminario Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, & Geographiæ Lectore.

B. R. NEAPOLIS

NAPOLI

PATAVII, Typis Seminarii MDCCXXXI.
Apud Joannem Manfrè
Superiorum permiſſu, & Privilegio.

Digitized by Google

Illuſtriſſ. ac Reverendiſſ. D.

JOANNI

ARCHIEPISCOPO

MINOTTO-OTTHOBONO

EPISCOPO PATAVINO,

ANTONIUS SANDINIUS

CUM, *antiquis Scriptoribus excuſſis, quod quiſque de Apoſtolis ſcitu dignum dicere*

Digitized by Google

videbatur, excerpſiſſem; demum cognovi, me compoſuiſſe neſcio quid Hiſtoriæ haud abſimilis illi, quæ a D. Gregorio Nazianzeno Πολλῶν νόος, multorum mens *definitur. Opuſculum iſtud ut emitterem, non ante mihi perſuaſum fuit, quam te, in cujus nomine appareret, animus deſignavit. Nec putes, hoc officium potius eſſe, quam ſententiam. Cui enim potius, quam tibi Semina-*

In Carmine ad Nicobulum.

rii

Digitized by Google

rii Patrono , & Apoſtoli-cam perſonam ſuſtinenti alumnus Seminarii Apo-ſtolicam Hiſtoriam inſcri-berem? Enimvero ſcriptio-nis genus tenue eſt , & rudioribus juvenum inge-niis accommodatum ; res tamen ipſa , quæ ſcribi-tur , per ſe magna , & digna , quæ etiam ab oc-cupatiſsimo Antiſtite perle-gatur. Talis enim eſt, ut optimum quemque Antiſti-tem , qualem te Patavina Eccleſia experitur , ad pro-

vinciæ ſuæ negotia alacrius obeunda excitare poſsit, currentemque ſponte ſua novis ſtimulis urgere. Ac ſi Hiſtoria omnis vere dicitur Magiſtra vitæ, Apoſtolica ſane in primis eſt hujuſmodi, quæ viam virtutis monſtrat ſimplicem, rectam, apertam, principio fortaſſe difficilem atque aſperam, exitu certe ſalutarem & glorioſam. Viam hanc quandoquidem tanta omnium approbatione tenere cœpiſti, perge

por-

porro ; tibique perſuade , nihil mediocre in hoc ſtadio contendenti propoſitum eſſe . Unum modo exoptandum reſtat , ut , quod a me eſt , æqui bonique facias ; nec tam cogites , quis afferam , quam quid afferam . Qua quidem de re ut minime dubitem , facit amor ille ſingularis , quo Seminarium tuum , noſque omnes ejus alumnos ita complexus es , ut in hoc maxime cu-

ram

*ram omnem & cogita-
tionem poſuiſſe videaris.
Vale.*

AD

AD LECTOREM.

QUia me nova videri dicere cupio, cum pervetera dicam, ideo Hiſtoriam Apoſtolicam inter rogantem, & reſpondentem diſciſſam exhibeo: brevem autem, & redactam in pauca; nam magis offendit nimium, quam parum. Habeo tamen mediocritatis rationem, ne brevitas defraudaſſe legentem videatur. Primum de Apoſtolis Chriſti, & Spiritus Sancti generatim atque univerſe loquor; potiora deinde cujuſque geſta ſingillatim enarro. Ubi de ſingulis egi, aliqua ſubjungo de S. Joanne Baptiſta, qui æterni Patris Apoſtolus nuncupatur. Commodius enim viſum eſt de Apoſtolis iis prius ſingulatim narrare, de quibus antea egeram in univerſum. Tum de duobus & ſeptuaginta diſcipulis, qui a Sanctis Patribus

Apoſtoli vocantur: & quoniam in horum numero Euangeliſtæ Marcus, & Lucas, ſeptemque Diaconi ab aliquibus habentur, iccirco de his etiam pauca. Ad extremum ne quid omitterem, quod ad libellum abſolvendum pertinere videretur, Titi quoque, ac Timothei virorum Apoſtolicorum vitam quam breviſſime expoſui. *Utinam*, quemadmodum ait Chryſoſtomus, *non defuiſſet, qui nobis Apoſtolorum hiſtoriam diligentiſſime traderet, non tantum quid ſcripſerint, quidve locuti ſint, ſed ut ſe ſe per omnem vitam habuerint, quid & quando comederint, quando ſederint, quo ierint, quid diebus ſingulis geſſerint, & in quibus partibus vixerint, quam introierint domum, quo navigaverint, ubinam applicuerint, atque omnia diligenter exponeret; adeo illorum omnia eximia utilitate referta ſunt*, atque adeo digna, quæ ab omnibus cognoſcantur. Quod quia

Præfat. in Epiſt. D Pauli ad Phil.

præ-

præſtitit nemo ; plurima ſunt incognita, multa incerta. Ego quidem, cum verum in occulto lateret, id maxime aſſeveravi, quodcumque mihi quam ſimillimum veri eſt viſum. Poteſt enim non ſolum aliud mihi, ac tibi, ſed mihi ipſi aliud alias videri. Si quando me interrogationibus non admodum religioſe contineo, id eo feci, quod operæ pretium videretur excedere paullulum ad rem enarrandam. Habes igitur hiſtoriam facili, & naturali quadam methodo ad juvenum ingenia, quibus ſervio, compoſitam, & quaſi indicem fontium illorum, ad quos ſi, nobis eiſdem ducibus, aliiſve, perveneris, ea, quæ expoſita ſunt, melius, non tamen majora alia cognoſces. Vale.

NOI REFORMATORI
Dello Studio di Padoa.

HAvendo veduto per la Fede di Reviſione, e Approbazione del P. F. *Gio: Pellegrino Galaſſi Inquiſitore di Padoa* nel libro intitolato: *Hiſtoria Apoſtolica ex antiquis monumentis collecta, ad uſum Seminarii Patavini accommodata: Auctore Antonio Sandini J. U. Doct. & in eodem Seminario Hiſtoria Eccleſiaſtica, & Geographia Lector*: non v'eſſer cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro, niente contro Prencipi, e buoni coſtumi, concedemo Licenza a *Gio. Manfrè Stampatore*, che poſſi eſſer ſtampato, oſſervando gli ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite copie alle Publiche Librarie di Venezia, e di Padoa.

Dat. 14. Aprile 1731.

(Carlo Ruzini Kav. Proc. Ref.
(Alviſe Piſani Kav. Proc. Ref.
(

Agoſtino Gadaldini Segr.

1731. 17. Aprile.
Regiſtrato nel Magiſtrato Eccellentiſſimo contro la beſtemmia.

Angelo Legrenzi Segr.

Digitized by Google

INDEX

Eorum, de quibus agitur in hoc volumine.

DE Apoſtolis in univerſum. pag. 1.
De S. Petro Apoſtolorum Principe. 37.
De D. Paulo. 71
De S. Andrea. 107
De S. Jacobo, cui Majori *cognomen.* 112
De S. Joanne Apoſtolo, & Euangeliſta. 119
De S. Philippo. 149
De S. Bartholomæo. 156
De S. Thoma. 161
De S. Matthæo Apoſtolo, & Euangeliſta. 177
De S. Jacobo, qui cognomento Parvus, *ſeu* Minor *perhibetur.* 184
De S. Thaddæo. 200
De S. Simone Cananæo. 207
De Juda Iſcariothe. 211

De

De S. Matthia. 226
De S. Barnaba. 232
De S. Joanne Baptiſta. 245
De duobus & ſeptuaginta diſcipulis. 260
De S. Marco Euangeliſta. 265
De S. Luca Euangeliſta. 278
De ſeptem Diaconis. 291
De S. Stephano Protomartyre. 296
De S. Philippo, qui eſt Euangeliſta *dictus.* 300
De Nicolao. 303
De S. Tito D. Pauli diſcipulo Cretenſium Epiſcopo. 307
De S. Timotheo D. Pauli diſcipulo Antiſtite Epheſiorum. 310

DE

DE APOSTOLIS IN UNIVERSUM.

Quid intelligis nomine Apoſtolorum?

R. EX veteri Chriſtianæ Eccleſiæ more Apoſtolos voco illos duodecim, qui a Chriſto Domino ſelecti (1) mandatum acceperunt, ut pro ipſo legatione fungentes in univerſum Orbem irent, & omni creaturæ Euangelium prædicarent, credentibuſque æternum in Cœlis regnum pollicerentur, accepta ab eodem poteſtate ægros ſanandi, mortuos ad vitam revocandi, Dæmones ejiciendi, *ut magnitudinem promiſſorum probaret magnitudo ſignorum*, quemadmodum D. Hieronymus interpretatur.

Baronius ad an. 32. §. 5.

Matth. XXVIII. 19. Marci XVI. 15.

In Matth. c. 10.

Cur ita appellantur, & quo ordine recenſentur?

R. *Sicut græce Angeli, latine nuntii vo-*

(1) Anno Chriſti 32. Æræ Vulgaris 27.

In Joan. Tract. 54. *cantur*; *ita græce Apoſtoli*, *latine miſſi appellantur*, ait D. Auguſtinus. *Duodecim autem Apoſtolorum nomina* ita recenſet S.
Cap. X. 2. Matthæus: *Primus Simon*, *qui dicitur Petrus*, *& Andreas frater ejus*, *Jacobus Zebedæi*, *& Joannes frater ejus*, *Philippus*, *& Bartholomæus*, *Thomas*, *& Matthæus publicanus*, *Jacobus Alphæi*, *& Thaddæus*, *Simon Cananæus*, *& Judas Iſcariotes*. O-
Cap. III. 16. mnes Euangeliſtæ Petrum primo loco ponunt, Judam poſtremo, reliquos non eo-
Cap. VI. 13. dem ordine recitant. Nam Matthæum ſeptimum facit Marcus, & Lucas, ſe ipſum vero octavum Matthæus. (2).

Ob

(2) Hinc Cajetanus ad recitatum D. Matthæi locum: *Solus Petrus ordine dignitatis inſignitur & deſcribitur primus*, *ad inſinuandum*, *valde ſpectare ad Chriſtianam notitiam*, *ſcire Primatum Petri*, *nulliuſque momenti eſſe*, *noſſe ordinem Apoſtolorum inter ſe*. *Ac ſi aperte dixiſſet*: *Scitote Petrum primum*, *quidquid ſit de aliis*. *Propter quod nullum ſcripſit ſecundum*, *aut tertium*. Tam apertum pro confirmando *Primatu* Petri teſtimonium ut eluderet Beza, commentus eſt, *vocabulum* Primus *ab aliquo additum*, *qui Primatum Petri vellet ſtabilire*. *Nihil enim ſequitur*, *quod cohæreat*. Idem tamen fatetur, exemplaria omnia conſentire, ac proinde ea commentationem ſuam non admittere, atque adeo refellere. Etiam Grotius, quem unum reliquis omnibus Heterodoxis oppono, ita loquitur de Petro in hunc D. Matthæi locum: *Princeps haud dubie collegii a Chriſto deſignatus ad retinendam corporis compagem*.

Ob ullam ne ingenii dotem e ceterorum diſcipulorum numero electi ſunt?

R. Haudquaquam. *Quia* Chriſtus *idiotas elegit, ut confunderet mundum*, ait D. Auguſtinus: qui alio loco, *Elegit diſcipulos*, inquit, *quos & Apoſtolos nominavit, humiliter natos, inhonoratos, illitteratos, ut quidquid magnum eſſent, & facerent, ipſe in eis eſſet, & faceret*. Id ipſum de Joanne Euangeliſta habet Hilarius Pictavienſis l. 2. De Trinitate §. 13. & D. Lucas non modo Joannem, ſed etiam Petrum Principem Apoſtolorum fuiſſe homines *ſine litteris, & idiotas* teſtatur. (3) In Joan. tract. 7. De Civ. Dei l. 18. c. 49. Act. IV. 13.

Unde oriundi ſunt?

R. A Galilæa. Hinc & Angeli viros

A 2 Gali-

(3) S. Ambroſius l. 5. in Luc. cap. 6. pag. 83. *Adverte cæleſte conſilium: Non ſapientes aliquos, non divites, non nobiles, ſed piſcatores, & publicanos, quos dirigeret, elegit, ne traduxiſſe prudentia, ne redemiſſe divitiis, ne potentiæ, nobilitatiſque autoritate traxiſſe aliquos ad ſuam gratiam videretur; ut veritatis ratio, non diſputationis gratia prævaleret*. Quod ſi quis dicat, electum a Chriſto Matthæum *de telonio divitem, de uſuris locupletem, lucris ſæculi onuſtum*; huic reſpondet S. Petrus Chryſologus ſerm. 28. dixiſſe Chriſtum Matthæo, *Veni, ſequere*, non dixiſſe, *affer ad me; quia Matthæum, non Matthæi ſacculos requirebat*.

Act. 1.9. 11.7. Bar. ad an. 32. §. 7. Galilæos appellarunt, & Judæi diverſarum nationum Galilæos eſſe affirmarunt, vehementer mirantes, quod ii nihilominus ita dicerent, ut ſua quiſque lingua loquentes audiret. Hos porro ex Tribu Zabulon & Nephtali fuiſſe, tradunt Hieronymus, & Theodoretus, exceptis tamen iis, qui fratres Domini dicti ortum ex Tribu Juda habuerunt. In Eſai. c. 9. In Pſal. 67.

Præter duodecim a Chriſto ſelectos Apoſtolos ſunt ne alii?

R. Tres ſunt. S. Matthias in locum Judæ proditoris ab Apoſtolis ſuffectus, Paulus, & Barnabas inſtinctu Spiritus Sancti Apoſtolatu deinde initiati. Itaque ſunt, qui dicant, D. Joannem Baptiſtam Apoſtolum fuiſſe æterni Patris, (4) duodecim ſupra memoratos Filii, Paulum, & Barnabam Spiritus Sancti.

Fuerunt ne matrimonio conjuncti?

De Monogamia, cap. 8. R. *Petrum ſolum*, ait Tertullianus, *invenio maritum per ſocrum*. Eamdem ſententiam clarius explicat Hieronymus adverſ.

(4) Hieronymus in cap. 1. ad Gal. *Unde & nos poſſumus intelligere Joannem quoque Baptiſtam & Prophetam, & Apoſtolum appellandum; ſiquidem ait Scriptura:* Fuit homo miſſus a Deo, cui nomen erat Joannes.

verſ. Jovin. lib. 1. cap. 14. *Quoniam excepto Apoſtolo Petro non ſit manifeſte relatum de aliis Apoſtolis, quod uxores habuerint: & cum de uno ſcriptum ſit, ac de ceteris tacitum; intelligere debemus ſine uxoribus eos fuiſſe, de quibus nihil tale Scriptura ſignificat*. (5) Ad Apoſtolatum ta- Bar. ad an. 57. ∫. 66.

A 3

(5) Idem Hieronymus loc. cit. *Petrus, & ceteri Apoſtoli, ut ei ex ſuperfluo interim concedam, habuerunt quidem uxores, ſed quas eo tempore acceperant, quo Euangelium neſciebant. Qui aſſumti poſtea in Apoſtolatum reliquerunt officium conjugale. Nam cum Petrus ex perſona Apoſtolorum dicit ad Dominum*: Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te: *Reſpondit ei Dominus*: Amen dico vobis, quoniam nemo eſt, qui dimiſerit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios propter regnum Dei, qui non recipiat multo plura in ſæculo iſto, & in ſæculo futuro vitam æternam. Et Epiſt. 50. ad Pammachium c. 8. *Apoſtoli vel virgines, vel poſt nuptias continentes*. Ambroſius videtur ſentire, non tantum Petro, ſed etiam Andreæ uxorem fuiſſe, & quidem ſororem uxoris ipſius Petri. Nam in Luc. l. 4. cap. 4. pag. 71. *Fortaſſis*, ait, *in typo mulieris illius ſocrus Simonis, & Andreæ variis criminum febribus caro noſtra languebat*. Falſus autem Ambroſius in Epiſt. 2. ad Cor. cap. 11. ſcripſit: *Omnes Apoſtoli, exceptis Joanne & Paulo, uxores habuerunt*. Commentaria enim hæc in Epiſtolas D. Pauli non ſunt D. Ambroſii, ſed cujuſdam Hilarii Sardi ſecta Luciferiani, & Anabaptiſtæ, quem propterea S. Hieronymus falſe irridens *Deucalionem Orbis* appellat, adver. Lucifer. cap. 9. Vide eruditiſſimum virum Vincentium Ludovicum Gotti nunc S. R. E. Cardinalem in colloquiis Theologico-Polemicis colloquio 4. ex iis, quæ ſunt de cælibatu ſacrorum miniſtrorum.

tamen evectus Petrus conjuge abſtinuit, ex qua antea filiam Petronillam ſuſceperat. Quamquam putant aliqui, Petronillam filiam Petri ſpiritualem duntaxat fuiſſe, eodem prorſus modo, quo idem Petrus epiſt. 1. cap. 5. 13. Marcum filium ſuum appellavit. (6)

Bar. ad an. 69. §. 33.

Quando, & quo Baptiſmo abluti ſunt?

Ep. 265. alias 108. R. *Scriptum eſt*, inquit Auguſtinus, *quando baptizatus ſit Apoſtolus Paulus, & ſcriptum non eſt, quando baptizati ſint alii Apoſtoli: verumtamen etiam ipſos baptizatos intelligere debemus .... ſive baptiſmo Joannis, ſicut nonnulli arbitrantur, ſive, quod magis credibile eſt, baptiſmo Chriſti*. Chriſtus enim apud Joannem lotos illos & mundos eſſe affirmat. Itaque Ambroſius in Lucam cap. 18. a Chriſto baptizatos pro certo ponit: *Laverat eos Jeſus; lavacrum aliud non quærebant. Uno enim Chriſtus baptiſmate omnia ſolvit baptiſmata*. Similia habet Hilarius Pictavienſis in Matth. cap. 20. ubi ſcribit, Apoſtolos ſecutos eſſe Chriſtum *in regeneratione, in lavacro baptiſmi, in fidei ſanctificatione, in adoptione hæreditatis*. Jam intelligis ex his, infirmari, atque adeo excludi, quod ex

Act. IX. 18.

Cap. XIII. 10.

D. Thomas 3. p. q. 38 art. 6. ad 2. & q. 72. art. 6. ad 2.

(6) Confirmat id Baronius ad an. 69. § 3.

ex Euodio Nicephorus, & ex libro quinto Hypotypoſeon S. Clementis. Joannes Moſchus ſeptimi ſæculi ſcriptor in Prato Spirituali docet, Petrum tantummodo a Chriſto baptizatum, a Petro Andream, & filios Zebedæi Jacobum & Joannem; ab his reliquos Apoſtolos. (7) Lib. 2. cap. 3.

A quo, & quo tempore Sacerdotes creati?

R. Ab ipſomet Chriſto, & quidem eo tempore, quo, celebrata cum ipſis agni Paſchalis cœna, & ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento inſtituto, eiſdem præcepit, ut tali modo ſui memoriam celebrarent, & confecta ſub utraque ſpecie Euchariſtia, ſacrificium offerrent. Atque hoc non ſolum

Bar. ad an. 34. §. 45.

Luc. XXII. 19.

(7) Euodius ille, ex cujus epiſtola *Lumen* inſcripta, veteribuſque omnibus ignota, ut Baronius ad an. 71. §. 13. animadvertit, quædam deſcribit Nicephorus, eſt ſuppoſitus, & alius ab Euodio, qui Eccleſiam Antiochenam proximus poſt Petrum adminiſtravit. Niſi enim ita eſſet, aliquis ex antiquis Patribus id cognitum habuiſſet; alii aliter de baptiſmate Apoſtolorum non ſenſiſſent; & S. Auguſtinus id oppoſuiſſet Novatiano illi, ad quem refellendum memoratam epiſtolam 265. Seleucianæ ſcripſerat, neganti, Petrum baptizatum fuiſſe. Locum vero S. Clementis ex quinto Hypotypoſeon jampridem amiſſarum, quam fideliter Moſchus protulerit, ignoro. Hoc unum ſcio, quod conſtat inter doctiſſimos, S. Clementem Alexandrinum apocryphis nonnumquam uti.

lum pluribus auctoribus dico ; ſed etiam
Seſſ. 22. can. 2. certum affirmo nixus graviſſimo Tridentinæ Synodi teſtimonio, quæ aliter ſentientibus anathema infligit. (8)

Celebrarunt ne hanc memoriam pane azymo, an fermentato?

R. *Ritum conficiendi in azymis, & non in fermentato ſervatum eſſe ab Apoſtolis, ac eorum ſucceſſoribus*, ſcribit ex Epiphanio Baronius. Certe, ſecutos exemplum Chriſti, qui azymis uſus Euchariſtiæ Sacramentum confecit atque inſtituit, ad fidem pronius videtur. Neque ita commoda eſt eorum collectio, qui in contrariam partem diſputant hoc modo: Adhibuit Chri-

Her. 30. ſ. 16.
Ad An. 34. ſ. 46.

(8) Anaſtaſius Bibliothecarius in Annotat. ad Concilium Conſtantinopolitanum IV. Oecum. VIII. apud Harduinum tom. 5. Conc. pag. 941. *Nota, quod Apoſtoli Sacerdotes prædicentur a Sancta Synodo etiam extum. quando his dictum eſt*: Quemcumque ligaveritis ſuper terram, erit ligatus, vel ſolutus & in Cælis. *Ergo Petrus, qui hoc ſpecialiter ante omnes audire meruit, primus Sacerdos effectus eſt*. Eam, quæ inter memoratas ſententias eſſe videtur, non quæ eſt, repugnantiam ſic tollit D. Thomas in 4. ſent. diſt. 24. quæſt. 2. art. 3. ad 2. *Dominus diſcipulis dedit ſacerdotalem poteſtatem quantum ad principalem actum ante paſſionem in cœna, quando dixit*: Accipite, & manducate. *Unde ſubjunxit*: Hoc facite in meam commemorationem: *ſed poſt reſurrectionem dedit eis ſacerdotalem poteſtatem quantum ad actum ſecundarium, qui eſt ligare & abſolvere*.

Chriſtus panem azymum, azymus autem id temporis panis erat communis: imitati igitur Apoſtoli Chriſtum conſecrarunt panem communem, qualis tempore Apoſtolorum non erat azymus, ſed fermentatus. Ac me quidem rationes & conjecturæ in eam potiſſimum ſententiam ducunt, Eccleſiam Latinam ſemper, Græcam vero primis Chriſti ſæculis ex *Traditione* Apoſtolica azymos conſecraſſe, & quod inde conſequitur, Apoſtolos pane azymo ad Chriſti memoriam celebrandam uſos eſſe. (9)

Quo ritu celebrarunt?

R. Bellarminus l. 2. de Miſſa c. 29. ſecutus autoritatem Gregorii Magni ſcribit, Apoſtolos primum ſolam Dominicam Orationem ad verba conſecrationis in myſterio Euchariſtiæ adhibuiſſe, alia vero aliis temporibus addidiſſe. Eſt in eadem opinione eruditiſſimus & piiſſimus Bona Ep. 12. l. 9. alias 64. l. 7.

na

(9) Vide diſſertationem noſtram XI. quæ eſt *de Azymo Latinorum*, & XII. quæ eſt *de Fermentato, ſeu potius de azymo Græcorum*. Nam res eſt ejuſmodi, ut paucis verbis explicari non poſſit. Multo vero magis conſule Honoratum a S. Maria diſſert. 4. & 5. vol. 2. ejus libri, cui titulus *Reflexions ſur les regles, & ſur l'uſage de la Critique*. Profiteor enim, me legiſſe neminem, qui de re intricatiſſima magis concluſe apteque diceret.

na lib. 1. Rer. Liturgic. c. 5. §. 3. ubi inter ſeſe conciliat ſcriptores, quorum alii brevem, alii longam ſacrificandi rationem Apoſtolis attribuunt. Exiſtimat enim, breviſſimum fuiſſe in Eccleſia ab initio Miſſæ celebrandæ ritum ob multas ſuccreſcentium in dies hoſtium inſidias: poſtea aucto Chriſtianorum numero cœpiſſe Apoſtolos adhibere lectiones ſacras, preces, ceremonias, ex quibus Fidelium pietas atque amor exardeſceret, tantique Sacrificii dignitas ac majeſtas commendaretur. (10)

Epiſcopatus Ordinem a quo acceperunt?

R. Sententias invenio tres: una ſolum Petrum a Chriſto Epiſcopum conſtitutum de-

(10) S. Auguſtinus Epiſt. 149. alias 59. perpendens & explanans hæc Pauli verba ad Tim. epiſt. 1. c. 2. *Obſecro primum fieri obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones*, cenſet, quatuor Miſſæ partes a D. Paulo deſignatas fuiſſe. *Sed eligo in his verbis hoc intelligere, quod omnis, vel pæne omnis frequentat Eccleſia, ut* Precationes *accipiamus dictas, quas facimus in celebratione Sacramentorum, antequam illud, quod eſt in Domini menſa, incipiat benedici*: Orationes, *cum benedicitur & ſanctificatur & ad diſtributionem comminuitur, quam totam petitionem omnis Eccleſia oratione Dominica concludit .... Ideo in hujus ſanctificationis præparatione exiſtimo, Apoſtolum juſſiſſe fieri orationes*. Interpellationes *autem fiunt, cum populis benedicitur .... Quibus peractis, & participato toto Sacramento* Gratiarum actio *cuncta concludit*.

decernit, alios a Petro: altera non modo Petrum, ſed etiam Jacobum, & Joannem a Chriſto, atque ab his reliquos ad Epiſcopale munus evectos docet: tertia omnes ab ipſomet Chriſto Epiſcopatu initiatos defendit. Nullam cur affirmem, habeo; alteri ut magis credam, facit Clemens Alexandrinus apud Euſebium, & Hieronymus in Catalogo Scriptor. Eccleſiaſticorum. Ille enim, Jacobum cognomine *Juſtum* a Petro, Jacobo, & Joanne, hic ab Apoſtolis ordinatum Epiſcopum Hieroſolymorum memoriæ prodidit. (11) Lib. 2. Hiſt. Eccl. c. 2. in Jacobo.

Cedo tempus, quo Spiritu Sancto afflati ſunt.

R. Die Pentecoſtes, ſeu quinquageſimo, ut ſcribit Lucas, & nemo unus ignorat. Sed quoniam diſtinguitur Pentecoſtes in alteram, quæ a Judæis poſt diem quinquageſimum ab immolatione Agni Paſchalis, & alteram, quæ a Chriſtianis die- Act. II. 1. Bar. ad an. 34. §. 219.

(11) Qui ſcripſit: *Apoſtolos autem & Sacerdotes, & Epiſcopos creavit Chriſtus, dum dixit eis:* Hoc facite in meam commemorationem, *uti declarat Synodus Tridentina*, ille alienis oculis, non ſuis credidit. Nam Sacerdotes tantum, non etiam Epiſcopos tunc creatos Apoſtolos, docet Synodus Tridentina ſeſſ. 22. de ſacrificio Miſſæ can. 2.

diebus pariter quinquaginta poſt Chriſti reſurrectionem celebrari conſuevit ... iccirco dubium inter ſcriptores eſt, utram Lucas intellexerit. Si primam ſignificare voluit, die Sabbati, ſi alteram, die inſequente Dominico Spiritus Sanctus e Cœlo in Apoſtolos ignis ſpecie delapſus eſt, cujus virtute ita omnes repleti ſunt, ut qui antea *propter metum Judaeorum* incluſi domi ſe continebant, audacter exinde, & libere Euangelium curæ ſuæ commiſſum diſpergerent, rati nihil ſibi felicius accidere poſſe, quam ut digni haberentur, qui pro Chriſto contumelias, vincula, tormenta, Cruces perferrent, vitamque profunderent. (12)

Joan. XX. 19.

Aſſigna locum.

R. Eſt id omnino verum, Apoſtolos tum Hieroſolymis fuiſſe. Mandaverat enim illis Chriſtus, *ab Hieroſolymis ne diſcederent, ſed expectarent promiſſionem Patris*. At cujus eſſet domus illa, in cujus cœnaculum Apoſtoli convenerant, quadruplex opinio eſt: Alii Joannis Euangeliſtæ fuiſſe putant; quidam Simonis leproſi;

Act. I. 4.

13.

(12) Hoc pacto Apoſtoli receperunt perfectiſſimum Sacramenti Confirmationis effectum, ob eamque cauſſam poſtea Sacramentum ipſum non ſuſceperunt, quia iterari non poteſt. Suarez in 3. Part. D. Thom. tom. 2. diſput. 18. ſect. 3.

Digitized by Google

proſi; nonnulli Joſephi ab Arimathia, aut forte Nicodemi; plures demum, quod eſt vero ſimilius, Joannis, cui *Marco* cognomen erat, fuiſſe contendunt. In ea enim conventus ſuos agere ſolebant, ut ex D. Luca intelligi maxime poteſt, narrante, D. Petrum e carcere, in quo Herodis Agrippæ juſſu detinebatur, Angeli ope noctu liberatum ſtatim tamquam ſolitum hoſpitium petiiſſe *domum Mariæ matris Joannis, qui cognominatus eſt Marcus, ubi erant multi congregati, & orantes:* quam domum ob id ipſum, & alia ibidem peracta myſteria in Templum poſtea converſam, teſtatur S. Cyrillus Hieroſolymitanus Catech. 16. §. 5. & Epiphanius *de menſuris & ponderibus* cap. 14. (13)

Act. XII. 12. Bar. ad an. 34. §. 236.

Alii

(13) Idem Epiphanius tradit, Eccleſiam hanc in quadam Sionis parte conſtructam. Ejus Eccleſiæ porticum quarto Chriſti ſæculo innixam fuiſſe columnæ, ad quam ligatus Chriſtus flagellis cæſus eſt, ſcribit Hieronymus ad Euſtochium epiſt. 27. cap. 4. Et Nicephorus de Helena Magni Conſtantini matre loquens l. 8. c. 30. *Ceterum in Urbem ſanctam reverſa, in Sion ampliſſimum longe lateque conſtruxit Templum, in cujus porticu domum circumcluſit, in qua foribus clauſis propter metum Judæorum diſcipuli fuerant congregati, in qua etiam ſacra cœna peracta, ſacraque pedum lotio, nec non Spiritus Sancti in cœnaculo adventus, in qua primus quoque Hierarcha & Epiſcopus Jacobus renunciatus eſt. In eo templo marmorea quoque fuit columna, ad quam, cum flagellis cæderetur, alligatus eſt Servator.*

Alii ne præter Apoſtolos accepere Spiritum Sanctum?

R. Certe ita dicunt Chryſoſtomus, Hieronymus, Auguſtinus, qui quidem ait:
In Act. hom. 4. *Venit die Pentecoſtes Spiritus Sanctus in*
Epiſt. 27. c. 4. *centum viginti homines, in quibus & Apoſtoli omnes erant*. In quibus pariter nu-
Serm. 267. & in Joan. Tract. 92. merandos eſſe duos & ſeptuaginta diſcipulos, haud abnuerim: quandoquidem etiam hi dono linguarum egebant, cum a Chriſto miſſi deberent ejus doctrinam externis gentibus tradere. Quibuſcum fuiſſe Mariam Chriſti matrem, aliaſque mulieres, & cognatos cum Mariæ, tum Chriſti, & indicat Lucas ita de illis, qui erant in
Act. I. 14. cœnaculo, ſcribens: *Hi omnes erant perſeverantes in oratione cum mulieribus, & Maria matre Jeſu, & fratribus ejus:* & apud eundem Lucam confirmat Petrus te-
Act. II. 17. ſtimonio illo Joelis. *Effundam de Spiritu meo ſuper omnem carnem &c.* Ex quo facile perſpicitur, omnis ſexus, omniſque ætatis homines, non ſolos Apoſtolos divini hujus beneficii participes fuiſſe.

Omnium ne linguarum ſcientiam Spiritus Sanctus Apoſtolis largitus eſt?

Bar. ad an. R. Utrum Apoſtoli ſcirent nationum omnium ſermone loqui, an ſuo uſi ab cujuſque

juſque nationis hominibus intelligerentur, 34. §. 242.
dubitatum eſt. Sed ipſa Scripturæ verba: Act. II. 4.
repleti ſunt omnes Spiritu Sancto, & cœperunt loqui variis linguis, ſeu ut multo etiam clarius eſt in autographo Græco: *ἑτέραις γλώσσαις alienis linguis*: ſatis ſuperque oſtendunt, Apoſtolos locutos eſſe linguis etiam exoticis, non patria tantum, & vernacula, quæ ipſis Syriaca Hieroſolymitana fuiſſe exiſtimatur. Quare Augu- Serm. 175. §. 3. alias 9. de verbis Apoſtoli.
ſtinus, *Cœperunt loqui*, ait, *linguis omnium gentium*. Et Hieronymus ſcribit, *decima* Epiſt. 54.
die, poſt aſcenſum Domini, hoc eſt, quinquageſima poſt reſurrectionem Spiritum Sanctum deſcendiſſe, linguaſque credentium eſſe diviſas, ita ut unuſquiſque omnium gen- D. Thomas 2. 2. quæſt. 176. art. 1.
tium ſermone loqueretur. Eſt ejus opinionis Gregorius Magnus hom. 30. in Euangel. Cyrillus Catech. 17. §. 16. Theodoretus in cap. 14. Ep. 1. ad Cor. & Gregorius Nazianzenus orat. 44. quem quidem in contrariam ſententiam a quibuſdem adduci, vehementer miror, cum noſtram aperte tueatur. Inficias tamen non iverim, Petri una lingua loquentis ſermo- Act. II. 14.
nem a diverſarum nationum hominibus, qui erant Hieroſolymis, fuiſſe perceptum, idemque potuiſſe contingere aliis Apoſtolis pro concione dicentibus ad populos, qui non ejuſdem linguæ ſocietate conjungerentur.

Cur

Cur igitur Apoſtoli habuerunt interpretem?

R. Duplici de cauſſa. Primum ut quæ
Bar ad an. 45. §. 35. 36. 37. ipſi loquentes ad Gentem aliquam, puta, ad Romanos, latine dixiſſent, interpretes propria cujuſque lingua exponerent iis, qui ex alia gente latini ſermonis ignari concionibus interfuiſſent; deinde vero ut captu difficilia ab Apoſtolis prolata explicarent. Quamvis enim Apoſtoli dabant operam, ut audientium utilitati conſulerent; interdum tamen divino ſpiritu abrepti ſublimius loquebantur, quam ut intelligi poſſent ſine interprete, juxta illud D. Pauli;
1. Ad Cor. XIV. 2. *Spiritus loquitur myſteria*. Donum autem interpretandi fuiſſe a Deo perinde, ac donum linguarum, docet idem Paulus: *Alii*
XII. 8. 10. *per Spiritum dantur genera linguarum, alii interpretatio ſermonum*. (14)

qui-

(14) Interpretis officium diu in Eccleſia perduraſſe, teſtis eſt Epiphanius in Expoſitione Fidei Catholicæ §. 21. ubi in Ordinibus Eccleſiaſticis numerat interpretes: *Poſt illos omnes deinceps Exorciſtæ ſequuntur, & linguarum interpretes tam in lectionibus, quam in concionibus*.

Petrus habuit interpretem Marcum, & Glauciam, ut & Paulus Titum; quemadmodum narrat Clemens Alexandrinus l. 7. Strom. pag. 749. & Hieronymus epiſt. 150. quæſt. 11. Petrum interpretis operam adhibuiſſe etiam in ſcribendis epiſtolis, tradit Hieronymus, qui ex eo, quod ſtilus epiſtolarum ejus diverſus ſit, & minime

con-

Quinam præter Apoſtolos omnigena linguarum ſcientia donati ſunt?

R. Ii omnes, quos in Cœnaculo una cum Apoſtolis manentes Spiritus Sanctus afflavit. De illis enim generatim ſcriptum eſt: *Repleti ſunt omnes Spiritu Sancto, & cœperunt loqui variis linguis*. Act. II. 4. Cujus doni participes Deus id temporis etiam eos fieri voluit, qui ab Apoſtolis Spiritum Sanctum accepiſſent, quamvis ad munus Apoſtolicum minime electi eſſent; quin Ethnicos ipſos ad Chriſtum converſos, ut eſt apud Lucam in Actis: *Obſtupuerunt ex Circumciſione Fideles, qui venerant cum Petro, quia & in nationes gratia Spiritus Sancti effuſa eſt. Audiebant enim illos loquentes linguis, & magnificantes Deum*. Act. X. 45. (15)

conſtans, colligit, *pro neceſſitate rerum diverſis eum uſum interpretibus*; quin addit, Marci Euangelium Petro *narrante, & illo ſcribente compoſitum*. Paulus vero, referente eodem Hieronymo, iccirco utebatur interprete, quod *divinorum ſenſuum majeſtatem digno non poterat græci eloquii explicare ſermone*.

Neque inde ſequitur, linguarum donum Apoſtolis magno uſui non fuiſſe. Nam donum illud in eo poſitum erat, ut quavis lingua, cum opus eſſet, familiariter loquerentur, non autem ut elegantiſſime dicerent.

(15) Auguſtinus ſerm. 267. c. 2. alias 186. de tempore. *Omnes, qui aderant* (in Cœnaculo) *unam linguam didicerant. Venit Spiritus Sanctus, imple-*

Quandonam provincias ſortiti Chriſti legatione etiam apud Ethnicos fungi cœperunt?

R. Incertum diverſi autores faciunt; Ad an. 44. §. 13. & 20. Anno Chriſti quarto, & quadrageſimo id contigiſſe, cenſet Baronius. (16) Illud videtur pro certo habendum, Apoſtolos, haud ita multo poſt baptizatum a Petro Centu-

impleti ſunt, cœperunt loqui linguis variis omnium gentium, quas non noverant, nec didicerant: ſed docebat ille, qui venerat; intravit, impleti ſunt, fudit. Et tunc hoc erat ſignum; quicumque accipiebat Spiritum Sanctum, ſubito impletus Spiritu linguis omnium loquebatur, non illi ſolum centum Act. X. 46. *viginti. Docent nos Litteræ ipſæ; poſtea crediderunt homines, baptizati ſunt, acceperunt Spiritum Sanctum, linguis omnium gentium locuti ſunt.*

(16) Apollonius antiquus Theologus apud Euſebium l. 5. c 18 *Tamquam ex veterum Traditione hæc refert, Dominum Apoſtolis ſuis præcepiſſe, ne intra duodecim annos Hieroſolymis excederent.* Si verum id eſſet, a Paſcha anni 46. annus duodecimus inchoaretur. *Sed*, ut ait Baronius ad an. 39. §. 22. *majoris eſſe fidei Acta Apoſtolorum a Luca conſcripta quavis auctoritate majorum, nemo negarit*. In his autem cap. 8. 9. & 10 habetur. longe antequam anni illi evolverentur, Petrum, & Joannem Samariam petiiſſe, ipſum vero Petrum Syriam, Palæſtinam peragraſſe, & carcere ab Angelo eductum Judæa, nedum Hieroſolymis exceſſiſſe. Quod ſi ille ſignificare voluit, non debuiſſe Apoſtolos eo intervallo temporis in provincias longinquas ſe conferre, jam Euſebius ipſe, qui Apollonii locum recitat, nullam ejus autoritatis rationem habet. Scribit enim, S. Petrum

Centurionem Cornelium, ex Judæorum regione profectos Ethnicis Euangelium prædicare cœpiſſe. Tunc enim per viſum lintei omne animantium genus complectentis ter Cœlo demiſſi juſſus eſt Petrus, ac proinde ceteri Apoſtoli cœleſtem Chriſti doctrinam etiam cum Gentibus communicare. (17) Suſceperunt igitur, ut verbis Magni Leonis utar, *imbuendum Euangelio mundum diſtributis ſibi terrarum partibus*, vel ſortito, ut Socrati, aliiſque placuit, vel potius ſigno voluntatem Spiritus Sancti indicante. Spiritus Sanctus enim, ut ait D. Hieronymus, *congregavit eos, dedit eis ſortes; atque diviſit*. Antequam tamen dividerentur, eodem divino Spiritu afflati Chriſtianæ Fidei formulam componendam cenſuerunt, ut eadem omnes ſentirent ac docerent, eamque Symbolum appellarunt, ſive quia in eam omnes contulerunt, ſive quia ea veluti nota & teſſera quadam Chriſtianos internoſcerent. (18)

Act. X. 11.
Serm. 80. c. 3.
Lib. 1. c. 19.
In Eſai. c. 34.

B 2 *Sin-*

trum anno 42. Romam profectum eſſe. Quare non contemnenda videtur Papebrochii conjectura, qui opinatur, hunc errorem eſſe vel Apollonii, vel ipſius Euſebii annos *duodecim* pro *duobus* ſcribentis.

(17) Viſum hoc ſerm. 266. §. 6. alias 5. inter editos ex majoris Carthuſiæ MSS. explanat Auguſtinus, quo nemo docet clarius, nemo edISSerit ſubtilius.

(18) *Teſſera quidem vocatur, quoniam ſignum ex compacto quodam eſt factum. Nota vero, quia*

per

Eccleſia uſurpari cœpta videntur, tum quod Fulgentius Ferrandus Carthaginienſis Eccleſiæ Diaconus, qui anno 533. claruit, eos in ſuam *Breviationem Canonum* non retulerit.

De Canonibus hiſce, & Conſtitutionibus quodnam eſt eruditorum judicium?

R. Diverſi diverſa de Canonibus ſentiunt. Omnes, qui ſunt numero quinque & octoginta, Apoſtolorum eſſe, contendit Turrianus in primis. Triginta quinque poſtremos reſpuit Bellarminus, & Baronius. Ego iis potius aſſentior, qui omnes ad unum Apoſtolis abjudicant; idemque judicium pluribus autoribus de Apoſtolicis etiam Conſtitutionibus ferendum cenſeo.

De Script. Eccl. in Clemente. Ad an. 102. §. 14.

Quodnam eſt de iiſdem judicium Eccleſiæ?

R. Canones perinde, atque Conſtitutiones, licet has ab hæreticis depravatas eſſe fateatur, ſuſcepit Eccleſia Orientalis can. 2. Synodi Trullanæ, ſeu Quiniſextæ anno 692. celebratæ. Eccleſia vero Occidentalis, Conſtitutionibus omnino rejectis, quinquaginta duntaxat priores Canones vix tandem admiſit. Hos enim, omiſſis reliquis triginta quinque, in quos caderet cenſura

ſura Gelaſii, (19) hos, inquam, utpote ſingulari veteris Eccleſiæ doctrina refertos ſexto Chriſti ſæculo ineunte ſuæ Collectioni inſeruit Dionyſius Exiguus, ac demum Romana Eccleſia probavit, ut ex Concilio Lateranenſi anno 769. habito aperte colligitur. (20)

Quid ſentis de novem canonibus, qui ab Apoſtolis in Concilio Antiocheno editi dicuntur?

R. Idem omnino, ac de Canonibus Apoſtolicis. Non modo enim Concilium iſtud Antiochenum, & Canones illi novem a nullo memorantur antiquorum, ſed etiam abſurda, falſa, & Apoſtolis injurioſa

(19) *Liber, qui appellatur Canones Apoſtolorum, apocryphus* dicitur a Gelaſio in Concilio, cui ſeptuaginta Epiſcopi interfuerunt, Romæ anno 494. celebrato. Quod tamen non ita accipiendum eſt, quaſi omnes Gelaſius rejecerit. Nam Petrus de Marca l. 3. de Concordia c. 2. §. 7. *Variæ ſunt claſſes apocryphorum in Notitia Gelaſii, ut obſervarunt viri eruditi, cum non tantum figmenta hæreticorum veniant in hunc cenſum; ſed etiam opuſcula tractatorum, in quibus ſunt nævi quidam*. Canones igitur Apoſtolici tamquam nævo aliquo aſperſi, & ab Apoſtolis non collecti inter apocrypha a Gelaſio recenſentur.

(20) Ita habet act. IV. apud Harduinum tom. 3. Conc. pag. 2015. *Non amplius ſuſcipiantur Apoſtolorum Canonum prolata per S. Clementem, niſi quinquaginta capita, quæ ſuſcepit Sancta Dei Catholica Romana Eccleſia.*

na lib. 1. Rer. Liturgic. c. 5. §. 3. ubi inter ſeſe conciliat ſcriptores, quorum alii brevem, alii longam ſacrificandi rationem Apoſtolis attribuunt. Exiſtimat enim, breviſſimum fuiſſe in Eccleſia ab initio Miſſæ celebrandæ ritum ob multas ſuccreſcentium in dies hoſtium inſidias: poſtea aucto Chriſtianorum numero cœpiſſe Apoſtolos adhibere lectiones ſacras, preces, ceremonias, ex quibus Fidelium pietas atque amor exardeſceret, tantique Sacrificii dignitas ac majeſtas commendaretur. (10)

Epiſcopatus Ordinem a quo acceperunt?

R. Sententias invenio tres: una ſolum Petrum a Chriſto Epiſcopum conſtitutum de-

(10) S. Auguſtinus Epiſt. 149. alias 59. perpendens & explanans hæc Pauli verba ad Tim. epiſt. 1. c. 2. *Obſecro primum fieri obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones*, cenſet, quatuor Miſſæ partes a D. Paulo deſignatas fuiſſe. *Sed eligo in his verbis hoc intelligere, quod omnis, vel pæne omnis frequentat Eccleſia, ut* Precationes *accipiamus dictas, quas facimus in celebratione Sacramentorum, antequam illud, quod eſt in Domini menſa, incipiat benedici*: Orationes, *cum benedicitur & ſanctificatur & ad diſtributionem comminuitur, quam totam petitionem omnis Eccleſia oratione Dominica concludit .... Ideo in hujus ſanctificationis præparatione exiſtimo, Apoſtolum juſſiſſe fieri orationes*. Interpellationes *autem fiunt, cum populis benedicitur .... Quibus peractis, & participato toto Sacramento* Gratiarum actio *cuncta concludit*.

decernit, alios a Petro: altera non modo Petrum, ſed etiam Jacobum, & Joannem a Chriſto, atque ab his reliquos ad Epiſcopale munus evectos docet: tertia omnes ab ipſomet Chriſto Epiſcopatu initiatos defendit. Nullam cur affirmem, habeo; alteri ut magis credam, facit Clemens Alexandrinus apud Euſebium, & Hieronymus in Catalogo Scriptor. Eccleſiaſticorum. Ille enim, Jacobum cognomine *Juſtum* a Petro, Jacobo, & Joanne, hic ab Apoſtolis ordinatum Epiſcopum Hieroſolymorum memoriæ prodidit. (11) Lib. 2. Hiſt. Eccl. c. 2. in Jacobo.

Cedo tempus, quo Spiritu Sancto afflati ſunt.

R. Die Pentecoſtes, ſeu quinquageſimo, ut ſcribit Lucas, & nemo unus ignorat. Sed quoniam diſtinguitur Pentecoſtes in alteram, quæ a Judæis poſt diem quinquageſimum ab immolatione Agni Paſchalis, & alteram, quæ a Chriſtianis die- Act. II. 1. Bar. ad an. 34. ſ. 238.

(11) Qui ſcripſit: *Apoſtolos autem & Sacerdotes, & Epiſcopos creavit Chriſtus, dum dixit eis:* Hoc facite in meam commemorationem, *uti declarat Synodus Tridentina*, ille alienis oculis, non ſuis credidit. Nam Sacerdotes tantum, non etiam Epiſcopos tunc creatos Apoſtolos, docet Synodus Tridentina ſeſſ. 22. de ſacrificio Miſſæ can. 2.

diebus pariter quinquaginta poſt Chriſti reſurrectionem celebrari conſuevit: iccirco dubium inter ſcriptores eſt, utram Lucas intellexerit. Si primam ſignificare voluit, die Sabbati, ſi alteram, die inſequente Dominico Spiritus Sanctus e Cœ-
Joan. XX. 19. lo in Apoſtolos ignis ſpecie delapſus eſt, cujus virtute ita omnes repleti ſunt, ut qui antea *propter metum Judaeorum* incluſi domi ſe continebant, audacter exinde, & libere Euangelium curæ ſuæ commiſſum diſpergerent, rati nihil ſibi felicius accidere poſſe, quam ut digni haberentur, qui pro Chriſto contumelias, vincula, tormenta, Cruces perferrent, vitamque profunderent. (12)

Aſſigna locum.

R. Eſt id omnino verum, Apoſtolos tum Hieroſolymis fuiſſe. Mandaverat e-
Act. 1. 4. nim illis Chriſtus, *ab Hieroſolymis ne diſcederent, ſed expectarent promiſſionem Patris*. At cujus eſſet domus illa, in cujus
13. cœnaculum Apoſtoli convenerant, quadruplex opinio eſt: Alii Joannis Euangeliſtæ fuiſſe putant; quidam Simonis leproſi;

(12) Hoc pacto Apoſtoli receperunt perfectiſſimum Sacramenti Confirmationis effectum, ob eamque cauſſam poſtea Sacramentum ipſum non ſuſceperunt, quia iterari non poteſt. Suarez in 3. Part. D. Thom. tom. 2. diſput. 18. ſect. 3.

proſi; nonnulli Joſephi ab Arimathia, aut forte Nicodemi; plures demum, quod eſt vero ſimilius, Joannis, cui *Marco* cognomen erat, fuiſſe contendunt. In ea enim conventus ſuos agere ſolebant, ut ex D. Luca intelligi maxime poteſt, narrante, D. Petrum e carcere, in quo Herodis Agrippæ juſſu detinebatur, Angeli ope noctu liberatum ſtatim tamquam ſolitum hoſpitium petiiſſe *domum Mariæ matris Joannis, qui cognominatus eſt Marcus, ubi erant multi congregati, & orantes*: quam domum ob id ipſum, & alia ibidem peracta myſteria in Templum poſtea converſam, teſtatur S. Cyrillus Hieroſolymitanus Catech. 16. §. 5. & Epiphanius *de menſuris & ponderibus* cap. 14. (13)

Act. XII. 12. Bar. ad an. 34. §. 236.

Alii

(13) Idem Epiphanius tradit, Eccleſiam hanc in quadam Sionis parte conſtructam. Ejus Eccleſiæ porticum quarto Chriſti ſæculo innixam fuiſſe columnæ, ad quam ligatus Chriſtus flagellis cæſus eſt, ſcribit Hieronymus ad Euſtochium epiſt. 27. cap. 4. Et Nicephorus de Helena Magni Conſtantini matre loquens l. 8. c. 30. *Ceterum in Urbem ſanctam reverſa, in Sion ampliſſimum longe lateque conſtruxit Templum, in cujus porticu domum circumcluſit, in qua foribus clauſis propter metum Judæorum diſcipuli fuerant congregati, in qua etiam ſacra cœna peracta, ſacraque pedum lotio, nec non Spiritus Sancti in cœnaculo adventus, in qua primus quoque Hierarcha & Epiſcopus Jacobus renunciatus eſt. In eo templo marmorea quoque fuit columna, ad quam, cum flagellis cæderetur, alligatus eſt Servator.*

Alii ne præter Apoſtolos accepere Spiritum Sanctum?

R. Certe ita dicunt Chryſoſtomus, Hieronymus, Auguſtinus, qui quidem ait: *Venit die Pentecoſtes Spiritus Sanctus in centum viginti homines, in quibus & Apoſtoli omnes erant*. In quibus pariter numerandos eſſe duos & ſeptuaginta diſcipulos, haud abnuerim: quandoquidem etiam hi dono linguarum egebant, cum a Chriſto miſſi deberent ejus doctrinam externis gentibus tradere. Quibuſcum fuiſſe Mariam Chriſti matrem, aliaſque mulieres, & cognatos cum Mariæ, tum Chriſti, & indicat Lucas ita de illis, qui erant in cœnaculo, ſcribens: *Hi omnes erant perſeverantes in oratione cum mulieribus, & Maria matre Jeſu, & fratribus ejus*: & apud eundem Lucam confirmat Petrus teſtimonio illo Joelis. *Effundam de Spiritu meo ſuper omnem carnem &c.* Ex quo facile perſpicitur, omnis ſexus, omniſque ætatis homines, non ſolos Apoſtolos divini hujus beneficii participes fuiſſe.

In Act. hom. 4. Epiſt. 27. c. 4. Serm. 267. & in Joan. Tract. 92.

Act. 1. 14.

Act. 11. 17.

Omnium ne linguarum ſcientiam Spiritus Sanctus Apoſtolis largitus eſt?

Bar. ad an.

R. Utrum Apoſtoli ſcirent nationum omnium ſermone loqui, an ſuo uſi ab cujuſque

juſque nationis hominibus intelligerentur, 34. §. 242.
dubitatum eſt. Sed ipſa Scripturæ verba: Act. II. 4.
repleti ſunt omnes Spiritu Sancto, & cæperunt loqui variis linguis, ſeu ut multo etiam clarius eſt in autographo Græco: ἑτέραις γλώσσαις *alienis linguis*: ſatis ſuperque oſtendunt, Apoſtolos locutos eſſe linguis etiam exoticis, non patria tantum, & vernacula, quæ ipſis Syriaca Hieroſolymitana fuiſſe exiſtimatur. Quare Auguſtinus, *Cæperunt loqui*, ait, *linguis omnium gentium*. Et Hieronymus ſcribit, *decima die, poſt aſcenſum Domini, hoc eſt, quinquageſima poſt reſurrectionem Spiritum Sanctum deſcendiſſe, linguaſque credentium eſſe diviſas, ita ut unuſquiſque omnium gentium ſermone loqueretur*. Eſt ejus opinionis Gregorius Magnus hom. 30. in Euangel. Cyrillus Catech. 17. §. 16. Theodoretus in cap. 14. Ep. 1. ad Cor. & Gregorius Nazianzenus orat. 44. quem quidem in contrariam ſententiam a quibuſdem adduci, vehementer miror, cum noſtram aperte tueatur. Inficias tamen non iverim, Petri una lingua loquentis ſermonem a diverſarum nationum hominibus, qui erant Hieroſolymis, fuiſſe perceptum, idemque potuiſſe contingere aliis Apoſtolis pro concione dicentibus ad populos, qui non ejuſdem linguæ ſocietate conjungerentur.

Serm. 175. 3. alias 9. de verbis Apoſtoli. Epiſt. 14. D. Thomas 2. 2. quæſt. 176. art. 1. Act. II. 14.

Cur

Cur igitur Apoſtoli habuerunt interpretem?

R. Duplici de cauſſa. Primum ut quæ ipſi loquentes ad Gentem aliquam, puta, ad Romanos, latine dixiſſent, interpretes propria cujuſque lingua exponerent iis, qui ex alia gente latini ſermonis ignari concionibus interfuiſſent; deinde vero ut captu difficilia ab Apoſtolis prolata explicarent. Quamvis enim Apoſtoli dabant operam, ut audientium utilitati conſulerent; interdum tamen divino ſpiritu abrepti ſublimius loquebantur, quam ut intelligi poſſent ſine interprete, juxta illud D. Pauli; *Spiritus loquitur myſteria*. Donum autem interpretandi fuiſſe a Deo perinde, ac donum linguarum, docet idem Paulus: *Alii per Spiritum dantur genera linguarum, alii interpretatio ſermonum*. (14) *qui-*

Bar ad an. 45. §. 35. 36. 37.

1. Ad Cor. XIV. 2.

XII. 8. 10.

(14) Interpretis officium diu in Eccleſia perduraſſe, teſtis eſt Epiphanius in Expoſitione Fidei Catholicæ §. 21. ubi in Ordinibus Eccleſiaſticis numerat interpretes: *Poſt illos omnes deinceps Exorciſtæ ſequuntur, & linguarum interpretes tam in lectionibus, quam in concionibus.*

Petrus habuit interpretem Marcum, & Glauciam, ut & Paulus Titum; quemadmodum narrat Clemens Alexandrinus l. 7. Strom. pag. 749. & Hieronymus epiſt. 150. quæſt. 11. Petrum interpretis operam adhibuiſſe etiam in ſcribendis epiſtolis, tradit Hieronymus, qui ex eo, quod ſtilus epiſtolarum ejus diverſus ſit, & minime con-

Quinam præter Apoſtolos omnigena linguarum ſcientia donati ſunt?

R. Ii omnes, quos in Cœnaculo una cum Apoſtolis manentes Spiritus Sanctus afflavit. De illis enim generatim ſcriptum eſt: *Repleti ſunt omnes Spiritu Sancto, & cœperunt loqui variis linguis*. Cujus doni participes Deus id temporis etiam eos fieri voluit, qui ab Apoſtolis Spiritum Sanctum accepiſſent, quamvis ad munus Apoſtolicum minime electi eſſent; quin Ethnicos ipſos ad Chriſtum converſos, ut eſt apud Lucam in Actis: *Obſtupuerunt ex Circumciſione Fideles, qui venerant cum Petro, quia & in nationes gratia Spiritus Sancti effuſa eſt. Audiebant enim illos loquentes linguis, & magnificantes Deum*. (15) Act. II. 4. Act. X. 45.

B *Quan-*

conſtans, colligit, *pro neceſſitate rerum diverſis eum uſum interpretibus*; quin addit, Marci Euangelium Petro *narrante*, *& illo ſcribente compoſitum*. Paulus vero, referente eodem Hieronymo, iccirco utebatur interprete, quod *divinorum ſenſuum majeſtatem digno non poterat græci eloquii explicare ſermone*.

Neque inde ſequitur, linguarum donum Apoſtolis magno uſui non fuiſſe. Nam donum illud in eo poſitum erat, ut quavis lingua, cum opus eſſet, familiariter loquerentur, non autem ut eleganti ſſime dicerent.

(15) Auguſtinus ſerm. 267. c. 2. alias 186. de tempore. *Omnes, qui aderant* (in Cœnaculo) *unam linguam didicerant. Venit Spiritus Sanctus, imple-*

Quandonam provincias ſortiti Chriſti legatione etiam apud Ethnicos fungi cœperunt?

R. Incertum diverſi autores faciunt; Ad an. 44. §. 13. & 20. Anno Chriſti quarto, & quadrageſimo id contigiſſe, cenſet Baronius. (16) Illud videtur pro certo habendum, Apoſtolos, haud ita multo poſt baptizatum a Petro Centu-

impleti ſunt, cæperunt loqui linguis variis omnium gentium, quas non noverant, nec didicerant: ſed docebat ille, qui venerat; intravit, impleti ſunt, fudit. Et tunc hoc erat ſignum; quicumque accipiebat Spiritum Sanctum, ſubito impletus Spiritu linguis omnium loquebatur, non illi ſolum centum viginti. Act. X. 46. *Docent nos Litteræ ipſæ; poſtea crediderunt homines, baptizati ſunt, acceperunt Spiritum Sanctum, linguis omnium gentium locuti ſunt.*

(16) Apollonius antiquus Theologus apud Euſebium l. 5. c. 18 *Tamquam ex veterum Traditione hæc refert, Dominum Apoſtolis ſuis præcepiſſe, ne intra duodecim annos Hieroſolymis excederent.* Si verum id eſſet, a Paſcha anni 46. annus duodecimus inchoaretur. *Sed*, ut ait Baronius ad. an. 39. §. 22. *majoris eſſe fidei Acta Apoſtolorum a Luca conſcripta quavis auctoritate majorum, nemo negarit*. In his autem cap. 8. 9. & 10 habetur, longe antequam anni illi evolverentur, Petrum, & Joannem Samariam petiiſſe, ipſum vero Petrum Syriam, Palæſtinam peragraſſe, & carcere ab Angelo eductum Judæa, nedum Hieroſolymis exceſſiſſe. Quod ſi ille ſignificare voluit, non debuiſſe Apoſtolos eo intervallo temporis in provincias longinquas ſe conferre, jam Euſebius ipſe, qui Apollonii locum recitat, nullam ejus autoritatis rationem habet. Scribit enim, S. Petrum

Centurionem Cornelium, ex Judæorum re-
gione profectos Ethnicis Euangelium præ-
dicare cœpiſſe. Tunc enim per viſum lin- Act. X. 11.
tei omne animantium genus complectentis
ter Cœlo demiſſi juſſus eſt Petrus, ac pro-
inde ceteri Apoſtoli cœleſtem Chriſti do-
ctrinam etiam cum Gentibus communica-
re. (17) Suſceperunt igitur, ut verbis Serm. 80. c.
Magni Leonis utar, *imbuendum Euange-* 3.
lio mundum diſtributis ſibi terrarum parti-
bus, vel ſortito, ut Socrati, aliiſque pla- Lib. 1. c. 19.
cuit, vel potius ſigno voluntatem Spiritus
Sancti indicante. Spiritus Sanctus enim,
ut ait D. Hieronymus, *congregavit eos*, In Eſai. c.
dedit eis ſortes; *atque diviſit*. Antequam 34.
tamen dividerentur, eodem divino Spiritu
afflati Chriſtianæ Fidei formulam compo-
nendam cenſuerunt, ut eadem omnes ſen-
tirent ac docerent; eamque Symbolum ap-
pellarunt, ſive quia in eam omnes contu-
lerunt, ſive quia ea veluti nota & teſſera
quadam Chriſtianos internoſcerent. (18)

trum anno 42. Romam profectum eſſe. Quare non contemnenda videtur Papebrochii conjectura, qui opinatur, hunc errorem eſſe vel Apollonii, vel ipſius Euſebii annos *duodecim* pro *duobus* ſcribentis.

(17) Viſum hoc ſerm. 266. §. 6. alias 5. inter editos ex majoris Carthuſiæ MSS. explanat Auguſtinus, quo nemo docet clarius, nemo ediſſerit ſubtilius.

(18) *Teſſera quidem vocatur, quoniam ſignum ex compacto quodam eſt factum. Nota vero, quia*

per

Singuli ne ſingulos articulos Symboli pronunciarunt?

R. Non admodum repugno, quin ita ſentias. Video enim id placuiſſe viris magnis commotis præſertim autoritate Leonis in Epiſtola ad Pulcheriam Auguſtam: *Siquidem*, ait, *ipſius Catholici Symboli brevis, & perfecta confeſſio, quæ duodecim Apoſtolorum totidem eſt ſignata ſententiis, tam inſtructa ſit munitione cæleſti, ut omnes hæreticorum opiniones ſolo ipſius poſſint gladio obtruncari*. Illud te monitum volo, ſermones duos, in quibus Apoſtoli ſuum ſinguli articulum pronunciantes inducuntur, olim nomine S. Auguſtini editos, non eſſe Auguſtini, & a Monachis Benedictinis inter ſuppoſititios in Appendice eſſe relatos. * Νοθείαν ſuam prodit alter, qui eſt 241, diſſentiens ab altero, qui eſt 240. Nam præter Thomam, Thaddæum ſeu Judam, & Matthiam alii non eodem modo, neque eodem ordine ſuos articulos pronunciant.

Bar. ad an. 44. §. 17.

Epiſt. 27. alias 13.

* Spuritatem

Præ-

per illud deſignatur, quod creditur: & quoniam ſigno baptiſmatis diſcernitur Chriſtianus a non Chriſtiano, vocat illud Athanaſius Symbolum ſanctificationis. Concilium Florentinum ſeſſ. 21. apud Harduinum tom. 9. Conc. pag. 259.

Præter Fidei Symbolum ediderunt ne alias Chriſtianæ doctrinæ regulas?

R. Haud equidem dubitem, Apoſtolos diſciplinam Eccleſiarum, quas inſtituerant, certis quibuſdam regulis ſanxiſſe: ſed nulla ad nos pervenit præter illam, quam in Concilio Hieroſolymitano condiderunt, decernentes, ut Chriſtiani immunes eſſent Circumciſione, & Moſaicis ceremoniis; abſtinerent tamen idolothytis, ſanguine, ſuffocato, & fornicatione. Canones enim, & Conſtitutiones, quæ Apoſtolorum nomine inſcribuntur, longe poſt tempora Apoſtolorum in lucem prodierunt. Act. XV. 10. 28.

Iſti Canones atque Conſtitutiones quonam tempore prodierunt?

R. Suppoſitæ Apoſtolorum Conſtitutiones Clementis Romani Pontificis titulo prodiiſſe exiſtimantur quarto Chriſti ſæculo, aut etiam ſerius. Canones vero Apoſtolicos poſt annum Æræ Vulgaris 258. & ante Nicænam I. Synodum anno 325. celebratam editos volunt aliqui. Alii, quibus magis crediderim, poſt memoratum Nicænum Concilium vulgatos contendunt, tum quod Canones tertius, & ſeptimus ea ſtatuant, quæ duntaxat ex eo tempore in Bar. ad ann. 102. §. 9.

Eccleſia uſurpari cœpta videntur, tum quod Fulgentius Ferrandus Carthaginienſis Eccleſiæ Diaconus, qui anno 533. claruit, eos in ſuam *Breviationem Canonum* non retulerit.

De Canonibus hiſce, & Conſtitutionibus quodnam eſt eruditorum judicium?

R. Diverſi diverſa de Canonibus ſentiunt. Omnes, qui ſunt numero quinque & octoginta, Apoſtolorum eſſe, contendit Turrianus in primis. Triginta quinque poſtremos reſpuit Bellarminus, & Baronius. Ego iis potius aſſentior, qui omnes ad unum Apoſtolis abjudicant; idemque judicium pluribus autoribus de Apoſtolicis etiam Conſtitutionibus ferendum cenſeo.

De Script. Eccl. in Clemente. Ad an. 102. §. 14.

Quodnam eſt de iiſdem judicium Eccleſiæ?

R. Canones perinde, atque Conſtitutiones, licet has ab hæreticis depravatas eſſe fateatur, ſuſcepit Eccleſia Orientalis can. 2. Synodi Trullanæ, ſeu Quiniſextæ anno 692. celebratæ. Eccleſia vero Occidentalis, Conſtitutionibus omnino rejectis, quinquaginta duntaxat priores Canones vix tandem admiſit. Hos enim, omiſſis reliquis triginta quinque, in quos caderet cen-

ſura

ſura Gelaſii, (19) hos, inquam, utpote ſingulari veteris Eccleſiæ doctrina refertos ſexto Chriſti ſæculo ineunte ſuæ Collectioni inſeruit Dionyſius Exiguus, ac demum Romana Eccleſia probavit, ut ex Concilio Lateranenſi anno 769. habito aperte colligitur. (20)

Quid ſentis de novem canonibus, qui ab Apoſtolis in Concilio Antiocheno editi dicuntur?

R. Idem omnino, ac de Canonibus Apoſtolicis. Non modo enim Concilium iſtud Antiochenum, & Canones illi novem a nullo memorantur antiquorum, ſed etiam abſurda, falſa, & Apoſtolis injurioſa

(19) *Liber, qui appellatur Canones Apoſtolorum, apocryphus* dicitur a Gelaſio in Concilio, cui ſeptuaginta Epiſcopi interfuerunt, Romæ anno 494. celebrato. Quod tamen non ita accipiendum eſt, quaſi omnes Gelaſius rejecerit Nam Petrus de Marca l. 3. de Concordia c. 2. §. 7. *Variæ ſunt claſſes apocryphorum in Notitia Gelaſii, ut obſervarunt viri eruditi, cum non tantum figmenta hæreticorum veniant in hunc cenſum; ſed etiam opuſcula tractatorum, in quibus ſunt nævi quidam*. Canones igitur Apoſtolici tamquam nævo aliquo aſperſi, & ab Apoſtolis non collecti inter apocrypha a Gelaſio recenſentur.

(20) Ita habet act. IV. apud Harduinum tom. 3. Conc. pag. 2015. *Non amplius ſuſcipiantur Apoſtolorum Canonum prolata per S. Clementem, niſi quinquaginta capita, quæ ſuſcepit Sancta Dei Catholica Romana Eccleſia.*

continent. Scribit quidem Innocentius I. epiſt. 18. de Eccleſia Antiochena loquens: *Ubi & nomen accepit Religio Chriſtiana, & quæ conventum Apoſtolorum apud ſe fieri celeberrimum meruit:* nemo tamen non videt, locum hunc eſſe corruptum, & *pro ſe*, non *apud ſe*, legendum eſſe. Palam namque eſt, eum loqui de Concilio Hieroſolymitano, quod unum merito dixeris *Conventum Apoſtolorum celeberrimum*. Cum autem conventus iſte pro Eccleſia Antiochena celebratus ſit, nempe ad dirimendam controverſiam, num Circumciſio ſervanda eſſet, Antiochiæ excitatam; omnino dicendum eſt, Innocentium ſcripſiſſe *pro ſe*, non *apud ſe*.

Apud Lab. t. 2 Conc. pag. 1269.

Explica mihi Concilium Apoſtolorum Hieroſolymitanum.

R. Cum eſſet, ut modo dixi, Antiochiæ orta diſſenſio, quibuſdam ex Judæa profectis Circumciſionem æternæ beatitati conſequendæ neceſſariam propugnantibus, Paulo autem, & Barnaba negantibus, conſulendos ea de re Apoſtolos Chriſtiani cenſuerunt. Miſſi Hieroſolymam Paulus, & Barnabas, & quidam etiam ex iis, qui contra hos dicebant. Convenerunt itaque Apoſtoli Petrus, Paulus, Joannes, Jacobus, Barnabas, & ſeniores diſcipuli, ut

Act. XV.

Anno Ch. 51.

ut delatam ad ſe cauſſam cognoſcerent; & quid opus eſſet facto, decernerent. Quæſtione in partem utramque diſceptata, ſurrexit Petrus, & quaſi increpans pronunciavit, non eſſe Ethnicis, qui Chriſto nomen darent, jugum illud imponendum, quod Judæi ipſi ferre non potuiſſent. (21) Jacobus, probata Petri ſententia, adjecit, cavendum eſſe, ut abſtinerent ſe ab idolothytis, fornicatione, ſuffocatis, & ſanguine. Quod præceptum Judæis commune iccirco etiam Ethnicis datum eſt, tum ut Moyſis Lex ab iſtis deſpectui non duceretur, tum ut concordia utrorumque populorum animi facilius coaleſcerent. (22) Cunctis Jacobo aſſentientibus, ſelecti Judas cognomine Barſabas, & Silas, qui una cum Paulo, & Barnaba Antiochiam cum

Bar. ad an. 51. §. 20.

(21) D. Hieronymus epiſt. 89. ad S. Auguſtinum: *In ſententiam ejus Jacobus Apoſtolus, & omnes ſimul Presbyteri tranſierunt. Hæc non debent eſſe moleſta lectori, ſed & mihi, & illi utilia, ut probemus, ante Apoſtolum Paulum, non ignoraſſe Petrum principem hujus decreti, Legem poſt Evangelium non eſſe ſervandam.* Quibus verbis refelluntur hæretici, qui effutiunt, S. Petrum eo modo omnium primum in hac Synodo ſententiam dixiſſe, quo modo *Decanus* in quovis collegio ſuffragium ferre ſolet.

(22) Lex hæc de ſuffocatis, & ſanguine ad tempus lata, provecta etiam Eccleſiæ ætate ſervata eſt, & alibi ſerius, alibi ocyus abrogata. Vide Baronium ad an. 51. §. 22. & Nat. Alexandrum differt. 10. ſæc. 1.

cum mandatis Concilii proficiſcerentur. Eo cum veniſſent, Epiſtolam, qua mentes Antiochenorum dubitantium Synodi autoritate firmarentur, *Antiochiæ*, *& Syriæ*, *& Ciliciæ fratribus ex Gentibus* inſcriptam in concionem ediderunt. Hæc D. Lucas. Paulus ſcribens ad Galatas addit, ejuſdem Concilii decreto ſibi, & Barnabæ Gentium, Petro autem, Jacobo, & Joanni Judæorum curam fuiſſe demandatam. (23)

Cap. 15. 8. 9. Bar. ad an. 51. §. 16. & 26.

Alia ne celebrata ſunt ab Apoſtolis Concilia?

R. Tria inſuper vulgo numerantur. Primum de electione Matthiæ, de quo Act. cap. 1. Secundum de electione Diaconorum, de quo Act. cap. 6. Tertium (hoc quartum eſt, ſi illud, quod modo explicavi, numeres) tertium, inquam, in quo, ut patet ex

(23) Hieronymus in cap. 2. ad Gal. *Occulta hic oritur quæſtio. Quid igitur Petrus, ſi inveniſſet ex Gentibus, non eos adducebat ad fidem? Aut Paulus, ſi ex circumciſione aliquos reperiſſet, non eos ad Chriſti baptiſmum provocabat? Quæ ita ſolvitur, ut dicamus, principale ſingulis in Judæos, & Gentes fuiſſe mandatum, ut qui defendebant Legem, haberent, quem ſequerentur, qui Legi gratiam præferebant, non deeſſet eis doctor & prævius. In commune vero hoc eos habuiſſe propoſiti, ut Chriſto ex cunctis Gentibus Eccleſiam congregarent. Legimus enim & a S. Petro Gentilem baptizatum fuiſſe Cornelium, & a Paulo in Synagoga Judæorum Chriſtum ſæpiſſime prædicatum.*

ex Act. cap. 21. lata rogatio, ne Chriſto credentes Judæi uti *Legitimis* prohiberentur. *Verum hæc*, ut ait Baronius, *familiaris potius fuit admonitio, quam Synodica conſtitutio, atque ea occaſione adhibita magis diſpenſatio, quam dogmatis definitio*. Ob eamdem cauſſam alii neque duos priores conventus in Conciliorum numero habendos cenſent, cum in neutro illorum dogma ullum decretum ſit. Itaque tertium dumtaxat verum eſſe Concilium, & cæterorum normam, & regulam Conciliorum exiſtimant. Ab his non diſſentit Bellarminus, qui ſcribit, tum *primum cœpiſſe Concilia Chriſtiana celebrari*, cum Act. cap. XV. definitum eſt, onus Circumciſionis Chriſtianis imponendum non eſſe.

Ad an. 58. §. 118.

De Conc. l. 1. c. 3.

Apoſtoli baptizarunt ne unquam in nomine tantum Chriſti?

R. D. Petri verba, *baptizetur unuſquiſque veſtrum in nomine Jeſu Chriſti*, præbuere quæſtionem, num Apoſtoli in nomine tantum Chriſti aliquando baptizaverint. Id quidem Spiritus Sancti inſtinctu eos feciſſe, ut initio naſcentis Eccleſiæ Chriſti nomen celebraretur, aliquibus eſt viſum. Alii autem, quibus ego aſſentior, id omnino negant. Præceperat enim Apoſtolis Chriſtus, ut *in nomine Patris, & Filii*,

Act. II. 38.

Bar. ad an. 34. §. 248.

Matth. XXVIII 19.

lii, & *Spiritus Sancti* baptizarent. Quam diſtinctam & expreſſam divinarum perſonarum mentionem adeo neceſſariam eſſe, docet D. Thomas, ut ſi quis alias voces idem ſignificantes uſurpet, Sacramentum non conficiat. Quare verba illa D. Petri ita explanat S. Cyprianus epiſt. 73. *Jeſu Chriſti mentionem facit Petrus, non quaſi Pater omitteretur, ſed ut Patri quoque filius adjungeretur*. (24) Sunt demum, qui illam Petri vocem ita accipiant, ut putent, ſignificare fidem potius in Chriſtum baptizandis neceſſariam, quam formam adminiſtrati baptiſmatis: eodem prorſus modo, quo dictum a D. Paulo in Epiſtola ad Galatas: *Quicumque in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis*, ut ſignificaret, in fide Chriſti baptizatos eſſe.

3. p. q. 66. art. 5. ad 7.

Cap. III. 27.

Quo-

(24) Etiam D. Auguſtinus l. 2. contra Maximinum cap. 17. *Si autem non nominatis Patre, & Spiritu Sancto, in nomine Jeſu Chriſti juſſi ſunt baptizari, & tamen non intelliguntur non baptizati, niſi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, cur non ſic audis de Filio Dei*: Omnia per ipſum facta ſunt, *ut non nominatum intelligas ibi & Spiritum Sanctum?*

Nicolaus I. interrogatus a Bulgaris, an Baptizatus a Pagano, vel Judæo vetum ſacramentum ſuſcepiſſet, non Pontificia autoritate, ſed privata opinione adjecit, baptiſma in nomine Chriſti conferri. Docent id Canus de loc. Theol. l. 6. c. 8. ad 7. & Bellarminus de Rom. Pont. l. 4. c. 12. Conſule Nat. Alexandrum diſſert. 13. ſæc. III. & Auguſtini Calmet diſſertat. de baptiſmo in nomine Chriſti Actis Apoſtolorum præpoſitam.

Quomodo baptizarunt ante præſcriptam illam a Chriſto baptiſmi formam?

R. Cum baptizaverint Apoſtoli ipſo Chriſto vivente, ac prædicante, ut eſt apud Joannem, & cum baptiſmi forma præſcripta non legatur a Chriſto niſi poſt reſurrectionem, ut eſt apud Matthæum; jure ambigitur, quem baptiſmum, Joannis ne, an Chriſti, eodem Chriſto Domino ſuperſtite, ipſi contulerint. Tertullianus de baptiſmo cap. 11. *Tingebant*, inquit, *diſcipuli ejus, ut miniſtri, ut Joannes ante præcurſor, eodem baptiſmo Joannis, ne qui alio putet, quia nec exſtat alius niſi poſtea Chriſti, qui tunc utique a diſcentibus dari non poterat, utpote nondum adimpleta gloria Domini, nec inſtructa efficacia lavacri per paſſionem, & reſurrectionem*. Præſto eſt Tertulliano Chryſoſtomus: *Diſcipulis autem baptizantibus*, inquit, *multi non deſiſtebant ad Joannem percurrere: quod ſi quis percontaretur, quid amplius in Joannis baptiſmate, quam diſcipulorum fuerit, nihil reſpondebimus. Utrumque enim ſimiliter Spiritus expers erat; & unam, eamdemque baptizandi cauſſam habebat, ut ſcilicet Chriſto reconciliaret baptizatos*. Adde Leonem magnum illum Pontificem, qui epiſt. 16. alias 4. ad Epiſco-

Cap. IV. 2. Cap. XXVIII. 19.

In Joan. hom. 28.

piſcopos Siciliæ cap. 3. ſcribit, Chriſtum, *poſtquam reſurrexit a mortuis, diſcipulis ſuis & formam & poteſtatem tradidiſſe baptizandi*. (25) At vero Auguſtinus opinatur, Apoſtolos etiam ante Chriſti mortem baptiſmum Chriſti contuliſſe: ſiquidem ait, Joanne in carcerem detruſo, *deinceps neminem baptizatum inveniri illo baptiſmate*: & alio loco ſubjungit, quos baptizaverat Joannes, iterum baptizatos; & quos baptizaverat Judas, non iterum baptizatos, *quia, ſi datus eſt a Juda baptiſmus, baptiſmus Chriſti erat*. Quam ſententiam ponit etiam in Epiſtola ad Seleucianam. Auguſtinum ſecuti ſunt Magiſter Sententiarum, & ejus interpres D. Thomas: Neque enim, inquiunt, verbis illis, quæ Chriſtus redivivus Apoſtolis dixit: *Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, baptiſmi forma tunc primum præcipitur, ſed uſus tantummodo, actuſque baptiſmi. Sunt hæc verba D. Thomæ: *Illis verbis Dominus principaliter non intendit tradere formam Sacramenti, quia prius eis tradiderat, quando baptizabant etiam ante paſſionem; ſed intendit eis præcipere actum baptiſ-*

In Joan. tract. 4. & 5. D. Thomas 3 p. q. 38. art. 5.

Epiſt. 265. alias 108.

L. 4. diſt. 3. quæſt. 1. In loc. cit. art. 2. ad 2.

Matth. XXVIII. 19

(25) Horum ſententiam ſecundum nonnullos roborat id, quod apud Matthæum XVI. 20. poſt confeſſionem, *Tu es Chriſtus filius Dei vivi*, factam a Petro, idem Chriſtus Apoſtolis præcepit, *ut nemini dicerent, quia ipſe eſt Chriſtus*.

ptiſmi ſecundum formam prius eis traditam. (26)

Qui Apoſtoli Samariam miſſi ſunt, ideo ne miſſi ſunt, ut adminiſtrarent Sacramentum Confirmationis?

R. Utique. Id aperte teſtatur S. Lucas in Actis cap. 8. Siquidem narrat, verbo Dei ab incolis Samariæ accepto, ad eos Petrum, & Joannem miſſos eſſe, qui *oraverunt pro ipſis, ut acciperent Spiritum Sanctum: nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant. Tunc*, ſubjungit Lucas, paucis interjectis, *imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Quæ manuum impoſitio ipſum erat Confirmationis Sacramentum, ut S. Cyprianus epiſt. 73. Auguſtinus de Trinit. l. 15. c. 26. & Hieronymus adverſus Luciferianos cap. 4. interpretantur. Bar. ad an. 35. §. 9. 21. 19.

Ad hoc Sacramentum conficiendum uſi ne ſunt Chriſmate?

R. Autores utroque trahunt: plures tamen invenio, qui uſos eſſe, confirment: hos libentiſſime ſequor. Primis enim Chriſtia- D. Thomas 3. p. quæſt. 72 art. 2. ad 1.

(26) Vide Sotum in 4. Sent. diſt. 3. art. 2. ubi Magiſtri opinionem defendit.

ſtiani nominis ſæculis Confirmationis Sacramento conficiendo in utraque Eccleſia Chriſma adhibitum eſt. Cujus moris initium cum nemini oſtendere liceat, fit, ut Chriſmatis adhibendi ritus ab Apoſtolis traditus videatur. Illud enim Auguſtini admodum ſcitum eſt; *Quod univerſa tenet Eccleſia, nec Conciliis inſtitutum, ſed ſemper retentum eſt, non niſi autoritate Apoſtolica traditum rectiſſime creditur*. Si igitur uſus Chriſmatis in Confirmatione ab Apoſtolis inſtitutus eſt, neceſſario efficitur, ut illi Sacramentum hoc adminiſtrantes Chriſmate uſi fuerint.

De bapt. contr. Donat. l. 4. c. 24.

Euangelicæ prædicationi operam dantes dabant ne ad victum parandum ſimul operam arti priſtinæ?

R. Conſtitutionum Apoſtolicarum autor l. 2. c. 63. refert, ſimul eos Chriſtianæ doctrinæ propagandæ operam navaſſe, ſimul etiam ſua ſingulos negotia egiſſe, & alios quidem piſcatu, alios vero agrorum cultura, alios denique tabernaculis conficiendis ea paraſſe, quæ ad victum & cultum ſuppeditarent, ſeu ne umquam eſſent otioſi, ſeu ne aliis oneri eſſent. Ita prorſus ſentiunt etiam Patres aliqui. (27) Ne.

Bar. ad an. 52. §. 19.

(27) Hieronymus epiſt. 4. ad Ruſticum. *Apoſtoli*

Neque ego ambigam, id ab Apoſtolis ſæpe actum ad faciliorem Chriſtianæ Fidei propagationem. Verum, ſi Paulum, & Barnabam excipias, jure illo plerumque utebantur, quod Chriſtus dabat, & ipſa naturæ lex, neceſſaria ad vitam accipiendi ab iis, quos Euangelii prædicatione ad veram pietatem informarent. (28) I. ad Cor. IX. 14.

Qua de cauſſa feminas ſecum ducebant?

R. Solitos fuiſſe Apoſtolos in opus Euangelii incumbentes, ſecum ducere feminas, teſtatur D. Paulus ſcribens ad Corinthios: *Nunquid non habemus poteſtatem mulierem ſororem circumducendi, ſicut & ceteri Apoſtoli, & fratres Domini, & Cephas?* Circumducebant autem duplici de cauſſa, tum ut neceſſaria ad victum ſuppeditarent, tum ut auxilio eſſent ad Chriſti doctrinam evulgandam etiam in locis iis, ad quæ ſolis mulieribus aditus patebat. Primam cauſſam ponit Hieronymus, qui adver. Jovin. l. 1. cap. 14. expendens reci- I. ad Cor. IX. 5. Bar. ad an. 57 §. 60. & 61.

C

ſtoli habentes poteſtatem de Euangelio vivere, laborabant manibus ſuis, ne quem gravarent, & aliis tribuebant refrigeria, quorum pro ſpiritualibus debebant metere carnalia. E contrario Auguſtinus de opere Monachorum cap. 20. *Ceteri Apoſtoli, & fratres Domini, & Cephas non operabantur*, Paulo tamen, & Barnaba exceptis. Vide Baronium ad an. Ch. 52. §. 15. uſque ad 20.

(28) S. Gregorius Nazianzenus orat. 16. *Pe-*

recitatum D. Pauli locum, concludit; mulieres, quas Apoſtoli ſecum ducebant, fuiſſe pias quaſdam feminas, *quæ juxta morem Judaicum magiſtris de ſua ſubſtantia miniſtrabant, ſicut legimus ipſi quoque Domino factitatum*. (29) Secundam ponit Clemens Alexandrinus l. 3. Strom. pag. 465. Nam *reliqui Apoſtoli*, inquit, *prædicationi attendentes, non ut uxores, ſed ut ſorores circumducebant mulieres, quæ una miniſtratura eſſent apud mulieres, quæ domos cuſtodiebant: per quas etiam in gynaceum abſque ulla reprehenſione, malave ſuſpicione ingredi poſset doctrina Chriſti*. (30)

Matth. XXVII. 55. Luc. VIII. 3.

Quot

trus, qui lupinis unico aſſe emtis alebatur. Et Jamb. 18.

.... Paulum quid loquar victum ſibi
Manibus parantem? quid Petrum, cujus cibus
Erant lupini?

S. Clemens Alexandrinus Pædagogi l. 2. cap. 1. *Matthæus Apoſtolus ſeminibus, baccis, & oleribus abſque carnibus utebatur*. Vide Baronium ad an. 57. §. 192. & ad an. 58. §. 121.

(29) Rem eamdem ante D. Hieronymum docuit Tertullianus de Monogamia cap. 8.

(30) Hinc conſtat, Paulum, & Barnabam feminas ſecum non duxiſſe. Iccirco autem non duxerunt, tum quia verebantur, ne offenderent apud Ethnicos, quibus præſertim debebant tradere doctrinam Chriſti, ut ſcribit Hieronymus in Matth. c. XXVII. tum quia feminæ non poterant ingredi longa & diverſa itinera ab illis ſuſcepta, ut docet Iſidorus Peluſiota apud Baronium ad an.

Quot annos Euangelicæ prædicationi operam dederunt?

R. Accipe, quæ ſcribit Lactantius de mortibus Perſecutorum cap. 2. *Diſperſi ſunt per omnem terram ad Euangelium prædicandum, ſicut illis magiſter Dominus imperaverat, & per annos XXV. uſque ad principium Neroniani Imperii per omnes provincias & Civitates Eccleſiæ fundamenta miſerunt*. Atque hæc *ad prædicationem omnium Apoſtolorum ex æquo pertinere*, docent viri doctiſſimi Baluzius in annotat. ad recitatum Lactantii locum, Valeſius in annotat. ad Euſebium l. 2. c. 16. & Pagius ad an. Ch. 43. §. 3. (31)

Numquid Hieroſolymis ſimul omnes paſſi ſunt?

R. Cum in Porticu Salomonis, quo omnibus etiam immundis, atque Ethnicis Act. v. pa-

57. §. 62. Vide Vincentium Ludovicum Gotti colloquio 4. de cœlibatu. num. 15.

(31) Ex hiſce annis quinque & viginti, per quos prædicatum ab Apoſtolis Euangelium ſcribit Lactantius, iidem Autores ortam putant opinionem de annis quinis vicenis, quibus Petrum Romanum Pontificem fuiſſe, & veteres aliqui, & recentiores cenſent. Quæ opinio nobis non probatur. Vide tertiam ex noſtris diſſertationibus ex Eccleſiaſtica Hiſtoria depromtis.

Bar. ad an. 34. §. 276.

patebat aditus, contra vetitum Judæorum Chriſtianæ doctrinæ evulgandæ operam darent, & accita prodigiis multitudo ex urbibus finitimis, Hieroſolymam confluеret, augereturque in dies Chriſtianorum numerus, invidia Principis Sacerdotum, & qui ab illo erant, Sadducæorum in publicam cuſtodiam omnes conjecti ſunt. Verum miſſus a Domino Angelus e carcere per noctem eductis præcepit, ut in Templo docerent. Eo bene mane ingreſſi, mandatæ prædicationis munus exequuntur. Iterum detentos, & in Concilium adductos interrogavit Sacerdotum Princeps, cur imperata non feciſſent, & urbem doctrina Chriſti repleſſent. Adverſus quæ reſponſum a Petro, & Apoſtolis, parendum Deo magis, quam hominibus. Ob id morti dandos cenſuerunt, interfectique omnes ad unum eſſent, niſi Gamaliel neſcio quis ab eorum cervice gladium depuliſſet. Quare verberibus cæſi, ac dimiſſi *ibant gaudentes a conſpectu Concilii, quoniam digni habiti ſunt pro nomine Jeſu contumeliam pati*, tantumque abeſt, ut ab divina ejus lege promulganda ceſſaverint, ut per domos etiam, non modo in Templo, quotidie promulgarent.

DE

DE
S. PETRO
APOSTOLORUM PRINCIPE.

Quis fuit, & quomodo ad Apoſtolatum vocatus eſt?

R. PETRUS, antea Simon, Jonæ, ſeu Joan. I. 41. 44. & XXI. 15.
Joannis filius, Bethſaidæ ad lacum
Geneſareth natus eſt. Fratrem habuit Andream. Uter ætate præſtaret, incertum. (1) Matth. IV. 18. 19. 20.
Piſcatu utrumque vixiſſe, & domum habuiſſe
Capharnaum, in qua & ſocrus Petri degebat, Marc. I. 21. 29.
conſtat ex Euangelio. Ejus uxor martyrii Strom. l. 7. pag. 724.
gloria nobilis traditur apud Clementem
Alexandrinum, filioſque ex ea a Petro ſuſceptos,
ſcribunt Patres aliqui. (2) Ad Chriſtum Joan. I. 41.

(1) Epiphanius hær. 51. §. 17. ſeniorem Petro Andream facit. At Chryſoſtomus in Matth. hom. 59. dicit *primogenitum* Petrum, & Caſſianus l. 3. de Incarnat. cap. 12. ait, Petrum ſicut confeſſione, ita etiam ætate ceteros Apoſtolos præceſſiſſe. Ejuſdem ſententiæ ſunt Proclus orat. 19. de S. Andrea tom. VI. Bib. Patr. Lugd. pag. 611. Falſus Dionyſius de divinis nominibus c. 3. & Beda in Joan. c. 1. Baronius autem ad an. 31. §. 23. ita decernit: *Epiphanius de ætate Andreæ magis audiendus eſt, quam alii, qui poſtea dixerunt Petrum majorem natu Andrea.*

(2) Clemens Alexandrinus l. 3. Strom. pag. 465. Epiphanius hær. 30. §. 22. Autor Quæſt. Vet. & Novi

ſtum ab Andrea, qui primus illum viderat, deductus, *Cephas*, hoc eſt *Petrus*, appellari juſſus eſt. Diem integrum apud Salvatorem commorati poſtridie ad priſtinum piſcatus munus redierunt, ut docet Auguſtinus *de conſenſu* Euangeliſtarum l. 2. c. 17. n. 37. Ambulans Chriſtus propter mare Galilææ cum piſcantes vidiſſet atque vocaſſet, relictis continuo rebus omnibus, ſe ejus ſectatores eſſe profeſſi ſunt.

Cur ei Cephæ, ſeu Petri nomen Chriſtus impoſuit?

Bar. ad an. 31. §. 24. 25. 26. R. Hac præſertim de cauſſa, quia illum Eccleſiæ ſuæ petram, & fundamentum deſignaverat, ejuſque rectorem & caput eſſe decreverat. Sic Abram *Pater credentium* a Deo conſtitutus, *Abraham* appellatus eſt. Inditum ergo Petro nomen, quod muneri, cui præponendus erat, congrueret. Cephas enim eſt Petra, ſeu rupes magno ferendo ædificio idonea. (3) De præſcript. cap. 22. Quare Tertullianus ſcribit, *Petrum ædifican-*

Novi Teſtamenti quæſt. 127. Martyrologium Romanum pridie Kal. Junii mentionem faciunt S. Petronillæ filiæ Beati Petri Apoſtoli. Acta vero Sanctorum Nerei & Achillei, quæ Baronio ad an. 68. §. 23. omnino non probantur, illud de Petronilla peculiare narrant, eam paralyſi a D. Petro liberatam. Quod idem de Petri filia refert Auguſtinus *contra Adimant.* cap. 17. addens tamen, id *in apocryphis legi*.

(3) Hieronymus in cap. 2. ad Gal. *Modo Cephas,*

canda Eccleſia petram dictum, & Tertulliano conſentiens Epiphanius ita de Petro loquitur: *Qui quidem ſolidæ petræ inſtar nobis extitit, cui velut fundamento Domini Fides innititur, ſupra quam Eccleſia modis omnibus extructa eſt.* Hær. 59. §. 9.

Nonne Apoſtolorum omnium primus & rebus omnibus nuntium remiſit, & in Chriſto divinitatem agnovit?

R. Eſt ita, ut dicis. Nam alterum teſtatur S. Epiphanius his verbis: *Andreas prior in Dominum incidit, quod Petrus erat ætate junior. Poſtea vero, cum abſoluta illa ſuſcepta eſt rerum omnium abdicatio, initium eſt a Petro factum. Tunc & ipſe fratri ſuo præivit.* Alterum docet S. Athanaſius: *Factum eſt*, inquit, *ut agnoſceretur pro Filio Dei primum quidem a Petro, poſtea deinde ab omnibus.* Quod idem ſcribit S. Hilarius in Matth. cap. 16. §. 7. *Petrus dignus judicatus, qui quod in Chriſto Dei eſſet, primus agnoſceret.* Utrumque ita complexus eſt Baronius in annalibus: *Prælatus Andreæ Simon Petrus a Chriſto merito* Hær. 51. §. 17. Orat. 4. cont. Arianos pag. 503. Ad an. 31. §. 23.

C 4 con-

phas, & modo Petrus ſcribitur; non quod aliud ſignificet Petrus, aliud Cephas, ſed quod, quam nos latine & græce petram vocamus, hanc Hebræi & Syri, propter linguæ inter ſe viciniam, Cepham nuncupant. Vide Baronium ad an. 31. §. 25. 26. & 27.

Confeſſionis: etenim non in renuntiatione tantum, ſed & in ſumma Fidei profeſſione Simonem tum Andreæ, tum etiam ceteris Apoſtolis præſtitiſſe, conſtat.

Quibus præcipue rebus ſignificavit, ſibi eſſe cognitam Chriſti divinitatem?

In Matth. c. 16. R. His, quæ narrat S. Hieronymus: *Volentem ad paſſionem pergere prohibet, & licet erret in ſenſu, tamen non errat in affectu, nolens eum mori, quem Filium Dei fuerat paulo ante confeſſus. In montem cum Salvatore inter primos primus aſcendit, & in paſſione ſolus ſequitur. Peccatum negationis, ad quod ex repentino timore deſcenderat, amaris ſtatim abluit lacrimis. Poſt paſſionem cum eſſent in lacu Geneſareth, & piſcarentur, & Dominus ſtaret in littore, aliis paulatim navigantibus, ille non patitur moras, ſed accinctus ependyte ſuo ſtatim præcipitatur in fluctus: eodem fidei ardore, quo ſemper ceteris tacentibus, credit, ſe poſſe facere per voluntatem magiſtri, quod ille poterat per naturam*, nempe ut ad ipſum veniret ambulans ſuper aquas. Præterea cum multi ex Joan. VI. 68. diſcipulis, audito Chriſti ſermone de cœleſti pane, ab eo deſciviſſent, eamque ob rem petiiſſet ab Apoſtolis Chriſtus, num & ipſi vellent abire, Petrus omnium nomine reſpon-

ſpondit, *Domine, ad quem ibimus? Verba vitæ æternæ habes. Vitam enim*, ut interpretatur Auguſtinus, *æternam habes in miniſtratione corporis & Sanguinis tui*. Et nos credimus & cognovimus, quia tu es Chriſtus Filius Dei vivi, *id eſt, quia ipſa vita æterna tu es, & non das in carne, & ſanguine tuo, niſi quod es*. (4) In Joan. Tract. 27.

Quidquam ne egit ſingulare etiam ad Chriſti defenſionem?

R. Quid egerit, notum eſt ex Euangelio. Gladium diſtrinxit, & ſervum Principis Sacerdotum, cui Malcho nomen, percuſſit. Cum enim vidiſſent Apoſtoli accedere milites, ut Chriſto manus injicerent, eum rogarunt, liceret ne vim vi repellere. At Petrus proſtratorum Chriſti voce ſatellitum prodigio excitatus, *non ſuperbia, ſed quamvis carnali, tamen amore Domini*, ut ait Auguſtinus, haud expectato ejus reſponſo, enſe educto, Malcho, qui audaciſſimus inter ceteros primus in Jeſum irruebat, dexteram auriculam abſcidit, ſtatim a Chriſto, qui Petrum cohibuit, reſtitutam. Luc. XXII. 49. 50. Joan. XVIII. 10. De agone Chriſtiano c. 29.

Unde

(4) Auguſtinus eodem in loco opinatur, duodecim tantum Apoſtolos cum Chriſto tunc remanſiſſe.

Unde gladius Petro Chriſti diſcipulo?

R. Si Cyrillo Alexandrino credere libet, ex conſuetudine regionis ad arcenda noctis pericula. (5) Si Chryſoſtomo, ex occiſione agni Paſchalis reſervatus fuerat. Si autem legas D. Lucam, videbis, enſes duos fuiſſe in hoſpitis domo, ubi cœna Paſchalis celebrata eſt, atque horum alterum a Petro ad Chriſti defenſionem arreptum fuiſſe. Ejus ſumendi occaſionem præbuiſſe videtur Chriſtus dicens ſub idem tempus: *Qui non habet, vendat tunicam ſuam, & emat gladium*, ejuſdemque ad verba diſcipulorum: *Domine, ecce duo gladii hic*, reſponſum: *Satis eſt*. (6)

In Matth. hom. 85.

Cap. XXII. 36. 38.

Tan-

(5) In Joannis Euangelium l. 2. c. 35. *Undenam dices, Petrus gladium habuit? quia ſecundum legem gladio ſe defendere licebat, iccirco gladium quoque ferre licebat .... Præterea cum ad hortos & ad loca condenſa nocte concubia diverterent, credendum eſt, illos providiſſe, ne a feris læderentur, quæ variæ in Judæa reperiuntur.*

(6) Animadverte, hoc reſponſum non ad probandam diſcipulorum opinionem a Chriſto datum eſſe, quaſi ſignificare vellet, gladios duos ad ſui defenſionem ſufficere, ſed ad ſermonem hujuſmodi præcidendum; quaſi diceret, *Satis eſt* ea de re verborum.

Tanta Petri fides ullam ne maculam paſſa eſt?

R. Utinam vero nullam. *Qui nec ceteris quidem fugientibus territus eſt, ſed ſecutus etiam introivit*, ut ait Chryſoſtomus; is *in atrio*, ut ſcribit D. Auguſtinus, *fugatus eſt*. Namque ab ancilla & Judæis interrogatus, eſſet ne Chriſti diſcipulus, non ſemel, aut iterum, ſed tertio negavit, jurejurando etiam affirmans, ſe *non noviſſe hominem*, quem antea Chriſtum Filium Dei vivi confeſſus fuerat.

In Matth. hom. 85.
Serm. 135. c. 7.
Matth. XXVI. 72.

Iſte Petri lapſus quomodo a nonnullis defenditur?

R. Sunt, qui ut Petri lapſum defendant, non Chriſtum, ſed hominem negatum putent. Verum *favore perverſo*, ut ait Auguſtinus, *excuſare nituntur*. Nam, ut ea omittam, quæ contra hujuſmodi Petri defenſores idem Auguſtinus fuſe & luculenter diſputat, ita eos refellit Hieronymus epiſt. 149. ad Marcellam. Ait enim, illos mendacem facere Salvatorem, *qui ſe, hoc eſt Filium Dei negandum eſſe prædixerat*: hanc ob rem Petrum amare fleviſſe, & trinam negationem trina po-

In Joan. Tract. 66.

ſtea

ſtea confeſſione deleviſſe. (7)

Ullo ne umquam ſolatio amarus hic fletus lenitus eſt?

R. Lenitus eſt a Chriſto Domino, qui eodem die, quo ad vitam rediit & ſurrexit, Petro primum inter viros ſe conſpiciendum præbuit, cum ut magno, quo ille ardebat, ſui videndi deſiderio ſatisfaceret, tum vero, ut dolorem, quem a lapſu capiebat, præſentia ſua conſolaretur, atque oſtenderet, ſe pœnitenti flentique errati veniam conceſſiſſe. Docet hæc Chryſoſtomus hom. 38. in Epiſt. 1. ad Corinthios. (8)

Quandonam Chriſtus ſuæ fungendæ vicis curam eidem demandavit?

R. Tum videlicet, cum illum ſemel iterum ac tertio in hunc modum interro-
Joan. XXI. 15. gavit: *Simon Joannis diligis me plus his?* Cum enim interrogationi trinæ triplex hoc dediſſet reſponſum: *Domine tu ſcis, quia amo*

(7) Eamdem ſententiam expreſſit Hieronymus etiam in Matth. cap. 26. At Petri lapſum multis extenuat D. Ambroſius commentar. in Lucam cap. 22.

(8) Etiam Auguſtinus de Conſenſu Euangeliſtarum l. 3. cap. 25. *Omnium virorum primo apparuiſſe Petro* concludit.

amo te; totidem vicibus ſubjungens Chriſtus: *Paſce agnos meos: Paſce oves meas*: eum nobis non minus ſuæ poteſtatis, quam *amoris ſui*, ut loquitur Ambroſius, *vicarium reliquit*: Pontificem ſummum, totiusque Eccleſiæ, & ipſorummet Apoſtolorum caput conſtituit, & quem ipſi, ejuſque ſucceſſoribus ante mortem promiſerat in univerſa Eccleſia *Primatum* verbis illis: *Tu es Petrus*, &c., ratum atque perpetuum fecit. (9)

In Luc. l. 10. c. 23. pag. 233.

Matth. XVI. 18.

Pon-

(9) Hieronymus adver. Jovin. l. 1. c. 14. *Propterea inter duodecim unus eligitur, ut, capite conſtituto, Schiſmatis tollatur occaſio. Sed cur non Joannes electus eſt virgo? Ætati delatum eſt, quia Petrus ſenior erat, ne adhuc adoleſcens, ac pæne puer progreſſæ ætatis hominibus præferretur: & Magiſter bonus, qui occaſionem jurgii debuerat auferre diſcipulis, & qui dixerat eis*: Pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis; *Et*, Qui voluerit inter vos major eſſe, minimus omnium ſit; *in adoleſcentem, quem dilexerat, cauſſam præbere videretur invidiæ*. Vide Baronium ad an. 32. §. 6.

Idem Baronius ad an. 34. §. 42. *Eſt obſervatione dignum, numquam Apoſtolos de primatu quæſtionem moviſſe, nec indigne tuliſſe, Petrum præpoſitum ceteris eſſe: verum haud æquanimiter tolerare potuiſſe, Joannem, vel Jacobum fratres apud Chriſtum primos haberi. Hinc videas eoſdem Apoſtolos eadem indignatione percitos, cum mater ipſorum pro duobus filiis ſuis dextram & ſiniſtram in regno petiit; de quibus hæc Marcus* cap. X. 41. Et audientes decem indignati ſunt de Jacobo, & Joanne. *Rurſus etiam, cum iidem ſelecti a ceteris ducti eſſent a Domino una cum Petro in montem Tabor*: Intravit, *inquit Lucas* cap. IX. 6. *cogitatio in eos,*

quis

Pontifex conſtitutus quid egit præclare?

Act. I. 15. R. Autore D. Luca in Actis Apoſtolorum, datam ſibi a Chriſto provinciam adminiſtrare aggreſſus, dum Spiritus Sancti adventum una cum Apoſtolis, & aliis fratribus opperiretur, de duodenario Apoſtolorum numero explendo cum ipſis egit, & D. Matthiam, in quem ſors ceciderat, in collegium Apoſtolorum cooptavit. Cap II. 14. & IV. 8. Divini deinde Spiritus lumine illuſtratus tanta vi de Chriſto diſſeruit, ut una & altera concione octo hominum millia ad Chriſtianæ Fidei veritatem traduxerit. Claudum poſtea ex matris utero ſanavit. Cap. II. 6. Cap. V. 5. 10. 15. Ananiam & uxorem ejus Saphiram, quod divenditi agri pretium ſibi ex parte retinuiſſent, & Spiritui Sancto mentiti eſſent, acriter increpans, morte divinitus repente immiſſa, ad pedes exanimes vidit. Ægrotantium ingentem numerum priſtinæ ſanitati ſola corporis umbra reſtituit, eademque, Cap. VIII. 18. referente Auguſtino, mortuum ad vitam In Pſal. 130. n. 6. revocavit. Simonem Magum, qui poteſtatem dandi Spiritum Sanctum pecunia

quis eorum major eſſet. Imo, ut ait Marcus cap. IX. 33. *& in via inter ſe diſputaverunt, quis eorum major eſſet. Ceterum quantumlibet vidiſſent Petrum omnibus a Domino prælatum, ac prærogativis quam plurimis auctum; numquam tamen id infenſo animo tuliſſe ſunt viſi.*

nia emi poſſe exiſtimabat , objurgatum graviſſimis verbis repulit. Æneam paralyſi Cap. IX. 33. annos jam octo laborantem ſanum fecit , 40. ac Tabitham a mortuis excitavit . Tandem a Cornelio Centurione juſſu Angeli Cap. X. 3.48. accerſitus , ad eum ſe contulit , ipſumque & alios complures Spiritu Sancto viſibilem in modum repletos baptizari juſſit. (10)

Quid amplius de Petro Scriptura docet?

R. Eum fuiſſe a D. Paulo reprehenſum , patet ex epiſtola , quam idem Paulus ſcripſit ad Galatas . Reprehenſionis cauſſa ea fuiſſe narratur , quod Petrus , qui antea libere cum Ethnicis ad Chriſtum converſis manducaret , & communibus cum illis cibis uteretur , poſtea , quibuſdam a Jacobo venientibus ex Circumciſi- Cap. II. 11. 14.

ciſi-

(10) Hoc fuiſſe primum D. Petri miraculum , legitur apud Ambroſium ſerm. XI. in Feſto SS. Petri, & Pauli pag. 141. & apud Auguſtinum ſerm. 201. Appendicis. Verum quod habet ſermo ille, qui utrique perperam affingitur, ita accipiendum eſt , conceſſam claudo ſanitatem non fuiſſe omnino primum D. Petri miraculum, ſed ſolum primum inter ea, quæ de eo ſcripta ſunt. Nam, ut omittam miracula ab Apoſtolis vivo Chriſto Domino perpetrata, D. Lucas, antequam hoc Petri miraculum cap. III. Actorum referret capite ſuperiore II. 43. jam dixerat , *multa prodigia , & ſigna per Apoſtolos in Hieruſalem* facta : Petrum autem ceteris Apoſtolis etiam in hoc præſtitiſſe, omnes ſibi facile perſuadebunt.

ciſione Chriſtianis, id facere deſiiſſet, veritus, ne promiſcuus ciborum uſus apud illos aliquid offenſionis haberet. Quo fiebat, ut ſi non *docentis imperio*, ſaltem *converſationis exemplo* Gentes cogeret judaizare.

Fecit ne id Paulus ex animo, an ſimulate?

R. Rem magnam petis, & ſumma animorum contentione Hieronymum inter, & Auguſtinum diſceptatam. Hic ſerio & ex animo caſtigatum a Paulo D. Petrum contendebat, ille ſimulate & ex compacto; ut exemplo Petri morem Paulo gerentis diſcerent alii veteris Legis ceremonias abrogandas eſſe; nec Gentilibus ad Chriſti Fidem converſis imponendas. Auguſtini ſententia receptior eſt, Petrum ex animo a Paulo reprehenſum, quod ejus exemplo ita afficerentur animi Ethnicorum, qui Chriſto nomen dederant, ut *non recte ambularent ad veritatem Euangelii*. Nam S. Paulus ſcribens ad Galatas coram Deo teſtatur, ſe verum dicere. *Quæ autem ſcribo vobis*, inquit, *ecce coram Deo, quia non mentior*. At mentitus eſſet, ſi reprehenſio ſimulata fuiſſet. Ita enim ratiocinatur Auguſtinus. *Si hoc fecit Petrus, quod facere debuit, mentitus eſt Paulus, quod eum viderit non recte ingredientem ad veritatem*...

Ad Gal. II. 14.

Cap. I. 20.

Epiſt. 82. alias 19. c. 2.

ritatem Euangelii. Quiſquis enim hoc facit, quod facere debet, recte utique facit. Et ideo falſum de illo dicit, qui dicit, eum non recte feciſſe, quod novit, eum facere debuiſſe. Si autem verum ſcripſit Paulus, verum eſt, quod Petrus tunc non recte ingrediebatur ad veritatem Euangelii. Id ergo faciebat, quod facere non debebat: & ſi tale aliquid Paulus ipſe jam fecerat, correctum potius etiam ipſum credam Coapoſtoli ſui correctionem non potuiſſe negligere, quam mendaciter aliquid in ſua epiſtola poſuiſſe: & ſi in epiſtola qualibet, quanto magis in illa, in qua prælocutus ait: Quæ autem ſcribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. Hac & aliis generis ejuſdem rationibus permotus Hieronymus in Auguſtini demum & Cypriani ſententiam ivit. (11) *Unde*, ut ait D. Tho- 1. 2. quæſt. 103. art. 4. ad 2.

(11) Teſtatur id Auguſtinus Epiſt. 180. alias 260. ad Oceanum, ubi, nonnullis de hac controverſia præmiſſis, ſubjungit: *Sed quid hinc diutius? cum de hac quæſtione inter nos ego, & prædictus venerabilis frater Hieronymus ſatis litteris egerimus; & in hoc opere recentiſſimo, quod ſub nomine Critobuli adverſus Pelagium modo edidit, eamdem de iſta re geſta, dictiſque Apoſtolicis ſententiam tenuit, quam beatiſſimi Cypriani etiam nos ſecuti ſumus.* Locus autem D. Hieronymi habetur l. 1. adver. Pelag. c. 8. *Vult certe Deus, tales eſſe Epiſcopos, ſive Presbyteros, quales vas electionis decet. Primum quod dixit,* Irreprehenſibilis, *aut nullus, aut rarus. Quis eſt enim, qui non quaſi in pulcro corpore aut nævum aut verrucam habeat? Si enim ipſe*

Thomas, *verum eſt, quod Petrus peccavit, & Paulus vere eum, non ſimulatorie reprehendit.*

Nonne fuerunt, qui non Petrum Apoſtolum, ſed alium a Paulo reprehenſum exiſtimarent?

Cap.II. 9.11. R. Textus Latinus Epiſtolæ ad Galatas, in qua, ut ſupra dictum eſt, Paulus hiſtoriam Petri a ſe reprehenſi narrat, Cepham pro Petro habet. Eamdem lectionem habuit olim textus etiam Græcus, qua lingua primum Epiſtola illa ſcripta eſt. Hinc exſtitere nonnulli, qui haud æquum eſſe rati, Petrum Apoſtolorum

Lib.2.cap.12. Bar. ad an. 31. n. 35. Principem a Paulo reprehenſum dici, ſecuti Petrum Alexandrinum apud Euſebium, exiſtimarunt, Cepham illum non fuiſſe Apoſtolum, ſed unum ex ſeptuaginta diſcipulis eodem nomine appellatum. Sed hos poſt Chryſoſtomum refellit D. Hieronymus ſuis in eum locum commentariis. *Quibus primum reſponderem*, inquit, *alterius neſcio cujus Cephæ neſcire nos nomen, niſi ejus, qui & in Euangelio, & in aliis Pauli Epiſtolis, & in hac quoque ipſa modo Cephas,*

ipſe Apoſtolus dicit de Petro, quod non recto pede inceſſerit in Euangelii veritate, & in tantum reprehenſibilis fuerit, ut & Barnabas adductus ſit in eamdem ſimulationem, quis indignabitur, id ſibi denegari, quod Princeps Apoſtolorum non habuit?

phas, *& modo Petrus ſcribitur .... Deinde totum argumentum Epiſtolæ, quod oblique de Petro, Jacobo, & Joanne dicitur, huic intelligentiæ repugnare*. Magnus quoque Gregorius præpoſteram eorum interpretationem ratione hac firmiſſima confutavit: *Patet ergo de quo Petro Paulus loquitur; quem & Apoſtolum nominat, & præfuiſſe Evangelio Circumciſionis narrat*. Quibus addi poteſt, non facile futurum fuiſſe; ut Barnabas alterius; quam Petri autoritate in eamdem ſimulationem adduceretur. (12) In Ezechiel. hom. 18. num. 6.

Quid præterea certi de Petro habes?

R. Duas in primis Eccleſias fundaſſe, Antiochenam & Romanam. Antiochiam enim Orientis Metropolim anno Chriſti 37. veniens; Patriarchalem ibi ſedem erexit. Hujus rei teſtes habeo Euſebium, Hieronymum, & Pontificem Innocentium I. qui quidem *primam primi Apoſtoli ſedem* Antiochiam faciens, Panvinium refellit ſine autore affirmantem, Petrum Romæ primum, Bar. ad an. 39. §. 8. 9. Apud Lab. tom. 2. Conc. pag. 1269.

(12) Hanc opinionem vetuſtate extabeſcentem noviſſime excitavit Harduinus diſſertat. in cap. 2. Epiſtolæ ad Galatas, ubi conjicit, Cepham fuiſſe alterum ex diſcipulis, quibus apparuit Chriſtus, proficiſcentibus Hieroſolyma Emmauntem. Sed confutatus eſt ab Auguſtino Calmet diſſert. 1. in memoratam Epiſtolam ad Galatas.

mum, ac deinde Antiochiæ ſediſſe, ac proinde Antiochenam Eccleſiam poſt Romanam ab eo inſtitutam fuiſſe. (13)

Antiochena Eccleſia quot annis præfuit?

Hom. 42. tom. 1. R. Fere ſeptem. Nam Chryſoſtomus *longo tempore* Antiochiæ commoratum, ſcribit. Liber vero Pontificalis, & Gregorius Magnus annos aperte ſeptem. Epiſt. 37. num. 40. l. 7. Cave tamen putes, per illud temporis ſpatium Antiochia numquam diſceſſiſſe. Bar. ad an. 39. §. 9. & ad an. 44. §. 26. Tradidit enim interea Chriſtianam doctrinam Judæis incolentibus Pontum, Galatiam, Bithyniam, Cappadociam atque Aſiam. Siquidem hunc non unius Urbis, ſed univerſi Orbis magiſtrum eſſe, Chriſtus decreverat. (14)

Ro-

(13) Baronius ad an. 39. §. 10. *Omnium Apoſtolorum ſententiam, ut æquum eſt credere, factum eſt, ut Petrus Apoſtolorum Princeps totius Syriæ Principi Civitati atque Metropoli, cui & Palæſtina, ipſaque Hieroſolyma ſubjaceret, præficeretur Epiſcopus*. Vide primam ex noſtris diſſertationibus ex Eccleſiaſtica Hiſtoria depromtis.

(14) Chryſoſtomus in Joan. hom. 87. *Quod ſi quis percontaretur: quomodo igitur Jacobus Sedem Hieroſolymis acceperit: reſponderem, hunc*, Petrum, *totius Orbis magiſtrum præpoſuiſſe*. Hunc Chryſoſtomi locum aliter, ac nos, interpretatur Baronius ad an. 34. §. 291. Vult enim verbis illis ſignificari, Jacobum præpoſitum fuiſſe Eccleſiæ Hieroſolymitanæ a Petro totius orbis magiſtro.

Romam profectus cui Antiochenam Eccleſiam adminiſtrandam reliquit?

R. Euodius ne, an Ignatius proximus poſt Petrum Eccleſiæ Antiochenæ præfuerit, dubium inter antiquos ſcriptores eſt. Baronius ita controverſiam dirimit. Conjicit enim, utrumque eodem tempore Antiochenum Epiſcopum factum, Euodium quidem a D. Petro, Ignatium autem a D. Paulo, ut alter Judæis, alter Ethnicis ad veræ religionis cultum converſis inter ſe ſecundum morem diſſidentibus præeſſet: qua diſſenſione tandem ſublata, ſolum Euodium, Ignatio libentiſſime concedente, Epiſcopalia jura obtinuiſſe. Baronio conſentit Natalis Alexander diſſert. XIV. ſæc. I. At numquam ſe Epiſcopatu Ignatium abdicaſſe, ſed una cum Euodio Antiochenam Eccleſiam continenter rexiſſe, opinantur Petrus Haloixius Societatis Jeſu in Vita Ignatii, & Henricus Hammondus Presbyter Anglus *de Epiſcopatus juribus* l. 5. cap. 1. §. 18.

Ad an. 45. §. 14. Ad an. 71. §. 11.

Quomodo probas etiam Romanam Eccleſiam a D. Petro inſtitutam?

R. D. Petrum divinis, ut credere par eſt, oraculis admonitum Romam Antio- Bar. 41 an. 44. §. 25. 26. 51.

chia veniſſe, Cathedramque inde translatam Romæ collocaſſe, communis eſt veterum Patrum ſententia, quamvis de tempore adventus ejus non eadem ſit omnium opinio. Ne hæretici quidem ante ſæculum Chriſti XV. de hoc dubitarunt. Primus omnium, Romam aliquando veniſſe Petrum, negavit Guilielmus præceptor Joannis Vviclefi, quem ſequi non ſolum Magdeburgenſes, ſed etiam Lutherum, Calvinum, alioſque puduit ob conſenſum ſcriptorum, qui Romanam Sedem Petri Cathedram nuncupant. Quin Pearſonius inter juniores heterodoxos clariſſimus diſſert. 1. *de ſucceſſione primorum Romæ Epiſcoporum* cap. 6. & 7. veteris memoriæ ordinem ſecutus oſtendit, numquam dubitatum ab antiquis, quin Petrus Romanam Eccleſiam inſtituerit, numquam non habitum pro certo, Romanos Pontifices Petri ſucceſſores eſſe. Etiam Baſnagius fatetur, nullam eſſe traditionem, quæ majore teſtium numero fulciatur: ita ut de Petri in Urbem adventu ambigi non poſſit, quin omnia hiſtoriæ fundamenta convellantur. (15)

Ad an. 64. §. 9.

Ro-

(15) Vide diſſertationem Auguſtini Calmet epiſtolis Canonicis præpoſitam, quæ eſt de itinere D. Petri Romam, &, ſi placet, etiam ſecundam ex noſtris, quæ eſt *de Cathedra D. Petri Romana*.

Romam cum adveniſſet, ubi habitavit?

R. In ea Urbis parte habitaſſe exiſtimo, in qua Judæi contribules ejus degebant, qui, ut autor eſt Philo, incolebant regionem Tranſtiberinam jam ab Auguſti temporibus. Ubi vero Petrus prædicatione Euangelii Gentilibus Romanis innotuit, a Pudente, quem a ſuperſtitione ad Chriſtianas leges, moreſque perduxerat, in domum ſuam in Viminali poſitam receptus eſt. Quo poſtea loco Titulus eſt erectus, Pudentis, & Paſtoris nomine nuncupatus, hodie vulgo Eccleſia S. Pudentianæ. (16)

De legat. ad Cajum.

Bar. in app. ſ. 19. ad an. 44. ſ. 61.

In Martyr. Rom. 19. Maji.

Roma quid peculiare egiſſe traditur?

R. Non dubium eſt, quin Romæ Euangelium prædicaverit, & omnia egerit, ut Urbs vanas aſpernata ſuperſtitiones, ad ſolidam cœleſtis doctrinæ cognitionem perveniret. Id vero unum de Petro in Urbe commorante peculiare traditur, ei cum Simone Mago de miraculis perpetrandis fuiſſe certamen. De eo narrant Arnobius

Bar. ad an. 68. ſ. 17.

(16) Joannes Bona l. 1. Rer. Liturgic. c. 19 ſ. 1. *Quæ autem fuerit Eccleſia prima præ omnibus in Urbe conſecrata, an ea, quæ in Exquiliis Titulus Eudoxiæ, ſive S. Petri ad vincula poſtmodum dicta fuit; an Titulus Paſtoris, nunc S. Pudentianæ in colle Viminali, an vero alia, diligenter exquirit Florentinius Exercitat. XI. ad diem 1. Auguſti, in qua multa congerit de primi, ſecundi, & tertii ſæculi Eccleſiis.*

l. 2. adver. Gentes, Euſebius l. 2. c. 14. Cyrillus Hieroſolymitanus catech. 6. §. 15. Epiphanius hær. 21. §. 5. Theodoretus l. 1. Hæretic. Fabul. c. 1. Ambroſius hexam. l. 4. c. 8. Auguſtinus epiſt. 36. alias 86. c. 9. & hær. 1. Hieronymus, qui in Catalogo Script. Eccleſ. tradit, Petrum Romam veniſſe *ad expugnandum Simonem Magum*, & alii quam plurimi. Scio eſſe, qui de hujus certaminis veritate dubitent, quod nullus veterum ſcriptorum ante Arnobium, qui ſæculo quarto ineunte floruit, ejus rei meminerit. Ego vero Simonem Magum a Dæmonibus in aera ſubvectum, & a D. Petro fuſis ad Deum precibus dejectum, lapſu debilitatum periiſſe, negare non auſim. Primum quia mihi non perſuadeo, Arnobium, dum adverſus Gentes ſcriberet, & quidem de re Romæ, hoc eſt in totius Orbis conſpectu geſta, auſum fuiſſe aliquid in medium afferre, quod poſſet in dubium vocari; deinde quia donec validiores ab adverſariis afferantur probationes, id credere malo, quam pæne innumeros, eoſque nobiliſſimos Græcæ, & Latinæ Eccleſiæ Patres nimiæ atque adeo inconſideratæ credulitatis inſimulare. (17) Num-

(17) Arnobius, Theodoretus, Ambroſius, Auguſtinus, quos modo nominavi, & præterea auctor Conſtitutionum Apoſtolicarum l. 6. c. 9. ſcribunt, eam de Simone Mago victoriam retuliſſe Pe-

Numquam ne Roma diſceſſit?

R. Certum habeo anno Chriſti circiter quinquageſimo primo, ſeptimo poſt ſuum in eam Urbem adventum, inde emigraſſe ob edictum Claudii Imperatoris, quo Judæi *impulſore Chreſto* (18) *aſſidue tumultuantes*, ut ait Suetonius, Roma pulſi ſunt. Tunc Hieroſolymam veniens primas egit in Concilio, quod ea in Urbe cele-bra- An. XVIII. 2. In Claudio cap. 25. Bar. ad an. 51. §. 3.

Petrum ſolum: alii Petrum ſimul, & Paulum, ut Cyrillus Hieroſolymitanus catech. 6. §. 15. Sulpitius Severus l. 2. Hiſtoriæ ſacræ c. 28. Maximus Taurinenſis hom. 5. de ſanctis Apoſtolis. Quidam ſolis precibus triumphum illum acceptum referunt, ut Cyrillus, & Ambroſius: nonnulli ad preces addunt jejunium, ut ii, quorum opinionem refert Auguſtinus epiſt. 36. alias 86. cap. 9. & Caſſianus de inſtitutis Cœnobiorum l. 3. c. 10. Alii Simonem fractis cruribus; alii toto corpore debilitatum periiſſe, aſſeverant. Sed varietas hæc tanti non eſt, ut hiſtoriæ alioquin certiſſimæ fidem labefactare poſſit.

(18) *Chreſti* nomine ab Ethnicis appellari conſueviſſe Chriſtum Salvatorem, docet Baronius ad an. 43. §. 13. cui magis credam, quam Uſſerio, qui in Annalibus Veteris, & Novi Teſtamenti ad an. Ch. 54. ſibi perſuadere non poteſt, Chriſtum eo loci ab Suetonio deſignatum fuiſſe. Haud dubium vero eſt, ut animadvertit idem Baronius ad an. 51. §. 1. *Judæos adverſus Petrum Romæ Evangelium prædicantem turbas ſæpius excitaſſe, rurſumque alios Chriſtianæ Fidei ſtudentes eiſdem fortiter reſtitiſſe*. Quo factum, ut Tranquillus ſcriberet, eos *impulſore Chreſto*, hoc eſt cauſſam præbente Chriſti doctrina, tumultuari ſolitos.

bratum eſt. Poſt annos fere quinque, Claudio vita jam defuncto, Romam reverſus, ibi ad obitum uſque manſit.

Quem ſibi in Romana Cathedra elegit ſucceſſorem?

R. Non habeo, quibus plane aſſentiar, Adver. hær. l. 3. c. 3. Irenæus memoriæ prodit, *Lino Epiſcopatum adminiſtrandæ Eccleſiæ* a Petro tradi-De Præſcript. hæret. c. 32. tum; Tertullianus Clementi datum. *Hoc enim modo*, ait, *Eccleſiæ Apoſtolicæ cenſus ſuos deferunt: Sicut Smyrnæorum Eccleſia Polycarpum ab Joanne collocatum refert: ſicut Romanorum, Clementem a Petro ordinatum itidem. Perinde utique & ceteræ exhibent, quos ab Apoſtolis in Epiſcopatum conſtitutos Apoſtolici ſeminis traduces habeant*. Itaque ſicut Polycarpus ab Joanne inauguratus eſt, ut eſſet Antiſtes Eccleſiæ Smyrnæorum; ita Clemens a Petro ordinatus dici debet, ut eſſet Pontifex Romanorum: alioquin non recte Tertullianus duas illas Eccleſias inter ſe ſe comparaſſet. Ex ſcriptoribus tam antiquis, quam recentibus alii Irenæum ſequuntur, alii Ad an. 69. §. 43. Tertullianum. Baronius, cujus præ ceteris ſententiam probant Natalis Alexander, Cotelerius, Bollandus, Tillemontius, ſecutus conjecturam Epiphanii utroſque ita Hær. 27. §. 6. componit. Scribit enim, S. Clementem accepiſ-

cepiſſe quidem a D. Petro Epiſcopatum, modeſtiæ tamen cauſſa de ſuo cedentem jure collatam ſibi dignitatem recuſaſſe, donec Linus, & Cletus Petri ipſius in Epiſcopali munere adminiſtri alius poſt alium, opera, crediderim, ejuſdem Clementis a Clero electi, Romanam Eccleſiam gubernarent.

Quot annos Romanus Epiſcopus fuit?

R. Quinque & viginti. Venit enim Romam anno Claudii ſecundo, ut ait Euſebius in Chronico, ibique, ut ſcribit Hieronymus, *viginti quinque annis Cathedram Sacerdotalem tenuit uſque ad ultimum annum Neronis, id eſt decimum quartum*, qui cum anno Chriſti nono & ſexageſimo congruit. Lactantius vero, qui *de mortibus Perſecutorum* cap. 2. refert, Petrum ad Urbem adventaſſe, *cum jam Nero imperaret*, loquitur de altero D. Petri Romam adventu, qui Nerone imperante contigit. (19)

Bar. ad an. 44. §. 25.

De Script. Eccl. in Petro.

Utra

(19) Romanam Eccleſiam per annos quinque ſupra viginti a D. Petro adminiſtratam, pluribus confirmat Scheiſtratius eo in libro, cui titulus: *Antiquitas Eccleſiæ illuſtrata*, diſſert. 1. c. 5. art. 4. §. 5 Vide tertiam ex noſtris diſſertationibus ex Eccleſiaſtica Hiſtoria depromtis.

Utra ex duabus Eccleſiis a D. Petro inſtitutis Primatum *ſibi jure vindicat?*

R. Romana: Nam Antiochena, cui Joannes Calvinus *Primatum* adjudicat, numquam illum ſibi uſurpavit: imo ejus Epiſcopus canone ſexto Concilii Nicæni tertium duntaxat locum inter Patriarchas obtinuit. Neque vero poterat Antiochenus Epiſcopus contendere, ſe ſucceſſorem eſſe D. Petri, quod attinet ad dignitatem ſummi totius Eccleſiæ Præſidis. Siquidem ei tantum ſucceditur, qui naturali, aut legitima morte, hoc eſt abdicatione ſpontanea, vel coacta locum deſerit. At Petrus vivens adhuc, & ſummum gerens Pontificatum ab Antiochena ad Romanam Eccleſiam tranſiit, ac proinde ad hanc ab illa tranſtulit *Primatum* ſuum; cumque Romæ mortuus ſummum ibidem depoſuerit Sacerdotium, ſequitur, qui ei ſuccedit Romanus Epiſcopus, illum pro univerſalis Eccleſiæ capite habendum eſſe. Hæc dixi quam breviſſime, quia pleni ſunt libri magnorum virorum pro hoc ipſo Romanæ Eccleſiæ *Primatu* differentium.

Inſtitut. l. 4. c. 6. §. 12.

Quo

Quo anno, & quo die Petrus morte affectus eſt?

R. Annus diſcrepat. Baronio placet, anno Chriſti 69. capite ad terram verſo, pedibuſque ſurſum elevatis crucifixum eſſe; aliis alio anno. Ad diem vero quod attinet, tertio Kal. Julii, & quidem ſæviente prima Eccleſiæ perſecutione a Nerone excitata, una cum D. Paulo morti datum, convenit. Quo die in omnibus Martyrologiis utriuſque memoria celebratur. (20) Ad an. 69. §. 1. 3. 19.

Qua de cauſſa morte affectus eſt?

R. Duarum rerum cauſſa; tum quod nova & inaudita tradens præcepta *doceret caſtimoniam*, quemadmodum placuit Ambroſio, & Aſterio affirmanti, Neronem *majori a labefactata voluptate affectum dolore, quam ſi Imperio pulſus eſſet*: tum quod Simonem Magum in illo certamine de perpetrandis miraculis ope Dæmonis ſublatum in aera deturbaſſet, & inſignem de malefico præſtigiatore victoriam tota Urbe inſpectante retuliſſet, ut plurimi ex antiquis Patribus conſentiunt. De Baſilicis non tradendis conc. 1. Hom. 9. t. V. Bib. Patr. Pag. 830.

Nihil-

(20) Vide annum, & diem mortis D. Pauli.

Nihilne inſuper de Petri morte doces?

R. Hoc, quod Ambroſius De Baſilicis non tradendis concione 1. narrat. Accipe ejus verba: *Idem Petrus poſtea victo Simone; cum præcepta Dei populo ſeminaret, doceret caſtimoniam; excitavit animos Gentilium. Quibus eum quærentibus; Chriſtianæ animæ deprecatæ ſunt, ut pauliſper cederet. Et quamvis eſſet cupidus paſſionis, tamen contemplatione populi precantis; inflexus eſt. Rogabatur enim; ut ad inſtituendum & confirmandum populum ſe reſervaret. Quid multa? nocte muro egredi cœpit, & videns ſibi in porta Chriſtum occurrere, urbemque ingredi, ait;* Domine quo venis? *Reſpondit Chriſtus,* Venio Romam iterum crucifigi. *Intellexit Petrus ad ſuam crucem divinum pertinere reſponſum: Chriſtus enim non poterat iterum crucifigi, qui carnem paſſione ſuſcepta mortis exuerat.... Intellexit ergo Petrus, quod iterum Chriſtus crucifigendus in ſervulo; itaque ſponte remeavit. Interrogantibus Chriſtianis reſponſum reddidit; ſtatimque correptus per crucem ſuam honorificavit Dominum Jeſum.* His conſentit Hegeſippus l. 3. de excidio Urbis Hieroſolymitanæ cap. 2.

Bar. ad ad. 69. §. 6.

Bib. Patr. Lug. t. 5. pag. 1161.

Quid

Quid affers de catenis, quibus vinctus fuit?

R. Ex *catenis duabus*, quibus innexus juſſu Herodis Agrippæ in carcerem conjectus eſt, alteram dici dono datam Eccleſiæ Conſtantinopoli Petro ſacræ ab Eudoxia Theodoſii junioris uxore, quæ anno 439. Hieroſolymis fuerat; alteram miſſam Romam ad Eudoxiam filiam Valentiniano III. nuptam, quæ ad perennem ejus catenæ, & S. Petri memoriam ædificandam curavit Baſilicam, quæ *Titulus Eudoxiæ*, itemque *S. Petri ad vincula* dicta eſt. Ibidem coli catenam aliam, qua vinctus ſub Nerone in Mamertino carcere detentus fuit, quam collatam cum illa, quæ Hieroſolymis allata fuerat, eidem divino miraculo conjunctam ferunt. De Catenis Hieroſolymitanis ita canit Arator:

Act. XII. 6.

Bar. ad an. 439. §. 4. 5. 6. 7.

In Act. l. 1.

Manet omne per ævum
Pignoris hujus apex, & Sideris obtinet inſtar,
Corpore quod Petrus ſacravit, & Angelus ore:
His ſolidata fides. Iſtis tibi Roma catenis
Perpetuata ſalus: harum circumdata nexu
Libera ſemper eris. Quid enim non vincula præſtant,

Quæ

Quæ tetigit, qui cuncta poteſt abſolvere?

Serm. 201. appen. alias 29. §. 5. De Romanis vero ita ſcribit Auguſtinus, ſive alius, certe antiquus ejus ſermonis autor: *Merito per omnes Chriſti Eccleſias auro pretioſius habetur ferrum illud pœnalium vinculorum.... Felicia vincula, quæ reum ſuum uſque ad Chriſti crucem non tam condemnatum, quam conſecratum miſerunt*. Porro Eccleſia, in qua Petri catenæ Romæ aſſervantur, Kal. Auguſti dedicata videtur, quod in cauſſa eſt, opinor, cur eo die memoria Petri ab Angelo vinculis ſoluti celebretur, quamvis id menſe Aprili contigerit. (21) Græci alteram Petri catenam Hieroſolymitanam colunt XVII. Kal. Februarii.

Ejus corpus quo in loco ſepultum eſt?

Epiſt. 3. l. 3. nunc lib. 4. R. Gregorio Magno referente, in Catacumbas primum ſecundo ab Urbe lapide illatum eſt, atque inde poſtea translatum

(21) Baronius ad an. 439. §. 7. *Quam ſolitæ fuerint catenæ iſtæ coruſcare miraculis, S. Gregorius Papa in ſuis ad diverſos epiſtolis locuples teſtis eſt. Morem vero fuiſſe Romanorum Pontificum pro nobili munere aliquid ex limatura earumdem catenarum ad inſigniores perſonas mittere, plurima exempla declarant*. Inſerebantur autem particulæ hæ parvulæ Cruci, vel Clavibus, ut eſt apud eumdem Gregorium l. 3. epiſt. 33. & l. 6. epiſt. 6. poſtremæ editionis.

tum in Vaticanum, ubi etiamnum quieſcit. Ætate certe D. Hieronymi ſepultum fuiſſe *in Vaticano juxta viam triumphalem* exploratum habeo. Quin Cajus, qui Zephyrini temporibus Romæ agebat, apud Euſebium l. 2. Hiſt. Eccl. c. 25. teſtatur, ſeu in Vaticanum, ſeu ad Oſtienſem viam pergenti occurriſſe trophæa eorum, qui Romanam Eccleſiam fundarunt, Petri videlicet & Pauli. Nunc utriuſque capita argenteis thecis incluſa, Urbano V. Pontifice, in Lateranenſi Æde religioſiſſime ſervantur. (22) De Script. Eccl. in Petro. Bar. ad an. 69. §. 18. 20. 23. 24.

Num quæ exſtant D. Petri ſcripta?

R. Epiſtolæ duæ, quæ habita ratione temporis primum locum obtinent inter Epiſtolas Apoſtolorum, quas *Canonicas* vocant. Utraque ad eoſdem ex Circumciſione Chriſtianos miſſa eſt. Si enim prima inſcribitur *Electis advenis diſperſionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Aſiæ, & Bithyniæ:* in altera etiam ita dicitur: *Hanc ecce vobis ſecundam ſcribo epiſtolam.* Ep. 1. c. III. 1. Ep. 2. c. III. 1.

E *Prior*

(22) Joannes Mabillonius Muſei Italici tom. 1. pag. 15. *Ciborium majoris Altaris inſigne eſt, in cujus ſummo duo Apoſtolorum Petri, & Pauli capita in duabus ex argento thoracatis ſtatuis aſſervantur. Has thecas primum fabricari curavit Urbanus V. & ad earum ornamentum Carolus V. Francorum Rex pretioſa donaria, gemmas, & alia id genus contulit, ac lilium in pectore utriuſque curavit apponi.*

Prior quo anno ſcripta eſt?

R. Nihil certi affirmare licet. Scriptam crediderim novem minimum annis a Chriſti morte, poſtquam diſcipuli Chriſtianorum nomine appellari cœpti, & paullo antequam Marcus a D. Petro Alexandriam mitteretur. Hæc enim habet cap. IV. 16. *Si autem ut Chriſtianus*, & cap. V. 13. *Salutat vos Eccleſia, quæ eſt in Babylone collecta, & Marcus filius meus*. (23)

Quo ſermone exarata?

R. Hebraice ſcriptam fuiſſe, & a D. Marco in græcum ſermonem translatam, credit Baronius eam ob rem, quod Hieronymus dixerit, ex ſtili inter utramque epiſtolam diſcrepantia, *ſtructuraque verborum* intelligi, *pro neceſſitate rerum diverſis eum* (Petrum) *uſum interpretibus*. Verum Hieronymus interpretum nomine non eos videtur ſignificare, qui in græcam linguam transferebant, quod Apoſtoli dixiſſent, aut ſcripſiſſent Hebræa; ſed eos, quorum

Ad an. 45. §. 28.

Epiſt. 150. quæſt. 11.

rum

(23) Graviſſima hac epiſtola, & Apoſtolicæ majeſtatis plena D. Petrus Chriſtianos docet in religione conſtantiam, in afflictionibus patientiam, in matrimonio caſtitatem, & honeſtatem, in perpetuo vitæ curſu vigilantiam, caritatem, ſobrietem, orandi ſtudium.

rum opera utebantur ad animi ſenſa rectius explicanda linguis iis, quas Spiritus Sancti inſtinctu didicerant: cujuſmodi operam Titus navabat Paulo, qui *divinorum ſenſuum majeſtatem*, ut ait Hieronymus, Ibidem. *digno non poterat Græci eloquii explicare ſermone.* Quare amplectenda eſt communis Explanatorum ſententia, qui affirmant, D. Petrum græce ſcripſiſſe, & ad græcum textum, tamquam ad prototypum, in rebus dubiis eſſe confugiendum. (24)

Unde ſcripta eſt?

R. Euſebius Roma ſcriptam dici, tradit, Lib. 2. c. 15. & Babylonis nomine Romam per Bar. ad an. 45. §. 16. obſcuram quamdam catachreſim ſignificari. Rem pro certo ponit Hieronymus. Ejus enim verba hæc ſunt: *Petrus in epiſtola prima ſub nomine Babylonis figuraliter Romam ſignificans*: De Script. Eccl. in Petro. Salutat vos, *inquit*, Eccleſia, quæ eſt in Babylone collecta. Id negant recentiores heterodoxi, opinor, quod ægre habeant, etiam ex divinis Scripturis Petri Romam adventum confirmari. Grotius tamen virorum ſectæ ſuæ autoritate nihil permotus: In Ep. 1. Petri. *De Babylone*, ait, *diſſi-*

(24) Hieronymus Epiſt. 123. quæ eſt Præfatio in quatuor Euangelia ad Damaſum: *De novo nunc loquor Teſtamento, quod Græcum eſſe non dubium eſt, excepto Apoſtolo Matthæo, qui primus in Judæa Euangelium Chriſti Hebraicis literis edidit.*

diſſident veteres & novi interpretes. Veteres Romam interpretantur, ubi Petrum fuiſſe, nemo verus Chriſtianus dubitabit. Novi Babylonem in Chaldæa. Ego veteribus aſſentior. (25)

Alteram epiſtolam quando ſcripſit?

Ep. 2. c. 1. 14. R. Scriptam eſſe a D. Petro ſub vitæ finem, demonſtrant ejus verba hæc: *Certus, quod velox eſt depoſitio tabernaculi mei,* hoc eſt corporis, *ſecundum quod Dominus Jeſus Chriſtus ſignificavit mihi*. Hortatur in hac Fideles, ut, etiam ſe mortuo, firmiter teneant doctrinam ab Apoſtolis acceptam, caveantque ſibi ab errorum magiſtris, quorum mores & ſtudia deſcribit.

Dubitatum ne umquam eſt de autoritate harum Epiſtolarum?

Bar. ad an. 68. §. 4. R. Prima D. Petri opus ſemper habita eſt, & tamquam *Canonica* ab omnibus Eccleſiis recepta. De ſecunda olim addubitatum, ut præter Origenem, Euſebium, Didymum tradit D. Hieronymus. (De Script. Eccl. in Petro.) Verum ex ipſamet Epiſtola patet, eam eſſe D. Petri. Nam præterquamquod Petri nomen præ-

(25) Auguſtino de Civit. Dei l. 18. c. 2. *Babylonia prima Roma, ipſa Roma quaſi ſecunda Babylonia* appellatur.

præſefert, & ſcripta eſt ab uno ex tribus Apoſtolis, qui *Transfigurationi* Chriſti Jeſu in monte præſentes adfuerunt, quæ præſentia rem totam decernere viſa eſt D. Gregorio; epiſtolæ autor Paulum fratrem ſuum appellat, ac profitetur, hanc ſecundam eſſe Epiſtolam, quam ad eoſdem ſcribit. Quæ omnia Petro conveniunt. Adde huc, quod eam Petro tribuit numeroſiſſimus veterum Patrum chorus, ut eſt apud Baronium ad an. 68. §. 4. Nat. Alexandrum ſæc. I. cap. 12. §. 4. & Tillemontium annotat. 37. in D. Petrum. Ex quibus arguas Grotii temeritatem, qui hujus Epiſtolæ ſcriptorem facit Simonem Hieroſolymorum Epiſcopum poſt S. Jacobum, & comminiſcitur hunc olim fuiſſe ejus titulum: *Simeon Jeſu Chriſti*, & nomen Petrus ſuperadditum ab iis, qui majorem ei autoritatem conciliare ſtuduerunt.

In Ezech. hom. 18.

Cedo tandem mihi Petri lineamenta, atque formam.

R. Habes verbis Nicephori expreſſam: *Petrus equidem non craſſa corporis ſtatura fuit, ſed qua aliquanto eſſet erectior, facie ſubpallida & alba admodum; capilli & capitis, & barbæ criſpi & denſi, ſed non admodum prominentes fuere; oculi quaſi ſanguine reſperſi, & nigri; ſupercilia pro-*

Lib. 2. c. 37. Bar. ad an. 69. §. 14.31. & ad an. 314 §. 40.

pe evulſa ; naſus autem longior ille quidem , non tamen in acumen deſinens , ſed preſſus ſimuſque magis . Accepiſſe autem hæc Nicephorus ex antiquis Petri imaginibus videtur . Nam Ethnicos , qui ab Apoſtolis Chriſti legem didiciſſent , accepti beneficii memores illorum imagines coloribus, vel alio modo exprimendas curaſſe , teſtatur Euſebius , qui etiam ſcribit, ſe Petri, Pauli, & Chriſti ipſius effigiem aſpexiſſe . S. Auguſtinus quoque , Petrum , & Paulum ſimul cum Chriſto pingi ſolitos, tradit.

Lib. 7. c. 18.

De Conſen. Euang. l. 1. c. 10.

DE

DE
D. PAULO.

Quo anno, & quo in loco natus eſt?

R. PAULUS, cujus *ſi interpretationem nominis quaras, in hebrao mirabilem ſonat*, ut ait Hieronymus, duobus ab ortu Chriſti annis, totidemque ante Æram Vulgarem Tarſi in Cilicia, non Giſcalæ in Judæa natus eſt patre ſecta Phariſæo ex Tribu Benjamin. Teſtatur id Paulus ipſe apud Lucam in Actis Apoſtolorum, ubi dicit, ſe *in Tarſo* natum, ac propterea Civem Romanum, quod ſecus eſſet, ſi Giſcalæ natus fuiſſet. Quare Epiphanius hær. 30. §. 16. diſputans contra Ebionæos, qui Paulum origine Græcum effutiebant, & factum poſtea proſelytum, eumdem Tarſi, ſed ex Judæis natum affirmat, nullamque facit de Giſcala mentionem. (1)

In c. I. Ep. ad Philem.

Act. XXII. 3. 28.

E 4 *Cujus*

(1) Hieronymo tum de Script. Eccl. in Pauli vita, tum in cap. I. Epiſt. ad Philemonem ſcribenti, Apoſtolum hunc Giſcalæ natum, memoriam effluxiſſe, neceſſario dicendum eſt. Vide Baronium ad an. 36. §. 7.

Cujus erat artis?

Act. XVIII. 3. Ad an. 52. §. 17. R. D. Lucas eum *ſcenofactoriæ artis* fuiſſe, ſcribit. Narrat autem Baronius, moris fuiſſe Hebræorum, ut etiam quibus lautum, & copioſum eſſet patrimonium, ad omnis fortunæ ſubſidium aliquod opificium addiſcerent; idque ab illis ſimiliter factum docet, qui ſapientiæ ſtudiis operam dabant, tum ut labore & induſtria ſua, ſi quando opus eſſet, ea ſibi pararent, quæ ad uſus vitæ neceſſarios requiruntur, tum corporis exercendi cauſſa, ne otium animos ſolicitaret. Morem hunc ſecutus Paulus, tabernacula ex pellibus militarem ad uſum conficere didicit, qua arte etiam tum uſus eſt, cum Euangelium Gentibus prædicaret, ne iis oneri eſſet, 1. ad Theſſ. cap. III. 8. ut ipſe ad Theſſalonicenſes ſcribens teſtatur, quos Chriſtianæ religionis præceptis ad omnem pietatis rationem inſtituendos curabat. (2)

Ha-

(2) Chryſoſtomus in Epiſt. ad Rom. hom. 2. *At tabernaculorum texendorum artifex hic non Siciliam modo, atque Italiam, verum univerſum terrarum orbem verbum Dei prædicans peragravit, cum interim artem non intermitteres, ſed vel tum quoque pelles conſueret, & officinæ ſuæ præeſſet.* Et Auguſtinus in Joan. tract. 122. *Ne quemquam eorum gravaret, quibus Euangelium prædicabat, ſuum victum ſuis manibus tranſigebat.*

Habuit ne uxorem?

R. Variæ ſunt, diſcrepanteſque Sanctorum Patrum ſententiæ. Habuiſſe exiſtimarunt Origenes, & Clemens Alexandrinus, cujus verba ſic recitat Euſebius l. 3. Hiſt. Eccl. cap. 30., ut eadem probare videatur. S. Chryſoſtomus de Virginitate cap. 82. vult, *Paulum* perinde, *atque Petrum continentia illuſtrem*. Epiphanius vero hær. 58. §. 4. inter eos recenſet, qui *nullam cum mulieribus conſuetudinem habuerunt*. Non audiendos eſſe, *qui eum uxorem habuiſſe confingunt*, ſcribit Hieronymus, cui ego vehementer aſſentior. S. Chryſoſtomus quoque hom. 13. in epiſt. ad Philippenſ. negat, Paulum ibi de uxore ſua loqui; quod facit etiam Theodoretus in cap. 4. ejuſdem Epiſtolæ, ubi *uxorem eum numquam duxiſſe, verius eſſe concludit*. Subjicit deinde hæc Pauli verba: *Volo omnes vos eſſe, ſicut me ipſum .... Dico autem non nuptis, & viduis: bonum eſt illis, ſi ſic permaneant, ſicut & ego*. Quæ verba, ut ait Auguſtinus, *ſummam caſtitatem profeſſum fuiſſe*; ut Ambroſio eſt viſum, in perpetuo cœlibatu manſiſſe, declarant. *Non diceret*, inquit Ambroſius, *Bonum eſt innuptis, ſi ſint, ſicut ego, niſi eſſet integer corpore. Nec diceret: Omnes homines vole-*

In Ep. ad Rom. c. 1. Strom. l. 3. Bar. ad an. 57. §. 68.

Epiſt. 22.

1. ad Cor. cap. VII. 7. 8.

De opere Monach. cap. 32.

In I. ad Cor. cap. 7.

bam eſſe, ſicut me ipſum. Si enim habuerit uxorem, & hoc dixit, virgines eſſe noluit; ſed abſit. Sic enim a pueritia ſpiritui ſervivit, ut hujus rei ſtudium non haberet, quippe cum juvenculus anticipatus ſit a gratia Dei.

Quo anno, & quo modo amplexus eſt Chriſti Fidem?

Act. IX. 3. R. Anno Chriſti 35. ſeu 36. annum ætatis agens circiter ſextum ſupra trigeſimum. Is luce ingenti ſub meridiem Cœlo demiſſa repente circumfuſus, & Chriſti voce perculſus atque proſtratus eſt, dum Chriſtianorum cædes anhelans Damaſcum pergeret. (3) Quo cum poſtea Chriſti Domini juſſu veniſſet, ab Anania baptizatus, ſtatim ejuſdem divinitatem magno animi ardore in Synagogis prædicare, & acerrime tueri omnibus admirantibus cœpit.

Vi-

(3) Num iter illud Damaſcenum pedibus ingreſſus ſit, an equo inſidens, quærunt aliqui. Pedibus iviſſe, magis credo. Quam ſententiam fuſe tractat Thomas Maſſiutius in *vita D. Pauli hiſtorice, & dogmatice* ſcripta l. 2. c. 2, & ad pictores coarguendos diſtichon illud profert:

Mentitur pictor, Paulum qui pingit equeſtrem,
Cum clare conſtet, quod fuit ille pedes.

Vidit ne tunc corporeis oculis Chriſtum?

R. Verba Sacræ Scripturæ (4) obvio accepta ſenſu animum inclinant, ut id fa cile credam. Itaque S. Hilarius viſam a Paulo Chriſti *carnem* affirmat, & Auguſtinus *Jeſum*. Chryſoſtomus vero virtute tantum & effectu cognitum ab Apoſtolo Chriſtum, exiſtimat. *Agnoſcit Dominum*, inquit, *virtutem didicit*; & alibi: Chriſtus *non apparuit*, *ſed per opera viſus eſt*. S. Aſterius quoque vult, Chriſtum non humana forma ſe Paulo conſpiciendum præbuiſſe, ſed *in fulgoris ſpecie ac ignis*, quo modo Moyſes Deum viderat. Verumtamen non videtur poſſe ambigi, quin aliquando Chriſtus Paulo apparuerit, ea pror-

De Trinit. l. 3. §. 16.

Serm. 279. Hom. 13. tom. 5.

In Act. hom. 20.

Hom. 8.

(4) Act. cap. IX. 17. & 27. cap. XXII. 9. cap. XXVI. 16. & 1. ad Cor. cap. IX. 2. & cap. XV. 8. D. Thomas 3. part. quæſt. 57. art. 6. ad 3. *Manſionis Cæleſtis dignitati non derogat, ſi ex aliqua diſpenſatione Chriſtus quandoque corporaliter ad terram deſcendat, vel oſtendat ſe omnibus, ſicut in judicio; vel oſtendat ſe alicui ſpecialiter, ſicut Paulo, ut habetur Act. IX. Et ne quis credat, hoc factum fuiſſe, non Chriſto ibi corporaliter præſente, ſed aliqualiter apparente, contrarium apparet per hoc, quod ipſe Apoſtolus dicit 1. ad Cor. 15. ad confirmandam Reſurrectionis fidem*: Noviſſime omnium tamquam abortivo viſus eſt & mihi. *Quæ quidem viſio veritatem reſurrectionis non probaret, niſi ipſum verum Chriſti corpus viſum fuiſſet ab eo.*

proſus ratione, qua Petro aliiſque Apoſtolis & quinquaginta fratribus apparuiſſe legitur: ne Paulus ulla in re ceteris Apoſtolis inferior eſſet.

Damaſco digreſſus quonam profectus eſt?

Ad Gal. c. I. 18. In Ep. ad Gal hom. 1. R. Hieroſolymam, ut Petrum videret, quod contigit anno ab ejus *Converſione* tertio. Venit autem ad ipſum *velut ad majorem*, ait Chryſoſtomus, ut *eum ſua præſentia honoraret*. Eo cum veniſſet, ſocietatem conſuetudinemque cum diſcipulis initurus, principio adeo non id obtinuit, ut etiam timorem cunctis injecerit, quod ſibi non perſuaderent, eum a priſtina vitæ ratione diſceſſiſſe. Sed Pauli deſiderio præſto fuit Barnabas, qui illum ad Apoſtolos Petrum & Jacobum cognomine *Minorem* adduxit, eiſque narravit converſionis ejus modum, & quæ pro Chriſto Damaſci egiſſet. Exinde diſcipulis familiariter uſus eſt, & dies quindecim apud Petrum manſit.

Act. IX. 26. Bar. ad an. 39. 9. 5. & 6.

Quo anno, & a quibus Apoſtolus factus eſt?

Act. XIII. 1. 2. R. Anno Chriſti 44. ut Baronio, Pearſonio, & Tillemontio viſum; anno inſequente 45. ut Uſſerio, aliiſque placuit. A

Si-

Simeone autem, cui *Nigro* cognomen, Lucio, & Manahen Apoſtolum, atque adeo Epiſcopum factum, narrat S. Lucas, apud quem, *Segregate mihi*, inquit Spiritus Sanctus, *Saulum & Barnabam in opus, ad quod aſſumſi eos. Quid eſt*, ait Chryſoſtomus, *ſegregate mihi in opus? in Apoſtolatum. Vide iterum, a quibus ordinatur. A Lucio Cyrenæo, & Manahen, imo a Spiritu. Quanto enim perſonæ humiliores erant, tanto purior Dei apparet gratia. Ordinatur jam in Apoſtolatum, ut jam cum poteſtate prædicet. Quomodo igitur ille dicit:* Non ab hominibus, neque per homines? *Dicit non ab hominibus, ut manifeſtet, quod non homo illum vocavit, neque adduxit. Dicit nec per hominem, quod non ab aliquo miſſus eſt, ſed a Spiritu.* Itaque S. Leo ſcribens, Apoſtolos impoſuiſſe Paulo, & Barnabæ manus, Apoſtolorum nomine videtur intellexiſſe primos Apoſtolorum diſcipulos. Arator vero, qui de Paulo cecinit:

In Act. hom. 27.

Ad Gal. c. 1. 1.

Epiſtol. 81. nunc 11.

In Act. l. 2.

> *Quem mox ſacravit euntem*
> *Impoſita Petrus ille manu, cui ſermo magiſtri*
> *Omnia poſſe dedit;*

& ab Actorum ſcriptore D. Luca, & a Chryſoſtomo ejus interprete diſſentit.

Non-

Nonne eodem anno raptus eſt uſque ad tertium Cœlum?

Ad an. 44. §. 89. In Annal. Paulinis. I. ad Cor. XII. 2. 4.
R. Id Baronius, Pearſonius, Tillemontius conſentiunt. Raptus autem dicitur uſque ad tertium Cęlum, & in Paradiſum: ſeu *quod in tertio Cœlo ſit Paradiſus*, ſeu quod *in tertium Cœlum, & inde rurſus in Paradiſum raptus ſit*, ſeu demum quod tertium Cœlum & Paradiſus *aliquid unum ſit diverſis nominibus appellatum*, ut ait Auguſtinus l. 12. in Gen. cap. 34. Utrum vero raptus fuerit cum corpore, an ſine corpore, *Ideſt*, ut loquitur Auguſtinus, *utrum ſicut ſolet in vehementiori* Epiſt. 147. alias 112. c. 13. *ecſtaſi, mens ab hac vita in illam vitam* (Angelicam) *fuerit alienata, manente corporis vinculo; an omnino reſolutio facta fuerit, qualis in plena morte contingit*, quis pro certo audeat affirmare, cum Paulus ipſe id neſcire ſe dicat? (5)

Quan-

(5) Priorem ſententiam amplectitur D. Thomas 2. 2. quæſt. 175. art. 5. & 6. Ceterum hunc Pauli raptum Ethnicis ipſis cognitum fuiſſe, tradit Lucianus, ſeu antiquior illo autor Dialogi, qui *Philopatris* inſcribitur, ut animadvertit Uſſerius ad an. 46. & Baronius ad an. 68. §. 2. Nam Triephonem Chriſtianum narrantem facit, ſe per aquam renovatum a Galilæo (quo nomine aliquando appellati Chriſtiani) *qui in tertium uſque Cœlum per aerem ingreſſus, quæ optima, atque pulcherrima ſunt, inde didicit.*

Google

Quando Pauli nomen obtinuit?

R. Veteres ſcriptores inter ſe diſſentiunt. Origenes arbitratur, & Sauli & Pauli nomine ab initio vocatum: primo uſum eſſe, dum verſaretur inter Judæos; altero, quod Romanum eſt, appellari voluiſſe poſt ſuſceptum ad Gentiles Apoſtolatum. Atque hoc Auguſtinus confirmat, qui ait: *Ubi cœpit Apoſtolus prædicare Verbum Dei, mutavit ſibi nomen, & dixit ſe Paulum*. Lucas certe eum Pauli nomine tum incipit appellare, cum in Cypro Euangelium prædicantem deſcribit, cumque ab eo Proconſulem Sergium Paulum Chriſti militiæ ſacramento obligatum narrat. Alii aliter ſentiunt. (6)

Præf. in Ep. ad Rom.

Ser. 315. c. 5.

Act. XIII. 9.

Quibus Chriſtianam Fidem prædicavit?

R. *Ab Hieruſalem per circuitum uſque ad Illyricum* Euangelii prædicandi partes ſe

Cap. XV. 19.

(6) Hieronymus in cap. 1. Epiſt. ad Philemonem: *Diligenter attende, quod hic primum Pauli nomen acceperit. Ut enim Scipio, ſubjecta Africa, Africani ſibi nomen aſſumſit, ita & Saulus ad prædicationem gentium miſſus a primo Eccleſiæ ſpolio, Proconſule Sergio Paulo, victoriæ ſuæ trophæa retulit, erexitque vexillum, ut Paulus diceretur e Saulo*. Verum hæc Hieronymi opinio, utpote abhorrens a moderatione D. Pauli, non probatur Baronio ad an. 36. §. 11.

ſe impleviſſe, ſcribit ad Romanos. (7) Chryſoſtomus ait, a Paulo Chriſtianæ doctrinæ luce fuiſſe illuſtratam *Phœniciam*,

In Epiſt. ad Rom. hom. 19 *& Syriam, & Ciliciam, & Cappadociam, Saracenos & Perſas & Armenos, reliquoſ-*

In ejuſd. Ep. c. 15. *que barbaros*. Theodoretus ſimiliter *Parthicas regiones, atque Aſiam præterea & Thraciam*. Antiochiæ autem in Piſidia, Iconii, Lyſtris, Theſſalonicæ, Corinthi, Athenis, Epheſi eodem munere functum, certo conſtat, ſicut etiam Cypriis, Galatis, Macedonibus, Philippenſibus, Cretenſibus, ac demum Romanis acceptam a Chriſto doctrinam tradidiſſe:

In Amos c. 5. ita ut a D. Hieronymo dici potuerit, *ante eum terram defeciſſe, quam ſtudium*

dium

(7) In Illyrico ipſo prædicatam a D. Paulo doctrinam Chriſti, vult Hieronymus, qui, *Deum fuiſſe cum Paulo in Illyrico* ſcribit epiſt. 148. ad Marcellam. Itaque opinor, D. Paulum in laudata epiſtola, quam dedit ad Romanos, verbis illis, *uſque ad Illyricum*, admonere eos voluiſſe, quo uſque ad eam diem perveniſſet prædicando; non vero negaſſe, ſe ulterius progreſſurum. Nomine autem Illyrici intelligit Illyricum Strabonis lib. 7. aut Suetonii in vita Tiberii cap. 16. Hic enim Illyricum circumſcribit anguſtioribus terminis, quàm Strabo, qui in eo etiam Noricum, & Vindeliciam uſque ad lacum Bigantinum includit. Illyricum, ait Suetonius, *inter Italiam, regnumque Noricum, & Thraciam, & Macedoniam, interque Danubium flumen, & ſinum maris Adriatici patet*. Loca a D. Paulo peragrata ſummatim recenſet Cyrillus Hieroſolymitanus Catech. 17. §. 30. & 31.

dium prædicandi. (8)

Fuit ne Paulus, an Aquila, qui ſibi caput totondit in Cenchreis?

R. Id in ſuſpenſo relinquit Græcus D. Lucæ textus: in Aquilam potius, quam in Paulum prona eſt vulgata Latina verſio. Hieronymus magnus ille ſacrarum litterarum interpres ſemel, iterum, ac tertio ſcribit, fuiſſe Paulum, qui in Cenchreis (9) ex voto comam totondit; atque locum Actorum Apoſtolicorum, unde oritur controverſia, legit in hunc modum: *Paulus vero, cum adhuc ſuſtinuiſſet dies multos, fatribus vale dicens, navigavit in Syriam, & cum eo Priſcilla, & Aquila; & totondit ſibi in Cenchreis caput; votum enim habebat*. Hieronymo conſentiens eſt Auguſtinus: utrumque laudat, & ſequitur Beda. Et quidem vero ſimilius eſt tonſuram illam fuiſſe Pauli, quam Aquilæ, cum Lucas totus ſit in narrandis rebus a Paulo, non ab Aquila geſtis, ac ea fortaſ-

Act. XVIII. 18.

Epiſtol. 89. In Epiſt. ad Gal. c. 2. & 4.

Epiſt. 89.

Ep. 82. alias 19.

In Act. c. 18.

Bar. ad an. 53. §. 35.

F

(8) Idem Hieronymus epiſt. 13. *Paulus Apoſtolus de perſecutore mutatus, noviſſimus in ordine, primus in meritis eſt, quia extremus licet, plus omnibus laboravit*. Vide epiſtolam 1. ad Corinthios cap. XV. 10.

(9) Cenchreæ pagus erat, & navale Corinthiorum ad Sinum Saronicum ab Urbe in Orientem aliquantum diſtans, referente Strabone lib. 8.

taſſe de cauſſa vulgati Codices Priſcillam, & Aquilam parentheſi intercludunt, ut eis tonſio adſcribi nequeat. (10)

Quodnam erat hoc Pauli votum?

In Epiſt. ad Gal. c. 4. R. Votum Nazaræatus, quo ſe obligaverat, *ut eorum ſedaret invidiam, qui cauſſati de eo fuerant, quod contra legem Moyſi, & Deum faceret Prophetarum*, quemadmodum ait Hieronymus. Votum hoc κατ' ἐξοχὴν * votum dicebatur.

* Per excellentiam.

Num. VI. 2. Hujus voti reus tenebatur vino abſtinere, & comam alere uſque ad tempus voto ſolvendo præſtitutum. (11) Quod ſi interea aliquis coram eo ſubito mortuus eſſet, debebat ſtatim raſo capite pollutam comam deponere, ut rurſus Nazaræatum inchoaret. Paulus igitur, ut opinantur viri doctiſſimi, repentina alicujus morte pollutus, antequam profecturus in Syriam navem conſcenderet, caput in Cenchreis totondit, ut deinde ſecundum Legem votum ſuum compleret, & comam ſtatuto tempore in Templo Hieroſolymitano deponeret,

(10) Chryſoſtomus in Act. homil. 40. mavult fuiſſe Aquilam, qui crines tonſus eſt.

(11) Synopſis Criticorum, aliorumque ſacræ Scripturæ interpretum anno 1686. Ultrajecti edita pag. 1553. in Act. cap. XVIII. habet, votum Nazaræatus tunc intra menſem finiri conſueviſſe; quod idem docet ex Joſepho Baronius ad an. 58. §. 121.

ret, quod ipſum feciſſe colligitur ex Actis Apoſtolorum cap. XVIII. 22. & XXI. 24. (12)

Narra, quid Athenis egerit.

R. In Urbe religionum pleniſſima, quæ ſolicita, ut quidquid uſpiam coleretur Deorum, apud ſe quoque coleretur, Aram *Ignoto Deo* ſacraverat, ut ait Chryſoſtomus, eam operam in erroribus evellendis poſuit, quam ponere opus erat, ut pravas civium alioquin ſapientiſſimorum mentes converteret, voluntateſque immutaret. Sabbatis in Synagogis cum Judæis & Proſelytis, in foro quotidie cum obviis quibuslibet; cum Epicureis & Stoicis Philoſophis de Chriſto, de mortuorum reſurrectione diſſeruit. Ob id raptus in Areopagum, ut de nova, quam tradebat, doctrina coram judicibus diceret; ibi tum ex titulo Aræ *Ignoto Deo* poſitæ, tum ex Arati Poetæ teſtimonio *Genus* nos eſſe *Dei* confirmante, probavit, ſuaſitque, *ut eumdem Deum, quem præter Eccleſiam ignoranter atque uti-*

In Act. hom. 38.

Act. XVII. 23. 28.

Aug l. 1. contr. Creſcon. cap. 29.

F 2 uti-

(12) Huc ſpectant verba illa D. Pauli Epiſt. 1. ad Cor. cap. IX. 20. *Et factus ſum Judæis tamquam Judæus, ut Judæos lucrarer*. Quare D. Hieronymus in Epiſt. ad Gal. cap. 2. *Paulus Judæis Judæus factus eſt, ut Judæos lucrifaceret, quando caput totondit in Cenchreis, &c. facto calvitio, oblationem obtulit in Hieruſalem.*

utiliter colebant, in Eccleſia ſapienter, & ſalubriter colerent, ſubjiciens ad extremum, diem ſtatutum eſſe, quo de cunctis hominibus ad vitam revocatis, idem Deus eſſet judicaturus. Fuere in iis, qui Paulo crediderunt, Dionyſius Areopagita, & nobilis quædam femina nomine Damaris (13) aliique.

Vere ne illa Athenienſium ara fuit eo, quem Paulus tradit, titulo inſcripta?

In Ep. ad Gal. c. 1. R. Negat D. Hieronymus. *Nam inſcriptio*, inquit, *Ara non ita erat, ut Paulus aſſeruit*: Ignoto Deo, *ſed ita*: Diis Aſiæ, Europæ & Libyæ, Diis ignotis & peregrinis. *Verum quia Paulus non pluribus Diis indigebat ignotis, ſed uno tantum Ignoto Deo, ſingulari verbo uſus eſt, ut doceret illum ſuum eſſe Deum, quem Athenienſes in Ara titulo prænotaſſent, & recte eum ſcientes colere deberent, quem ignorantes venerabantur, & neſcire non poterant*. Uterque nihilominus vera locutus videtur. Cum enim apud Lucianum in Philopatr. ethnicus homo per *Ignotum Athenis Deum*, non per *Ignotos* juret, cum-

que

(13) Hæc Chryſoſtomo, Ambroſio, Aſterio Dionyſii uxor habetur. At ab Auguſtino ſerm. 150. ubi habitam a Paulo concionem exponit, *mulier quædam nobilis* appellatur.

que e contrario Apollonius Tyanæus ſcriptor Luciani æqualis lib. 6. cap. 2. Aras Ignotis Diis ſtatutas memoret, probabile admodum eſt, quod ait Baronius, præter Aram *Ignoto Deo* dicatam, quam vidiſſe (Ad an. 52. §. 3.) ſe Paulus affirmat, fuiſſe Athenis aliam (Act. XVII. 13.) cum titulo, quem S. Hieronymus refert. Tertullianus quoque Ad Nationes l. 2. c. 9. & adver. Marcionem l. 1. c. 9. ſcribit, apud Athenienſes *Ignotis Deis Aras proſtitutas*, & apud Romanos *incertis*. Unde habes, Judæorum, & Chriſtianorum Deum *Ignotum* & *Incertum* ab Ethnicis dictum, atque huic Aras ab iiſdem conſecratas. (14)

Ex rebus Epheſi a Paulo geſtis num quid eſt ſcitu dignum?

R. Hoc videlicet, annos tres ibi degentem (Bar. ad an. 55. §. 1.) Epheſinam Eccleſiam, quam S. Joannes deinde firmavit, & auxit, inſtituiſſe, & omnium primum Chriſti præceptis Epheſios initiaſſe. Qui enim Joanni ipſi hanc laudem (Adver. hær. l. 3. c. 3.) tribuunt, eos inſcienter facere, Irenæi, (Præf. in Ep. ad Epheſios.) ac Theodoreti autoritate confirmo. Quod ſi rationes, quas Theodoretus affert, cur ſic ex Actis opinetur, propoſi-

F 3 tum

(14) Vide Jacobum Uſſerium ad annum Æræ Chriſtianæ 54.

tum conficere non videntur, id tamen aliunde certo conſtat. Etenim Paulus ipſe; *Sic*, ait, *prædicavi Evangelium hoc, non ubi nunciatus eſt Chriſtus, ne ſuper alienum fundamentum ædificarem, ſed quibus non eſt annunciatum de eo:* quod præſertim muneris eſt Apoſtolici: nam Romanis traditam potius Fidem confirmavit, quam tradidit. Cum igitur Epheſi prædicaverit, & quidem non in tranſitu, ſed per triennium, dicendum eſt, ſi Petrus, & Joannes eo ante Paulum venerant, breviſſimo temporis ſpatio illic moratos Eccleſiam fundare non potuiſſe.

Ad Rom. c. XV. 20. 21.

Act. XX. 31.

Nonne magnus in Paulum tumultus eadem in Urbe excitatus eſt?

Act. c. XIX. 24.

R. Sic eſt. Deſcribitur autem a D. Luca his fere verbis. Demetrius Argentarius, qui Ædiculas Dianæ argenteas faciebat, metuens ſuo quæſtui, alios ejuſdem generis opifices in Paulum excitavit, qui non Epheſiis ſolum, ſed totius pæne Aſiæ populis perſuadebat, Deos illos non eſſe, qui manibus fierent. Ira accenſi, impetu in theatrum facto, Cajum, & Ariſtarchum Macedones D. Pauli ſocios rapiunt. Paulum in eam turbam irrumpere volentem prohibuerunt diſcipuli, & quidam de Aſiæ principibus, quos habe-

habebat amicos. (15) Seditionis leniendæ cauſſa, impellentibus Judæis, unus ex his, Alexander nomine, in concionem aſcendit. Ei, quod Judæus eſſet, obſtrepitur, & per duas ferme horas una fuit omnium vox clamantium: *Magna Diana Epheſiorum*. Nihil Paulo ad dolorem acerbius accidere potuiſſe, ſignificant Chryſoſtomus, & Theodoretus, affirmantes, huc pertinere, quod Paulus ad Corinthios paullo poſt ſcripſit: *Non volumus ignorare vos de tribulatione noſtra, quæ facta eſt in Aſia, quoniam ſupra modum gravati ſumus, ſupra virtutem, ita ut tæderet nos vivere*. Sedato demum tumultu, Paulus in Macedoniam profectus eſt.

In Act. hom. 42.

In 2. ad Cor. c. 1. 8.

F 4 *Quæ*

(15) Iſti Aſiæ principes, ſeu Aſiarchæ Sacerdotes erant Aſianorum, & Aſiarchia erat idem, ac Sacerdotium Aſiæ. Hoc fuiſſe traditur Aſiarcharum officium, ut publica munera darent ſuo ſumtu: quamobrem ad id non eligebantur niſi ditiſſimi & principes Civitatis, quorum opes ludis apparandis ſuppeterent. Iccirco autem Sacerdotes ludorum celebritati præficiebantur, quod ludi Diis fierent. Unus, an plures ſimul Aſiarchæ Sacerdotium gererent, non conſtat inter eruditos. Ego alterum potius credo, quia D. Lucas, plures Aſiarchas in theatro fuiſſe, cum Ariſtarchus, & Cajus correpti ſunt, aperte tradit. Ait enim: *Quidam ex Aſiarchis*.

Quanam eſt Melita, a cujus incolis naufragus perhumaniter exceptus eſt?

Cap. XXVII. 1. R. Adhuc ſub judice lis eſt. S. Lucas in Actis Apoſtolorum refert, Paulum, cum Cap. XXVIII. 1. Romam ad Imperatorem, quem appellaverat, mitteretur, naufragio facto, in Melitam demum inſulam cum ſociis evaſiſſe. Inde orta diſſenſio inter doctos, ſit ne hæc Melita Adriatici maris Dalmatiæ adjacens, *Meleda* vulgo dicta, an Melita Siciliam inter, & Africam collocata, quæ inclyto atque invicto Equitum Hieroſolymitanorum Ordini paret, & *Malta* nunc vocatur. Multa dicuntur in partem utramque, ut diſtrahatur in aſſentiendo animus. Pro Melita Adriaci ſinus accurate & uberrime diſputatum nuper eſt ab eruditiſſimo viro Ignatio Georgio Benedictino e Congregatione Melitenſi Raguſina. (16) Eſt hæc potiſſima ejus ratio. Paulus, teſte D. Luca, ſub naufragii finem nocte quarta decima cum Act. XXVII. 27. nautæ *ſuſpicarentur apparere ſibi regionem*, in quam illuſtri die evaſerunt, *in Adria* navigabat: Adrianum vero mare intra Veneti Sinus atque Italiæ terminos conſtitu-

(16) In libro, qui inſcribitur *D. Paulus Apoſtolus in mari, quod nunc Venetus ſinus dicitur, naufragus, & Melitæ Dalmatenſis Inſulæ poſt naufragium hoſpes.*

ſtituunt ſcriptores ad unum omnes tum Chriſtiani, tum Ethnici, quotquot ante Antoninos Principes, & annum Chriſti 138. floruerunt, mentionem Adriæ, vel Adriatici ſinus facientes: Paulus igitur non ad Melitam Libyci, ſeu Siculi, ſive Jonii maris, ſed ad Melitam maris Adriatici vi tempeſtatis appulſus eſt.

Melita ſolvens quando Romam venit?

R. Melita poſt menſem tertium, quam eo appulerat, navi Alexandrina, quæ ibidem hyemaverat, cum ſociis ſolvens Syracuſas primum tenuit, inde triduo poſt Siciliæ littora legens Rhegium pervenit, atque die altero Puteolos, ubi rogatu fratrum Chriſtianorum dies ſeptem manſit. Inde pedeſtri itinere Romam venienti uſque ad Appii Forum, ac Tres Tabernas ferme quinquageſimo ab Urbe lapide Chriſtiani occurrerunt. Atque ita Veris initio, menſe, ut opinor, Aprili, anno Æræ Vulgaris 61. non tamquam vinctus, ſed tamquam *Rex poſt navalem pugnam victor*, ut ait Chryſoſtomus, Urbem ingreſſus eſt.

Act.c.XXVIII. 11.

Bar. ad ann. 59. §. 4.

Quam-

Quamdiu Romæ in vinculis fuit, & quid interim egit?

R. Per biennium, quo Paulus Romæ in vinculis fuit, non verbis ſolum, ſed
Act. c. XXVIII. 30. etiam ſcriptis Eccleſiam inſtituit atque erudivit. Scripſit enim Epiſtolas quinque, ad Philippenſes, ad Epheſios, ad Coloſſenſes, ad Philemonem, ad Hebræos. Cum enim Romam veniſſet, non cum ceteris vinctis, quos itineris ſocios habuerat, in carcerem conjicitur, verum ei conducta in domo habitare permittitur ſimul cum milite, qui ipſum cuſtodiret. (17) Ibi Chriſtianam Fidem libere tradi-
Ad Philip. c. I. 13. 14. dit ingredientibus ad ſe tam Judæis, quam Ethnicis, ita ut ipſam Cæſaris aulam ejus doctrina pervaderet, & plures ex Chriſti fidelibus ad Euangelium fidenter prædicandum animos ſumerent. Biennio expleto, vinculis ſolutus Roma emigravit.

Quo-

(17) Cuſtodiæ hic erat modus, ut captivus longiuſcula catena dexteram haberet innexam, cujus extrema parte altera læva militis manus colligaretur, ut pariter incederent. Ibi autem fuiſſe Pauli hoſpitium, ubi nunc eſt Diaconia S. Mariæ in Via Lata, docet Baronius ad an. 58. §. 5.

Quonam deinde profectus eſt?

R. In Aſiam ne, an in Hiſpaniam Roma decedens profectus fuerit, parum invenio. Nam ſi ejus epiſtolam conſulo, videtur in Aſiam rediiſſe, quia ad Philemonem Coloſſis degentem ex Romanis vinculis ſcribens: *Para*, inquit, *mihi hoſpitium; nam ſpero per orationes veſtras donari me vobis*; ſin autem Patrum teſtimonia conſidero; cogunt me, in Hiſpaniam profectum eſſe, fateri. Plures enim ſunt, qui illuc iviſſe ajunt, quam qui negant. Ajunt Athanaſius, Cyrillus Hieroſolymitanus, Epiphanius, Chryſoſtomus, Theodoretus, Hieronymus, Gregorius Magnus, & alii; negant vero duo Pontifices ſummi, Innocentius I. in epiſtola ad Decentium, & Gelaſius apud Gratianum 12. quæſt. 22. c. *Beatus* 5. Quibus præter D. Thomam adde etiam, ſi placet, Pelagium hæreticum, qui in Epiſt. ad Rom. cap. 15. apud Hieronymum tom. VIII. *Utrum in Hiſpania Paulus fuerit, incertum haberi*, dicit, quod D. Pauli verba, quæ eo loco leguntur, conſilium proficiſcendi, non profectionem ſignificent. (18)

Apud Lab. tom. 2. Conc. pag. 1246. & tom. 4. pag. 1151.

In Epiſt. ad Rom. c. 15. lect. 3.

Sana-

(18) Vide Baronium ad an. 61. §. 2. Nat. Alexandrum diſſert. 15. ſæc. 1. & Tillemontium annotat. 73. in D. Paulum.

Sanavit ne ægrotos, quemadmodum Petrus, ſola corporis umbra?

In 1. ad Cor. hom. 6. R. Ait Chryſoſtomus. *Nam cujus veſtes*, inquit, *mortuum ſuſcitabant, & umbra morbos abigebant*. At Baronius ad an. 55. §. 11. *more rhetorum amplificando potius, quam ut ex authentica probari poſſet hiſtoria, locutum eſſe, opinatur*, ratus id unius Petri fuiſſe privilegium. Et quidem Apud Bar. ad an. 34. §. 274. favent Baronii ſententiæ Arator, & Aſterius. Verum ille annos 150. poſt Chry- Bib Patr. t. 5. pag. 826. ſoſtomum Romæ vixit; hic autem, qui *illud mirabile de Apoſtolo* (Petro) *conſcriptum, de quovis alio inauditum* dicit, non hoc factum negat, ſed hujus facti mentionem negat fieri a Scriptura. Ac ſi Aratori & Aſterio exceptionem dare non liceret, tamen eſſet aſſentiendum Chryſoſtomo tum propter ſummam ejus autoritatem, tum propter Ambroſii, Auguſtini, & Cyrilli Alexandrini teſtimonium, qui miram ægros ſanandi vim omnium Apoſtolorum umbris tribuunt. (19)

Tem-

(19) Ambroſius Hexam. l. 3. c. 17. *Hanc prærogativam doni virentis acceperunt & Apoſtoli, quorum nec folium umquam potuit elabi, ut eorum etiam umbra ſanaret ægrotos*. Auguſtinus in Joann. tract. 44. *Numquid nox erat, quando tranſeuntibus diſcipulis ægri cum lectulis ponebantur, ut*

Tempore Apoſtolatus quid potiſſimum paſſus eſt?

R. Narrat ipſe D. Paulus. Epiſtola quidem 1. ad Cor. *Omni*, inquit, *hora periclitamur: quotidie morior. Secundum hominem, ad beſtias pugnavi Epheſi.* (20) Epiſtola vero ſecunda ad eoſdem Corinthios diligentius enumerans calamitates ſuas: *In laboribus*, ait, *plurimis, in carceribus abundantius, in plagis ſupra modum, in mortibus frequenter. A Judæis quinquies quadragenas* (plagas) *una minus accepi. Ter virgis* (ab Ethnicis) *caſus ſum: ſemel* (Lyſtris) *lapidatus ſum, ter naufagium feci, nocte, & die in profundo maris*

Cap. XV. 30. 31. 32.

Cap. XI. 23. 24. 25.

ut vel umbra tranſeuntium tangerentur? Dominus autem, cum hic eſſet, neminem tranſiens umbra ſua ſanum fecit, ſed ipſe diſcipulis dixerat: Majora horum facietis. Eamdem ſententiam habet l. 22. de Civit. Dei cap. 5. Cyrillus Alexandrinus l. 6. contra Julianum: *Et eos, qui apud Chriſtum fuere: Petrum, inquam, & Joannem, & alios, quorum ſolæ corporum umbræ ægrotantibus ad curandum morbum ſufficiebant.*

(20) His verbis alii ſignificari volunt pericula, in quæ Paulus ab Hebræis ac Ethnicis hominibus ſibi adverſantibus conjectus eſt, alii verba ipſa ſequentes re vera ad beſtias damnatum, exiſtimant. Vide Bar. ad an. 55. §. 5. 6. 7. & Auguſtinum Calmet diſſertat. 4. in Epiſt. ad Romanos.

maris fui. (21) In hac vero narratione non modo nihil per exaggerationem ſpecioſam dictum, ſed etiam, ſi Chryſoſtomum audias, *plura prætermiſſa, quam enumerata*.

In 2. ad Cor. hom. 25.

2. ad Corint. XII. 7.

Quid erat ille ſtimulus carnis, Angelus Satanæ, *a quo ſe exagitari ajebat?*

R. Variant hac de re interpretes ſacrarum litterarum. Alii capitis, alii inteſtinorum, alii corporis dolorem quemdam a Satana immiſſum, alii podagram, alii ſtomachi infirmitatem, alii alium morbum fuiſſe, putant. Sunt, qui per ſtimulum carnis, & Angelum Sa-

tanæ

(21) Locum hunc alii alio modo interpretantur. Quidam enim diem integrum demerſum fuiſſe, arbitrantur, & divina ope, ut olim Jonas in ventre ceti, ſervatum. Aliis in mentem venit exiſtimare, in ima putei parte latuiſſe, ut imminens a Lyſtrenſibus lapidationis periculum effugeret. Nonnulli apud Baronium ad an. 58. §. 43. intelligunt *teterrimum omnium carcerem Cyzicænum*, *qui ex eo, quod altiſſimus eſſet, adeoque deorſum depreſſus*, *merito* Profundum maris *ſit dictus*, non diſſimilis Athenienſium *Barathro*, Syracuſanorum *Latomiis*, Romanorum *Tulliano*. Ei nomen Βυθὸς, *Profundum*: qua ſola voce Paulus utitur, nulla mentione facta *maris*, quod habetur in Vulgata. Ad extremum alii, in quibus Chryſoſtomus, Theodoretus, D. Thomas, malunt, Paulum, diu, noctuque fluctibus jactatum. Βυθὸς enim ſine additamento uſurpatus & fundum maris imum, & ſummam ejuſdem partem ſignificat.

tanæ intelligant Pauli adverſarios Alexandrum Ærarium, Himenæum, Philetum, & omnes Chriſtianæ doctrinæ inimicos. Sunt etiam, qui ſcribant, Paulum a Satana pugnis & verberibus cæſum, ita ut dolor in ejus corpore quaſi ſtimulus remaneret. Sed ea vulgatior, atque receptior ſententia eſt, quæ affirmat, ſtimulum carnis fuiſſe pravos concupiſcentiæ motus, Angelum vero Satanæ fuiſſe Dæmonem motus illos excitantem. Cui ſententiæ mirum in modum favet ipſe D. Paulus ſcribens ad Romanos: *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me in lege peccati, quæ eſt in membris meis. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Itaque Auguſtinus, qui de Apoſtolo id credere, ſummæ dementiæ eſſe, arbitrabatur, poſtea veritati ſe ceſſiſſe dicit, ſcribens contra Julianum Pelagianum l. 6. c. 23. & alio loco interpretans verba ipſa D. Pauli, quorum nunc ſenſum inquirimus, *Quis noſtrum,* inquit, *hoc dicere auderet, niſi ille confiteri non erubeſceret? Si enim dixerimus, hoc non paſſum fuiſſe Paulum: cum ei honorem deferimus, mendacem facimus.*

Cap. VIII. 23. 24.

In Pſal. 58. ſerm. 2.

Quan-

Quando Romam rediit?

R. Orientis regionibus per biennium & amplius peragratis, in Urbem anno Chriſti 65. revertitur. Quoniam vero priora ejus vincula adhuc celebrabantur, & non modo Chriſtianis, ſed etiam ipſi Prætorio, & Cæſaris aulæ nota erant, iccirco in carcerem detruditur, nec libera, ut antea, ſed arctiſſima cuſtodia detinetur.
Cap. 1. 17. Quo factum, ut ab Oneſiphoro inveniri non potuerit, niſi quam diligentiſſime conquiſitus, ut teſtatur ipſe in altera epiſtola interea temporis ad Timotheum data, in qua eum admonet, finem vitæ ſuæ appropinquare, & cito ſe mortem pro Chriſto ſubiturum.

Memorata Pauli vincula ubi aſſervantur?

In Ep. ad Epheſ. hom. 8. R. Romæ. Quare D. Chryſoſtomus profitetur, ſi corpore uſus eſſet valentiore, minoribuſque diſtentus fuiſſet pro Eccleſia negotiis, ſe quam libentiſſime, & magna cum voluptate ſuſcepturum fuiſſe iter longiſſimum, quod eſt Antiochia Romam; eo tantum conſilio, ut videret ſimul carcerem, in quem Paulus conjectus, ſimul catenas, quibus pro Chriſto conſtrictus fue-

fuerat, eaſque Angelis venerationem, Dæmonibus terrorem injicientes amplecteretur, oſcularetur, oculis admoveret. Plurima autem miracula per iſtas Pauli catenas edi ſolita docet Gregorius Magnus, Lib. 11. ep. 49. nunc 42. lib. 13. qui pariter teſtatur, ex his perinde, atque ex illis D. Petri elimatam ſcobem ad viros principes mitti conſueviſſe. (22)

Quodnam mortis genus ſubiit?

R. Quod vehementi ſtudio optarat, ut Ad Philipp. c. 1. 23. corporis quaſi carcere liberatus, eſſet cum Chriſto, id Romæ obtinuit, capite juſſu Neronis abſciſſo. Primum enim teſtantur Can. 9. id ſcriptores graviſſimi Petrus Alexandrinus, Lib. 2. c. 25. Euſebius, Chryſoſtomus, In 2. ad Tim. hom. 10. Hieronymus; De Script. Eccl. deinde, cum eſſet Romanus Civis, non aliter, quam cæſa cervice interfectum eſſe, probabile admodum eſt. Quo magis mirari ſubit, S. Gregorium Nyſſenum Orat. 8. *De Beatitudinibus* ſcribere, eum fuiſſe cruci affixum. Nec dici poteſt, locutum per metaphoram, aut Paulum poſuiſſe pro Petro. Inquit enim: *Crucem*

(22) Epiſtola 30. l. 3. nunc l. 4. ubi ſubdit: *dum frequenter ex catenis eiſdem multi venientes benedictionem petunt, ut parvum quid ex limatura accipiant; aſſiſtit Sacerdos cum lima, & aliquibus petentibus ita concite aliquid de catenis ipſis excutitur, ut mora nulla ſit. Quibuſdam vero petentibus; diu per catenas ipſas ducitur lima, & tamen, ut aliquid exinde exeat, non obtinetur.*

Paulus excipit, gladium Jacobus, lapides Stephanus, capite deorſum verſo crucifixionem Beatus Petrus.

Quo anno, & quo die obtruncatus eſt?

R. Die prorſus eodem, quo Petrus in crucem actus, nempe III. Kal. Julias; quæ de re, ut ſcribit Baronius, inter omnes convenit. Id ambigitur, morti ne uterque ſicut eodem die, ita eodem anno datus ſit. Prudentius περὶ στεφάνων Hymno 12. annum inter obitum utriuſque ponit:

Ad an. 69. §. 3.

Unus utrumque dies plenus tamen innovatus anno
Vidit ſuperba morte laureatum.

Et Arator Subdiaconus in libro Hiſtoriæ Apoſtolicæ altero:

Bib. Patr. t. 10. pag. 147.

geminos quos addidit aſtris
Non eadem tamen una dies, annique voluto
Tempore ſacravit repetitam paſſio lucem.

D. Auguſtinus ſerm. 295. c. 7. ait: *Unum diem paſſionis duobus Apoſtolis fuiſſe, ſed diverſis temporibus paſſos. Præceſſiſſe Petrum, ſecutum eſſe Paulum, idque traditione Patrum cognitum memoria retineri*, ſubjicit ſerm. 381. Ex Græcis Photius in Bibliotheca cod. 276. locum affert S. Nili, qui martyrium Petri ante Pauli exitum ponit.

nit. S. Dionyſius vero Corinthiorum Epiſcopus, qui altero Chriſti ſæculo vivebat; apud Euſebium l. 2. c. 25. occiſos illos edit κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, *eodem tempore*; quam vocem idem Euſebius de eodem anno interpretatus videtur. Nam in Chronico mortem utriuſque ſub iiſdem Conſulibus collocat, quod facit etiam Bucherii Kalendarium. Eodem anno utrumque interfectum placet etiam S. Epiphanio hær. 27. §. 6. S. Hieronymo de Script. Eccl. S. Aſterio hom. 8.; & Concilium Romanum anno 494. a Gelaſio celebratum habet, D. Paulum *non diverſo, ſicut hæretici garriunt; ſed uno tempore, uno eodemque die glorioſa morte cum Petro in Urbe Roma* extremum vitæ diem confeciſſe.

Quamdiu vixit?

R. Ad annum ætatis octavum & ſexageſimum vixiſſe, tradit Chryſoſtomus, ſeu quicumque eſt alius autor Orationis 30. *in Principes Apoſtolorum*, quæ habetur tom. VI. Operum D. Chryſoſtomi. Ejus autem ſunt verba hæc: *Perfecto denique octo & ſexaginta annorum vitæ curſu, quem pro pietate inſtitutum tenuerat, quievit.* Quod etſi certum non affirmo, non tamen improbo, ſimul quia nihil reperire eſt, quod majoris momenti ſit, atque item ni- Bar. ad an. 69. §. 13.

 hil,

hil, quod ei videatur eſſe contrarium. Illud quidem eſt certiſſimum, eum jam ſenem mortem pro Chriſto obiiſſe. Quatuor
Ver. 9. enim aut quinque ante obitum annis ad Philemonem ſcribens ſenem ipſe ſe appellat. (23)

Qualem corpore fuiſſe dicis?

R. Conſulatur Nicephorus, qui ita ſcri-
Bar. ad an. 69. §. 14. bit l. 2. c. 37. *Paulus corpore erat parvo, & contracto, & quaſi incurvo, atque paululum inflexo, facie candida, annoſque plures praſeferente, & capite modico: oculis multa inerat gratia, ſupercilia deorſum verſus vergebant, naſus pulcre inflexus, idemque longior, barba denſior, & ſatis promiſſa, eaque non minus, quam capitis coma,*
Hom. 30. in Princ. Apoſt. *canis etiam reſperſa erat*. Chryſoſtomus *tricubitalem* appellat, ſed tamen, inquit, *Cœlum attingit*. Utroque antiquior Lucianus in Philopatr. recalvaſtrum facit, naſoque aquilino. Paulus ipſe in altera ad Corinthios Epiſtola, quid de ſe aliqui dicerent,

(23) De Pauli ætate ita ſtatuit Baronius ad an. *36.* *§. 6.* ſecutus memoratam Chryſoſtomi orationem, natum Lentulo, & Piſone Coſs. anno ab ortu Chriſti elapſo; Chriſtiana Fide initiatum, cum annum quintum & trigeſimum ageret; Apoſtolico munere functum per annos tres ſupra triginta; & anno ætatis *68.* ſecuri percuſſum, qui annus eidem Baronio eſt Chriſti *69.* Uſſerio *67.* aliis alius.

Digitized by Google

cerent; refert his verbis: *Epiſtolæ, inquiunt, graves ſunt, & fortes, præſentia autem corporis infirma.* Cap. X. 10.

Quot ſunt ejus epiſtolæ, & qua lingua ſcriptæ?

R. Quatuordecim epiſtolas in ſacto Scripturarum canone recenſitas ſcripſit. Ex his decem ad octo Eccleſias, quatuor ad diſcipulos ſuos. Sermone omnes Græco exaratæ ſunt, præter epiſtolam ad Hebræos, quam Hebraice ſcriptam, pluribus antiquis ſcriptoribus credo. Nam qui ex recentioribus Græce ſcriptam contendunt, eas afferunt conjecturas, quæ veterum autoritati non videntur anteponendæ. Non tamen negaverim, vel a D. Luca, vel a S. Clemente Pontifice in Græcam linguam translatam fuiſſe. (24)

Omnes memoratæ epiſtolæ ſunt ne re vera D. Pauli?

R. Omnes Pauli nomen præſeferunt, excepta epiſtola ad Hebræos, quæ una

 eſt,

(24) D. Hieronymus epiſt. 103. *Paulus Apoſtolus ad ſeptem ſcribit Eccleſias (octava enim ad Hebræos a pleriſque extra numerum ponitur) Timotheum inſtruit, ac Titum, Philemonem pro fugitivo famulo deprecatur.* Vide Baronium ad an. 57. §. 6. 7. 8.

hil, quod ei videatur eſſe contrarium. Illud quidem eſt certiſſimum, eum jam ſenem mortem pro Chriſto obiiſſe. Quatuor
Ver. 9. enim aut quinque ante obitum annis ad Philemonem ſcribens ſenem ipſe ſe appellat. (23)

Qualem corpore fuiſſe dicis?

R. Conſulatur Nicephorus, qui ita ſcri-
Bar. ad an. 69. §. 14. bit l. 2. c. 37. *Paulus corpore erat parvo, & contracto, & quaſi incurvo, atque paululum inflexo, facie candida, annoſque plures præſeferente, & capite modico: oculis multa inerat gratia, ſupercilia deorſum verſus vergebant, naſus pulcre inflexus, idemque longior, barba denſior, & ſatis promiſſa, eaque non minus, quam capitis coma,*
Hom. 30. in Princ. Apoſt. *canis etiam reſperſa erat.* Chryſoſtomus *tricubitalem* appellat, ſed tamen, inquit, *Cœlum attingit.* Utroque antiquior Lucianus in Philopatr. recalvaſtrum facit, naſoque aquilino. Paulus ipſe in altera ad Corinthios Epiſtola, quid de ſe aliqui dicerent,

(23) De Pauli ætate ita ſtatuit Baronius ad an. 36. §. 6. ſecutus memoratam Chryſoſtomi orationem, natum Lentulo, & Piſone Coſs. anno ab ortu Chriſti elapſo; Chriſtiana Fide initiatum, cum annum quintum & trigeſimum ageret; Apoſtolico munere functum per annos tres ſupra triginta; & anno ætatis 68. ſecuri percuſſum, qui annus eidem Baronio eſt Chriſti 69. Uſſerio 67. aliis alius.

cerent, refert his verbis: *Epiſtolæ, inquiunt, graves ſunt, & fortes, præſentia autem corporis infirma.* Cap. X. 10.

Quot ſunt ejus epiſtolæ, & qua lingua ſcriptæ?

R. Quatuordecim epiſtolas in ſacro Scripturarum canone recenſitas ſcripſit. Ex his decem ad octo Eccleſias, quatuor ad diſcipulos ſuos. Sermone omnes Græco exaratæ ſunt, præter epiſtolam ad Hebræos, quam Hebraice ſcriptam, pluribus antiquis ſcriptoribus credo. Nam qui ex recentioribus Græce ſcriptam contendunt, eas afferunt conjecturas, quæ veterum autoritati non videntur anteponendæ. Non tamen negaverim, vel a D. Luca, vel a S. Clemente Pontifice in Græcam linguam translatam fuiſſe. (24)

Omnes memoratæ epiſtolæ ſunt ne re vera D. Pauli?

R. Omnes Pauli nomen præſeferunt, excepta epiſtola ad Hebræos, quæ una

G 3 eſt,

(24) D. Hieronymus epiſt. 103. *Paulus Apoſtolus ad ſeptem ſcribit Eccleſias (octava enim ad Hebræos a pleriſque extra numerum ponitur) Timotheum inſtruit, ac Titum, Philemonem pro fugitivo famulo deprecatur.* Vide Baronium ad an. 57. §. 6. 7. 8.

De Script. Eccl. in Paulo. eſt, de qua olim dubitatum. *Epiſtola autem, quæ fertur ad Hebræos*, inquit Hieronymus, *non ejus creditur, propter ſtyli, ſermoniſque diſſonantiam, ſed vel Barnabæ juxta Tertullianum, vel Lucæ Euangeliſtæ juxta quoſdam, vel Clementis Romanæ poſtea Eccleſiæ Epiſcopi, quem ajunt ſententias Pauli proprio ordinaſſe & ornaſſe ſermone*. Hinc exiſtimarunt aliqui, iſtius epiſtolæ argumentum quidem, & ſententias eſſe D. Pauli; dictionem vero & ornatum Lucæ, vel Clementis Romani. Sed utcumque hæc ſe res habeat, ex epiſtola ipſa demonſtra-

Cap. XIII. 3. 23. 24. tur, eam eſſe D. Pauli. Scripta enim eſt *de Italia* a viro vinculis conſtricto, cui ſocius & comes Timotheus. Quæ tria nulli præterquam D. Paulo conveniunt. Scripſiſſe autem D. Paulum ad Hebræos,

Epiſt. 2. cap. XII. 15. confirmat etiam D. Petrus ſcribens ad eoſdem Hebræos: *Sicut & cariſſimus frater noſter Paulus ſecundum datam ſibi ſapientiam ſcripſit vobis*. Quamobrem recte

Tom. 7. Crit. Sacr. pag. 895. Jacobus Cappellus, cujus autoritate recentiores heterodoxos contrarium ſentientes refellas, *Autorem ejus primarium*, inquit, *eſſe Spiritum Sanctum, non eſt, quod dubitemus: ſecundarium eſſe Paulum, affirmantibus optimis quibuſque ſcriptoribus, non eſt, cur fidem abrogemus*.

Epi-

Epiſtola hæc eſt ne ſemper recepta tamquam Canonica?

R. Græci tamquam Canonicam ſemper admiſerunt, Latini autem ſæculo duntaxat IV. aut V. Utrumque confirmant autores graviſſimi. Primum Hieronymus. *Illud*, inquit, *noſtris dicendum eſt, hanc Epiſtolam, quæ inſcribitur ad Hebræos, non ſolum ab Eccleſiis Orientis, ſed ab omnibus retro Eccleſiis, & Græci ſermonis ſcriptoribus, quaſi Pauli Apoſtoli ſuſcipi, licet plerique eam vel Barnabæ, vel Clementis arbitrentur: & nihil intereſſe cujus ſit, cum Eccleſiaſtici viri ſit, & quotidie Eccleſiarum lectione celebretur. Quod ſi eam Latinorum conſuetudo non recipit inter Scripturas Canonicas, nec Græcorum quidem Eccleſiæ Apocalypſim Joannis eadem libertate ſuſcipiunt: & tamen nos utraque ſuſcipimus, nequaquam hujus temporis conſuetudinem, ſed veterum autoritatem ſequentes.* Ep. 129. ad Dardanum. Alterum vero teſtantur plures ex Patribus Latinis, qui a Baronio, & Tillemontio nominantur. Quibuſcum ſentit Bellarminus, qui l. 1. de Verbo Dei cap. 17. Epiſtola ad Hebræos, inquit, *recepta fuit etiam ab omnibus Latinis poſt Lactantium*. (25) Ad an. 60. §. 10. Annotat. 72. in D. Paulum.

 Quid

(25) Baronius ad an. 60. §. 43. animadvertit, Epiſtolam hanc jam inde ab initio videri ab Eccleſia Romana receptam vel tamquam Pauli opus, vel fal-

Quid narras de epiſtola S. Pauli ad Laodicenſes?

R. Præter quatuordecim memoratas epiſtolas, quas omnes ſecundum decretum Concilii Tridentini Eccleſia Catholica recipit, aliam ad Laodicenſes Paulum ſcripſiſſe, veteres aliqui exiſtimarunt. *Legunt quidam & ad Laodicenſes*, ait Hieronymus, *ſed ab omnibus exploditur* tamquam ſuppoſititia. Porro hujus ſupponendæ epiſtolæ occaſionem videtur præbuiſſe editio Latina epiſtolæ ad Coloſſenſes, in cujus cap. IV. 16. ita eiſdem Paulus præcipit: *Et cum lecta fuerit apud vos epiſtola hæc, facite, ut & in Laodicenſium Eccleſia legatur, & eam, quæ Laodicenſium eſt, vos legatis.* Sed Græcus primigenius textus, qui habet: ϗ τὴν ἐκ Λαοδικείας: *Et eam, quæ ex Laodicæa*, oſtendit, epiſtolam illam ſcriptam fuiſſe Laodicæa, non a Paulo, qui

Seſſ. 4.

De Script. Eccl. in Paulo.

Lao-

ſaltem tamquam Canonicam, cum autoris incerti epiſtola poſſit certo eſſe Canonica. Siquidem Clemens Romanus Pontifex, referente Euſebio l. 3. c. 32. ſuæ ad Corinthios epiſtolæ multa ex epiſtola ad Hebræos ſumta inſeruit, & aliquando iiſdem etiam verbis ex illa petitis uſus eſt. Quamvis autem de ea nominatim non meminerit, nihilominus Euſebius inde concludit, eam & opus non eſſe recenti hominum memoria editum, & merito reliquis Apoſtoli ſcriptis annumerari. Vide Auguſtinum Calmet Præfat. in hanc Epiſtolam.

Laodicææ numquam fuit, ſed potius a Laodicenſibus ad Paulum, qui quod eam informandis ad pietatem animis idoneam cenſuit, ejus lectionem imperavit. Ita hunc locum interpretatur Theodoretus. Sane, ut Baronius obſervat, cum Paulus Coloſſenſibus mandaverit, ut Laodicenis ſalutem verbis ſuis nunciarent, id aperte demonſtrat, nullam tunc ad eos ſcriptam a Paulo epiſtolam. Neque vero Marcion, ut ait Tertullianus, quæ a D. Paulo ſcripta eſt ad Epheſios, eam ad Laodicenſes datam putaſſet, ſi exſtitiſſet id temporis alia ab eodem Apoſtolo ad Laodicenſes miſſa. Hinc vides, non eſſe aſſentiendum Gregorio Magno, qui præter quatuordecim epiſtolas, quas *Sancta Eccleſia tenet*, quintam decimam ad Laodicenſes a Paulo ſcriptam, videtur crediſſe. (26)

Ad an. 60. §. 13.

Contr. Marcionem l. 5. c. 11. & 17.

In Job. l 35. c. 15. nunc 20.

Quid de epiſtolis Pauli ad Senecam, & Senecæ ad Paulum?

R. Mutuam litterarum viciſſitudinem Pau-

(26) Utrum epiſtola ad Laodicenſes, de qua meminit Hieronymus, eadem ſit, ac illa, quæ refertur a Sixto Senenſi l. 2. Bibliothecæ Sanctæ, habeturque Græce, & Latine impreſſa in Novo Teſtamento Hutteri, & in Philologo Hebræo Græco Joannis Leuſdens, incompertum eſt. Illud pro certo affirmare licet, eam non eſſe D. Pauli, cujus nomen præfert. Longe enim diſtat ab ejus ſtilo; nullum habet certum argumentum, & minime digna eſt, quæ a D. Paulo aliis legenda commendetur.

Paulum inter & Senecam interceſſiſſe, credunt viri Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ peritiſſimi. Moventur autem autoritate Hieronymi, & Auguſtini. Hæc ſiquidem ille: *Lucius Annæus Seneca Cordubenſis, Socionis Stoici diſcipulus, & Patruus Lucani Poetæ, continentiſſimæ vitæ fuit; quem non ponerem in catalogo Sanctorum, niſi me illæ epiſtolæ provocarent, quæ leguntur a plurimis Pauli ad Senecam, & Senecæ ad Paulum.* Hic vero: *Merito ait Seneca, qui temporibus Apoſtolorum fuit, cujus etiam quædam ad Paulum Apoſtolum leguntur epiſtolæ*, omnes odit, qui malos odit. At verbum illud *leguntur*, quo uſum utrumque video, nonnihil ſuſtinet aſſenſionem meam, atque efficit, ut haud ſatis credam, eos pro certo habuiſſe, epiſtolas a Paulo ad Senecam, & a Seneca ad Paulum revera ſcriptas. Profecto ſex epiſtolas D. Pauli ad Senecam, & Senecæ octo ad D. Paulum, quæ extant apud Sixtum Senenſem l. 2. Bibliothecæ Sanctæ, ſuppoſititias eſſe, probatiſſimi conſentiunt autores. Eodem modo alia ſcripta omnia, quæ hujus Apoſtoli nomine circumferuntur, ad fabulas amandant. (27)

De Script. Eccl. in Seneca. Epiſt. 54.

DE

(27) Vide Baronium ad an. 66. §. 11. & Natalem Alexandrum ſæc. I. Hiſt. Eccl. cap. 15. §. 5.

DE

S. ANDREA.

Hujus initia quænam?

R. ANDREAS Simonis Petri frater, primus a Chriſto diſcipulus electus eſt. Proinde a Græcis πρωτόκλητος, *primus vocatus*, cognominatur. (1) Is *cœlibem vitam ducens*, ut ait Sophronius Hieroſolymitanus, *Præcurſoris Domini factus eſt diſcipulus: Petrus negotiis intendebat, qui uxori, & familiæ, & Patris ſenio providebat*. (2) Uter natu major, non ſat planum traditur. Id certo conſtat, ab Andrea ad Jeſum, quem ipſe prius

Joan. I. 38. 40.

Apud Bar. ad an. 31. §. 23.

Joan. I. 40.

(1) Cyprianus Epiſt. 71. *Petrus, quem primum Dominus elegit, & ſuper quem ædificavit Eccleſiam ſuam*. Gregorius l. 2. in Ezech. Hom. 6. alias 18. *Non ad memoriam revocat* (Petrus) *quod primus in Apoſtolatum vocatus ſit*. Sed Patres iſti, cum dicunt, primum electum, vocatumque Petrum, non ſignificant, primum fuiſſe ordine, ſed dignitate, & Principatu, quem Chriſtus Petro in ceteros Apoſtolos Eccleſiamque univerſam contulit.

(2) Michael Maudit tom. 2. Analyſis Scripturæ Sacræ diſſertat. 2. in Euangelia pag. 489. Petrum quoque facit diſcipulum Joannis Baptiſtæ. Sed peritiſſimus ille ſcriptorum veterum Tillemontius, nullam ſe uſpiam ejus rei mentionem inveniſſe, affirmat ad calcem annotat. I. in S. Mariam Magdalenam.

prius invenerat, Petrum adductum. Ambo cum Chriſto collocuti ad propria deinde reverſi ſunt. Non enim ſtatim ſe totos Chriſto addixere; ſed quo modo antea Joannis Baptiſtæ diſcipulus Andreas fuerat, eodem poſtea uterque Chriſti, ita nimirum, ut ad eum ventitarent, & rurſus piſcatum redirent. Quos cum Jeſus in mari Galilææ piſcantes vidiſſet, arceſſivit pollicitus, ſe effecturum, ut piſcatores hominum in poſterum eſſent. Qua voce vix audita, retibus relictis, totos ſe ad ejus voluntatem nutumque converterunt.

Auguſtinus de conſ. l. 2. c. 17. n. 37.

Matth. IV. 18.

Quibus gentibus prædicavit?

R. Sophronius Hieronymo ætate, & familiaritate conjunctus, memoriæ prodit, Euangelium prædicaſſe Scythis, Sogdianis, Saccis, & Sebaſtopoli, cui Magnæ cognomen, Colchidis Urbe. De Scythia idem teſtatur Origenes apud Euſebium l. 3. Hiſt. Eccl. c. 1. Theodoretus in Pſal. 116. addit Græciam, S. Gregorius Nazianzenus Orat. 25. Epirum, S. Hieronymus epiſt. 184. Achajam, & complura Martyrologia ejus in Epiſcopum Ordinationem, ſeu Cathedram Patris Achajæ Urbe Nonis Februarii celebrant. Moſchi hodie eum ſuæ autorem Fidei jactant.

Apud Hier. de Script. Eccl. in Andrea.

Inſti-

Inſtituit ne etiam Eccleſiam Conſtantinopolitanam?

R. Tradunt id Græci quidam recentiores, Nicephorus Conſtantinopolitanus in Chronico, & Nicephorus Calliſtus lib. 2. Hiſt. Eccl. c. 39. Codinus in Originibus Conſtantinopolitanis, Græcorum Menæa, ipſumque Romanum Martyrologium pridie Kal. Novembris. Sed his fidem non adjungendam putat Baronius, *cum nemo umquam antiquorum id dixiſſe reperiatur*. Ad an. 44. §. 12. & 31. Ad an. 314. §. 96. Nicolaus Magnus ſimiliter Eccleſiam illam ab aliquo ex Apoſtolis inſtitutam, negat, ut legere eſt apud Tillemontium annotat. 1. in S. Andream. Eodem accedit, quod S. Gregorius Nazianzenus, cum eos refelleret, a quibus reprehendebatur, quod Orat. 25. pag. 438. peregrinus & extraneus divini Verbi prædicator Conſtantinopolim acceſſiſſet, cumque ad ſe purgandum S. Andreæ exemplum aſſumeret, meminit quidem prædicationis ejus in Epiro, nullam vero de illa Thracia, & Conſtantinopolitana mentionem facit: quam profecto non omiſiſſet, ſi ullam certam ejus rei memoriam inveniſſet. Quid ni igitur commentum id a Græcis fuerit, ut Byzantinam Eccleſiam Apoſtolicam jactarent, & ab Andrea potius, quam ab alio Apoſtolorum inſtitutam

tam dicerent, quod ejus corpus anno 357. Patris Conſtantinopolim translatum, ibi tunc inveniretur?

Ubi, & quando mortem pro Chriſto ſubiit?

R. Acta martyrii S. Andreæ a Presbyteris, & Diaconis Eccleſiarum Achajæ conſcripta, quæ a ſeverioribus ævi noſtri Criticis vetuſtiſſima quidem, non tamen autographa creduntur, Patris in Achaja, Egææ Proconſulis juſſu, in crucem actum referunt. Quo autem tempore id contige-
Ad an. 69. §. 34. rit, ignoratur. Baronius in annum Chriſti 69. ejus mortem refert, Tillemontius in annum ſequentem. Martyrologia omnia tum Græca, tum Latina pridie Kal. Decembris de eo memorant. Ex his quædam habent, S. Andream Apoſtolum Betlehemi ſub Herode Agrippa morte affectum. Sed hunc alium eſſe a S. Andrea
Pag. 119. & 120. Apoſtolo, docet Florentinius in Martyro-
307. & 308. logio Hieronymiano, & loco *Apoſtoli* legendum *Aporii*, ſeu *Apponii*.

Vera ne Cruci affixus eſt?

R. Vero. Conſtat id ex antiquiſſima Ec-
Serm. 133. cleſiæ Traditione. S. Petrus Chryſologus tamen arbori ſuffixum dicit, quam oleam fuiſ-

fuiſſe, vult falſus Hippolytus. Hinc for-taſſe pictores ad crucem D. Andreæ effingendam truncos arboris duos in ſpeciem Græcæ litteræ χ, aut Latinæ X decuſſatos pingere ſolent (3) Bibl. Patr. Lug. tom. 3. pag. 265.

(3) D. Hieronymus adverſus Vigilantium cap. 2. *Conſtantinus Imperator ſanctas reliquias Andreæ, Lucæ, & Timothei tranſtulit Conſtantinopolim, apud quas Dæmones rugiunt, & inhabitatores Vigilantii illorum ſe ſentire præſentiam confitentur.*

DE

Digitized by Google

DE
S. JACOBO,
CUI *MAJORI* COGNOMEN.

Quænam ſunt de Jacobo Majore *ante Chriſti mortem ſcitu digna?*

Matth. IV. 21. R. JACOBUS, qui cognomine *Major* dicitur, ut diſtinguatur a Jacobo *Minore* primo Hieroſolymorum Epiſcopo, Bethſaidæ Patre Zebedæo, matre Salome natus eſt. Fratrem habuit S. Joannem Euangeliſtam. Uterque cœlebs, uterque
Marci I. 19. III. 17. piſcator. Hi cum intenti componendis in cymba retibus a Chriſto Domino vocarentur, ſtatim, relicto Patre, eum ſecuti ſunt. Apoſtoli conſtituti *Boanerges*, hoc eſt tonitrùs filii *ex firmitate*, *&* *magnitudine Fidei* nominati ſunt, ut ait Hierony-
Matth. XVII. 1. XXVI. 37. mus in cap. X. Matthæi. Una cum D. Petro Transfigurationis Chriſti in monte, & triſtitiæ in horto teſtes fuerunt.
Luc. IX. 53. 54. Cum Samaritani eum hoſpitio recipere noluiſſent, maxima fiducia petiere, velletne, Cœlo deducerent ignem, qui duros illos & inhumanos abſumeret. (1) Sed nimium

(1) Peccaverint ne tunc Apoſtoli, dubitatum eſt. Tractat hunc locum Hieronymus epiſt. 151. ad Algaſiam Quæſt. 5. atque ita concludit: *Domi-*

mium eorum zelum Chriſtus repreſſit; Non effecit tamen ea reprehenſio, ne per matrem Salomem, quæ Chriſtum una cum aliis feminis ſequebatur, id paucis poſt diebus peterent, ut alter ad dexteram, ad lævam alter in Regno ejus collocarentur. (2) Verum Chriſtus *intelligens*, ut ait Hieronymus, *preces matris ex filiorum deſcendere voluntate*, illos rejecit ea voce: *Neſcitis, quid petatis*, prædicens utriſque fore, ut martyrium ſubirent. Quam vaticinationem etiam in Joanne, In Matth. cap. 20.

H ut

minus increpat eos, quod non meminerint doctrinæ ſuæ, & bonitatis Euangelicæ, in qua dixerat: Qui te percuſſit in maxillam, præbe ei & alteram; Et, diligite inimicos veſtros. Auguſtinus contra Adimantium cap. 17. *Illi animo iniquo perdere cupiebant, quos volebant igne conſumi*. Contradicit Ambroſius in Lucam cap. 9. *Nec diſcipuli peccant, qui legem ſequuntur. Sciebant enim, & Phinees reputatum ad juſtitiam, quia ſacrilegos interemerat, & ad preces Eliæ ignem deſcendiſſe de Cælo, ut prophetæ vindicaretur injuria*.

(2) Quemadmodum cum Chriſto, ita cum Apoſtolis *fideles mulieres habentes terrenam ſubſtantiam ibant, miniſtrantes eis de ſubſtantia ſua, ut nullius indigerent horum, quæ ad neceſſaria vitæ hujus pertinent*, ait Auguſtinus de Opere Monachorum cap. 4. Id ſiquidem, ut refert Hieronymus in Matth. cap. 27. *Conſuetudinis Judaicæ fuit (nec ducebatur in culpam more gentis antiquo) ut mulieres de ſubſtantia ſua victum atque veſtitum præceptoribus miniſtrarent. Hoc quia ſcandalum facere poterat in nationibus, Paulus abjeciſſe ſe memorat. Dicit enim ipſe* (I. ad Cor. Cap. IX. 5.) Numquid non habemus poteſtatem ſorores circumducendi, ſicut & ceteri Apoſtoli faciunt?

ut idem Hieronymus tradit, eventus comprobavit.

Uter natu major Jacobus, an Joannes?

R. Jacobus. Nam Jacobus, ut ait Hieronymus, *in catalogo Apoſtolorum, in quo bina junguntur nomina, prior fratre ponitur*: & Joannes, eodem Hieronymo teſte, omnium Apoſtolorum natu minimus fuit. Ita enim ſcribit epiſt. 1. *Minimum diſcipulum Jeſus amabat plurimum*. Libro autem adverſus Jovinianum primo cap. 14. *Joannes unus ex diſcipulis, qui minimus traditur fuiſſe inter Apoſtolos*: & paucis interjectis, *Joannes electus eſt adhuc adoleſcens, ac pæne puer... Ut autem ſciamus, Joannem fuiſſe puerum, manifeſtiſſime docent Eccleſiaſtica hiſtoria, quod uſque ad Trajani vixerit imperium, id eſt, poſt paſſionem Domini ſexageſimo octavo anno dormierit*. Quæ verba reputantibus ſatis apparet, omnes Apoſtolos Joanni Euangeliſtæ ætate præceſſiſſe. (3)

In Ezech. cap. 43.

Qui-

(3) In eadem ſententia eſt Ambroſius in Lucam cap. 23. & S. Paulinus epiſt. 21. alias 24.

Quibus Jacobus prædicavit?

R. *Duodecim Tribubus in diſperſione omnibus prædicavit Euangelium Domini noſtri Jeſu Chriſti*, ſi ei, qui Catalogum Scriptorum Eccleſiaſticorum D. Hieronymi amplificavit, libet aſſentiri. *Eumdem Apoſtolum in Hiſpanias eſſe profectum, illiſque prædicaſſe Euangelium, Hiſpaniarum Eccleſiæ omnes ex æquo profitentur*, ut ait Baronius. Sed quæ afferuntur hujus rei probationes, vel falſæ ſunt, vel ita leves, ut nihil ex iis concludi poſſit. Quod demum ſenſit idem Baronius ad an. 816. §. 49. ubi revocat, aut dubiam ſaltem facit ſententiam, quam in annotat. ad Martyrologium VIII. Kal. Auguſti poſuerat. Cum enim in Concilio Oecum. XII. Lateranenſi IV. anno 1215. controverſia de jure *Primatus* inter Archiepiſcopos Toletanum, & Compoſtellanum magna contentione diſceptaretur, recuſaretque hic illi parere, & ſubeſſe, quod corpus S. Jacobi, primi, ut ajebat, Hiſpaniarum Apoſtoli in ſua Eccleſia coleretur, Rodericus Ximenius Archiepiſcopus Toletanus coram Innocentio III. & quingentis octoginta tribus Epiſcopis acriter defendit, nullum argumentum afferri poſſe, quo probaretur, S. Jacobum in Hiſpaniam a-

Ad an. 44. §. 1.

liquando profectum: ſubjecitque, ſe id numquam legiſſe, ſed tantum ab religioſis quibuſdam feminis accepiſſe, cum junior eſſet. Subjungit præterea Baronius teſtimonia Innocentii I. & Gregorii VII. Alter enim in epiſtola ad Decentium ſcribit, nullum alium, quam D. Petrum Hiſpanos docuiſſe, & omnes ejus regionis Eccleſias a Petro, aut a Petri ſucceſſoribus conſtitutas. Alter vero in epiſtola ad Alphonſum & Sancium Reges Hiſpaniarum narrat, *ſeptem Epiſcopos ab Urbe Roma ad inſtruendos Hiſpaniæ populos a Petro, & Paulo Apoſtolis directos fuiſſe, qui, deſtructa idololatria, Chriſtianitatem fundaverunt*; idque confirmat autoritate deceſſorum ſuorum Innocentii I., Hormiſdæ, & Conciliorum Toletani & Bracarenſis. Opinio igitur de adventu Jacobi in Hiſpaniam non admodum certa eſt.

Apud Lab. tom. 1. Conc. pag. 1245.

Iſthæc opinio quando orta?

R. Poſt ſæculum VIII., quo elapſo, extitere, qui Hiſpanos Chriſti præceptis ab S. Jacobo primum imbutos volunt. Reſponſio autem Roderici Archiepiſcopi Toletani aperte indicat, hymnum, quo S. Jacobi in Hiſpaniam adventus celebratur, Breviario Toletanæ Eccleſiæ poſt annum

1215.

1215. fuiſſe inſertum, alioquin non ita fidenter id Rodericus negaſſet.

De Jacobi morte quid narras?

R. Eum juſſu Herodis Agrippæ Regis Judæorum gladio Hieroſolymis cæſum, ut in Actis Apoſtolorum; non Cæſaræ, ut in Baſilii Menologio legitur: Primum ex Apoſtolis martyrium ſubiiſſe, ac proinde quem inter martyres Stephanus, eumdem inter Apoſtolos locum martyrii gloria obtinere. Ad tempus mortis quod attinet, alii anno Chriſti 42. alii 44. paullo ante Feſtum Paſchæ obtruncatum dicunt. Eccleſia Latina nihilominus honorem ei habet die quinto & viceſimo Julii, & Græca pridie Kal. Majas, cujus rei cauſſam non invenio.

Act. XII. 2.

Bar. ad an. 44. §. 1.

Quando ejus corpus in Hiſpaniam translatum eſt?

R. Ferunt, translationem eodem anno contigiſſe, quo idem Apoſtolus obtruncatus eſt; tunc ſublatum fuiſſe corpus, quod canibus atque volucribus objectum fuerat, impoſitumque navigio Iriam Flaviam delatum VIII. Kal. Auguſti, atque inde Compoſtellam: ſævientibus autem in Chriſtianos perſecutionibus, occultatum ſub ter-

Bar. ad an. 816. §. 52.

ram; mortuiſque, qui detulerant, & occultaverant, uſque ad annum Chriſti 816. latuiſſe. Quare Venantius Fortunatus, qui medio ſæculo VI. vixit, Vincentium, non Jacobum apud Hiſpanos celebrem tradit, ut plane appareat, nullam id temporis fuiſſe de corpore S. Jacobi in Hiſpaniam translato, & ibi quieſcente famam.

Lib. 8. c. 4.

DE

DE
S. JOANNE
APOSTOLO, & EUANGELISTA.

Expone mihi S. Joannis vitam.

R. JOANNES, quo in nomine Hebraicæ linguæ periti divinæ gratiæ ſignificationem ineſſe ajunt, admodum adoleſcens annum agens quintum aut ſextum ſupra vigeſimum, deſertis parentibus, abjecto omni inſtrumento artis, qua uſque ad eum diem victitarat, Chriſtum vocantem, Marci 1. 19. nulla interpoſita mora, ſecutus, totum ſe ei addixit. Itaque tanta illum ſibi caritate devinxit, ut ab eo eximie ac ſingulariter præ ceteris omnibus ſectatoribus ac diſcipulis amaretur. Cujus *amoris præcipui cauſſam virginitatem* dixit Hieronymus lib. 1. adver. Jovin. cap. 14. (1) Ego tamen

 ut

(1) Ambroſius fuiſſe amorem Joannis erga Chriſtum: *Propenſiori ſtudio caritatis*, inquit in Luc. cap. IX. 29. pag. 124. *Joannes plurimum diligens, & ideo plurimum redamatus*: Chryſoſtomus autem manſuetudinem. *Quid igitur*, ait hom. 32. in Joan. *hanc præcipuam dilectionem conciliavit? Incredibilis, arbitror, Joannis manſuetudo, & lenitas, qua remiſſior ſæpenumero videbatur: quæ quanta ſit virtus, ex Moſe manifeſtum eſt, quippe* quæ

ut illud non nego, ita non dubito, quin aliis etiam virtutibus tantam ſibi apud Chriſtum gratiam conciliaverit. Omni enim ex parte amore digniſſimum fuiſſe, neceſſe eſt, quem optimus judex amore digniſſimum judicavit. Inenarrabilis hujus benevolentiæ habeo teſtimonia duo, ex quibus facile conjici poterit, quam carus Chriſto fuerit. In cœna enim illa myſteriorum pleniſſima, qua cum ſuis celebrata, & ſacratiſſimo Euchariſtiæ Sacramento inſtituto, omnem in omnes amorem

Joan. XIII. 23. XIX. 26. 27.

ſuum effudit, unus ex omnibus Joannes dignus habitus eſt, qui in ſinu ejus recumberet. Parem atque adeo majorem in Joannem amorem Chriſtus poſtea oſtendit, cum id, quod cariſſimum habebat in terris, matrem ſcilicet ſuam, ei commendavit; & illam huic matrem, hunc illi filium eſſe juſſit. Quare ſicut Petro plus

Joan. XXI. 15.

ceteris amare Chriſtum, ita Joanni plus ceteris amari a Chriſto, ſacrarum litterarum autoritate tribuitur. (2) Qui ſumme

quæ tantum & talem præſtiterit: nihil enim humilitati comparandum.

(2) D. Auguſtinus in Joan. tract. 124. *Illud in his duobus Apoſtolis Petro, & Joanne quem non moveat ad quærendum, cur Joannem plus dilexerit Dominus, cum ipſum Dominum plus dilexerit Petrus? Ubicumque enim ſe commemorat Joannes, ut nomine ſuo tacito ipſe poſſit intelligi, hoc addit, quod eum diligebat Jeſus, quaſi ſolum diligeret,*

me a Chriſto amabatur, magnopere Chriſtum amabat. Nam captum a militibus uſque

ret, ut hoc ſigno diſtingueretur a ceteris, quos utique omnes diligebat. Quid ergo niſi amplius ſe dilectum, cum hoc diceret, volebat intelligi? Quæſtionem ſolvit idem Auguſtinus, cujus reſponſum D. Thomas 1. p. quæſt. 20. art. 4. ad 3. paucis complectitur. *Vita activa*, inquit, *quæ ſignificatur per Petrum, plus diligit Deum, quam vita contemplativa, quæ ſignificatur per Joannem, quia magis ſentit præſentis vitæ anguſtias, & æſtuantius ab eis liberari deſiderat, & ad Deum ire. Contemplativam vero vitam Deus plus diligit, quia magis eam conſervat; non enim finitur ſimul cum vita corporis, ſicut vita activa.*

Quidam *vero dicunt, quod Petrus plus dilexit Chriſtum in membris, & ſic etiam a Chriſto plus fuit dilectus; unde ei Eccleſiam commendavit. Joannes vero plus dilexit Chriſtum in ſeipſo, & ſic etiam plus ab eo fuit dilectus; unde ei commendavit matrem.* Alii *vero dicunt, quod incertum eſt, quis horum plus Chriſtum dilexerit amore caritatis, & ſimiliter quem Deus plus dilexerit in ordine ad majorem gloriam vitæ æternæ. Sed Petrus dicitur plus dilexiſſe, quantum ad quamdam promptitudinem, vel fervorem: Joannes vero plus dilectus, quantum ad quædam familiaritatis indicia, quæ Chriſtus ei magis demonſtrabat propter ejus juventutem, & puritatem.* Alii *vero dicunt, quod Chriſtus plus dilexit Petrum, quantum ad excellentius donum caritatis; Joannem vero plus, quantum ad donum intellectus. Unde ſimpliciter Petrus fuit melior, & magis dilectus: ſed Joannes ſecundum quid. Præſumtuoſum tamen videtur hoc dijudicare, quia, ut dicitur Proverb. XVI.* Spirituum ponderator eſt Dominus, & non alius.

Ex quibus intelligis, quomodo explicare poſſis Chryſoſtomum, cum ſeorſum ſentiens ab Auguſtino ad illud Joan. cap. XXI. *Petre, amas me magis his?* inquit hom. 32. in Joan. *Qui autem præ ceteris diligebat, procul dubio & præ ceteris diligebatur.*

uſque ad Caiphæ domum comitatus eſt, eoque ingreſſus etiam Petrum paullo poſt introduxit, nec umquam ab eo confiten-
Epiſt. 16. do deterritus, *ſtetit ſolus Apoſtolorum ante Crucem*, ut ait Hieronymus. Ad ejus
Joan. XX. 4. XXI. 7. ſepulcrum tanta celeritate properavit, ut Petri adventum præcurreret. Eumdem redivivum, dum una cum aliis diſcipulis in mare Tiberiadis piſcaretur, ſtantem in littore omnium primus agnovit, & Petro oſtendit. Poſt Aſcenſionem ejus in Cœlum, Concilio Hieroſolymæ de ceremoniis veteris Legis celebrato interfuit. (3) Ad Parthos deinde ſe contulit. Quod docet epiſtola ejus prima Parthis olim inſcripta, ut eſt apud Auguſtinum libro Quæſtionum Euangelicarum ſecundo cap. 39. Indi etiam, ſe ab eo Chriſti fidem accepiſſe, tradunt. Complures in minore Aſia Eccleſias inſtituit, omnes vero præceptis & doctrina conſtabilivit. Epheſi præſertim commoratus eſt. Sæviente altera a Domitiano

(3) Ibi, teſte Chryſoſtomo in Epiſt. ad Gal. cap. 1. *Eorum, qui ex Judæis crediderant, imbecillitati* valde indulgere viſus eſt, quod illi ægre adducerentur, ut ſacros Veteris Teſtamenti ritus relinquerent. S. Irenæus quoque l. 3. adver. Hær. cap. 12. docet, eum *religioſe egiſſe circa diſpenſationem Legis, quæ eſt ſecundum Moyſem*; & Euſebius l. 5. c. 24. Paſcha celebraſse Luna decima quarta. Quem propterea Paſchæ celebrandi morem diu, & quidem pertinacius retinere Aſiani, ac defendere conati ſunt. Vide quintam ex noſtris diſſertationibus.

tiano excitata in Eccleſiam perſecutione ; Epheſo Romam vinctus mittitur, ubi in ferventis olei dolium injectus, non ſolum illæſo corpore exivit, ſed etiam tamquam Chriſti athleta vegetiore. In Pathmon Ægæi maris inſulam poſtea relegatus, ibi divinum Apocalypſeos libellum conſcripſit. Domitiano interfecto, reſtitutiſque ab ejus ſucceſſore Nerva exulibus, rogatu diſcipulorum, ac omnium pæne Epiſcoporum Aſiæ Euangelium jam centum annos natus, ut Chryſoſtomus, ſeu potius nonaginta, ut Epiphanius autor eſt, litteris conſignavit ad retundendam Cerinthi, & Ebionis inſaniam, qui, Chriſtum ante Mariam non fuiſſe, & hominem tantum eſſe, effutiebant : atque ideo ea præſertim perſecutus eſt, quæ Chriſtum etiam Deum eſſe comprobarent, expromens altiſſimi myſterii cognitionem, quam ex pectore ipſius Chriſti Salvatoris hauſerat. (4) Præter Euangelium, & Apocalypſim tres epiſtolas ab Eccleſia receptas ſcripſit. Cum præ ſenectute ad plura verba non ſufficeret, præclaram illam vocem : *Filioli diligite alterutrum*, ſæpe in Eccleſia iterare conſuevit. Ajebat enim, hoc præcepto omnia

Hom. 67. tom. 6. Hær. 51. §. 12.

(4) S. Hieronymus in Ezech. cap. 28. *Joannes Euangeliſta recubuit in pectore ejus, ut hauriret fluenta ſapientiæ, & poſſet dicere:* In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.

mnia contineri, teſte D. Hieronymo in Epiſt. ad Gal. cap. 6. Denique cum Epheſi in ſumma tranquillitate uſque ad quartum circiter & nonageſimum ætatis annum vixiſſet, ita, ut Dominus fore prædixerat, exceſſu placidi ſoporis ſimillimo, ad eum omnium Apoſtolorum poſtremus evolavit, virgineo nitore, Apoſtolica dignitate, Euangeliſtæ gloria, martyrii citra violentam mortem laurea, & prophetiæ ſpiritu unus ex omni cœlicolarum numero inſignis.

De ejus virginitate quid ſcriptis traditum?

Bar. ad an. 31. §. 10. R. Fuerunt recentioris ævi ſcriptores non ignobiles, qui exiſtimarent, Joannem eum fuiſſe, cujus nuptiis in Cana Galilææ habitis Chriſtus interfuit. Sed contra cælibem fuiſſe affirmant graviſſimi, & antiquiſſimi Eccleſiæ Patres, ut videatur hæc fuiſſe communis veterum ſententia. (5) Ut de aliis taceam, Hieronymus quidem certe in Eſajam cap. 56. ſcribit, Eccleſiaſticam Hiſtoriam teſtem eſſe cælibatus Joannis, & lib. 1. adver. Jovin. cap. 14. collata in ipſum a Chriſto privilegia ejus virgi-

(5) Epiphanius hær. 58. §. 4. Chryſoſtomus de Virginitate cap. 82. Caſſianus collat. 16. cap. 14. Ambroſius de inſtitut. Virginis cap. 7. & Paulinus epiſt. 43.

virginitati tribuit. Profecto veteres de Joannis cælibatu numquam dubitaſſe, vel ex eo conficitur, quod magnum inde negotium Hieronymo creaſſet Jovinianus, qui Joannem cælibem fuiſſe pertinaciter negabat, ſi veterum alicujus autoritate niti potuiſſet.

Unde iſte de ejus nuptiis error natus?

R. Baronius exiſtimat, erroris anſam dediſſe non recte intellecta D. Auguſtini, ſeu potius autoris incerti verba, quæ ſunt apud eumdem Auguſtinum in præfatione ad Euangelium Joannis. Accipe verba ipſa: *Iſte ſiquidem eſt Joannnes, quem Dominus de fluctivaga nuptiarum tempeſtate vocavit, & cui matrem Virginem virgini commendavit*. Locum igitur hunc ita quidam accipiunt, ut putent, Joannem jam nuptiis obſtrictum a Chriſto vocatum fuiſſe. Quo reſpexiſſe crediderim D. Thomam, cum ſcripſit, *Joannem volentem nubere, a nuptiis* a Chriſto revocatum. Bene tamen habet, quod Auguſtinus ipſe ad calcem ejuſdem operis referens opinionem eorum, qui dicunt, *a Chriſto Joannem Apoſtolum propterea plus amatum, quod neque uxorem duxerit, & ab ineunte pueritia caſtiſſimus vixerit*, ipſam non improbat, & Euangelii locum de nuptiis explanans,

Ad an. 31. §. 31.

2. 2. q. 186. art. 4. ad 1.

In Joan. tract. 124.

nans, nullam facit de Joanne mentionem. Id autem cum ita ſit, ſequitur, per ea verba indicari, Joannem vocatum a nuptiis fuiſſe, non quod uxorem jam ductam dimiſerit, ſed quod omnino non duxerit.

Fuit ne Joannes adoleſcens ille, qui, cum Jeſum ſequeretur, captus a ſatellitibus, rejecta ſindone, nudus profugit ab eis?

Marci XIV. 52.

Ad an. 34. §. 68. R. Non convenit. Affirmat Baronius ſecutus autoritatem Ambroſii, Gregorii Magni, & Bedæ, ſubjicitque, recentiores, qui id negarunt, eo negaſſe, *quod cauſſam, cur Joannes ſuper nuda ſindone amictus eſſet, ignorarunt*. Quæ tamen ratio nihil aliud probat, quam difficile eſſe, hujus rei Hær. 78. §. 13. veram cauſſam afferre. Epiphanius dicit, fuiſſe Jacobum, fratrem Domini, in quo tamen ſibi non conſtat. Nam refert eodem loco, illum mortuum eſſe, cum annum ætatis ſextum & nonageſimum expleſſet. Cujus mors cum anno Chriſti 61. aut 63. contigerit, efficitur, annis amplius triginta ante Chriſtum natum fuiſſe, ac propterea ſenem fuiſſe, non adoleſcentem tempore mortis Chriſti. Alii exiſtimant, fuiſſe juvenem quemdam juxta viam degentem, qui, audito ſtrepitu ſatellitum tranſeun-

euntium, ſciendi cupidus, quid ille tumultus eſſet, e lecto ſubito ſurgens endromide induſio ſuperjecta in turbam proſilierit. (6) Joannes enim, ut aperte teſtatur Chryſoſtomus, Chriſto a Judæis vincto, numquam aufugit: atque univerſalis illa enunciatio Matthæi, & Marci: *Tunc diſcipuli omnes, relicto eo, fugerunt*; aliquam exceptionem admittit, ſicut admittunt hujuſmodi aliæ; quod omnes facile norunt. (7) In Matth. hom. 85. Cap. XXXVI. 56. Cap. XIV. 50.

Diſci-

(6) Sindonem illam endromidem fuiſſe ſuſpicor, non vero linteum nulla veſtis forma donatum, & frigori arcendo minime idoneum. Induſio autem fuiſſe circumpoſitam, veriſimile eſt. Subuculæ vero indutum dici nudum poſſe, conſtat ex ſacra Scriptura. Nam Saul nudus propheraſſe (1. Reg. XIX. 24.) Iſaias nudus ambulaſſe dicitur (Iſai. XX. 2.) & in libro Job cap. XXII. 6. habetur: *Nudos ſpoliaſti veſtibus*: demum a Joanne cap. XXI. 7. Petrus *nudus* ſcribitur, non quod omnino nudus in navi cum ſociis eſſet, ſed quod ſuperiorem veſtem abjeciſſet, ut commodius piſcaretur. His ſimilia loquitur Dionyſius Alexandrinus apud Euſebium l. 6. c. 40. ἤμην γυμνὸς ἐν τῷ λινῷ ἐσθήματι: *eram nudus in linea tunica*. Ea igitur ratione juvenis ille, relicta ſindone, ſeu endromide, nudus aufugit.

(7) Suarez in 3. part. D. Thom. tom. 2. quæſt. 46. art. 8. Diſputat. 34. ſect. 3. *Adde, nullum eſſe fundamentum ad affirmandum, illum fuiſſe Jacobum, vel Joannem, præſertim cum neuter eorum adoleſcens tunc fuerit, vel potius adoleſcentulus, ut Græca habent. Nam Jacobus ſexageſimum ætatis annum exegerat, Joannes vero trigeſimum attigerat, ſi tempora & ætates, in quibus mortui ſunt, conſulantur. Quare veriſimile eſt, quod Caieta-*

Joan. XVIII. 15. *Diſcipulus ille, qui cum Jeſu atrium Caiphæ Pontificis ingreſſus Petrum intromiſit, fuit ne Joannes?*

R. Ajunt Chryſoſtomus & Hieronymus, ille hom. 66. in Matth. & hom. 82. in Joan. hic ep. 16. ad Principiam. At S. Auguſtinus id dubitavit affirmare. Inquit enim: *Quis iſte ſit diſcipulus, non temere affirmandum eſt, quia tacetur. Solet autem ſe idem Joannes ita ſignificare & addere, quem diligebat Jeſus. Fortaſſis ergo & hic ipſe eſt.* Sed huic rationi præoccupavit occurrere Chryſoſtomus hom. memorata 82. in Joan. *Sequebatur autem Petrus, & alius diſcipulus. Quis alius? Ipſe, qui hæc ſcripſit. Et cur ſe non nominat? Cum enim ſupra pectus Jeſu recumberet, merito ſe ſilentio præteriit. Sed qua gratia in hoc loco? Eadem ipſa: nam & hic quoque rem præclaram narrat, quod, aliis diffugientibus, ipſe ſequeretur, ideo & ſuum nomen ſilet, & Petrum ſibi præponit, & ſui meminiſſe tamen coactus eſt, ut intelligas, eum ceteris diligentius, quæ in aula Principis facta ſunt, enarrare, utpote qui aderat. Et animadverte, quomodo propriæ laudi demit. Ne quis enim diceret, quomodo omnibus aufugien-*

In Joan. tract. 113. (margin note beside "Joan. hic ep. 16...")

jetanus dicit, illum fuiſſe aliquem ex ſervis, qui in ea villa degebant.

fugientibus, ipſe ingreſſus eſt? cauſſam affert, quod eſſet notus Pontifici, ne quis ſe ſecutum admiraretur, neve id ei fortitudini adſcriberet. Notum autem Pontifici fuiſſe *propter generis nobilitatem*, exiſtimat Hieronymus. Quam tamen cauſſam non probat Baronius propter id, quod traditur a Matthæo cap. IV. 18. & Marco cap. I. 16. eum piſcatorem fuiſſe, & retia conſarcinaſſe, licet meliore, quam ceteri Apoſtoli, fortuna uſus videatur, quippe qui operas ad piſcandum conduceret. Aliam nihilo, ut opinor, firmiorem ejus rei cauſſam affert Nicephorus lib. 1. cap. 28. quod ſcilicet prædium ſuum in Galilæa poſitum Caiphæ vendidiſſet. (8)

Epiſt. 16.

Ad an. 34. §. 21.

Marc. I. 20.

In ejus ne domo celebratum a Chriſto ultimum Paſcha?

R. Id quidem referunt Nicephorus Calliſtus, quem modo nominavi, l. 1. cap. 28. & Cedrenus in Compendio Hiſtoriarum. Sed contradicit Lucas, dum nar- Cap. XXII. 8.

I rat,

(8) S. Petrus Chryſologus ſerm. 28. *Petrus & Andreas, Jacobus & Joannes, germanitas combinata, imo congeminata paupertas, in Apoſtolorum principes eliguntur, pauperes cenſu, loco humiles, viles arte, obſcuri vita, labore communes, addicti vigiliis, fluctibus mancipati, negati honoribus, injuriis dati, præſidio retis, ſalo piſcium captu victum veſtitumque conquirentes.*

rat, Joannem ipſum una cum Petro miſſum ad quemdam Patremfamilias, ut in ejus domo pararent Paſcha. Fortaſſe in Nicephoro, & Cedreno nominis error manet. Invenio enim apud antiquiores, ultimum Paſcha a Chriſto celebratum in domo Joannis, cui *Marco* cognomen, filii Mariæ, Barnabæ conſobrini, atque diſcipuli. In qua quidem Joannis *Marci* domo Chriſtus, Hieroſolymis cum eſſet, hoſpitari conſuevit, in qua redivivus ſe primum Apoſtolis conſpiciendum præbuit, & D. Thomæ vulnera tractanda exhibuit: in qua demum congregati Apoſtoli Spiritum Sanctum die Pentecoſtes acceperunt. Eo ſiquidem Apoſtolos convenire ſolitos, ex Actis Apoſtolorum perſpici poteſt.

Bar. ad an. 34. ſ. 22.

Cap. XXII. 12.

Fuit ne Epiſcopus Epheſinus?

R. Palladius in dialogo de vita S. Joannis Chryſoſtomi Joannem Euangeliſtam pro Epiſcopo Epeſino habet, ejuſque ſucceſſorem S. Timotheum ille facit, qui dialogum illum latinitate donavit. Perperam omnino. *Primus enim*, ut ait Baronius, *illi Eccleſiæ a Paulo Apoſtolo præfectus eſt Timotheus, cui ſubrogatus Oneſimus: Joannes autem Euangeliſta non Epheſinæ, ut privatim ejus Epiſcopus præeſſet Eccleſiæ, ſed ut Paulus ibi olim & Petrus,*

Ad an. 109. ſ. 55.

trus,

trus, Aſiæ omnes curabat Eccleſias. Baronii ſententia firmatur teſtimonio Synodi Apud Lab. t. 4. Con. pag. 700.
Chalcedonenſis oecum. IV. quæ ſeriem Epiſcoporum ejuſdem Eccleſiæ a S. Timotheo numerare cœpit. Neque Apoſtolica autoritas, qua Epiſcopis ipſis Joannes præſtabat, neque mora, quam Epheſi traxit, impedimento eſſe potuit, quominus Timotheus ſemper Epiſcopus eſſet: quandoquidem caritas & moderatio non modo alienam juriſdictionem non uſurpat, ſed etiam liberam ſervat. Quod autem ſcribit Hieronymus, Joannem *totas Aſiæ fundaſſe & rexiſſe Eccleſias*, & quod habet Tertullianus Ordinem Epiſcoporum in ea regione ab Joanne originem ducere, id ad ſententiam, non ad verbum accipi debet. Conſtat enim, cum Petrus & Paulus diverſas Minoris Aſiæ Eccleſias inſtituerent, Timotheum Epheſinæ a Paulo præfectum fuiſſe: Illud etiam eſt verum, Aſiaticas Eccleſias majore ex parte ab Joanne inſtitutas, omnes doctrina & ſcriptis munitas, pleraſque Epiſcopis decoratas. Itaque Hieronymus, & Tertullianus eo affirmant, D. Joannem totas Aſiæ fundaſſe Eccleſias, & Epiſcoporum Ordinem induxiſſe, quod pleraſque Eccleſias, & pleroſque Epiſcopos conſtituerit. (9)

De Script. Eccl. in Joan.

Adver. Marc. l. 4. c. 5.

Bar. ad an. 97. §. 2. 3.

I 2 *Liber*

(9) Acta martyrii S. Timothei apud Bollandum ad

Liber Apocalypſeos cujus autoritatis eſt?

R. Divinam ejus autoritatem agnoverunt complures antiqui Patres tum Græci; tum Latini, qui D. Hieronymum ætate præcurrerunt, recenſiti a Baronio ad an. 97. §. 5. & Nat. Alexandro ſæc. I. Hiſtor. Eccl. cap. 12. §. 5. Aliquibus tamen aliter eſt viſum. Cajus quidam Romanæ Eccleſiæ Sacerdos, ut narrat Euſebius lib. 3. Hiſt. Eccl. cap. 28. exiſtimavit, labente altero Chriſti ſæculo, Joannis nomine editum a Cerintho. Quam opinionem rejecit Dionyſius Alexandrinus, qui apud eumdem Euſebium lib. 7. cap. 25. fatetur, *Sancti cujuſdam, & divino Spiritu afflati viri id opus eſſe*, virumque illum vocatum Joannem, licet eſſe Joannem Euangeliſtam non concedat. Concilium Laodicenum ſimiliter can. 60. in quo Novi Teſtamenti libros colligit, nullam facit de Apocalypſi mentionem. Cyrillus quoque Hieroſolymitanus Catech. 4. §. 36. & Gregorius Nazianzenus ſacrarum Scripturarum catalogum contexentes, Apoca-

Apud Lab. t. 1. Conc. pag. 1508.

Carm. 34.

lypſim

ad diem IX. Kal. Februarii pag. 566. §. 7. narrant, Joannem ab exilio Epheſum, Timotheo mortuo, reducem, ut iis morem gereret, *qui tunc inventi ſunt ſacrorum principes*, Epiſcopis videlicet, Epheſinæ Eccleſiæ curam ſuſcepiſſe, eamque uſque ad Imperium Trajani adminiſtraſſe.

lypſim omittunt. Ejus tandem autor, & divina autoritas communiter agnita eſt: nec ullus poſt ſæculi IV. exitum repertus, qui honorem libris *Canonicis* debitum ei non haberet. Primus, qui contra faceret, poſt undecimum a quarto ſæculum exſtitit Lutherus, cui aſſentientes plurimi ex junioribus heterodoxis, renovato errore antiquorum hæreticorum Cerdonis, Marcionis, & eorum, qui *Alogi* ab Epiphanio dicuntur, divinum libellum contemſerunt. Haer. 51. ſ. 3. & 32. Sed Catholicam veritatem defendere non dubitarunt *Proteſtantes* alii, Beza in primis, qui allata contra Apocalypſim ab Luthero argumenta egregie confutavit. Nullum tandem dubitandi locum reliquit Tridentina Synodus, quæ *Apocalypſim Joannnis Apoſtoli* in ſacris libris numerari juſſit. (10) Seſſ. 4.

Joannis Euangelium eſt ne Græca lingua ſcriptum, ſemperque ab Eccleſia receptum?

R. Euangelium, quod Joannes noviſſimus omnium Epheſi ſcripſit, a Catholicis ſemper receptum eſt, habitique pro hære-

 ticis,

(10) D. Hieronymus epiſt. 103. ad Paulinum. *Apocalypſis Joannis tot habet ſacramenta, quot verba. Parum dixi; pro merito voluminis laus omnis inferior eſt. In verbis ſingulis multiplices latent intelligentiæ.*

tiois, qui id facere recuſarent. (11) Hos *Alogos*, hoc eſt *a Verbo alienos* appellat
Hær.51.§.3. Epiphanius, quem ſecutus Auguſtinus, *Alogi propterea ſic vocantur*, inquit de Hæreſibus ad Quodvultdeum hær. 30., *tamquam ſine verbo* (λόγος *enim Græce verbum dicitur*) *quia Deum Verbum recipere noluerunt*, *Joannis Euangelium reſpuentes*, *cujus nec Apocalypſim accipiunt*; *has videlicet Scripturas negantes eſſe ipſius*. Scriptum
Ad an. 99. §. 6. porro Græca lingua perinde, ac Apocalypſim, *omnes conſentiunt*, ut ait Baronius.
Hær.30.§.3. In Hebræam ante ſæculum Chriſti quartum fuiſſe translatum, & Tiberiade in Judæorum gazophylaciis ſua ætate reconditum, prodit Epiphanius.

Hiſto-

(11) Epheſi ſcriptum ab Joanne Euangelium, Irenæus l. 3 c. 1. Epiphanius hær. 51. §. 12. auctores ſunt. Et Hieronymus in præfatione commentarii ad Euangelium Matthæi habet, Joannem, *cum eſſet in Aſia, coactum ab omnibus pæne tunc Aſiæ Epiſcopis, & multarum Eccleſiarum legationibus, de divinitate Salvatoris altius ſcribere, & ad ipſum, ut ita dicam, Dei Verbum non tam audaci, quam felici temeritate prorumpere*. Errant enim falſus Hippolytus, & Dorotheus uterque in Biblioth. Patrum Lugdunenſi tom. 3. pag. 265., & 426. opinantes, compoſitum in Patmo.

Hiſtoria mulieris adultera eſt ne hujus Euangelii pars?

R. Locum Euangelii S. Joannis, ubi hiſtoria adulteræ narratur, exiſtimarunt aliqui ſumtum eſſe de Euangelio ſecundum Hebræos, ſeu Nazaræos, propterea quod Euſebius referat, a Papia, qui Joannis auditor fuit, narrari hiſtoriam de muliere multis criminibus apud Chriſtum inſimulata, eamque haberi in Euangelio ſecundum Hebræos. Sed femina hæc diverſa eſt ab illa, de qua memorat Joannes, ut animadvertit Baronius ad an. 99. §. 6. Joannes enim adulterii duntaxat, non multorum criminum ream, quemadmodum Papias, facit. Quod ſi Euthymius monachus ſæculi XII. apud Sixtum Senenſem dicit, adulteræ hiſtoriam *in exactioribus exemplaribus aut non inveniri, aut obelo notari, eo quod illegitima videatur, & addita;* contra D. Hieronymus adver. Pelag. l. 2. cap. 6. *In Euangelio*, inquit, *ſecundum Joannem in multis & Græcis, & Latinis Codicibus invenitur de adultera muliere, quæ accuſata eſt apud Dominum.* De ea meminit paullo etiam antiquior Athanaſius in Synopſi ſacræ Scripturæ: & S. Chryſoſtomus, quam explanans caput Joannis octavum omiſerat, eam hom. 60.

Cap. VIII. 3.

Lib. 3. c. 39.

Biblioth. Sanctæ l. 1. pag. 50.

in cap. decimum refert, & certiſſimam putat. S. Ambroſius huic in hoc ſimilis l. 6. epiſt. 52. *celebrem* appellat. S. Auguſtinus vero non ſolum eam hiſtoriam explicat tract. 33. in Joan. ſed etiam libro *De conjugiis adulterinis* ſecundo cap. 7. monet, iccirco in aliquibus codicibus deſiderari, quod inde expuncta ſit ab nonnullis metuentibus, ne feminis adulteris, in quas graviter animadverterent Civiles Leges, peccandi licentia & impunitas in Euangelio data videretur. Accipe ipſa ſummi Doctoris verba: *Sed hoc videlicet infidelium ſenſus exhorret, ita ut nonnulli modicæ fidei, ſeu potius inimici veræ fidei, credo, metuentes peccandi impunitatem dari mulieribus ſuis, illud, quod adulteræ indulgentia Dominus fecit, auferrent de Codicibus ſuis.* Omnia autem hæc proferuntur, ut illud efficiatur, quo certius nihil poteſt eſſe, jure ac merito a Tridentina Synodo anathemate damnatum, qui *libros ipſos integros*, quos in decreto de Scripturis Canonicis recenſet, *cum omnibus ſuis partibus, prout in Eccleſia Catholica legi conſueverunt, & in veteri Vulgata Latina editione habentur, pro ſacris & canonicis non ſuſceperit.*

Seſſ. 4.

Quid

Quid caput ejuſdem Euangelii poſtremum? eſt ne ab alio, quam a Joanne Apoſtolo adjectum?

R. Si Grotium audias, illud non ab Joanne Apoſtolo, ſed ab Eccleſia Epheſina, ſeu ab Joanne altero Epheſiorum Epiſcopo, Epheſinæ Eccleſiæ nomine additum eſt. At hæc & dicuntur, & creduntur ſtultiſſime; & argumenta, quibus Grotius, aliique nituntur, plena ſunt futilitatis, ſummæque levitatis. Probatum id eſt a viris magnis Huetio Demonſtrationis Euangelicæ propoſit. I. §. 6. & Dupino Diſſert. Prælim. in novam Bibliothecam autorum Eccleſiaſticorum l. 2. cap. 2. §. 6. In Joan. cap. XX. 30. & XXI. 24.

Tres Joannis Epiſtolæ ad quos ſcriptæ, quo argumento, & quo tempore?

R. Prima, ut ſupra dixi ſecutus autoritatem Auguſtini, ad Parthos miſſa creditur, nempe ad Chriſti fideles in Perſide, quæ tunc ſub Parthorum ditione erat. Explicat præſertim atque confirmat dogma *Incarnationis* Chriſti, & quidem, ut obſervatum Petavio, adverſus inſaniam Dozetarum, ſeu Phantaſiaſtarum, quos Antichriſtos, & Pſeudo-prophetas appellat, negantium, veram carnem a Chriſto ſuſceptam. Quæſt. Euang. l. 2. c. 3. De Incarnat. l. 1. c. 4. Cap. II. 18. & IV. 1.

ptam. Caritatem etiam maxime commendat. Quare Auguſtinus, *Epiſtola autem iſta tota*, inquit, *quam ſuſcepimus tractandam vobis, videte, ſi aliud aliquid commendat, quam ipſam unam caritatem*. Altera inſcribitur Ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ: *Electa Domina*. Qua voce alii nobilem quamdam feminam, alii Eccleſiam aliquam ſignificari volunt. Ego prioribus magis aſſentior, & matronæ iſtiuſmodi *Electa* cognomen potius, quam nomen fuiſſe, credo. Nam præterquamquod Joannes eodem nomine appellat etiam ejus ſororem, nec id eſt in more poſitum, ut unum & idem nomen duabus ſororibus imponatur; S. Athanaſius in Synopſi Κύριαν appellatam videtur affirmare. Ut ut ſit, gratulatur illi, quod filios ejus recte de Chriſto ſentire compererit, atque omnes hortatur, ut ſibi caveant ab iis, *qui non confitentur Jeſum Chriſtum veniſſe in carnem*. Tertia eſt ad Cajum, quem laudat ob Fidei, & vitæ probitatem. Quiſnam fuerit Cajus iſte, Corinthius ne, de quo Paulus ad Rom. XVI. 23. & Lucas Act. XIX. 29., an Derbæus in Lycaonia, de quo idem Lucas Act. XX. 4. an alius, mihi, ut dubitem, adhuc relinquitur. Similius vero eſt, fuiſſe diverſum a Corinthio, & Derbæo, cum hi S. Pauli, ille S. Joannis diſcipulus fuerit. Porro anno Chriſti circiter 98. ſeu

In hanc. Ep. tract. 7.

99.

99. ſcriptas affirmaverim, cum id temporis præſertim graſſarentur Ebion, & Cerinthus, quos in iis Joannes reſpexiſſe videtur.

Quid olim creditum eſt de autore, & autoritate harum epiſtolarum?

R. Quin prima & Joannis, & *Canonicæ* autoritatis eſſet, nulli umquam venit in mentem dubitare. Teſtis eſt Euſebius lib. 3. cap. 24. & 25. quicum ſentiens Auguſtinus, *Canonica eſt iſta epiſtola*, inquit; *per omnes gentes recitatur, orbis terræ autoritate retinetur. Orbem terrarum ipſa ædificavit*. Secunda vero, & tertia nec ſemper ab omnibus approbatæ, & ſcriptæ ab alio, cui itidem Joanni nomen, quibuſdam viſæ ſunt, referente eodem Euſebio. Hujus aſtipulator Hieronymus, *Reliqua autem duæ*, ait, *Joannis Presbyteri aſſeruntur, cujus hodie alterum ſepulcrum apud Epheſum oſtenditur, & nonnulli putant Joannis Euangeliſtæ eſſe*: quorum quidem ſententiam non ſolum Hieronymus ipſe, ſed omnes deinde Patres, & Concilia probarunt. (12)

In hanc Ep. tract. 7.

De Scrip. Eccleſ. in Joanne.

Epiſt. 85. & 101. Bar. ad an. 99. §. 8.

Joan-

(12) His epiſtolis nec Apoſtoli nec Euangeliſtæ nomen Joannes inſcripſit modeſtiæ cauſſa. Legitur id apud Euſebium lib. 3. Demonſtrat. Euangelicæ cap. 5.

Joannes eſt ne re vera mortuus?

R. Nodum hunc expediam, vel potius
Cap. XXI. 22. plane recidam, ſi verba Chriſti apud Joannem, quibus permoti nonnulli eum mortuum non eſſe putarunt, ex autographo Græco explicavero. Locum integrum Latinæ editionis afferre oportet, ut quæ dicturus ſum, facilius intelligas. *Et non dixit Jeſus: non moritur: ſed: ſic eum volo manere, donec veniam, quid ad te?* In Græco ἐὰν legitur, hoc eſt *ſi*, non ὅτως hoc eſt *ſic*: quæ lectio, quin vera ſit, non videtur dubitari poſſe, tum quia habetur in pluribus Latinis Codicibus MSS. & afferIn Luc. c. 9. Adver. Jovin. l. 1. c. 14. tur a D. Ambroſio, & Hieronymo, tum quia tanto difficilius eſt, vocem ὅτως in ἐὰν mutari, quanto eſt facilius, vocem *ſi* littera *c* auctam in *ſic* migraſſe. Reprehendit itaque Chriſtus Petrum nimio plus de Joanne ſcire volentem, hoc modo: *Si eum volo manere*, ſi eum volo ſuperſtitem eſſe, *donec veniam, quid ad te?* Quid tua refert? Nimirum affirmate non dicit, Joannem in vivis futurum, ſed rem in ſuſpenſo relinquit, ut curioſam Petri interrogationem eludat. Non inficior, facile credi poſſe, quod credidere diſcipuli, qui tunc aderant, Joannem non moriturum. *Sed hanc opinionem*, ut verbis utar Auguſti-

guſtini, *Joannes ipſe abſtulit, non hoc dixiſſe Dominum aperta contradictione declarans. Cur enim ſubjungeret*, Non dixit Jeſus; Non moritur, *niſi ne hominum cordibus quod falſum fuerat, inhæreret?* (13) Mortuum autem eſſe Joannem Euangeliſtam, præter Auguſtinum, qui addit, *corpus ejus in ſepulcro ejus exanime, ſicut aliorum mortuorum jacere*; teſtis eſt, & quidem omni exceptione major, ut Baronio, aliiſque placuit, Epheſiorum Epiſcopus Polycrates, diſcipulis S. Joannis ætate conjunctus, qui apud Euſebium tradit, eum tandem Epheſi mortem occubuiſſe; & niſi ſupremo omnium die, non eſſe ad vitam revocandum. Eamdem habuere ſententiam Tertullianus de anima cap. 1. Origenes apud Euſebium l. 3. cap. 1. Dionyſius Alexandrinus apud eumdem lib. 7. cap. 25. Epiphanius hær. 79. §. 5. Hieronymus tum in Catalogo Scriptor. Eccl. tum

In Joan. tract. 124.

Ad an. 101. §. 2. Lib. 3. c. 31. & l. 5. c. 24.

(13) Eodem pertinent verba illa Nicephori l. 1. cap. 35. *Ceterum Dominus eo quod temere & fruſtra arcana inſcrutabilis judicii Dei inquirere, & inveſtigare vellet, acrius objurgato* (Petro): *Si eum, inquit, volo in præſenti vita cum corpore manere, donec veniam, quid id ad te?... Atque inde fama increbuit, diſcipulum illum mortem non viſurum. Quam quidem multorum opinionem tamquam importunam, minuſque veram ipſe corrigens, Non dixit ei, inquit, Jeſus, quod moriturus non ſit.* Vide diſſertat. Auguſtini Calmet de morte Joannis Euangeliſtæ præpoſitam commentariis in Euangelium ejuſdem Joannis.

Digitized by Google

tum in cap. 6. Epiſt. ad Gal. Ex quibus eos coarguas, qui exiſtimarunt, Joannem in ſepulcro apud Epheſum dormire; & animam reciprocando pulverem tumulo inſidentem movere.

Nonne ſunt, qui putant ad vitam revocatum?

R. Mortuum, ſed ſtatim a mortuis excitatum crediderunt Nicephorus, & omnes poſtremæ ætatis Græci; Latini item nonnulli, Fulbertus Carnotenſis, Petrus Damiani, & noviſſime omnium Florentinius in Martyrologium Hieronymianum Exercitat. 3. *De Joannis Apoſtoli Aſſumtione*, ducti conjecturis, quæ non ſolum nullam adhibent perſuadendi neceſſitatem, ſed etiam teſtimoniis refragantur antiquorum. Quem enim modo nominavi, Polycrates Epiſcopus Epheſinus, qui unus inſtar omnium eſt, S. Joannem in iis numerat, qui mortui cum ſint, ſupremum diem exſpectant, ut ad vitam revocentur. S. vero Cœleſtinus ſummus Pontifex Epiſcopos Epheſini Concilii monet, ut adhæreant doctrinæ S. Joannis, *cujus reliquias venerarentur*. Nam verba illa Hieronymi adver. Jovin. l. 1. cap. 14. *Ex quo oſtenditur, virginitatem non mori, nec ſordes nuptiarum ablui cruore martyrii, ſed manere*

Lib. 2, c. 42.

Pag. 123.

Apud Lab. tom. 3. Conc. pag. 615.

nere cum Chriſto , & dormitionem ejus tranſitum eſſe , non mortem , in quibus ſuam ineſſe ſententiam dicunt adverſarii ; ſi ad verbum accipienda ſunt , Hieronymo ipſi adverſantur , non modo Auguſtino non probanti eos , qui Joannem ſomno ſopitum , non mortuum arbitrantur. Siquidem Hieronymus , ubi Hiſtoricum agit , eum obiiſſe aſſeveranter minimeque obſcure dicit. Igitur in loco recitato Rhetorum more in laudes Virginitatis effunditur , ſignificare volens , illibatam Joannis virginitatem in cauſſa fuiſſe , ut martyrio , quemadmodum Petrus , qui uxorem duxerat , ad ſordes abluendas non indigeret , atque ut morte placidiſſimo ſopori ſimillima extremum vitæ diem conficeret.

In Joan. tract. 124.

De Script. Eccl. - In Joanne.

Certum ne eſt , mortem ſuaviſſimam obiiſſe ?

R. Minime vero. Nam Chryſoſtomus reſponſum illud Chriſti ad filios Zebedæi , quod habemus in Euangelio D. Marci : *Calicem meum bibetis , & baptiſmo , quo ego baptizor , baptizabimini* , ita enarrat : *Magna vobis certe bona prædico : martyrii enim corona patiemini ; & violenta morte , ſicuti & ego , a vita diſcedetis , & in his mihi communicabitis*. Idem verba illa Pauli ad Hebræos , *Alii autem diſtenti ſunt* , explanans ; *Hic mihi* , inquit , *videtur &*

In Matth. hom. 66. Cap. X. 38.

In Epiſt. ad Hebr. hom. 27.

Joan-

Joannem innuere, & Jacobum. Ἀποτυμπανισμὸς *enim, id eſt diſtentio, eſt capitis amputatio.* Quamobrem Euthymius cap. 43.

Bib. Patr. tom. 19. pag. 557.

Commentarii in quatuor Euangelia; cum ipſe quoque per Calicem, & Baptiſmum *poculum mortis, & baptiſmum, quod fit per ſanguinem* ſignificari dixiſſet, ſubjicit, *Chryſoſtomum manifeſte docere,* Joannem *mortuum eſſe, & interemtum*, idque colligi etiam ex ejus homilia prima atque altera in Joannis Euangelium. Contra vero naturæ reſervatam Joannis mortem, refert Polycrates apud Euſebium lib. 3. cap. 31. & Euſebius ipſe lib. 5. cap. 24. Tenuit eamdem ſententiam Tertullianus, atque Hieronymus. Ait enim in libro de Anima cap. 50. *Obiit & Joannes, quem in adventum Domini remanſurum fruſtra fuerat ſpes:* hic autem *confectum ſenio mortuum*, dicit in Catalogo Script. Eccl. & in Matth. cap. 20. *propria morte vitam finiviſſe*. Quod multo etiam clarius atque aſſeverantius Auguſtinus, & Gregorius

Serm. 253. alias 149. de Temp.

Magnus affirmarunt. Nam alter: *Crucifixus eſt Chriſtus, crucifixus eſt & Petrus. Expertus eſt clavos, expertus eſt cruciatus. Joannes autem nihil horum expertus eſt:* Sic eum volo manere, *ſine vulnere, ſine cruciatu dormiat, & exſpectet me.*

In Euang. l. 2. hom. 35.

Alter vero: *Joannes namque nequaquam per martyrium vitam finivit,*

Non-

Nonne fuit martyr?

R. Ajo, & confirmo. Eſt enim martyrii ratio triplex, ut Durandus animadvertit. Primum martyr quis dicitur *voluntate, & opere*, deinde *voluntate, & non opere*, poſtremo *opere, & non voluntate*. Primo modo martyr fuit S. Stephanus, altero D. Joannes, tertio Innocentes. Voluntate porro Joannem ſubiiſſe martyrium, docet Hieronymus: *Si legamus Eccleſiaſticas Hiſtorias*, ait, *in quibus fertur, quod & ipſe propter martyrium ſit miſſus in ferventis olei dolium, & inde ad ſuſcipiendam coronam Chriſti athleta proceſſerit; ſtatimque relegatus in Patmos inſulam ſit: videbimus martyrio animum non defuiſſe, & bibiſſe Joannem calicem confeſſionis, quem & tres pueri in camino ignis biberunt, licet perſecutor non fuderit ſanguinem*. Conſentit Gregorius Magnus: *Joannes namque nequaquam per martyrium vitam finivit; ſed tamen martyr exſtitit, quia paſſionem, quam non ſuſcepit in corpore, ſuſcepit in mente*.

In Rationali l. 1. cap. 42.

In Matth. cap. 20.

Loc. cit.

Quo anno ætatis, & Æra Chriſtianæ eſt mortuus?

R. Neutrum conſtat. Pendet enim hoc ab illo, ut, uno ignorato, alterum quoque ignorari nececeſſe ſit. Ego, ut eos omit-

tam, quorum alii annos 98. alii 99. alii 100. alii 106. alii 120. natum Joannem obiiſſe putant, Epiphanium præſertim probo, qui hær. 51. §. 12. ſignificat, mortuum, cum annum ætatis ageret quartum circiter & nonageſimum, qui reſpondet anno Æræ Chriſtianæ 100. vel 101. Id pro certo pono, quod traditur ab Irenæo, & Hieronymo, illum uſque ad Trajani tempora vixiſſe, & ante annum Chriſti 107. ex hac vita migraſſe. Si enim ſuperſtes tunc fuiſſet, de eo Ignatius in ſua ad Epheſios epiſtola mentionem feciſſet.

Lib. 2. c. 39. & l. 3. c. 3. In Daniel. cap. 9.

Sunt ne alia digna, quæ de Joanne narrentur?

R. Hæc videlicet: Eum ab Athanaſio, Cyrillo Hieroſolymitano, Chryſoſtomo, aliiſque antiquis Patribus, & Concilio Epheſino Oecumenico III. *Theologi* nomine donatum, idque maxime ob ductum ab ipſo Deo Euangelii initium, explicatamque diligentiſſime Euangeliſtarum omnium Chriſti divinitatem: Bracteam auream tamquam Sacerdotem Chriſti in fronte geſtare ſolitum fuiſſe, referente Polycrate apud Euſebium: (14) Eamdem ſervaſſe vitæ

Apud Lab. tom. 3. Conc. pag. 573.

Lib. 5. c. 24.

(14) Eſt, qui hanc Polycratis narrationem fabuloſam eſſe, contendat. Primum quia Judæi Joannem occidiſſent tamquam ſummi Pontificis jura ſibi uſurpantem: deinde quia Ethnicis ludibrio

vitæ rationem , ac Jacobum fratrem Do-
mini , *cujus caput* , ut ait Epiphanius , Hær. 78. §. 13.
numquam ferro detonſum eſt : neque is bal-
neis uſus eſt , neque animatum quidquam
ad cibum adhibuit , neque tunicam alte-
ram induit ; ſed lineo palliolo duntaxat u-
ſus eſt : Joannem, & Philippum, ut apud
Theodoretum ſcriptum in hiſtoria eſt, cum Lib. 5. c. 24
Imperatore Theodoſio *Magno* dormiente
collocutos inſignem de Eugenio tyranno
victoriam promiſiſſe ; remque poſtridie u-
triuſque ope mirabili eventu comproba-
tam: Una cum B. Virgine , quod ſcribit Orat. de vita
Nyſſenus , ſe conſpiciendum præbuiſſe S. Greg. Thaumat.
Gregorio Neocæſarienſi dubitanti , quid
potiſſimum doceret populum ſuum : ei ro-
gatu Virginis Symbolum tradidiſſe ; reci-
tatum poſtea , ut vult Baronius, in Con- Ad an. 235.
cilio Oecumenico V. uſurpatumque ab A- §. 219.
pocriſariis Gregorii IX. adverſus Germa-
num juniorem Epiſcopum Conſtantinopoli-
tanum, quo probarent, Spiritum Sanctum

brio fuiſſet Judæorum ritus contemnentibus: poſtremo quia ſcandali occaſionem præbuiſſet Chriſtianis, a quibus exterior cultus deſpicatui ducebatur ; multo vero magis cultus ille, quem Pontifices Judæorum hoſtes Chriſtianorum adhiberent. Eſt etiam , qui velit , iccirco ſcriptum a Polycrate , Joannem auream laminam in fronte geſtaſſe , non quod ea reipſa ornatus incederet, ſed quod tanta eſſet autoritas Joannis in Eccleſia Chriſti, quantam aurea illa lamina apud Judæos indicabat, hoc eſt maximam.

a Patre, Filioque procedere: Conſueviſſe animi cauſſa perdici blandiri, autor eſt
Collat. 24. c. 21. Caſſianus; quæ tamen res utpote abhorrens a tanti Apoſtoli gravitate inſignibus doctrina viris non probatur: quemadmodum nec probatur id, quod de latronum duce per eum ad Chriſti fidem traducto refert Clemens Alexandrinus apud Euſebium lib. 3. cap. 23. Iccirco Calicem, ex quo ſerpens egreditur, manu geſtantem a pictoribus exhiberi; quod cum datum ei fuiſſet ab hæreticis in poculo venenum, vaſe ſigno Crucis fracto, veneni vis ſerpentis ſpecie aufugerit, cujus rei mentio eſt apud falſum Prochorum, qui ſe Joan-
Hær. 66, S. 19. nis diſcipulum appellat: Denique, Epiphanio teſte, deſiiſſe cum Joanne ſæculum Apoſtolicum, (15) & plures ipſum reliquiſſe diſcipulos, quorum principes S. Ignatius, S. Polycarpus, & Papias Hierapolis Epiſcopus.

DE

(15) Clemens Alexandrinus ſub finem libri 7. *Strom.* pag. 749. ſæculum Apoſtolicum non ultra Petri, & Pauli mortem producit. Tria enim diſtinguit tempora in Eccleſia; primum Chriſti, quod in medium Tiberii imperium definit: alterum, quod *uſque ad Pauli miniſterium Neronis tempore conſumatur*: tertium, quod excurrit in ætates ſequentes.

DE

S. PHILIPPO.

Quid de S. Philippo Euangelica hiſtoria narrat?

R. PHILIPPUS ex Euangelica hiſtoria Petri, & Andreæ popularis fuit. Num etiam piſcator fuerit, latet. Vixdum a Chriſto in Galilæam proficiſcente vocatus, ut ſibi comes eſſet, ſtatim mandato obtemperavit. Eodem tempore *aliis factus eſt prædicator*, ut ait Chryſoſtomus. Viſo enim mox Nathanaele teſtatus ſe reperiſſe, quem Moyſes, & Prophetæ venturum prædixerant, *Jeſum filium Joſeph a Nazareth*, facile eum ad Chriſtum perduxit. Exinde Apoſtolica dignitate auctus eſt. Ejus animum ut tentaret Chriſtus, quæſivit, quomodo quinque millia hominum fame laborantium ſaturari poſſent: Reſpondit, *ducentorum denariorum* pretio tantum panis parari non poſſe, quantum ſatis eſſet, ut ſinguli modicam partem tollerent. Eumdem adiere Ethnici quidam, ut ejus opera Chriſtum viderent, quibus ut gratum faceret, una cum Andrea Chriſtum adit, eaque de re certiorem facit. Poſtea cum petiiſſet a Chriſto, ut ſibi & reli-

Joan. I. 44. 45. 46.

In Joann. hom. 19.

Joan. VI. 5.

XII. 20.

XIV. 9.

reliquis diſcipulis Patrem oſtenderet, id tulit reſponſum: *Philippe, qui videt me, videt & Patrem meum*. Atque hæc omnia ex Euangelii narratione certa ſunt & inconcuſſa.

Quid de eodem tradant alii?

R. Illum, perinde ac Joannem, Luna quarta decima Paſcha celebraſſe, ait a-
Lib. 5. c. 24. pud Euſebium Polycrates, ubi Aſianorum morem utriuſque exemplo defendit. Duas ejus filias in Virginitate conſenuiſſe, & Hierapoli una cum Patre ſepultas, refert
Lib. 3. c. 31. idem Polycrates apud eumdem Euſebium, ac ſubdit, aliam ejus filiam feminam ſanctiſſimam Epheſi tumulatam. Aliquas nu-
Strom. lib. 3. pag. 465. ptui collocatas, vult Clemens Alexandri-
In Pſal. 116. nus. In utraque Phrygia Euangelium prædicaſſe, Theodoretus. Ejus miraculis Urbem Hierapolim ſtetiſſe, autor homiliæ 31. *in ſanctos duodecim Apoſtolos*, quæ exſtat tom. 6. operum S. Chryſoſtomi. Annos natum ſeptem, & octoginta ſub Domitiano, aut Trajano mortuum eſſe, ſcriptor hiſtoriæ de ejus geſtis apud Bollandum ad Kal. Majas, cui ſcriptori ego haud ita facile credam.

Qua-

Quanam de ejus liberis recentiorum ſententia eſt?

R. Baronius, quæ ſunt Philippi Diaconi filiæ, eas Philippo Apoſtolo errore nominis adjudicatas exiſtimat. Nititur vero autoritate D. Hieronymi, qui *adverſus Jovinianum* lib. 1. cap. 14. dicit, non poſſe demonſtrari alium Apoſtolum, qui uxorem duxerit, præter D. Petrum. Verum ex ſacris litteris id non poſſe demonſtrari Hieronymus dicit: & *de ſcriptor. Eccl.* in vita Polycratis locum ejuſdem ita recitat: *Philippum loquor de duodecim Apoſtolis, qui dormivit Hierapoli, & duas filias ejus, quæ Virgines ſenuerunt, & aliam ejus filiam, quæ Spiritu Sancto plena, in Epheſo occubuit*. Scio Chriſtophorſonum Euſebii interpretem vertiſſe: *Philippum unum ex ſeptem Diaconis*; ſed temere fecit, eamque ob cauſſam reprehenſus eſt a Valeſio; qui tamen Baronii ſententiam profitetur. Joannes quoque Cotelerius, licet hac ſuper re a Baronio & Valeſio non diſſentiens, tamen contendit, legendum eſſe *Unum ex duodecim Apoſtolis*. Eodem ſane modo legitur in Græco Euſebii textu tam l. 3. c. 31. quam l. 5. c. 24. Utrobique enim habet: Φίλιππον τὸν τῶν δώδεκα Ἀποςόλων, ὃς κεκοίμηται ἐν Ἱεραπόλει, καὶ δύο θυγατέρες·

Ad an. 58. §. 114.

Lib. 5. c. 23.

In not. ad Euſeb. pag. 54.

In Annot. ad Conſt. Apoſtol. l. 6. c. 7.

ρες·

ρες αὐτοῦ γεγηρακυῖαι παρθένοι: *Philippum unum duodecim Apoſtolorum, qui obdormivit Hierapoli, & duæ filiæ ipſius, quæ ſenuerunt virgines*. Quod etiam Florentinius, & Bollandus uterque ad Kal. Maji viderunt. Eodem apud Hieronymum loco recitato, eodem apud Nicephorum lib. 4. c. 37. qui libro ſuperiore cap. 20. ex Papia aſſeveranter dixerat, *Philippum eum, qui Hierapoli fuit, & filias habuit, unum ex duodecim Apoſtolis, non ex ſeptem Diaconis fuiſſe*. (1) Quare S. Polycrati Epheſino, & S. Clementi Alexandrino fides deroganda non videtur, præſertim cum iſte nuptiarum oſoribus Petrum, & Philippum Apoſtolos opponat, atque ab altero filias in matrimonium collocatas ſcribat, qua nota Philippus Apoſtolus a Philippo Diacono ſecernitur, cujus filiæ & Virgines erant, & Prophetiſſæ.

Math. VIII. 21. 22.

Fuitne Philippus, qui vocatus a Chriſto petiit, ut ſibi liceret primum ire, & ſepelire Patrem *ſuum?*

R. Fuiſſe Philippum Apoſtolum, qui id a Chriſto petiit, reſponſumque tulit: *ſequere*

(1) Idem Nicephorus eodem loco; & Euſebius lib. 3. cap. 31. Philippi Apoſtoli filias Prophetiæ dono inſignes faciunt. Niſi forte quod erat proprium filiarum Philippi Diaconi, id Philippi Apoſtoli filiis tribuunt.

quere me, *& dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos*, tamquam rem vulgo certam ponit S. Clemens Alexandrinus. Tertullianus quoque ait, fuiſſe Apoſtolum, *qui Patris exequias deſpexit*. At fuiſſe Philippum nec Tertullianus, nec Matthæus, imo ne Joannes quidem, qui primordia ejus Apoſtolatus diligentiſſime perſecutus eſt, ullo modo innuit. Ergo dubium adhuc reſtat, quis ille tandem fuerit. (2)

Strom. l. 3. pag. 455.

De Baptiſ. cap. 12.

Joan. 1. 43.

Docuit ne in Galliis Chriſtianam Fidem?

R. Credunt aliqui, ſecuti librum *de Vita*, *& obitu Sanctorum*, qui S. Iſidoro Hiſpalenſi tribuitur. Negat Baronius, & *Galatis*, pro *Gallis* legi jubet: quamvis autor loquatur de Galliis, quæ Oceano terminantur. Alii librum illum mendaciorum plenum Iſidoro abjudicant: qui etiamſi eſſet Iſidori, me non valde moveret, cum hic ſæculo ſeptimo ineunte obierit; cumque Innocentius I. illud ponat pro certo, non alium Apoſtolorum, quam Petrum in partibus Occidentis docuiſſe. (3)

Ad an. 44. ʼn. 32.

Apud Lab. t. 2. Conc. pag. 1245.

Quod-

(2) Etiam D. Auguſtinus ſerm. 62. alias 4. *De Verbis Domini* cap. 1. incertus veri eſt. Ait enim præceptum illud a Chriſto datum *cuidam*, non Philippo Apoſtolo.

(3) Sulpitius Severus Dialog. 3. cap. 17. dicit, *Felicem quidem Graciam, qua meruit audire Apoſto-*

Quodnam ſubiit mortis genus?

Ad an. 54. §. 3. R. Nihil habeo, quod liqueat. Baronius locum hunc ex Chronico Euſebii profert: *Philippus Apoſtolus Chriſti apud Hierapolim Aſiæ Civitatem, dum Euangelium populo nunciaret, cruci affixus lapidibus opprimitur*. At verba hæc deſiderantur in Scaligeriana editione Chronici Euſebii tum Græca, tum Latina. Deſunt etiam in Chronico, quod Miræus cum pluribus antiquis exemplaribus contulit. Eadem abeſſe a pluribus Codicibus MSS. teſtantur Arnaldus Pontacus Epiſcopus Vaſatenſis, & Bollandi Continuatores in Commentario de S. Philippo Apoſtolo ad diem primum Maji. Certe, ut illud omittam, quod cruci ab Romanis addicti lapidationis ſupplicio affici non conſueverunt, nihil de Philippi martyrio habet Polycrates apud Euſebium l. 5. cap. 24. Bib. Patr. t. 3. pag 265. ubi de eo meminiſſe erat maxime opportunum. Falſus Hippolytus, capite deorſum

ſum

poſtolum prædicantem, ſed nequaquam a Chriſto Gallias derelictas, quibus donaverit habere Martinum. Et Gregorius Turonenſis l. 9. Hiſt. Franc. cap. 39. refert epiſtolam ſeptem Epiſcoporum Galliæ, in qua affirmant, iccirco Martinum ad regionem illam Chriſtianæ doctrinæ præceptis erudiendam a Deo miſſum fuiſſe, *ne quid hic minus acquireret, quam in orbis circulo prædicantibus Apoſtolis obtineret*.

Digitized by Google

ſum verſo in crucem actum Hierapoli, ibique ſepultum, tradit: funibus per talos trajectis ſuſpenſum, Metaphraſtes: Florus, qui nono ſæculo ſcribebat, *in Civitate Hierapoli paſſum*: Rabanus ætate proximus, *quieviſſe in pace*: Uſuardus *glorioſo fine quieviſſe*: Ado Viennenſis, *apud Hierapolim Aſiæ Civitatem dormiviſſe cum patribus ſuis, beato fine ſepultum*. Martyrologium Romanum omnino conſentit verbis a Baronio ex Chronico Euſebii recitatis.

DE

S. BARTHOLOMÆO.

Quid habes de hoc Apoſtolo dicere?

R. ILlum, perinde ac ceteros Apoſtolos, Galilæum fuiſſe, certum affirmo, nihil præterea. Qui faciunt genere Syrum & a Ptolomæo oriundum, eos video non probari a Baronio. Nam Ptolomæi in Ægypto, non in Syria regnarunt: quin Apoſtolos omnes Galilæos fuiſſe, ſacra Scriptura teſtatur, & omnes fuiſſe piſcatores, ac nullius apud homines famæ vulgo creduntur. Neque illos Baronius probat, qui eumdem ac Nathanaelem fuiſſe exiſtimant. Refragantur enim Gregorio Magno lib. 33. Moralium cap. 15. & Auguſtino, qui tract. 7. in Euangelium Joannis ait, iccirco Nathanaelem non fuiſſe in numerum Apoſtolorum a Chriſto receptum, quod *eruditus, & peritus legis eſſet*. (1) Lycaonios a Bartholomæo ad tem-

In Martyrol. VIII. Kalen. Sept.

Act. I. 11. II. 7.

Loc. cit. & ad an. 31. §. 18.

(1) Hæc D. Auguſtini ratio, ſi ad omnes Apoſtolos univerſim referatur, non videtur admodum inconcuſſa: Paulus enim erat multo doctior Nathanaele: ſi autem referatur ad duodecim priores tantum, ſatis firma eſt. Neque enim Petrus ſolum, & Joannes *ſine litteris, & idiotæ* fuerunt, ut legitur in Actis Apoſtolorum cap. IV. 13., ſed cum his ceteri quoque a Patribus plerisque rudes & imperiti dicuntur. Vide pag. 3.

temperantiam inſtitutos, invenio in hom. 31. *De duodecim Apoſtolis* Chryſoſtomo falſe adjudicata. Euſebius, & Hieronymus ſcribunt, ad Indos uſque penetraſſe, & Euangelium S. Matthæi Hebraice ſcriptum ſecum tuliſſe, centum poſt annos, altero nempe Chriſti ſæculo exeunte a D. Pantæno illic repertum. Porro cum Indiæ nomen non ſemper eodem modo apud antiquos accipiatur; *Æthiopiæ adhærentem citeriorem Indiam Bartholomæo ſorte decretam*, tradunt Ruffinus l. 10. cap. 9. & Socrates l. 1. cap. 19. *Indis iis, qui fortunati dicuntur, prædicavit Euangelium Chriſti*, ſi vera loquitur Sophronius, ſeu quicumque eſt alius autor additionis ad Catalogum Scriptorum Eccleſiaſticorum S. Hieronymi. Idem legitur in Menæis Græcorum ad diem III. Idus Junii. In Arabia Felice, in India, & Æthiopia Orientali munere Apoſtolico functum cenſet Nicetas Orat. 8. Abdias l. 8. Indias tres diſtinguit: in India tamen indiſtincte Bartholomæum docuiſſe concludit. Nicephorus l. 2. cap. 39. Syriam, & Aſiam ſuperiorem ſortitum teſtatur. Diſcrepat etiam, præter tempus, & locus, & genus mortis ejus. Veteres, ut eſt apud Florentinium in Martyrolog. Hieronym. dicunt, obiiſſe in India. Juniores tum Græci, tum Latini conſentiunt, mortuum Albani, ſeu

Lib. 5. c. 10. De Script. Eccl. in Pantæno. Bar. ad an. 44. §. 34.

Pag. 157.

ſeu Albanopoli Armeniæ Majoris Urbe ; De mortis genere quis audeat aliquid pro certo affirmare? Sunt, qui flagellis cæſum, claviſque cruci affixum opinentur; capite deorſum verſo addunt alii; quidam obtruncatum. Plures tam Græci, quam Latini tormentis lacerato, & pelle vivo detracta caput abſciſſum. Quod habetur etiam in Martyrologio Romano, eſtque in vulgus pervagatum. Ejus corpus Liparam primum translatum dicitur, inde Beneventum, ac tandem Romam in inſulam Tiberinam, ob id S. Bartholomæi hodie cognominatam.

Expone dum, ac refelle eorum argumenta, qui Bartholomæum eundem ac Nathanaelem faciunt.

R. Utrumque ſic habeto. Primo ajunt, Nathanaelis confeſſionem dignam fuiſſe Apoſtolatu. At conſtat, Apoſtolatum nec dari propter merita, nec indignis denegari. Paulus enim cædes in diſcipulos
Act. IX. 1. Chriſti anhelans Chriſti Apoſtolus factus eſt. Secundo dicunt, Bartholomæi vocationem, ſi idem ac Nathanael non ſit, nullibi deſcribi. At non omnia, quæ geſſit Chriſtus, ab Euangeliſtis narrantur. Tertio addunt, Bartholomæi nomen commune eſſe, non proprium, quod idem ſit,

ac

ac filius Ptolomæi. At hoc modo nec Barnabas nomen proprium eſſet; ut nihil de iis dicam, qui ſtatuunt, nec temere origine Hebraica nixi, Bartholomæum dici quaſi filium haurientis aquas. Quarto urgent, Euangeliſtas Matthæum, Marcum, Lucam, qui Bartholomæum nominant, omittere Nathanaelem; e contrario Joannem, qui meminit Nathanaelis, non meminiſſe Bartholomæi. At mirum non eſt, omiſſum a Joanne Bartholomæum, cum Matthæus etiam, & Simon, & Jacobus Alphæus omiſſi fuerint. Quinto ita premunt, Philippum, qui a ceteris Euangeliſtis Apoſtolorum ſeriem recenſentibus cum Bartholomæo conjungitur, ab Joanne fuiſſe cum Nathanaele copulatum. At in Actis Apoſtolorum ab altero diſſociatur. Cap. I. 13. Sexto demum ſubjungunt, Nathanaelem ab Joanne numerari inter eos, Cap. XXI. 2. quibus Dominus ſe conſpiciendum præbuit, quaſi vero non apparuerit etiam aliis diſcipulis, qui Apoſtoli non erant. (2)

Quo

(2) Toletus in cap. I. Joan. annotat. 81. perpenſis eorum rationibus, qui Bartholomæum a Nathanaele non ſecernunt, ita concludit: *Non habent robur rationes hæ ad rem tam gravem, & contra communem ſententiam confirmandam. Plus roboris contra illorum ſententia habet, quod in novo Teſtamento quater ponitur Apoſtolorum catalogus Matth. 10. Marc. 3. Luc. 6. Act. 1. & nullibi mentio Nathanaelis facta eſt. Quod ſi fuiſſet bino-*

Quo die S. Bartholomæi memoria celebratur?

R. Alio ab aliis die celebratur. Sunt, qui IX. ſunt, qui VIII. Kal. Septembris Bartholomæo honorem habeant. Illi, ut ait Durandus in Rationali divinorum officiorum lib. 6. cap. 7. *celebrant feſtum excoriationis*, hi *obitus*. Itaque Romæ die quinto & viceſimo Auguſti mors D. Bartholomæi colitur, non translatio, ut viſum
In Martyrol. Rom. die 25. Aug. eſt Baronio. Nam doctiſſimus Fagnanus, qui a Paulo V. uſque ad Innocentium XI. variis muneribus Romæ functus eſt, ita ſcribit in lib. 3. Decretal. de obſervat. jejuniorum ad cap. *conſilium*. num. 29. *Cum die 24. Auguſti* S. Bartholomæus *fuerit excoriatus, & die ſequenti obierit, alicubi colitur dies martyrii, alicubi vero, ut Romæ, dies obitus ſecundum Petrum de Sampſone, Abb. Antiq. & Hoſtienſem Collectar. n. 1. & Joan. Andream eodem num. verb. Bartholomæi.*

DE

binomius, explicaſſent Evangeliſtæ, ſicut & fecerunt in Thoma, & Matthæo; maxime Joannes, qui ultimus ſcripſit, & ejus hiſtoriam narravit. Quod autem ad Apoſtolatum vocatus non fuerit, Dei judicio relinquamus: nulla enim ratio plena hujus rei dari poteſt. Satis magnum beneficium accepit, quod de numero eorum fuerit, qui Chriſtum confeſſi ſunt, & æternum meruit ſuæ confeſſionis accipere præmium, nomenque ejus in Eccleſia factum eſt glorioſum, & illuſtre.

DE
S. THOMA.

Aliis ne nominibus in ſacris litteris appellatur?

R. THOMAS, referente S. Joanne, dicitur etiam Didymus. Alterum alteri par nomen. Thomas enim idem declarat Hebraice, quod Græce Didymus. Utrumque vero *duplicem*, ſeu *gemellum* ſignificat. Judam pariter vocatum, innuere videtur Euſebius lib. 1. Hiſt. Eccl. cap. 13. ſcribens, S. Thaddæum Chriſti diſcipulum a Juda alio nomine Thoma ad Abgarum Edeſſam miſſum. Sed hoc in loco unius Euſebii autoritas non ſatis perſuadet, D. Thomam etiam Judæ nomine appellatum. Cap. XI. 16. & XX. 24.

Unde ortus eſt, & quid geſſit ante Chriſti mortem?

R. A Galilæa oriundum, nemo dubitat. Ortus locum, & Apoſtolatus ejus primordia quis ſine duce in tanta vetuſtate enarret? Cum Jeſus paullo ante mortem ſuam, in Bethaniam ad excitandum a mortuis Lazarum ire decreviſſet, Thomas

condiſcipulis, ut ſequerentur, animos addidit imperterrita illa voce: *Eamus & nos, ut moriamur cum eo*. Neque enim probari video ſententiam Chryſoſtomi, qui contendit, S. Thomam maxime omnium ſibi timuiſſe, & vocem illam ignavi potius fuiſſe, quam fortis. Quærenti demum a Chriſto in ultima cœna, quo pergeret: *Ego*, reſpondit Chriſtus, *ſum via, & veritas, & vita*.

Joan. XI. 16. — In Joan. hom. 61. — Joan. XIV. 6.

Quid proxime poſt Chriſti mortem?

Joan. XX. 19. 24. 25.

R. Hæc ſcilicet ex Joannis Euangelio depromta: Chriſtum redivivum Apoſtolis, abſente Thoma, ſe in conſpectum dediſſe; iis poſtea rem totam narrantibus Thomam credere recuſaſſe, donec vulnera ejus videret, atque contrectaret; poſt dies octo Jeſum ſe Apoſtolis iterum obtuliſſe, manus ſuas clavis terebratas, & latus lancea transfixum Thomæ videndum ac tangendum præbuiſſe; tum illum minime dubitanter exclamaſſe: *Dominus meus, & Deus meus*; Jeſum vero: *Quia vidiſti me, Thoma, credidiſti: beati, qui non viderunt, & crediderunt*. (1)

Col-

(1) S. Gregorius hom. 26. in Euangelia. *Egit miro modo ſuperna clementia; ut diſcipulus ille dubitans, dum in Magiſtro ſuo vulnera palparet carnis, in nobis vulnera ſanaret infidelitatis. Plus enim*

Collata ne Thomæ abſenti æque, ac ceteris Apoſtolis præſentibus poteſtas remittendi peccata? Joan. XX. 22. 24.

R. Nefas eſt dubitare, quin Thomas acceperit poteſtatem remittendi peccata, quamvis abeſſet, cum Dominus illam ceteris Apoſtolis impertivit. Dubitabit autem nemo, qui id mente repetat, quod olim duobus viris Eldad, & Medad contigiſſe ſacræ litteræ commemorant. Hi enim licet ad Tabernaculum non conveniſſent, nec præſentes adeſſent, quo tempore Dominus alios ſeptuaginta ſeniores ſpiritu Prophetiæ imbuit; nihilominus ejuſdem muneris, admirantibus ceteris, participes facti ſunt, quod ſemel deſcripti fuiſſent inter eos, qui hujuſmodi dono cumulandi erant. Eodem prorſus modo, cum Thomas in Apoſtolis numeratus eſſet; quæ poteſtas illis in univerſum a Chri-

Bar. ad an. 34. §. 199.

Num. XI. 26. 27.

enim nobis Thomæ infidelitas ad fidem, quam fides credentium diſcipulorum profuit: quia dum ille ad fidem palpando reducitur, noſtra mens, omni dubitatione poſtpoſita, in fide ſolidatur. Sic quippe diſcipulum Dominus poſt reſurrectionem ſuam dubitare permiſit, nec tamen in dubitatione deſeruit, ſicut ante nativitatem ſuam habere Mariam ſponſum voluit, qui tamen ad ejus nuptias non pervenit. Nam ita factus eſt diſcipulus dubitans & palpans teſtis veræ reſurrectionis, ſicut Sponſus Matris fuerat cuſtos integerrimæ virginitatis.

Chriſto Domino conceſſa eſt, eadem etiam Thomæ data intelligitur. Quod eſt adeo verum, ut credendum ſit in ipſis Apoſtolorum ſucceſſoribus eamdem autoritatem & poteſtatem continuatam permanere, niſi credere velimus, Chriſtum ovibus ſuis uſque ad conſummationem ſæculi futuris paſtores temporarios dediſſe.

Cedo cauſſam, cur Thomas cum aliis Apoſtolis tunc non fuerit?

In Joan. hom. 86. R. *Quia*, ut S. Chryſoſtomus, & alii ex Græcis exiſtimant, *ex fuga nondum redierat:* Apoſtoli enim, Jeſu capto, aufugerant in diverſa: ſeu potius quia, ut Auguſtinus, & alii ex Latinis arbitrantur, a ceteris Apoſtolis diſceſſerat offenſus, quod fidem adjunxiſſent duobus diſcipulis Emmaunte Hieroſolymam reverſis, & narrantibus, ſe vidiſſe Chriſtum a mortuis excitatum: quem ſermonem ipſe nimia incredulitate reſpuebat. Plerumque enim fit, ut ab eis diſcedamus, quos haud libenter audimus. Tunc autem fuiſſe Thomam cum ceteris Apoſtolis, docet idem Auguſtinus ex D. Luca ſcribente, duos illos diſcipulos *regreſſos in Hieruſalem inveniſſe congregatos undecim*, omnes videlicet præter Judam, qui laqueo mortem ſibi jam conſciverat. Accedit præterea, quod mulieres *regreſſa a mo-*

De conſenſ. Euang. l. 3. c. 27. S. 74.

Luc. XXIV. 33. 34.

a monumento nuntiarunt tum viſa, tum audita de Chriſto redivivo *illis undecim*, etiam antequam duo diſcipuli Hieroſolymam reverterentur, ut refert Lucas ſub initium ejuſdem capitis. Nam, quod inquit, *Et viſa ſunt ante illos ſicut deliramentum verba iſta, & non crediderunt illis*, videtur Thomam præſentem, & non credentem notare.

Vere ne de Chriſti reſurrectione dubitavit?

R. Præſto eſt, qui neget S. Gaudentius Brixienſis Epiſcopus ſerm. 17. *De dedicatione Eccleſiæ*, ſi modo ejus eſt. Id enim dubitat Florentinius. Scribit igitur Gaudentius: *Ardentis ſiquidem deſiderii fuit illud, non incredulitatis, quod condiſcipulis ſuis, qui, ipſo abſente, Dominum viderant, ait*: Niſi videro, & contrectavero, non credam. *Erat enim valde anxius, ne non & oculis frueretur eo, quod corde credebat; ne privaretur aſpectu illius lucis, qua ſe ceteri Apoſtoli illuminatos gloriabantur*. Pia magis, quam vera defenſio. Repugnat enim ipſi D. Thomæ dicenti: *Non credam*; & Chriſto ob id eum objurganti verbis illis: *Noli eſſe incredulus. Quia vidiſti me, Thoma credidiſti*.

In Martyrol. Hieron. pag. 146.

Joan XX. 25. 27. 29.

Tetigit ne Chriſti vulnera?

R. Generatim affirmant Sancti Patres. In his Auguſtinus, *Videbat*, inquit, *tangebatque hominem: & confitebatur Deum, quem non videbat, neque tangebat*. Subjicit, non dixiſſe Chriſtum, *Tetigiſti me*, ſed *Vidiſti me*, quoniam *generalis quodammodo ſenſus eſt viſus*. (2) Idem tamen eodem loco ſignificat, ſe huic ſententiæ diffidere, ad extremum affirmans, poſſe dici, *non auſum fuiſſe diſcipulum tangere, cum ſe offerret ille tangendum. Non enim ſcriptum eſt: Et tetigit Thomas*.

Serm. 158. In Joan. tract. 121.

Quæ regio ipſi ad prædicandum obtigit?

R. Parthia, teſte Origene apud Euſebium l. 3. c. 1. Id ipſum traditur a Socrate l. 1. c. 19. & a Clementinarum Reco-

(2) Alios etiam præter Thomam Chriſti vulnera tetigiſſe, ſignificat Joannes epiſt. I. cap. I. 1. *Quod vidimus oculis noſtris, quod perſpeximus, & manus noſtræ contrectaverunt de Verbo vitæ*. Auguſtinus ſerm. 88. c. 2. *Uſque eo diſcipulorum ejus nutabat infirmitas, ut quem videbant jam reſurrexiſse, etiam contrectandum putarent, ut crederent. Non ſufficiebat oculis, quod viderent, niſi & manus admoverentur membris, & cicatrices recentium vulnerum tangerentur, ut ille, qui dubitabat, diſcipulus, repente tactis, & cognitis cicatricibus exclamaret:* Dominus meus, & Deus meus.

cognitionum autore l. 9. c. 29. Alii apud Baronium addunt Æthiopas, Medos, Perſas, Brachmanas, Indos, aliaſque nationes finitimas Parthorum imperio ſubjectas. Ad Taprobanam uſque inſulam profectum vult Nicephorus l. 2. c. 40. Tres Magos, qui Chriſtum recens natum adorarunt, ab S. Thoma baptizatos, ac ſocios demandatæ ſibi Euangelicæ prædicationis factos, præter memoratos a Baronio ſcriptores tradit etiam autor Operis imperfecti, homo, ut creditur, Arianus ſæculi V. Debeant ne habere fidem, non dijudico. (3) In novum etiam Orbem, Americam videlicet perveniſſe, exiſtimat Stapletonus in libro, cui titulus *Tres Thomæ*, in vita S. Thomæ Apoſtoli.

Ad an. 44. S. 33.

In Matth. hom. 2.

Quid præclare geſſit tempore prædicationis?

R. Multa geſſiſſe memorabilia pro certo habeo: verum omnia obruit vetuſtas. Legitur exſecratus in caput neſcio cujus, a quo colaphum acceperat, & pœna exſe-

L 4 cra-

(3) Ne credas, D. Thomam, quod dicatur in India, atque Æthiopia Euangelium prædicaſſe, extra Parthorum ditionem munere ſuo functum. *Nam*, ut ait Florentinius in Martyrolog. Hieron. pag. 146., & 147., *antiqui Patres ſub Indiæ nomine non regionem, quæ proprie India diceretur, ſed quoſcumque longinquos populos, præcipue Æthiopes Parthoſque conterminos, Indos vocare conſueverunt, ut ad Epiphanium annotavit etiam Petavius.*

crationem ſecuta, leone mox tanti criminis reum lacerante, diſcerptamque manum inferente in menſam, cui Thomas aſſidebat. Sed, teſte Auguſtino contra Fauſtum l. 22. cap. 79. & alibi, totum id profertur ex hiſtoriis Apocryphis, quas *legunt Manichæi a neſcio quibus ſutoribus fabularum ſub Apoſtolorum nomine ſcriptas*. Unde confirmatur Criticorum judicium de fabuloſis narrationibus falſi Abdiæ, apud quem commentum iſtud eodem prorſus modo exponitur.

De ſerm. Do. in monte l. 1. c. 10 & Cont. Adim. c. 17.

Habuit ne fratrem Thaddæum, eumque ad Abgarum miſit?

R. Thomæ fratrem fuiſſe Thaddæum, unum ex ſeptuaginta diſcipulis Chriſti, habet Editio Euſebii Genevenſis anni 1612. & verſio Latina tum Muſculi, tum Chriſtophorſoni. Nihil tamen ea de re invenias in pleriſque exemplaribus MSS. nihil in verſione Ruffini, nihil apud Nicephorum. Thaddæum vero a S. Thoma ad Abgarum Regem Edeſſam miſſum, aperte tradit Euſebius. Ita enim habet ex verſione Chriſtophorſoni: *Thomas unus ex duodecim Apoſtolis divino quodam impulſu commotus Thaddæum fratrem, qui erat in numerum ſeptuaginta diſcipulorum Chriſti adſcriptus, prædicatorem & Euangeliſtam doctrinæ Chriſti ad Edeſſam uſque miſit.*

Lib. I. cap. 13.

Loc. cit.

Qua

Qua igitur de cauſſa Thaddaus ad Abgarum miſſus eſt?

R. Ut id impleret, quod Chriſtus, dum inter homines verſaretur, Abgaro promiſerat. Ferunt enim, Abgarum Edeſſæ Regem permotum fama miraculorum, quæ a Chriſto ſanandis ægris patrabantur, ſibi morbo laboranti opem per epiſtolam petiiſſe, adjectis precibus, ut ad ſe venire non gravaretur: reſcripſiſſe Chriſtum, ejuſque fide laudata, ſuam ad eum profectionem excuſaſſe, quod rebus, ob quas miſſus fuerat, agendis diſtentus ab Judæa recedere non poſſet: miſſurum tamen poſt ſuam in Cœlos aſcenſionem aliquem ex diſcipulis ſuis, qui morbo, quo torquebatur, remedium adhiberet. (4) Bar. ad an. 31. §. 57.

Quod-

(4) Morbum hunc fuiſſe podagram, ſcribit Procopius de bello Perſico lib. 2. cap. 12. Fuiſſe lepram, recentiores Græci arbitrantur.

Utramque epiſtolam ex Civitatis Edeſſenæ tabulario depromtam, atque ex Syriaco exemplo Græce translatam recitat Euſebius l. 1. Hiſt. Eccl. cap. 13.: nos de Græco ad verbum hoc modo expreſſimus.

Abgarus Princeps Edeſſæ Jeſu Salvatori bono, qui apparuit in loco Hieroſolymorum, ſalutem.

Mihi auditum eſt de te, & curationibus tuis, quæ fiunt a te ſine pharmacis, & herbis. Sicut *enim*

Quodnam eſt de his epiſtolis Criticorum judicium?

R. Sunt, qui refellant tamquam ſuppoſititias; nec deſunt, qui defendant tamquam veras: contra, proque & dicta
Ad an. 31. §. 60. & ad an. 43. § 18. ſunt, & ſcripta multa. Ego Baronii, qui eas recipit, ſententiam probo & confirmo.

enim ſermo percrebuit, cæcos videre facis, claudos ambulare, & leproſos mundas, & impuros ſpiritus, & Dæmones ejicis, & diuturnis morbis vexatos curas, & mortuos excitas: Et hæc omnia cum audiſſem de te, in animum induxi alterum duorum, aut te eſſe Deum, & delapſum e Cœlo facere hæc, aut filium eſſe Dei facientem hæc. Propterea igitur per litteras rogavi te, ut inviſeres me, & morbum, quem habeo, ſanares. Etenim audivi, Judæos & obtrectare tibi, & velle tibi male facere. Urbs autem perexigua mihi eſt, ſed ornata, quæ ſufficiet ambobus.

Reſcriptum Jeſu per Ananiam curſorem Regi Abgaro.

Abgare, beatus es, quod credidiſti in me, licet me numquam videris. Scriptum eſt enim de me, eos, qui me viderunt, non credituros mihi, ut, qui non viderunt, ipſi credant, & vivant. Qua de re ſcribis mihi, ut veniam ad te, neceſſe eſt, omnia, ad quæ veni, hic implere me, & poſtquam implevero, ita recipi ad eum, qui miſit me. Et poſtquam receptus fuero, mittam tibi aliquem diſcipulorum meorum, ut curet morbum tuum, & vitam tibi, & iis, qui tecum ſunt, impertiat.

mo. Nam de his teſtantur Euſebius, S. Ephrem Edeſſenæ Eccleſiæ Diaconus, qui gentis ſuæ opinionem & tabularia potuit habere perſpecta, in eo libro, qui inſcribitur *Teſtamentum Ephrem*: Comes Darius in epiſtola ad S. Auguſtinum data, quæ inter ejuſdem Auguſtini epiſtolas eſt 230. alias 203. Procopius *de bello Perſico* lib. 2. cap. 12. Euagrius lib. 4. cap. 26. Nicephorus lib. 2. cap. 7. Theodorus Studita in epiſtola ad Paſchalem Pontificem. Cedrenus quoque in Compendio Hiſtoriarum tom. 2. ſcribit, epiſtolam Jeſu ad Abgarum temporibus Imperatoris Michaelis Paphlagognis anno 1035. Conſtantinopoli ſummo in honore habitam. Hos, præter Baronium, ſequuntur alii ex Catholicis bene multi: Tillemontius in primis tum in hujus Apoſtoli vita, tum annotat. VII. in eamdem vitam, & Honoratus a S. Maria ex Religioſa Carmelitarum familia tom. 2. Obſervat. de regulis, & uſu Critices Gallice editarum l. 4. diſſert. 2. Duo item magni nominis Proteſtantes Guilelmus Cave in *Hiſtoria* litteraria Scriptorum Eccleſiaſticorum, & Erneſtus Grabius tom. I. Spicilegii Patrum pag. 1. & in annotat. pag. 319. ubi fuſe de re tota diſſerit; atque ea labefactat, quæ contra dicuntur ab Natali Alexandro diſſert. 3. in Hiſt. Eccl. ſæc. I. &
ab

ab Dupino in Nova Bibliotheca autorum Eccleſiaſticorum.

Quænam ſunt argumenta, quibus adverſarii utuntur, & quomodo confutantur?

R. Sunt hæc præcipua. Nam quod ad Abgari epiſtolam ad Jeſum pertinet, difficile fuiſſe dicunt homini Ethnico profiteri, Jeſum *aut eſſe Deum, aut filium eſſe Dei*. Verum confeſſionem hanc exprimere potuit fama de ægris priſtinæ ſanitati ab eo reſtitutis, quæ Syriam totam, Cap. IV. 24. in qua Edeſſa, referente Matthæo, pervaſerat. Nec obſtat, quod adhibita non fuerit a Patribus adverſus Arianos negantes, Chriſtum *Deum eſſe*. Quid enim uterentur Catholici ad hæreticos convincendos autoritate hominis nondum Catechumeni, qui quidem ſine ulla affirmatione, dubitanter dicebat, Chriſtum aut Deum eſſe, aut Dei Filium? Non ſunt igitur uſi, quod timerent, ne rejiceretur tamquam commentitia. Satis enim ſuperque fuiſſet, Arianis reſpondere, eam ab Euſebio homine in primis Ariano pro vera ac legitima haberi. Sed epiſtolam Jeſu præſertim oppugnant. Si enim ejus eſſet, in ſacrum Scripturarum Canonem recepta fuiſſet, nec in-

inter Apocrypha a Gelaſio in Concilio anno 494. Romæ celebrato rejecta. Addunt, Chriſtum in ea uti verbis, quibus Thomam non credentem apud Joannem redarguit, ſubjiciuntque, eumdem Chriſtum, referentibus Auguſtino l. 1. de conſenſu Euangeliſt. cap. 7. & D. Thoma 3. p. q. 42. art. 4. nihil litteris mandaſſe. Primum ita refelles; quia ut ſcriptum aliquod in Canonem ſacrarum Scripturarum referatur, ſatis non eſt, ut certo conſtet ex Hiſtoria, vel a Chriſto, vel ab Apoſtolis prodiiſſe; ſed neceſſario requiritur, ut ejus veritas certa, & explorata habeatur ex Traditione Eccleſiæ, *quæ ab ipſo* Chriſto *per Apoſtolos ſuccedentibus ſibimet Epiſcopis uſque ad hæc tempora propagata dilatatur*, quemadmodum loquitur Auguſtinus lib. 28. contra Fauſtum cap. 4. Rem hanc illuſtrat idem Auguſtinus de Civit. Dei cap. 23. exemplo libri Enoch, qui eam tantum ob rem ſacris Veteris Teſtamenti libris non eſt ab Hebræis annumeratus, quod conſtanti majorum Traditione ad Sacerdotes non perveniſſet, licet teſtimonio Judæ Apoſtoli in Epiſtola Canonica certo certius eſſet, Enoch *nonnulla divina ſcripſiſſe*. Ex quibus efficitur, iccirco epiſtolam Jeſu ad Abgarum non habitam pro Canonica, quod ab Edeſſæ Tabulario, non ex Apoſtolica Traditione ad nos

Cap. XX. 29.

per-

perveneriṫ. Quæ etiam de cauſſa ab Geláſio recenſita eſt *inter Apocrypha*, *quaſi non hagiographa*, ut ait Baronius. Quæ ſequuntur poſtrema duo multo minoris momenti ſunt. Nihil enim obſtat, quominus eadem ſententia bis a Chriſto prolata fuerit; ſcripto quidem, dum Abgaro ſalutem diceret; dicto autem, dum incredulum diſcipulum caſtigaret. Quamquam ſi rem ipſam inſpicias, facile intelligas, ſententiam Chriſti Apoſtolum Thomam apud Joannem arguentis eſſe diverſam a Chriſti ſententia ſcribentis ad Abgarum. Ibi enim, *Beati*, ait, *qui non viderunt*, *& crediderunt*; hic autem, *Scriptum eſt*, inquit, *de me*, *eos*, *qui me viderunt*, *non credituros mihi*. Si rogas, quo referatur illud: *ſcriptum eſt*; ad cap. VI. Eſajæ refert Valeſius; alii alio; & rurſus alii non de peculiari aliquo loco, ſed de communi Prophetarum voce intelligendum eſſe, exiſtimant. Jam vero Thomas, & Auguſtinus loquuntur de ſcriptionibus Chriſti paullo fuſioribus, quibus geſta, & doctrinam ſuam explicaverit. Siquidem nihil ſcripſit hujuſmodi. (5) Quod quam verum

Ad an. 31. §. 60.

In notis ad Euſebium l. 1. c. 13.

(5) Sic Hieronymus negat quidem, integrum doctrinæ volumen a Salvatore ſcriptum eſſe, non autem epiſtolam aliquam. Hæc enim habet ad cap. 44. Ezechielis: *Salvator nullum volumen doctrinæ ſuæ proprium dereliquit: quod in pleriſque Apocryphorum deliramenta confingunt.*

verum ſit, multo etiam clarius intelliges, ſi Thomæ, & Auguſtini locum legendo percurres.

Quo anno Thomas, & quo in loco deceſſit?

R. Deſperata cognitione certi, id tantum referam, S. Nilum apud Photium in Bibliotheca affirmare, mortem Thomæ illatam poſt necem ſanctorum Petri, & Pauli, qui anno Chriſti 66. aut 69. interfecti ſunt. (6) Locus martyrii Hippolyto, Sophronio, & Martyrologio Romano eſt Calamina Indiæ Urbs, S. Gaudentio India ipſa, quod unum dicunt antiquiſſima Martyrologia apud Florentinium. Calaminam utpote antiquis ignotam commentitiam putant ſeveriores Critici: quidam eamdem faciunt, atque illam, quæ nunc *Maliapur*, Luſitanis Urbs S. Thomæ, quod ibi lancea confoſſum ex veteri ibidem reperta inſcriptione credant: addentes, corpus ejus nuperis temporibus eodem in loco repertum, Edeſſam ex India tranſlatum, inde Chium, & poſtremo Orthonam in Apulia. Primam translationem de Codice 276. Pag. 145. & 146.

(6) Unus Clemens Alexandrinus *Strom.* lib. 4. pag. 514. ex Heracleone Hæretico Valentiniano, martyrii expertem obiiſſe, ſcribit. Ceteri Patres ab Ethnicis morti datum confirmant.

de qua narrat Ruffinus lib. 2. cap. 5. adeo certam habet Baronius, ut de ea *luce clarius conſtare* dicat. (7)

In Martyr. V. Non. Jul.

(7) Chryſoſtomus in Epiſt. Pauli ad Hebræos hom. 26. *Apoſtolorum autem multorum oſſa neſcimus, ubi ſita ſint. Nam Petri quidem, & Pauli, & Joannis, & Thomæ manifeſta ſunt ſepulcra, aliorum autem, cum ſint tam multi, nuſquam ſunt nota.*

DE

Google

DE
S. MATTHÆO
APOSTOLO, & EUANGELISTA.

Num quid habes de hujus Apoſtoli nomine ſcitu dignum?

R. MATTHÆUS, cujus nomen, ſi ex Hebræo interpreteris, *donatum* ſignificat, Levi itidem dictus eſt. *Duplici quippe vocabulo fuit*, ut ait Hieronymus. *Ceteri Euangeliſtæ propter verecundiam & honorem Matthæi, noluerunt eum nomine appellare vulgato, ſed dicunt Levi. Ipſe autem Matthæus ſecundum illud, quod dicitur a Salomone:* Juſtus accuſator eſt ſui in principio ſermonis, *Matthæum ſe & Publicanum nominat*. A D. Marco appellatur *Levi Alphæi*, quod fortaſſe Patris ejus nomen eſt; ex quo factum, ut frater Jacobi filii Alphæi a quibuſdam crederetur. Cum autem hæc duo nomina Matthæus, & Levi ad unum eumdemque hominem pertinentia numquam conjuncta in Novo Teſtamento reperiantur; inde ortus error, ut nonnulli veteres, recenteſque Matthæum a Levi ſecernerent, atque hunc ἀρχιτελώνην, * qualis erat Zachæus;

In Matth. cap. 9.

Cap. II. 14.

* Telonii, ſeu publicanorum principem.

 illum

illum vero miniſtrum facerent. Sed ratio hæc, & aliæ generis ejuſdem, quibus utuntur, ut id confirment, quales tandem ſunt, ut receptam jamdiu ab Eccleſia ſententiam poſſint labefactare?

Cujas, & cujus profeſſionis fuit?

R. Quod negari nullo modo poteſt, Galilæus fuit, & profeſſione Publicanus. Morabatur, ut dicitur, Capharnaum, & menſam ad mare Tiberiadis Urbi proximum habebat. Judæus autem erat, non Ethnicus, ut viſum Tertulliano, qui propterea reprehenſus eſt a D. Hieronymo. Ethnicorum tamen loco habitos a Judæis Publicanos innuere videtur illud apud Matthæum: *Sit tibi ſicut Ethnicus, & Publicanus*. Apud Judæos enim, ſi uſpiam, maxime inviſum Publicanorum nomen, quod tributum ſibi ab Romanis indictum argumentum eſſet ſervitutis, quam ſummopere execrabantur! Nulli enim nota non eſt ſuperba eorum vox: *Nemini ſerviemus umquam*.

De Pudicitia cap. 9.
Epiſt. 146.
Bar. ad an. 31. §. 71.
Cap. XVIII. 17.
Joan. VIII. 33.

Vocatus a Chriſto eum'ne ſtatim ſecutus eſt?

R. Certe. Hujus rei teſtes, & laudatores ſunt Euangeliſtæ duo Marcus, & Lucas.

Marc. II. 14.
Luc. V. 28.

cas : (1) *Qua in re*, ut ait S. Baſilius, *non lucra modo reliquit, ſed pericula etiam contemſit, quæ ipſi totique ſuæ familiæ a Civitatis Magiſtratibus imminebant, quod redemtorum a ſe vectigalium rationes diſcedens non confectas reliquiſſet*. Affirmant tamen viri doctiſſimi, ſi hujuſmodi rationes brevi confici potuerint, nihil in Euangelio reperiri, quod prohibeat, quominus a Matthæo confectas fuiſſe credamus. Nam S. Lucas poſtquam narravit, Matthæum, *relictis omnibus*, ſecutum eſſe Chriſtum, ſubjicit e veſtigio, eumdem domi ſuæ magnificum ac ſplendidum ei paraſſe convivium, cui etiam Publicani complures interfuerunt. Interrogat. 3. Regul. fuſè diſputat.

Poſtquam Chriſto adhæſit, rurſus ne ad priſtinam vitæ rationem rediit?

R. Quæſtioni huic reſpondet Gregorius Magnus. *Nam*, inquit, *piſcatorem Petrum, Matthæum vero telonearium ſcimus:* In Euang. hom. 24.

 &

(1) Antiqui Chriſtianæ religionis hoſtes Porphyrius, & Julianus Matthæum accuſant, quod ſtulte ſecutus ſit Chriſtum hominem ſibi minime notum. At Hieronymus in Matthæum cap. 9. eos refellit, *cum tantæ*, inquit, *virtutes, tantaque ſigna* Chriſti *præceſſerint, quæ Apoſtolos, antequam crederent, vidiſſe non dubium eſt. Certe fulgor ipſe, & majeſtas divinitatis occultæ, quæ etiam in humana facie relucebat, ex primo ad ſe videntes trahere poterat aſpectu.*

& poſt converſionem ſuam ad piſcationem Petrus rediit: Matthæus vero ad telonei negotium non reſedit: quia aliud eſt victum per piſcationem quærere, aliud autem telonei lucris pecunias augere. Sunt enim pleraque negotia, quæ ſine peccatis exhiberi aut vix, aut nullatenus poſſunt. Quæ ergo peccatum implicant, ad hæc neceſſe eſt, ut poſt converſionem animus non recurrat. (2)

Quo anno Apoſtolatu initiatus eſt, & quo loco inter Apoſtolos numerandus?

R. Eodem anno, quo Chriſto nomen dedit, primo videlicet prædicationis Chriſti. Quandoque ſeptimus, quandoque octavus inter Apoſtolos numeratur. Ipſe ſe octavum facit; quem ordinem ſequi mihi placuit, quoniam ex eo, & quidem ejuſdem verbis, ſeriem, & catalogum duodecim Apoſtolorum ipſo hujus opuſculi initio contexui. (3)

Quando Evangelium ſcripſit?

R. Matthæus omnium primus Hieroſolymis antequam in provinciam, quæ ei eve-

(2) Tertullianus de Pudicitia cap. 9. Publicanos appellat *peccatores ex officio*.

(3) Eumdem octavum locum inter Apoſtolos obtinet etiam apud Lucam in Actis Apoſtolorum cap. I. 13.

evenerat, Chriſti fidem prædicaturus diſcederet, teſte Euſebio, Euangelium *Chaldaico*, ut ait Hieronymus, *Syroque ſermone*, *ſed Hebraicis litteris* ſcripſiſſe perhibetur. (4) Itaque cum annum, quo Apoſtoli provincias ſortiti ſunt, certum affirmare diſſenſione Chronologorum non liceat; annus etiam, quo Euangelium a Matthæo ſcriptum eſt, in incerto relinquitur. Hæc enim quæſtio quaſi ſtirps eſt illius quæſtionis. Nonnulli igitur anno Chriſti 36. quidam 41. alii 48. aut 49. id factum arbitrantur. Contraria his videtur dicere Irenæus lib. 3. adverſus Hæreſes cap. 1. ubi docet, Matthæum compoſuiſſe Euangelium pro Judæis eodem tempore, quo *Petrus*, *&* *Paulus Romæ euangelizabant*. Verum aut huic Irenæi ſententiæ ſtandum non eſt, aut aliorum omnium teſtimonia rejicienda, atque adeo ipſius Irenæi, ut recte viſum Baronio. Non enim eſſet recenſendus ante ceteros Euangeliſtas, quod

Lib 3. c 24.

Adver. Pelag. l. 3. c. 1.

Ad an. 41. §. 14.

 etiam

(4) Græce ſcripſiſſe, autumant aliqui ex recentioribus, non tamen eas afferunt rationes, quæ nos cogant diſcedere a ſententia veterum Patrum, qui Hebraice ſcripſiſſe conſentiunt, ut obſervavit Grotius in Matthæum cap. I. Tom. VI. Criticorum Sacrorum pag. 36. *Quis poſtea in Græcum tranſtulerit, non ſatis certum eſt*, ait Hieronymus de Script. Eccl. in Matthæo. Alii Jacobum Hieroſolymorum Epiſcopum, alii Paulum, alii Lucam, vel Joannem tranſtuliſſe putant: nullo tamen certo, & inconcuſſo utuntur autore.

etiam Irenæus facit, ſi ad id uſque temporis Euangelii ſui ſcriptionem diſtuliſſet.

Qua de cauſſa ſcripſit?

R. *Non aliam ob cauſſam*, ut verbis reſpondeam Tertulliani, *quam ut nos originis Chriſti carnalis compotes faceret*. Cum enim *propter eos, qui ex circumciſione crediderant*, teſte Hieronymo, Chriſtum exſpectantes ſcriberet, neceſſe fuit, ut humanam ejus generationem enarraret, & ex ſtirpe Abraham, Davidiſque ſemine natum oſtenderet. (5)

De carne Chriſti cap. 22.

De Script. Eccl. in Matthæo. Bar. ad an. 41. ſ. 17.

Ubi prædicavit, & ubi mortuus eſt?

R. *Matthæo obtigit Æthiopia*, inquit Ruffinus lib. 10. cap. 9. quicum conſentit Socrates lib. 1. cap. 19. Quod vero attinet ad locum mortis ejus, ſunt, ut obſervatum eſt a Florentinio, qui in Æthiopia, qui in Parthia, qui Mirmenæ Antropophagorum, qui Hierapoli Syriæ, qui in Perſide, qui naturali morte, qui violenta extre-

Bar. ad an. 44. ſ. 25.

In Martyrolog. Hieronym. pag. 158.

(5) Autor Operis imperfecti, qui homiliis Chryſoſtomi in Matthæum ſubjicitur, præfatione in eumdem Matthæum ita ſcribit: *Matthæus ſanctorum quidem, præcipue tamen peccatorum Euangeliſta, qui non ſolum ſermone, ſed etiam ipſa vitæ ſuæ correctione peccatoribus Euangelium prædicavit*.

extremum vitæ diem confeciſſe putant. Atque his propter Martyrologii Romani autoritatem magis credo, licet in tanta rerum vetuſtate, tantaque veterum ſcriptorum inopia aliquid pro certo affirmari non poſſit. (6)

(6) Cardinalis Cajetanus commentariis in D. Thomæ 2. 2. quæſt. 88. art. 11. *Non conſtat eſſe verum, quod de Matthæo Apoſtolo dicitur* (a falſo Abdia) *quod potius mortem elegit, quam diſpenſare cum Iphigenia virgine Deo dicata, quod contraheret matrimonium cum Rege* (Æthiopiæ Hirtaco) *promittente converſionem dimidii regni ad fidem, ſi ipſa ſibi matrimonio copularetur.*

DE
S. JACOBO
QUI COGNOMENTO *PARVUS*, SEU *MINOR* PERHIBETUR.

Quos habuit parentes?

R. JACOBUS, qui *Minor* appellatur *ad diſtinctionem Majoris*, *qui erat filius* Zebedæi, ut ait Hieronymus adver. Helvidium cap. 6., Patrem habuit, ex Chryſoſtomo, & Theodoreto Cleopham, ex Auguſtino Alphæum; matrem Mariam Virginis Deiparæ ſororem, Cleophæ dictam *a Patre*, vel *a gentilitate familiæ*, ut Hieronymo, a *marito*, ut placuit Hegeſippo inter Eccleſiæ Hiſtoricos antiquiſſimo apud Euſebium lib. 3. cap. 11. Beda in Euangelium D. Marci lib. 1. cap. 16. exiſtimat, *vel Alphæum etiam Cleopham eſſe dictum*, *vel Mariam*, *defuncto poſt natum Jacobum Alphæo*, *Cleophæ nupſiſſe*. Natum Jacobum ex femina, quam S. Joſeph ante Mariam Virginem duxerit, multi ex veteribus crediderunt *ſecuti*, ut ait Hieronymus, *deliramenta apocryphorum*. Cum enim, Matthæo & Marco referentibus, Jacobi mater tempore mortis Chriſti

Chryſoſt., & Theodor. in c. 1. ad Gal. Locut. de Gen. l. 1. ſ. 46.

In Helvid. c. 7.

In Matth. c. 12.

Matth. XXVII. 16. Marc. XV. 40.

ſti ſuperſtes eſſet, alterum inde ſequeretur, aut Joſephum, dato libello, illam repudiaſſe, quod nemo dixerit prudens, aut, quod piorum omnium aures valeat conſcelerare, duas ſimul uxores Joſephum habuiſſe; & quidem duas ſorores contra Legis præſcriptum, ſi ad verbum, ut accipitur a Patribus, id accipiatur, quod narrat Joannes cap. XIX. 25. Mariam Cleophæ fuiſſe ſororem matris Chriſti. (1) Bar. in app. §. 65. Levit. XVIII. 18.

Habuit ne fratres?

R. Tres habuiſſe invenio, Joſephum, Judam, & Simonem: Joſephum, inquam, de quo teſtatur D. Marcus, & qui in autographo ſemper *Joſe* dicitur: Judam, qui ipſo epiſtolæ ſuæ initio ſe Jacobi fratrem inſcribit: Simonem, qui perinde, ac Jacob, Joſeph, & Judas, frater Chriſti a D. Marco vocatur. (2) Ex his collige, illos Cap. XV. 40. Cap. VI. 3.

(1) D. Hieronymus mihi unus inſtar omnium hoc multis locis affirmat, De ſcript. Eccl. in Jacobo: Adverſus Helvidium cap. 7.: In Matthæum cap. 12. & Epiſt. 150. quæſt. 4. ubi, *Quatuor*, inquit, *fuiſſe Marias, in Evangeliis legimus: unam matrem Domini Salvatoris: alteram materteram ejus, quæ appellata eſt Maria Cleophæ: tertiam Mariam matrem Jacobi, & Joſe: quartam Mariam Magdalenam: licet alii matrem Jacobi, & Joſe materteram ejus fuiſſe contendant.*

(2) Creditur hic proximus poſt Jacobum fratrem ſuum fuiſſe Epiſcopus Hieroſolymorum, referente Euſebio l. 3. cap. 11.

illos fuiſſe Chriſti conſobrinos tantum, ſi Alphæum; etiam patrueles, ſi Cleopham patrem habuerunt. Siquidem Hegeſippus *vicinus Apoſtolicorum temporum*, ut ait Hieronymus, tradit, Cleopham in Euangelio memoratum, fratrem fuiſſe Joſephi ſponſi B. Virginis, ac proinde patruum Chriſti. Hinc Jacobus aliique fratres Domini appellantur pro more & uſu divinarum Scripturarum, ubi fratres & ſorores dicuntur, qui proxima cognatione, aut etiam affinitate inter ſe conjuncti ſunt. (3)

De Script. Eccl. in Jacobo.

Fuit

(3) D. Auguſtinus Quæſt. in Matth. 17. *Fratres apud Judæos dici ſolere cognatos uſque adeo probatur, ut non ſolum ex propinquo generationis gradu, ſicut ſunt filii fratrum, & ſororum, qui etiam apud nos uſitatiſſime fratres dicuntur, ſed etiam avunculus, & ſororis filius, ſicut ſibi erant Jacob, & Laban, fratres appellati inveniantur. Non ergo mirum eſt, dictos eſſe fratres Domini ex materno genere quoſcumque cognatos, cum etiam ex cognatione Joſeph dici potuerint fratres ejus ab eis; qui illum patrem Domini eſſe arbitrabantur*. Hieronymus adver. Helvidium cap. 8. docet, *quatuor modis in Scripturis divinis fratres dici, natura, gente, cognatione, affectu*: & concludit, *fratres eos appellatos cognatione*.

Sed in epiſt. ad Gal. cap. I. ſcribit, Jacobum etiam alio nomine dictum eſſe fratrem Domini, ſcilicet *propter egregios mores, & incomparabilem fidem, ſapientiamque non modicam, & quod primus ei Eccleſiæ præfuerit, quæ prima in Chriſtum credens ex Judæis fuerat congregata*. Conſentit & Origenes lib. 1. contra Celſum cap. 35.

Digitized by Google

Fuit ne idem, ac Jacobus frater Domini Epiſcopus Hieroſolymorum?

R. Ita prorſus exiſtimo. Quamquam non ignoro, ſcriptores cum recentes, tum veteres exſtitiſſe, qui id negarent, rati, tres fuiſſe Jacobos, unum Zebedæi filium, alterum Alphæi, & tertium fratrem Domini, cognomine *Juſtum*, Epiſcopum Hieroſolymorum duodecim Apoſtolis non annumerandum. Ego enim Auguſtino & Hieronymo plus, quam illis, credo, atque, ut plus credam, D. Pauli facit autoritas, qui ſcribens ad Galatas Jacobum fratrem Domini in numero habet Apoſtolorum: ſiquidem affirmat, ſe præter hunc ex Apoſtolis vidiſſe neminem. Quod ſi Hieronymus expoſitione prima in cap. 17. Eſajæ Jacobum fratrem Domini æque, ac S. Paulum ex duodenario Apoſtolorum numero expungit; in altera expoſitione non Jacobum excludit, ſed Barnabam. Neque id eſt contra nos, quod idem Hieronymus in laudatum cap. I. Epiſt. ad Gal. ait, *omnes, qui Dominum viderant, & eum poſtea prædicabant, fuiſſe Apoſtolos appellatos*, eoſque fuiſſe amplius quingentos, & deinde alios ab Apoſtolis ipſis eodem titulo donatos. Nam hæc Hieronymi ſententia, quod tanti viri pace dictum velim,

Bar. ad an. 44. §. 36.

In Creſcon. l. 2. c. 37. In Helvid. c. 7.

Cap. 1. 19.

lim,

lim, cum Pauli verbis haud recte congruit. Primum namque Paulus eodem modo de Apoſtolatu Jacobi, ac Petri loquitur: deinde, cum Paulus Hieroſolymis apud Petrum manſerit dies quindecim, vix credam, eum neminem vidiſſe quingentorum fratrum, qui Chriſtum redivivum conſpexerant: poſtremo ſi iter hoc a Paulo Hieroſolymam ſuſceptum idem eſt, ut omnes conſentiunt, ac illud, de quo
Cap. IX. 27. 28. Lucas in Actis Apoſtolorum meminit, pro certo pono, ab eo ibidem viſum etiam Barnabam, quem Eccleſia Apoſtolum vocat, quemque ex duobus & ſeptuaginta diſcipulis fuiſſe, veteres non pauci teſtantur. Cum igitur Paulus neget, ſe vidiſſe alium ex Apoſtolis, quam Jacobum fratrem Domini, eum in duodecim a Chriſto electis numerat, ac proinde unum eumdemque, ac Jacobum Alphæi, primum Hieroſolymorum Epiſcopum, cui *Juſto* cognomen eſſe confirmat. Quibus adde, quæ D. Hieronymus, amplexus ſententiam hanc, diligentiſſime diſputat contra Helvidium. (4)

Quid

(4) Idem Hieronymus de Script. Eccl. in *Jacobo*. *Hic eſt, de quo Paulus Apoſtolus ſcribit ad Galatas*: Alium autem Apoſtolorum vidi neminem, niſi Jacobum fratrem Domini. *Et Apoſtolorum ſuper hoc crebrius Acta teſtantur*. Cap. I. 13. XII. 17. XV. 13.

Quid de eo narrant Scriptores Canonici?

R. Paulus ſcribens ad Corinthios ſignificat, Jacobo etiam ſeparatim a reliquis Apoſtolis Chriſtum poſt reſurrectionem apparuiſſe; cujus rei cauſſam fuiſſe *ſpecialem ejus devotionem, & ſimilitudinem ad Chriſtum*, exiſtimat Nicolaus de Lyra. In epiſtola autem ad Galatas Jacobum numerat inter eos Apoſtolos, *qui videbantur columnæ eſſe*, id eſt, ut explicat Chryſoſtomus, *qui magni erant, eximii, quoſque omnes celebrabant*. (5) Tres autem erant Jaco-

I. ad Cor. XV. 5. 6. 7.

In hunc locum.

Cap. II. 9.

In hunc locum.

(5) Hieronymus in Epiſt. ad Gal. cap. 2. *Columnæ ſunt Eccleſiæ Apoſtoli, & maxime Petrus, Jacobus, & Joannes, ex quibus duo cum Domino aſcendere merentur in montem*. Auguſtinus vero in Expoſitione ejuſdem Epiſtolæ ad Gal. capite memorato: *Petrus autem, & Jacobus, & Joannes honoratiores in Apoſtolis erant, quia ipſis tribus ſe in monte Dominus oſtendit in ſignificatione regni ſui, cum ante ſex dies dixiſſet*: (apud Matthæum cap. XVI. 28.) Sunt hic quidam de circumſtantibus, qui non guſtabunt mortem, donec videant filium hominis in regno Patris ſui. *Nec ipſi erant columnæ, ſed videbantur. Noverat enim Paulus*, ſapientiam ædificaſſe ſibi domum, *& non tres* columnas conſtituiſſe, *ſed* ſeptem. Proverb. cap. IX. 1. Jam vides, Auguſtinum a Hieronymo diſſentire. Quod enim hic Petro tantum, & Joanni, ille etiam Jacobo tribuit ratus, Jacobum, qui adfuit Transfigurationi Chriſti in monte, fuiſſe Jacobum fratrem Domini, de quo in ea epiſtola loquitur Paulus; cum ex Euangelio Matthæi

Jacobus ipſe, Cephas ſeu Petrus, & Joan-
Act. XV. 13. nes. Eumdem, Lucas narrat, in Concilio Hieroſolymitano poſt Petrum verba feciſſe, inque ejus ſententiam locutum probaſſe, Veteris legis ceremonias imponendas non eſſe Ethnicis ad Chriſti fidem converſis; quamvis ipſe earum uſum ſubjectis ſibi ex Circumciſione Chriſtianis indulgeret. Conſtat enim ex Act. cap. XXI. 20. Judæos fuiſſe priſcæ Legis ſtudioſiſſimos, quod ſtudium altum fortaſſe ab Epiſcopis, qui uſque ad tempora Hadriani ex Judæis fuerant, tamdiu in eis exarſit, donec ab
Hiſt. Sacræ l. 2. c. 31. eodem Imperatore, ut refert Sulpitius Severus, Hieroſolymam accedere prohibiti ſunt.

Quid Patres antiqui?

R. Euſebius lib. 2. Hiſt. Eccl. cap. I.
Bar. ad an. 34. §. 291. ex Clemente Alexandrino narrat, Jacobum a Petro, Jacobo Majore, & Joanne Hieroſolymorum Epiſcopum deſignatum; & perinde ac Joannem, & Petrum a Chriſto poſt aſcenſionem in Cœlum ſingulari quadam cognitione, & ſcien-

thæi cap. XVII. 1. certo conſtet, fuiſſe fratrem Joannis, ideoque Jacobum *Majorem*, non *Minorem*. Hoc ego reticuiſſem libens, niſi vidiſſem, periculum eſſe, ne quis hoc loco in Auguſtini Doctoris ſummi autoritate longe graviſſima conquieſceret.

ſcientia donatum. Libro autem 7. cap. 19. ubi loquitur ex ſenſu ſuo, ab ipſo Salvatore, & Apoſtolis primum Hieroſolymorum Epiſcopum conſtitutum dicit, illud ſimul affirmans, *Jacobi Cathedram ad ſua uſque tempora conſervatam fratres illius Eccleſiæ jam inde a majoribus magna proſecutos reverentia*. (6) Epiphanius Hær. 29. §. 4. refert Sacerdotem fuiſſe Veteris Legis, & auream laminam in fronte geſtaſſe. (7) Idem Hær. 78. §. 13. memoriæ prodit, una cum Chriſto nutritum, atque educatum; vult etiam ſervaſſe leges Nazaræatus, non vinum umquam, aut ſiceram bibiſſe, neque tunicam alteram induiſſe, ſed lineo duntaxat palliolo uſum eſſe; & §. ſequenti 14. ſubjungit, nudis pedi-

(6) Hoc idem etiam de Cathedra D. Petri Romana ſcriptum habemus in annalibus Baronii ad an. 45. §. 11. *Ipſa prima Pontificia Sedes Petri, cathedra lignea, dignum plane tantæ rei eximiumque monumentum, quam plurimis ſemper miraculis illuſtrata, a majoribus aſſervata, in ejuſdem Petri Baſilica Vaticana recondita hactenus cuſtoditur, & certis diebus populo viſenda exponitur.*

(7) Id refert Epiphanius ex Clemente Alexandrino, & Euſebio, apud quos tamen de hoc Jacobi ornamento nullam invenio mentionem. De uno Joanne Euangeliſta novi id ſcripiſſe Euſebium ex Polycrate lib. 5. Hiſt. Eccl. cap. 24. ad quem locum Valeſius ex autore MSS. paſſionis D. Marci notat, etiam D. Marcum hanc Pontificalem laminam geſtaſſe.

pedibus incedere conſueviſſe, (8) maximaque urente agros ſiccitate, fuſis ad Deum precibus extemplo pluviam impetraſſe. Chryſoſtomus hom. 38. in Epiſt. I. ad Cor. non a Chriſto ſimul, & Apoſtolis, ut Euſebius; ſed a Chriſto tantum manuum impoſitione Epiſcopum factum, edit;

(8) Apoſtoli pedibus haud nudis incedentes utebantur ſandaliis. Nam Σανδάλια *ſandalia* Apoſtolis Dominus permiſerat, ut eſt apud Marcum cap. VI. 9. interdixerat vero ὑποδήματα *calceos*, ſeu *calceamenta*, ut eſt apud Matthæum cap. X. 10. & apud Lucam cap. X. 4. Ὑποδήματα ſunt calcei, qui tegunt pedem totum: Σανδάλια autem ſunt ſoleæ, quæ tantummodo ſolum, ſive plantam pedis obtegunt, ceteris pedis partibus nudis relictis, anſulis tantum quibuſdam in ſuperiore parte coeuntibus. Conſueviſſe Apoſtolos ſoleis uti, ſatis ſignificat illa Angeli vox ad Petrum: *Calcea te caligas tuas*: quam refert Lucas in Actis Apoſtolorum c. XII. 8. Nam ubi in Vulgata legitur: *Calcea te caligas tuas*, in Græco textu habetur, ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου, *ſubliga ſoleas tuas*, ut vertunt recentiores aliqui, quibus favent Beda in Marcum lib. 2. c. 24. & Auguſtinus lib. 3. de conſenſu Euangeliſtarum cap. 30. qui illud D. Marci cap. VI. 9. *calceatos ſandaliis* reddunt *calceatos ſoleis*, ut *pes*, ait Auguſtinus, *neque tectus ſit, neque nudus ad terram*. Nunc ſoleis hujuſmodi utuntur Religioſi ex familia Cappuccinorum.

D. Petri ſoleam Romæ tamquam inſigne antiquitatis monumentum aſſervari, teſtatur S. Bonaventura tom. VII. in opuſculo de Sandaliis Apoſtolorum: alii aliam D. Andreæ Oveti in Hiſpania collocant. Vide Balduinum de calceo cap. 12. & 26. & Salmaſium in Notis ad librum Tertulliani De Pallio.

edit : (9) & hom. 5. in Matthæum docet, divinæ opis expoſcendæ cauſſa tam crebro ſe in terram proſternere ſolitum, ut non modo genua, ſed etiam frons ipſa callum obduceret, additque, ſervaſſe vitæ genus tam durum, atque aſperum, *ut adhuc viventis omnia fere membra morerentur.* Homilia autem 33. in eumdem Matthæum ait, fuiſſe Publicanum, nixus, ut mea fert opinio, cognomine Alphæi, quod illi cum Matthæo commune fuit. Theodoretus in Pſal. 67. ſcribit, habitaſſe Capharnaum. (10) Hieronymus in Epiſt. ad Gal. cap. I. tradit, Chriſtum jamjam iturum ad Patrem eidem commendaſſe *filios matris ſuæ*, Eccleſiam videlicet Hieroſolymitanam: rurſus fuiſſe *virum tantæ*

(9) Præterea Jacobum conſtitutum Epiſcopum ab ipſo Chriſto Domino, ſcribunt Epiphanius Hær. 78. §. 7. Hieronymus in Epiſt. ad Gal. cap. 1. & alii. Rurſus Epiſcopum conſtitutum ab Apoſtolis, tradunt Athanaſius in Synopſi tom. 2. pag. 155. Euſebius lib. 2. Hiſt. Eccl. cap. 23. Hieronymus de Scriptoribus Eccleſiaſticis in Jacobo, & falſus Ambroſius in Epiſtol. ad Gal. c. 1. pag. 467. Hos in partem utramque autores adjeci, ut vel hoc uno Jacobi exemplo docerem id, quod ſupra pag. 10. eſt dictum, certo affirmari non poſſe, a quo ſinguli Apoſtoli Epiſcopatus Ordinem acceperint.

(10) Credi poteſt, Jacobum veniſſe Capharnaum ſimul cum Chriſto, qui initio prædicationis ſuæ in eam urbem ſe contulit cum iis, qui *fratres ejus* dicebantur, ut eſt apud Joannem cap. II, 12.

ſanctitatis , & rumoris in populo , ut fimbriam veſtimenti ejus certatim cuperent attingere . (11)

De ejus morte quid ſcriptum eſt ?

R. De ea ab Euſebio lib. 2. Hiſt. Eccl. cap. 23. ex Clemente Alexandrino , & Hegeſippo ita ſcriptum eſt : Judæos ſpe , qua Concilium in D. Pauli necem coegerant , dejectos , quod ille ad Cæſarem appellaſſet , & Romam a Feſto Judææ præſide miſſus eſſet , in Jacobum fratrem Domini tumultuari cœpiſſe . Scribas enim , & Phariſæos , aliosque Judæorum principes , qui Chriſto non credebant , animo prorſus iniquo tuliſſe , Euangelicam doctrinam Jacobi opera ita propagatam , ut populus fere univerſus Jeſum verum eſſe Deum exiſtimaret . Quo igitur tempore Judæa per

Bar. ad an. 63. ſ. 3.

(11) Idem Hieronymus de Script. Eccl. in Jacobo ex Euangelio ſecundum Hebræos narrat , Jacobum juraſſe , *ſe non comeſturum panem ab illa hora , qua biberat calicem Domini , donec videret eum reſurgentem a mortuis* , ob eamque cauſſam Chriſtum redivivum et appàruiſſe , ac mandaſſe , ut comederet . Verum hujus apparitionis circumſtantiæ , quæ a D. Hieronymo referuntur duntaxat , non approbantur , fabuloſæ ſunt , & Euangelio , ac D. Paulo repugnantes , ut dudum a doctiſſimis viris demonſtratum eſt . Conſule Natalem Alexandrum in Epiſt. I. ad Cor. cap. XV. 7.

per Feſti mortem Præſide carebat, a Jacobo petiiſſe, ut errorem populo eriperet; & quid de Jeſu recte ac vere ſentiendum eſſet, aperte palamque diceret. Eam ob rem Jacobum in Templi pinna; ſeu angulo, in quem Chriſtus a Dæmone evectus antea fuerat, collocatum, ut facilius audiri poſſet a populo; qui propter Feſtum Paſchæ frequentiſſimus Hieroſolymam convenerat, ab iis, quos ſupra dixi, Scribis & Phariſæis elata voce rogatum: *O Juſte; cui nos omnes fidem adhibere par eſt, quandoquidem populus omnis errat Jeſum ſectans Crucifixum, doce nos, quod ſit oſtium Jeſu ſuffixi cruci*. Ad hæc illum reſpondiſſe: *Quid me interrogatis de Jeſu filio hominis? Ipſe ſedet in Cælo a dextris ſummæ virtutis, & venturus eſt in nubibus Cæli*. Quibus verbis cum permoti multi Dei potentiam prædicarent, Scribas, & Phariſæos ira percitos Jacobum ex memorato Templi loco præcipitem dediſſe. Lapſu tam gravi debilitatum tamen ſe in genua ſubmiſiſſe, & ferventiſſimas preces ad Deum pro inimicis fudiſſe. Lapidibus deinde Anani ſummi Sacerdotis juſſu, referente Joſepho, petitum, ac tandem *fullonis fuſte; quo uda veſtimenta extorqueri ſolent*, ut ait Hieronymus, capite percuſſum occubuiſſe, & vel prope Templum eodem, quo martyr obierat, lo- Antiquit. l. 20. c. 8. De Script. Eccl. in Jacobo.

co, vel in monte Olivarum, fuiſſe ſepultum. (12)

Narrata de morte Jacobi hiſtoria probatur ne omnibus ætatis noſtræ Criticis?

R. Non probatur, maxime ob petitum a Phariſæis incredulis de Chriſto teſtimonium Jacobi, quem ſcirent Chriſto deditiſſimum, & multos Judæorum per eum ad Chriſtum adductos. Verum ii, quibus ego aſſentior, recte monent, non ea ſemper eundum, qua ducit veri ſimilitudo, aut diſſimilitudo, ne cogamur rejicere Hiſtorias, quibus nihil certius eſſe poteſt. Cui enim veriſimile illud videatur, caviſſe Darium, ne quis per dies triginta vel a Deo, vel ab homine præterquam a ſe ipſo aliquid petere auderet, ſi ab alio, quam
Cap. VI. 7. ab ſacro Scriptore Daniele Propheta traderetur? Non eſt igitur negandum, id petiiſſe a Jacobo Phariſæos; niſi velis illud
Act. XXVIII. 22. etiam negare, quod D. Lucas ſcribit, S. Paulum, ubi Romam pervenit, ſtatim rogatum a Judæis, ut ſuam ſibi de Chriſtianorum ſecta patefaceret ſententiam. Quæ enim

(12) Hieronymus adver. Jovin. l. 1. cap. 24. *Transeamus ad Jacobum, qui frater Domini dicebatur, tantæ ſanctitatis, tantæque juſtitiæ, & perpetuæ virginitatis, ut Joſephus quoque Hiſtoricus Judæorum, propter hujus necem ſubverſam Hieroſolymam referat.*

enim ad unum explodendum dicuntur, eadem cadunt contra alterum: quandoquidem Paulus æque, ac Jacobus, Chriſto, & Chriſtianæ religioni addictiſſimus erat. Sed eſto, ſint aliqua facto Jacobi minus convenientia; non ne id permittere potuit Chriſtus, ut Judæis ipſis uteretur ad Judæos notitia veræ religionis inſtruendos; quemadmodum uſus ad id fuerat teſtimoniis Pythoniſſæ in Actis Apoſtolorum, & Act. XVI.16. Dæmonum in Euangelio? Jure propterea ac merito Euſebius Hiſtoriarum apocryphatum inimicus id, tamquam a veritate minime abhorrens narrat, non modo verbis ipſius Hegeſippi loco ſuperius memorato, ſed etiam ſuis lib. 3. Demonſtrat. Euangel. cap. 7. ubi hoc Jacobi teſtimonium adverſus Ethnicos in medium profert. Eadem eſt ſententia Epiphanii Hær. 29. §. 4. & Hieronymi De Script. Eccl. in vita Jacobi.

Quo anno obiit, & quot annos Eccleſiam Hieroſolymitanam adminiſtravit?

R. S. Jacobum morti datum anno Neronis ſeptimo, ſcribunt Euſebius, & Hieronymus. Annus autem Neronis ſeptimus In Chronic. De Script. Eccl. in Jacobo. aliis eſt annus Chriſti ſexageſimus primus, aliis ſexageſimus tertius. Qui ad annum Neronis quartum, Chriſti duodeſexageſi-

mum mortem Jacobi referunt, ii non probantur. Annos vero triginta Eccleſiam Hieroſolymitanam ab Jacobo adminiſtratam, ait idem Hieronymus.

Num quid ſcripſit, quod Canonicum habeatur?

R. *Unam tantum ſcripſit Epiſtolam, quæ de ſeptem Catholicis eſt, quæ & ipſa ab alio quodam ſub nomine ejus edita aſſeritur, licet paulatim tempore procedente obtinuerit autoritatem*, ut ait Hieronymus ſuam, aliorumque ſententiam referens. Eſt ejus opinionis etiam Euſebius, qui lib. 2. c. 23. primum dicit, eam a quibuſdam rejectam tamquam ſuppoſititiam, quod de ea pauci ex veteribus meminerint; at poſtea ſubjungit, a quam plurimis Eccleſiis receptam. Qui præterea Epiſtolam hanc in libris *Canonicis* habent, eos colligit Baronius ad an. 63. §. 10. & Nat. Alexander ſec. I. cap. 12. §. 4. Etiam a S. Irenæo probatam confirmat adverſus Grabium Maſſuetus. Scripta eſt *duodecim Tribubus, quæ erant in diſperſione*, hoc eſt, ut Baronius explicat: *Judæis omnibus, qui in diverſis Orbis regionibus habitarent*. In id præſertim incumbit, ut doceat, tentationem utilem eſſe, ac fructuoſam, oſtendatque contra Simonianos, Chriſti fidem ſine operibus nihil

Loc. cit.

In Irenæum l. 1. c. 21. pag. 216.

Ad an. 45. §. 24.

hil ad æternam beatitatem prodeſſe. (13) Promulgat etiam inſtitutionem Sacramenti Extremæ Unctionis a Chriſto Domino profectam. Cap. XV. 14.

(13) S. Auguſtinus De Fide & operibus cap. 14. *Quoniam ergo hæc opinio tunc fuerat exorta; aliæ Apoſtolicæ epiſtolæ Petri, Joannis, Jacobi, Judæ contra eam maxime dirigunt intentionem, ut vehementer adſtruant, fidem ſine operibus non prodeſſe: ſicut etiam ipſe Paulus non quamlibet fidem, qua in Deum creditur, ſed eam ſalubrem, planeque Evangelicam definivit, cujus opera ex dilectione procedunt*: Et fides, *inquit*, quæ per dilectionem operatur. Ad Gal. cap. V. 6.

DE
S. THADDÆO.

Quotuplex eſt ejus nomen?

R. C*Redendum eſt, eum fuiſſe trinomium*, ut ait Hieronymus in Matthæum cap. 10. Nam Thaddæus, & Judas, & Lebbæus appellatus eſt, quin *ob inſignem zeli in ſe virtutem etiam Zelotis nomen accepit*, ut idem Hieronymus alibi adjungit. (1) Hieronymum nomina confundere, quod Judam dixerit Zelotem, quo nomine Simon in Euangelio D. Lucæ donatur, ſcribit Baronius: ſed minus probari video.

In Epiſt. ad Gal. cap. 4.

Cap. VI. 23.

Ad an. 68. §. 6.

Eſt

(1) Auguſtinus de conſenſu Euangeliſtarum lib. 2. cap. 30. *Lucas, qui eos* (Apoſtolos) *alio loco* (cap. VI. 14.) *nominat, cum prius eliguntur in monte, a Matthæo non diſcrepat, niſi in nomine Judæ Jacobi, quem Matthæus* Thaddæum *appellat: nonnulli autem codices habent* Lebbæum. *Quis autem umquam prohibuerit duobus, vel tribus nominibus hominem unum vocari?* Etiam Eccleſia eum duplici nomine appellat, Thaddæum quidem in Litaniis, & Canone Miſſæ; Judam vero in Miſſali, & Breviario; atque Thaddæum ſimul, & Judam in Martyrologio ad diem V. Kal. Novembris, quo die ejus, & Simonis Feſtum celebrat.

Eſt ne Jacobi Minoris *frater, & idem, ac Judas frater Domini?*

R. Utrumque certiſſimum. Nam ipſe ſe fratrem Jacobi appellat, initio Epiſtolæ ſuæ Catholicæ. Judam vero fratrem Jacobi eſſe eumdem, ac Judam Apoſtolum, & fratrem Domini, unanimi conſenſu docent viri Scripturæ explicandæ ſcientiſſimi cum recentes, tum veteres. In his Chryſoſtomus, & Epiphanius, quorum primus affirmat, Judam Lebbæum, *quem Thaddæum vocaverunt*, eumdem eſſe, ac Judam, *quem Jacobi eſſe, Lucas dicit*: alter vero ait, *Judas ille porro eſt, qui Jacobi, atque etiam Domini frater appellatus eſt*. Eſt hoc etiam in Pauli epiſtola ad Corinthios. Namque ponit in numero Apoſtolorum *fratres Domini*: quod certe niſi ad Jacobum *Minorem*, & Judam referri nequit. Siquidem hi duo tantum ex Apoſtolis fratres Domini fuiſſe narrantur. Itaque miror, Henſchenium in Apparatu ad Chronologiam Pontificiam, & Propylæo Menſis Maji exiſtimaſſe, Judam Jacobi diverſum eſſe a Juda fratre Jacobi: duos propterea ex uno feciſſe. Quod enim ipſe verbo ait, voci illi *Judas Jacobi*, & ſimilibus ſemper reſpondere vocem *filius*, id alii verbo negant; atque hi recitato Epiphanii teſtimonio nituntur.

In Matth. hom. 33.
Hær. 26. S. 11.
Luc. VI. 16. Act. I. 13.
1. ad Cor. IX. 5.
Mar. VI. 3.
Apud Bol. pag. 19.

Fue-

Fuerunt ne Judæ nepotes?

R. Hegeſippus apud Euſebium lib. 3. Hiſt. Eccl. cap. 20. meminit nepotum ejus, qui, ſæviente altera a Domitiano excitata adverſus Chriſtianos perſecutione, mortem pro Chriſto occubuere: Neque nepotum nomine videtur intellexiſſe filios fratris, aut ſororis. Namque ab eo *υἱωνοὶ Ἰȣ́δα* appellantur; quo vocabulo filiorum filii, ſeu nepotes ex filiis ſignificantur. Eumdem Hegeſippi locum refert Nicephorus lib. 3. cap. 10. & Joannes Langus Latinus Nicephori interpres *nepotes ex filio Judæ* vertit.

Quid egit in Apoſtolatu?

R. Ex rebus ab ipſo in Apoſtolatu geſtis hoc unum pro certo pono, quod eſt
Cap. XIV. 22. apud Joannem, cauſſam a Chriſto rogaſſe, cur Apoſtolis tantum, non orbi univerſo ſe manifeſtaturus eſſet. Cetera diſcrepant. *Miſſum Edeſſam ad Abgarum Re-*
In Matth. cap. 10. *gem*, ait Hieronymus ex Hiſtoria Eccleſiaſtica. At vero Thaddæum, qui Edeſſam miſſus eſt, fuiſſe ex ſeptuaginta diſcipulis, teſtatur Euſebius lib. 1. cap. 13.
Bar. ad an. 44. S. 40. & lib. 2. cap. 1. Itaque Beda, qui prius Hieronymi autoritatem ſecutus fuerat, *di-*

ligen-

ligentius, inquit Retract. in Act. cap. 1., *poſtmodum ipſam Hiſtoriam Eccleſiaſticam inſpiciens reperi, non ibi eſſe ſcriptum, quia Thaddaus Apoſtolus unus ex duodecim; ſed Thaddaus unus ex ſeptuaginta diſcipulis ad ſanandum memoratum Regem fuerit deſtinatus*. Edeſſam, omnemque Meſopotamiam ab eo divinis præceptis imbutam volunt Græci juniores: Judæam, Galilæam, Samariam, Idumæam, Syriamque univerſam addit Nicephorus l. 2. c. 40. Libyæ populis Chriſti fidem tradidiſſe, autor eſt Paulinus. Apoſtolum Armenii eſſe dicunt ſuum, & in Armenia Majore obiiſſe credunt. Joannes Nicænus ad Zachariam Catholicum Majoris Armeniæ ſcribens, eumdem *magni Apoſtoli Thaddai ſucceſſorem* appellat, quaſi in ea regione Thaddæus Epiſcopalem ſibi conſtituerit ſedem, ut ſcriptum eſt a Florentinio. Fortunatus lib. 8. cap. 4. & Martyrologium æque, ac Breviarium Romanum, in Perſide una cum Simone morte affectum tradunt: alii aliter narrant. De tempore etiam mortis ejus adeo nihil certi affirmare licet, ut nec, quid ſimillimum vero ſit, conveniat. Nempe Baronius poſt annum Chriſti 66. alii poſt 71. ex hac vita deceſſiſſe, exiſtimant.

Carm. 27. alias 26.

Pag. 172.

Ad an. 68. §. 5.

Ex-

Exſtat ne aliqua Judæ Epiſtola?

R. Una exſtat, *quæ de ſeptem Catholicis* De Script. Eccl. in Juda.
eſt, ut ait Hieronymus: atque poſtremum inter eas locum obtinet. (1) *Catholicæ* eo dicuntur, quod generatim omnibus Chriſti fidelibus, non peculiari alicui Eccleſiæ inſcriptæ ſint: etſi hæc ſcripta videatur Judæis ad Chriſti fidem converſis. Non ſententiis tantum, ſed etiam verbis ſimilis eſt epiſtolæ ſecundæ D. Petri. Nicolaitas fortaſſe, Gnoſticos, Simonianos,
Ver. 4. & alios generis ejuſdem inſectatur, *Dei noſtri gratiam transferentes in luxuriam*, ſola in Chriſtum fide operibus vacua contentos. Scriptam vero plerique volunt poſt obitum omnium Apoſtolorum, uno Joanne excepto. Verſus enim ejus decimus ſeptimus innuere videtur, pleroſque Apoſtolos e vivis jam exceſſiſſe.

Eſt ne umquam in dubium revocata?

Lib. 3. c. 25. De Script. Eccl. in Juda. R. Fuit plane. Locupletiſſimi hujus rei teſtes ſunt Euſebius, & Hieronymus. Quod ta-

(1) Hieronymus epiſt. 103. *Jacobus, Petrus, Joannes, & Judas Apoſtoli ſeptem epiſtolas ediderunt, tam myſticas, quam ſuccinctas, & breves pariter, & longas: breves in verbis, longas in ſententiis, ut rarus ſit, qui non earum lectione cæcutiat.*

tamen uterque dum ſcribit, illud una ſcribit; eam in pleriſque Eccleſiis ſua ætate legi ſolitam, & autoritatem vetuſtate jam & uſu tantam obtinuiſſe, ut inter ſanctas Scripturas referretur. Nec ſane quidquam occurrit, cur non Hieronymi, & Catholicorum omnium, qui Hieronymo conſentiunt, ſit vera ſententia. Nam quod Judas teſtimonio utitur libri Enoch, qui apocryphus eſt, & Michaelis cum Diabolo altercationem de corpore Moyſis narrat, quæ narratiuncula de apocryphis ſumpta videri poteſt, id nihil derogat epiſtolæ ejus autoritati. Quandoquidem etiam *in apocryphis invenitur aliqua veritas*, ut ait Auguſtinus, & Judas inſtinctu divino afflatuque illuſtratus potuit vera a falſis diſtinguere. Grotius vero, qui credit, epiſtolam hanc eſſe S. Judæ decimi quinti Hieroſolymorum Epiſcopi, qui fuit temporibus Hadriani paullo ante Barchochebam, id pro ingenio ſuo hæretico facit. Nullam enim hujus commenti ſui rationem affert; niſi quod temere nullius antiqui Codicis fide, nullo veterum teſtimonio fultus ait, verba hæc, *Frater autem Jacobi*, initio Epiſtolæ poſita ab amanuenſibus addita fuiſſe, *ut Judas hic eſſe Apoſtolus crederetur*.

Ver. 14.

De Civit. Dei. lib. 15. cap. 23.

Tom. 8. Crit. Sacr. pag. 313.

Num quæ ſunt præter ea, de quibus ſuprà dixiſti, Apoſtolorum ſcripta?

Loc. cit. R. Nulla ſunt prorſus. *Multa quidem recentiora*, ut docet Auguſtinus, *ſub nominibus Apoſtolorum ab Hæreticis proferuntur, quæ omnia ſub nomine apocryphorum ab autoritate Canonica diligenti examinatione remota ſunt*. Apocrypha autem nuncupantur ea ſcripta, quorum *occulta origo*, ut ait idem Auguſtinus, *non claruit Patribus, a quibus uſque ad nos autoritas veracium Scripturarum certiſſima, & notiſſima ſucceſſione pervenit*. Quare Eccleſia his publice non utebatur, ſed privatim habebat, legebatque, qui vellet. Scripta hujuſmodi, quæ Apoſtolorum nomine olim circumferebantur, plurima inter apocrypha rejecit Gelaſius in Concilio Romæ anno 494. celebrato, de quibus Baronius ad an. 44. §. 42. Natalis Alexander ſæc. I. cap. 12. art. 3. §. 6. & Fabricius Codicis Apocryphi Novi Teſtamenti parte tertia.

DE

DE
S. SIMONE
CANANÆO.

Unde dictus eſt Cananæus?

R. Ambigitur. Alii a voce *Cana* ſic dictum volunt, ita ut Matthæus, & Marcus Hebraice *Cananæum* appellaverint; Lucas autem Græce *Zelotem*. Idem enim ſignificat vox *Cananæus* apud Hebræos, quod *Zelotes* apud Græcos. *Cana quippe*, teſte Hieronymo, *zelus* Hebræis eſt. Alii ab Urbe *Cana* in Galilæa, quod inde oriundus eſſet, id ei cognomen inditum putant, atque his favet Hieronymus: a quo Simon *appellatur Cananæus de vico Cana Galilææ, ubi aquam Dominus vertit in vinum*. In Matth. cap. 10.

Unde dictus eſt Zelotes?

R. Id quoque diſcrepat. Nicephorus lib. 2. cap. 40. *propter flagrantem in magiſtrum ſuum ardorem, ſummamque Euangelicæ rei per omnia curam* ita cognominatum ſcribit. Alii, quos nihil attinet nominare, a ſecta Zelotarum, quam ante Apoſtolatum ſequebatur. Zelotæ autem di-

ēti, qui Judaicis inſtitutis religioſius ſe adhærere profitebantur, ut ex Joſepho docet Baronius ad an. 69. §. 49. (1)

Alius ne eſt ab Simone, qui proximus poſt S. Jacobum Hieroſolymorum Epiſcopus fuit, atque ab Simone fratre Domini?

Bar. ad an. 44. §. 39 & ad an. 68. §. 6. & 7.

R. Credo equidem diverſum ab utroque fuiſſe. Quamvis enim nihil ex ſacra Scriptura in rem hanc ſuppetat, ſatis tamen argumenti Euſebius præbet. Siquidem multa de Simone, ſeu Simeone Jacobi ſucceſſore locutus, eum numquam Apoſtolum vocat, & quæ ad ipſum ſpectant, poſt Apoſtolorum tempora refert. Etenim cap. 31. libri 3. Hiſt. Eccl. narrat mortem Joannis, qui Apoſtolorum omnium poſtremus, Epiphanio teſte, deceſſit, & cap. 32. de Simeone Epiſcopo Hieroſolymorum narrare incipit, eumque Chriſti diſcipulum tantummodo fuiſſe probat tum ex longinquitate ætatis ejus, tum ex eo, quod in Euangelio legitur de Maria Cleophæ, cujus erat filius. Quod ſi alius eſt a Simone

Hær. 66. §. 19.

(1) Eidem Simoni etiam *Judæ* cognomen fuiſſe, dicunt falſus Hippolytus, falſus Dorotheus, Sophronius, ſeu quicumque eſt Græcus autor, qui catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum D. Hieronymi nonnullos addidit, quibus, neſcio, an quiſquam aſſentiatur, præter Florentinium Exercit. 4. in Martyrologium Hieronymianum pag. 162.

mone Antiſtite Hieroſolymorum, neceſſe eſt, ut alius etiam ſit a Simone, qui a D. Matthæo, & Marco frater Domini dicitur; cum unus & idem ſit Simon frater Domini, ac Simon Antiſtes Hieroſolymorum. Nam Euſebius lib. 3. cap. 11. & Hegeſippus apud Euſebium lib. 4. cap. 22. teſtantur, Simonem filium Cleophæ, & conſobrinum, ac proinde fratrem Domini Salvatoris Eccleſiæ Hieroſolymitanæ in locum Jacobi præpoſitum fuiſſe. (2) Adde his Theodoretum, qui docet, fratres Domini fuiſſe ex Tribu Juda; Simonem vero Apoſtolum ex Tribu Zabulon, aut Nephthali. Adde etiam Bedam, qui Retractat. in Act. cap. 1. id revocat, quod poſuerat pro certo, eumdem fuiſſe Simonem Apoſtolum, & Simonem, qui Epiſcopus in locum S. Jacobi ſuffectus eſt.

Cap XIII. 55. Cap. VI. 3.

In Pſal. 67. v. 28.

Quibus prædicavit, & ubi extremum vitæ diem confecit?

R. Neutrum liquet. Ægyptum, Cyrenem, & Africam, deinde Mauritaniam, & Libyam omnem, inſulaſque Britannicas Chriſti præceptis a Simone imbutas ſcribit Nicephorus lib. 2. cap. 40. Eadem ferme narrant Græci in Menæis, addentes eum in Britannia ſepultum. Verum quod ſpectat ad Africam, Græci iſti confutantur.

O

(2) Vide in vita Jacobi Minoris pag. 185.

tur. Donatiſtis enim contendentibus, Africam poſt mortem Apoſtolorum cœleſtem veritatem cognoviſſe, quamquam ſubdubitet Auguſtinus, tamen id negare non audet. Ex quo ſequitur, Afros ſæculo IV. nullam Fidei Catholicæ a Simone acceptæ habuiſſe notitiam. (3) Jam in Britannica Eccleſia, aliiſque regionibus Occidentis diu viguit contraria iis, quæ a Græcis dicuntur, tradita perſuaſio. Nam Venantius Fortunatus, qui ſub exitum ſæculi VI. Pictavienſem Eccleſiam adminiſtrabat, Simonem in Perſide tumulatum refert. Quod magis crederem, niſi, ut ait Beda Retract. in Act. cap. 1. deſumptum id videretur ex hiſtoriis Apoſtolorum Apocryphis, quæ narrant, ab Idolorum Sacerdotibus in Perſidis Urbe *Suanir* una cum S. Juda interfectum. (4)

De unitate Eccl. cap. 15.

Lib. 8. c. 4.

DE

(3) Vide Baronium ad an. 44. §. 39. ubi ex Auguſtino, & Innocentio I. probat, Afros a Romana Eccleſia Euangelium accepiſſe.

(4) Tam in vetere Hieronymiano Florentinii Martyrologio, quam in Romano Simonis, & Judæ Feſtum V. Kal. Novembris notatur. Græci in Menæis Simonis memoriam celebrant IV. Idus Junii, & eumdem faciunt, ac Nathanaelem, & Sponſum, cujus nuptiis in Cana Galilææ habitis Chriſtus interfuit, nihil ſoliciti, num id congruere poſſit. Baronius quoque ſecutus Nicephorum, ſponſum illum fuiſſe Simonem conſentit ad an. 31. §. 31. At video potius probari id, quod paullo ante §. 29. generatim ſcripſerat, *veriſimili conjectura creditum, ejuſmodi nuptias fuiſſe alicujus, qui Chriſto eſſet aliqua cognatione conjunctus.*

DE JUDA ISCARIOTHE.

Unde Iſcariothis *cognomen habet?*

R. JUDAS Simonis filius, ut proditor magis, quam ut Apoſtolus Chriſti, notus, *Iſcariothes* dictus eſt vel ab *Iſcarioth* vico Tribus Ephraim, ubi natus creditur, vel a Tribu *Iſſachar*, voce *Iſſachariotes* in *Iſcariothes* contracta. Ita prorſus exiſtimat D. Hieronymus in Matth. cap. 10. in Eſajam cap. 28. & de Nominibus Hebraicis. Quam Hieronymi ſententiam cum retuliſſet Baronius, ſubjungit, ſibi magis placere, Judam dictum *Iſcariothem* ab Hebraico vocabulo *Iſc*, quod *virum* ſignificat, & *Carioth*, quod eſt oppidum in Tribu Juda, de quo meminit liber Joſue, ita ut *Iſcarioth* idem ſit, ac vir *Cariothenſis*. Sive igitur ex *Carioth* Tribus Juda, ſive ex *Iſcarioth* Tribus Ephraim originem traxerit, æque valet utrumque ad Ubertini, & Rubiſii errorem refellendum, qui *Carioth* Piceni oppidum commenti ſunt. Supra enim dictum eſt, Apoſtolos omnes fuiſſe Gali-

Ad an. 31. ſ. 9.

Cap. XV. 25.

læos. Ex quo efficitur, Judam nec Picentinum fuiſſe, nec Gallum, aut Germanum, quod alii delirarunt.

Quo tempore Apoſtolus electus eſt, erat ne vir probus?

R. *Erat Judas ſemper malus, & licet talem eum Chriſtus ſciret; tamen elegit cum ceteris*, reſpondet Abulenſis, quicum ſentit Rupertus Abbas lib. 12. in Joan. Eorum tamen ſententia receptior eſt, qui affirmant, Judam quo tempore in Apoſtolis a Chriſto numeratus eſt, virum probum fuiſſe. Hoc enim maxime Chriſtum decuit, ut id ipſe faceret, quod deinde ab aliis fieri volebat, ut nimirum Eccleſiaſtica officia, & honores iis conferrentur, qui eſſent probitatis, & virtutis merito digniſſimi. Quamobrem Chryſoſtomus: *Judas filius regni erat, audivitque una cum aliis diſcipulis illud*: Super duodecim ſedes ſedebitis; *factus eſt autem gehennæ filius*. Conſentiunt Cyrillus Alexandrinus lib. 4. in Joan. cap. 30. Tertullianus de anima cap. 11. qui ait, *cum electis deputatum uſque ad loculorum officium*; & Hieronymus lib. 3. adver. Pelag. cap. 2. ita ſcribens: *Interroga eum, cur Judam elegerit, cur ei loculos commiſerit, quem furem eſſe non ignorabat. Vis audire rationem*.

Quæſt. 43. in cap. 10. Matth.

In Matth. hom. 27.

nem. Deus præſentia judicat, non futura; nec condemnat ex præſentia, quem novit talem fore, qui ſibi poſtea diſpliceat: ſed tantæ bonitatis eſt, & ineffabilis clementiæ, ut eligat eum, quem interim bonum cernit, & ſcit, malum futurum, dans ei poteſtatem converſionis, & pœnitentiæ.

Scire ne licet, qua ſtatura fuerit, & quo capillo?

R. Statura fuit, quæ juſtam non expleret. Accepit id Beata Brigitta a Deipara Virgine. *Filius meus*, inquit Chriſti mater, *appropinquante Juda traditore ſuo inclinavit ſe ad eum, quia Judas brevis ſtaturæ erat*. Crine vero ruber fuiſſe creditur. Hinc Joannes Baptiſta Thiers in ſua comarum appoſitarum hiſtoria (quæ in Galliis primum anno 1629. inventæ traduntur) ſcribit, iis omnium primos uſos eſſe aulicos miniſtros, ne capite ſemper eſſent aperto; fœdos porrigine, ut neceſſitati conſulerent; & qui demum rubro erant capillo, ut, colore mutato, odii cauſſam a ſe removerent, quod Judas crine ruber fuiſſe dicatur. Revelat. lib. 4. cap. 99.

Eſt ne cœna Euchariſtica prohibitus?

R. Chriſtus ad veſperam ejus diei, qui diem mortis ejus præceſſit, duplicem cœnam fecit: alteram, qua Paſchalem agnum cum diſcipulis Moſaico ritu comedit, alteram, qua ſacratiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum inſtituit: quandoquidem eo intervallo temporis, quod inter utramque interceſſit, pedes diſcipulorum abluiſſe Joannes narrat. Priori quidem cœnæ omnes accubuiſſe diſcipulos, omnium Eccleſiæ Patrum eſt opinio conſentiens: poſteriori vero menſæ accubuiſſe omnes, & corporis ac ſanguinis Chriſti fuiſſe participes, negant aliqui putantes, Judam proditorem cibo Euchariſtico, quo erat indigniſſimus, fuiſſe prohibitum. Vincere tamen debet ſententia plurimorum, quæ firmiſſimis ex Euangelio petitis rationibus nititur. Lucas enim refert, Chriſtum poſt datam ſingulis Euchariſtiam, conſecratumque Calicem e veſtigio ſubjeciſſe: *Verumtamen ecce manus tradentis me mecum eſt in menſa*. Quare D. Marcus ita de Calice loquitur: *Biberunt ex eo omnes*. Accepit igitur & Judas Euchariſtiam; quod in feſto Corporis Chriſti vulgato illo hymno confirmat, & canit Eccleſia: *Panis vivus, & vitalis hodie proponitur, quem in Sacra*

men-

[Margin notes: Bar. ad an. 34. §. 45. & 62. & ad an. 37. §. 129. — Cap. XIII, 2. 4. 12. — Cap. XXII, 21. — Cap. XIV. 23.]

menſa Cœna turba fratrum duodena datum non ambigitur. (1)

Credidit ne in accepta Euchariſtia contineri corpus Chriſti?

R. Non credidit. Nam fuit unus ex illis diſcipulis, qui Hæreſeos omnium primæ auctores (2) Chriſto ipſi tantum myſterium apud Joannem explicanti non crediderunt; ſed *abierunt retro* cum Capharnaitis. In hanc rem teſtes duos citat Chryſoſtomus, Chriſtum, & Joannem Euange- Cap. VI. 67.

 li-

(1) Conſule D. Thomam in 4. Sent. diſt. 11. quæſt. 3. art. 2. & in Summa 3. part. quæſt. 81. art. 2.

S. Cyprianus, ſeu quicumque eſt alius autor ſermonis *De ablutione Pedum* negat, Judam ablutioni, & conſequenter convivio Euchariſtico interfuiſſe. At videtur id Joanni Euangeliſtæ omnino repugnare. Ait enim cap. XIII. 10. 11. dixiſſe Chriſtum Apoſtolis: *Vos mundi eſtis, ſed non omnes*, propter Judam: aderat ergo Judas. Idem ſentit D. Auguſtinus l. 2. contra litteras Petiliani cap. 22. & Cyrillus lib. 9. cap. 7. Chryſoſtomo autem in Joan. hom. 69. & Origeni in Joan. pag. 382. Edit. Huetii ea de re ita perſuaſum fuit, ut affirmare non dubitaverint, Chriſtum ab Juda, non a Petro lavandi initium feciſſe.

(2) S. Auguſtinus in Pſal. 54. §. 23. *Prima hæreſis in diſcipulis Chriſti velut a duritia ſermonis ipſius facta eſt. Cum enim diceret* (apud Joannem VI. 54.) *Niſi quis manducaverit carnem meam, & biberit ſanguinem meum, non habebit vitam in ſe: illi non intelligentes dixerunt ad invicem*; Durus eſt hic ſermo, quis poteſt eum audire? *Dicentes quia durus eſt ſermo hic, ſeparaverunt ſe ab illo.*

liſtam. Ubi enim ſemel atque iterum Chryſoſtomus dixit, illa Petri voce: *Et nos credimus*, numero credentium diſcipulorum Judam exemtum: *Intuere*, inquit, *Chriſti ſapientiam. Neque eum* (Judam) *manifeſtavit, neque latere voluit. Illud, ne impudentius contenderet: hoc, ne latere arbitratus licentius auderet. Prius ergo aliis* (non credentibus) *annumeravit, cum diceret*: Sunt quidam ex vobis, qui non credunt: *quod his verbis confirmat Evangeliſta*: Sciebat enim ab initio Jeſus, qui eſſent non credentes, & quis traditurus eſſet eum. *Cum autem in malitia perſeveraret, vehementius eum arguit*. Unus, *inquit*, ex vobis diabolus eſt: *quem tamen ut tegeret, omnibus metum incuſſit*. Neque vero adverſatur id, quod ſub finem capitis indicat Joannes, non abiiſſe Judam cum diſcipulis non credentibus, ſed una cum ceteris Apoſtolis manſiſſe. Nam, ut ait D. Auguſtinus, *ille manſit ad inſidiandum, non ad intelligendum*. (3)

In Joan. hom. 46.

Joan. VI. 65. 71.

In Joan. tract. 27.

Quan-

(3) Vides hinc, quem magiſtrum, & ducem ſequantur Sacramentarii, eum nempe, *qui fuit dux eorum, qui comprehenderunt Jeſum*, ut eſt in Actis Apoſtolorum cap. I. 16. Adi Valentiam de rebus Fidei hoc tempore controverſis lib. I. De reali præſentia corporis, & ſanguinis Chriſti in Euchariſtia cap. 2.

Quanti Chriſtum vendidit?

R. Cave, illud putes eſſe verum, quod plebejorum animos occupavit, parvo admodum pretio ab Juda Chriſtum venditum. Hanc enim vulgi opinationem funditus ejicias, ſi animadvertas, pecuniam Judæ proditori numeratam, teſte Matthæo, ſuffeciſſe emendo agro ad ſepulturam peregrinorum. Paucis vero obolis, ſeu triginta, ut vulgo creditur, denariis agrum ad peregrinos humandos, quorum magna erat Hieroſolymis multitudo, emi potuiſſe, quis ſibi facile perſuadeat? præſertim cum ager hic (quod non videtur fuiſſe mediocre ad pretium ejus augendum) intra Urbem Hieroſolymam, ut ſcribit Hieronymus, ad auſtralem plagam Sinai montis ſitus eſſet, & in perpetuum alienaretur, non ad quoddam tempus, ut ceteræ poſſeſſiones apud Hebræos ita alienari ſolitæ, ut anno Jubilæi recurrente priori Domino cederent. Præterea Matthæus ait, *triginta argenteos* Judæ numeratos. Argenteus autem Judæis idem erat, ac ſiclus, ut doctiſſimis, ſapientiſſimiſque placuit. Ex quo efficitur, Chriſtum ab Juda venditum triginta ſiclis, qui Florenos 30. & libel-

Cap. XXVIII. 7.

De locis Hebraicis.

Cap. XXVII. 15.

libellas Venetas 150. pretio æquant. (4)

Quibus gradibus ad tantum ſcelus pervenit?

R. *Quia omnium erat minimus Apoſtolorum, & inter eos minime ſpiritualis*, ut ſcribit Janſenius, ideo electus eſt a Chriſto ad accipiendas ſtipes, & pecunias, quæ ipſi & Apoſtolis dabantur, ut iis compararet, quæ ad corpus, & ad hanc vitam tuendam pertinerent; quidquid vero ſuperesſet, in pauperes erogaret. Verum Apoſtolicæ vitæ ratione non admodum contentus, Apoſtolicis inſtitutis diligentiſſime parere deſiit. Emere cœpit, quibus ipſe unus ad privata commoda victus, atque veſtitus uteretur. Appetitio opinati boni ſenſim augeri cœpta ita crevit, ut aliquid collectitiæ ſtipis, & pecuniæ pauperibus debitæ ſeponeret. Eam ob rem cum Lazari ſoror Maria pedes Chriſti unguento magni pretii unxiſſet, id non ſolum ægre tulit, ſed etiam improbavit, curam, & defenſionem egenorum ſimulans verbis his: *Quare hoc unguentum non veniit tercentis dena-*

Concordiæ Euangelicæ. cap. 109.

Joan. XII. 5.

(4) Multo pluris, quam nos venditum Chriſtum, cenſet Baronius ad an. 34. §. 15. Exiſtimat enim, Matthæum triginta argenteos poſuiſſe *pro triginta libris argenti, quarum aviditate Judas illectus proditionem ſit pollicitus, atque molitus*. Alii aliter interpretantur.

denariis, & datum eſt egenis? A Chriſto admonitus de malitia nihil remiſit. Satanæ potius aures præbuit ſuadenti, ut, Magiſtro divendito, pecuniam ſibi pararet. Exinde ſemel atque iterum Satanas in eum intraſſe dicitur. Primum quidem, poſtquam memoratæ Diaboli ſuaſioni conſenſit, ut quam animo conceperat Chriſti venditionem, pacto firmaret: deinde vero poſtquam *buccellam* ſuſcepit; ut quod pacto firmaverat, re ipſa impleret. Atque ex his ſatis, ut arbitror, intelligitur, Judam tanta demum avaritia arſiſſe, ut a tota mente, & recta ratione deficiens, Chriſtum magiſtrum ſuum vendere, atque adeo ad mortem tradere non dubitaverit.

Luc. XXII. 3. Joan. XIII. 2. & 27.

Nonne quidam ſcribunt, non eo conſilio vendidiſſe, ut occideretur, ſed quod ſperaret, evaſurum?

R. Scribunt ſane, ſed injuria. Nam quomodo Judas ſperare potuit, fore ut Chriſtus effugiens Judæos eluderet, qui duodecim diſcipulis, atque adeo Judæ ipſi prædixerat, ut ſcriptum apud Matthæum eſt, ſe traditum iri Principibus Sacerdotum, & Scribis, a quibus morte damnaretur? Eodem accedit, quod una cum aliis diſcipulis veriſſimam illam Chriſti vocem

Cap. XX. 18.

Matth. XXVI. 2. cem audierat : *Scitis, quia poſt biduum Paſcha fiet, & filius hominis tradetur, ut crucifigatur*. Quibus verbis non modo ſe ultimo afficiendum ſupplicio prædixerat; ſed etiam ſupplicii genus demonſtraverat. Nego præterea, Judam jam obſeſſum ab Satana credidiſſe, Chriſtum quidquam amplius eſſe, quam hominem. Quod ni ita Cap. cit. ver. 15. eſt, cur auſus eſt profiteri: *Ego vobis eum tradam?* cur veritus non eſt, ne manus quoque ſuas evaderet? Non potuit igitur Chriſtum vendere eo animo, quod haberet pro certo, illum divina ſua virtute Judæorum inſidias evaſurum.

Quanam eſt ratio, quamobrem aliter illi ſenſerint, & quomodo rejicitur?

R. Hæc una; quia Judas ſtatim ac Jeſum damnatum vidit, pœnitentia ductus confeſſus eſt apud emtores, ſe prodidiſſe ſanguinem innoxium, projecit denarios, Cap. XXVII. 8. abiit, ac ſuſpendit ſe. At non dicit Matthæus, hanc fuiſſe cauſſam, cur illum admiſſi ſceleris pœniteret, quod ſcilicet vidiſſet, Chriſtum hominem innocentiſſimum capitis condemnatum: nec dicit, ſi non morte, ſed levioribus pœnis aliis afficiendum cognoviſſet, tunc futurum non fuiſ-

ſe,

ſe, ut pœniteret; quod tamen inde ſequeretur. Nimirum non inopinata Chriſti damnatio, ſed tum conſcientia patrati maleficii, tum comminatio illa: *Væ homini illi, per quem filius hominis tradetur*, recurrens animo, nefarium, & impium hominem ad vanam pœnitentiam adegit. Matth. XXVI. 24.

Narra mihi de ejus pœnitentia.

R. Ubi Chriſtum, ſe prodente, morte damnatum vidit, tum conſcientia ictus crimen horruit. Triginta argenteos *Principibus Sacerdotum*, *& ſenioribus* reſtituit, faſſus, ſe ad ſupplicium inſontem tradidiſſe. Sed *Dei miſericordiam deſperando*, *exitiabiliter pœnitens*, ut ait Auguſtinus, *ſcelerata illius traditionis auxit potius*, *quam expiavit commiſſum*. Gravius enim in eo peccavit, quod veniam a Chriſto ſe impetraturum diffidit, quam in eo, quod Chriſtum Judæis prodidit; ſiquidem proditione in Chriſtum hominem, deſperatione in Chriſtum Deum injurioſus, & contumelioſus fuit. Cur autem veniam turpiter, & nequiter deſperaverit, hanc reddit cauſſam S. Leo, *quia Jeſum non Deum Dei filium*, *ſed noſtræ tantummodo conditionis hominem etiam inter extremum mortis ſua periculum credidit*, *cujus flexiſſet miſericordiam*, *ſi ejus non negaſſet omnipoten-*

Matth. XXVII. 3. 4. 5.

De Civit. Dei l. 1. cap. 17.

Serm. 1. nunc 50. De Paſſione Domini cap. 5.

Serm. 3. nunc 52. cap. 3. *tentiam*. (5) *Unde*, ait idem Sanctiſſimus Pontifex alio loco, *ſceleſtior omnibus Judas, & infelicior exſtitit, quem non pœnitentia revocavit ad Dominum, ſed deſperatio traxit ad laqueum.*

Laqueo ne vitam finivit?

R. Nihil eſt, de quo minus dubitari Cap. XXVII. 5. poſſit. Matthæus enim, illum laqueo ſuſpendiſſe ſe, tradit his verbis: *Et abiens* Act. 1. 18. *laqueo ſe ſuſpendit.* Petrus vero apud S. Lucam dicit, eum dediſſe ſe præcipitem, mediumque diſruptum effudiſſe viſcera: καὶ πρηνὴς γενόμενος, ait, ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ: *Et dejectus in faciem*, quemadmodum legitur aDe Actis cum Felice Manichæo. cap. 4. pud Auguſtinum, *diruptus eſt medius, & effuſa ſunt omnia viſcera ejus.* Syrus quoque interpres illud: καὶ πρηνὴς γενόμενος, quod verbum e verbo eſt *præceps*, ſeu *pronus factus*, ita vertit: *& cecidit in faciem ſuam humi*. Habet, fateor, locutio Matthæi diſſimilitudinem ab altera Petri; at utraque conſentit in idem. Nam ille facti ini-

(5) Auguſtinus in Joan. Tract. 55. *Factum ergo jam fuerat in corde Judæ per immiſſionem Diabolicam, ut traderet diſcipulus magiſtrum, ſed quem non didicerat Deum.* Quare, ut ait Hieronymus in Matth. cap. 26. *putabat ſigna, quæ Salvatorem viderat facientem, non majeſtate divina, ſed magicis artibus facta.*

initium, hic finem exprimit explanans clarius narrationem Matthæi. Nimirum ſignificare voluit, Judam poſt aptatum jugulo laqueum tanto impetu dediſſe ſe præcipitem, ut, laqueo fracto, in faciem caderet, venterque ejus ſaxo, ſeu ligno, ſeu impedimento alio ſciſſus effunderet inteſtina. Suſpendio igitur vitam Judas finivit, eo nempe mortis genere, quo ſolent homines deſperationi remedium quærere. Sic, ut ait Chryſoſtomus, *& pecuniam amiſit, & ſcelus admiſit, & animam perdidit. Hæc atrox avaritia tyrannis facere ſolet.* (6) In Matth. hom. 86.

Quo

(6) Oecumenius in Act. cap. 1. *Judas ſuſpendio e vita non diſceſſit, ſed ſupervixit. Suſpenſus enim dejectus eſt, priuſquam ſuffocaretur. Hoc autem planius ſcripſit Papias Joannis Apoſtoli diſcipulus dicens: Ad magnum impietatis exemplum in hoc mundo permanſit Judas. In tantum enim corpore inflatus, ut progredi non poſſet, cum currus levi curſu pertranſiret, curru compreſſus eſt, ita ut effunderentur ejus inteſtina.* Alii putant, Judam ſublimem raptum a Diabolo, qui in ipſo habitabat, ſtrangulatum, ac præcipitem dejectum, ita ut ad terram alliſus rumperetur medius, & effunderentur viſcera. Alii tanto dolore, & triſtitia oppreſſum volunt, ut, mœrore ſpiritum conſtringente, animam reſpirare, & reddere vix poſſet, ob eamque cauſſam vitæ pertæſum dediſſe ſe præcipitem, caſus vi medium diſruptum, & viſcera ejus effuſa. Oecumenii opinio refellitur a Caſaubono exercitat. 16. ad Annales Baronii §. 69. Commenta reliqua duo ex eo labefactantur, quod neutrius ſit in ſacra Scriptura veſtigium.

Quo in loco, & quo die ſe ſuſpendit?

Bar. ad an. 34. §. 75.

Apud Auguſtinum edit. Monach. tom. 3.

R. Ad primum quod attinet, Scriptura nihil dicit, nec utrum in Urbe, an extra Urbem, domi ex lacunari, aut paxillo, an in horto ex arbore ſe ſuſpenderit, ullo modo innuit. Fuerunt nihilominus, qui & locum, & arborem invenirent. Nam alii ficum, alii ſambucum fuiſſe volunt; unde intelligi debet, illos hortum, hos agrum mortis locum poſuiſſe. Sed iſta noviſſe, aut nihil, aut certe parum refert. Quare ad alterum quod ſpectat, D. Matthæus videtur ſignificare, Judam die Veneris Majoris Hebdomadæ ſe ſuſpendiſſe, & quidem antequam Chriſtus moreretur, ut S. Chryſoſtomus in Matth. hom. 86., & S. Leo ſerm. 52. alias 3. de Paſſione Domini cap. 3. narrant. Quæ autem affert antiquus autor *Quæſtionum Veteris*, & *Novi Teſtamenti* quæſt. 94. ut probet, Judam nec die, quo mortuus eſt Chriſtus, ſuſpendere ſe potuiſſe, quod eo die omnibus Sacerdotibus *a mane uſque ad horam nonam* neci Chriſto inferendæ, & *poſt horam nonam* Paſchæ parando occupatis non potuerit Judas argenteos reſtituere; nec poſtridie, quod *Sabbato portare nummos non liceret ſecundum Legem*; ea nullius fere momenti ſunt,

ſunt. Nam Sacerdotes aliqui Templi curam gerere facile potuerunt, quo tempore alii Chriſtum morti dandum curabant, & potuit Judas ſui ipſius Magiſtri proditor a Diabolo actus, etiam contra Legem nummos portare, ac in Templum projicere, quos projectos Sacerdotes accipere deberent.

DE
S. MATTHIA.

Quomodo Apoſtolus factus eſt?

Lib. I. cap. 12. Hær. 20. §. 4. R. MATTHIAS, quem Euſebius, Epiphanius, & alii duobus & ſeptuaginta Chriſti diſcipulis accenſent, poſt ejuſdem Chriſti in Cœlum Aſcenſionem, in Apoſtolorum numerum adſcitus
Act. 1. 14. 15. eſt tali modo. Cum Apoſtoli una cum *Maria Matre Jeſu, & fratribus ejus*, hoc eſt, cognatis tam Mariæ, quam Jeſu, & cum mulieribus, quæ Apoſtolos ſequi conſueverant, aliiſque numero fere 120, quibus annumerandi videntur etiam duo & ſeptuaginta diſcipuli, in Cœnaculum conveniſſent, & precibus ad Deum fundendis unanimiter intenti promiſſum Spiritum Sanctum præſtolarentur, Petrus Apoſtolorum Princeps, ut Eccleſiæ Judæ ſcelere afflictæ conſuleret, de alio in locum ejus ſubrogando ſermonem habuit. Subrogandum univerſi cenſuerunt, & omnibus prius in Deum functi officiis duos eſſe dignos exiſtimarunt, qui locum proditoris tenerent, Joſeph Barſabam, cui *Juſto* cognomen, & Matthiam. Cum autem non appareret, uter ad id muneris magis

gis idoneus eſſet, ſortiri placuit, & ſors Matthiæ Apoſtolatum dedit.

Vera ne ſorte ductus Judæ ſucceſſor Matthias?

R. Sic prorſus intelligit Actorum locum Chryſoſtomus, & quidem eam ob cauſſam, quia Apoſtoli Spiritum Sanctum adhuc non acceperant: *Quoniam*, inquit, *non erat Spiritus, ſortibus rem peragunt*; & paullo infra: *Nondum judicarunt, ſeſe eſſe idoneos, ut ipſi ex ſeſe facerent electionem, eoque cupiunt aliquo ſigno edoceri*. Facit cum Chryſoſtomo Hieronymus in cap. I. Jonæ, & Beda in cap. I. Act. & Auguſtinus in Pſal. 30. ſerm. 2. ubi ait: *Audito nomine ſortium, non debemus ſortilegos quærere. Sors enim non aliquid mali eſt: ſed res eſt in dubitatione humana divinam indicans voluntatem. Nam & ſortes miſerunt Apoſtoli, quando Judas tradito Domino periit, &, ſicut de illo ſcriptum eſt, abiit in locum ſuum, cæpit quæri, quis in locum ejus ordinaretur. Electi ſunt duo judicio humano, & electus eſt unus judicio divino*. At S. Dionyſius *De Eccl. Hierarch.* ſeu quiſquis fuit alius (ambigitur enim de ejus libri autore) dicit, ſortem illam fuiſſe ſignum quoddam divinum; cujuſmodi autem fuerit, non explicat. S. Antoninus

In Act.hom.3. Bar. ad ann. 34. §. 238.

Part.3. cap.5.

Part. I. tit.6. cap. 2.

cenſet, fuiſſe radium e Cœlo in Matthiæ caput demiſſum, quo modo poſtea demonſtratus eſt Pontifex Gregorius Magnus. Ego Chryſoſtomum, Hieronymum, Auguſtinum libentius ſequor. Novi enim, ſortium uſum apud Judæos frequentiſſimum fuiſſe. Sorte reus deprehenſus Achan, ſorte electus Saul in Regem, ſorte diviſa Tribubus terra Chanaan, ſorte munera Sacerdotibus ſingulis aſſignata. Nec propterea in ſacris electionibus ſorte uti licere exiſtimo, *cum privilegia ſingulorum non poſſint legem facere communem*, ut ait Hieronymus loco ſupra memorato, idque vetitum ſciam ab Honorio IV. cap. *Eccleſia* 3. De ſortilegiis.

Joſue VII.15. I. Reg. X.20. Joſue XIV.2. I. Paralip XXV. 8. & Luc. I. 9.

Quonam ſortis genere electus eſt?

R. Id vero difficillimum dictu. Nam ſortiendi ratio neque in ſacris litteris aperte traditur, neque uno modo ab interpretibus explicatur. In urnam conjici nomina potuerunt more Ethnicorum, a quo Judæos non fuiſſe alienos, documento ſunt verba Salomonis: *Sortes mittuntur in ſinum, ſed a Domino temperantur*. Potuit & alio modo Matthias ſorte eligi. Hebræi enim narrant, Sacerdotes ſuum quemque in Templo munus ita ſortiri ſolitos. *Qui præfectus erat ſortibus*, ut Stephanus Moy-

Proverb. XVI. 33.

Varia Sacra. Obſervat. 587.

nius

nius * Leodienſis Profeſſor loquitur, *Sacerdotum cinctus corona dicebat, digitos attollite, & alteri eorum tiaram detraxit; tum dato numero; qui ſemper numerum Sacerdotum multum ſuperarit, incepit ab eo numerare, cujus tiaram detraxiſſet. Poſtquam ſingulorum digitos ordine numeraſſet, a primo iterum exorſus numerabat uſque dum ad finem numeri perveniſſet, & in quem ultima unitas incidiſſet, is Altare detergebat.* Quid ni hoc modo, utpote a Sacerdotibus in Templo adhiberi ſolito, Matthias in numerum Apoſtolorum relatus ſit? Hoc idem certe ſignificare videtur S. Ambroſius: *Denique & ſuper Apoſtolum Matthiam ſors cecidit, ne Apoſtoli electio a mandato diſcrepare Legis videretur.*

* Le Moine. In Luc cap. 1. 8.

De rebus ab eo geſtis quid ſcriptis traditum?

R. Eum a ſuſcepto Joannis baptiſmate ſemper cum Jeſu, & Apoſtolis uſque ad Aſcenſionem ejuſdem in Cœlum fuiſſe, tradit S. Lucas, cui aſſentiri neceſſe eſt. (1) Act. 1. 21. 22.

P 3 Apud

(1) Hinc habes, S. Matthiam adſcribendum ad numerum priorum diſcipulorum Chriſti, ac proinde falſum id eſſe, quod, teſte S. Clemente Alexandrino lib. 3. Strom. pag. 499, aliqui exiſtimarunt, eundem eſſe, ac Zachæum, qui Chriſto paucis ante ejus mortem diebus nomen dedit.

Pag. 456. Apud Clementem Alexandrinum lib. 3. Strom. ejus eſſe dicuntur verba hæc : *Cum carne quidem pugnare, & ea uti, nihil ei impudicum largiendo ad voluptatem, augere autem animam per fidem & cognitionem*: item hæc lib. 7. Pag. 736. *Si electi vicinus peccaverit, peccavit electus. Nam ſi ſe ita geſſiſſet, ut jubet Verbum, ſeu ratio, ejus vitam ita eſſet reveritus vicinus, ut non peccaſſet*. (2) Multa de hoc Apoſtolo Bollandus ad diem VI. Kal. Martias colligit, quæ tamen cum a poſterioris ætatis ſcriptoribus ſint depromta, parvi admodum momenti ſint, neceſſe eſt. Ex omnibus minime contemnenda S. Matthiæ vita, quam exhibet ex Hebraico *Damnationum* libro, ſæculo duodecimo labente collectam, & Latine redditam a quodam Monacho S. Matthiæ Treviris. In qua ſcriptum eſt, eum ex Tribu Juda nobili genere natum; ſan-

(2) Hæc depromſiſſe videtur Clemens ex libro Traditionum S. Matthiæ, quem Baronius ad an. 44. §. 48, rejicit inter apocrypha, & ad an. 53. §. 14. S. Matthiæ non audet adjudicare. Atque huc crediderim reſpexiſſe Clementem ipſum lib. 7. Strom. pag. 749. ubi animadvertit, Valentinum, Marcionem, & Baſilidem, qui ſe Matthiæ autoritatem ſequi dicebant, id ſine ratione feciſſe. *Fuit enim una omnium Apoſtolorum ſicut doctrina, ita & traditio*. Quare Innocentius I. in epiſtola ad Exuperium Epiſcopum Toletanum apud Labbeum tom. 2. Conc. pag. 1256. generatim damnat ſcripta omnia, quæ S. Matthiæ nomine circumferuntur.

Digitized by Google

ſanctiſſimis inſtitutis præceptiſque imbutum cum a parentibus, tum a ſummo viro Simeone; poſt Pentecoſtem, cum provincia illi eveniſſet Palæſtina, multa patraſſe miracula, & quam plurimos ad Chriſtianam veritatem traduxiſſe; tribus circiter & triginta poſt Chriſti mortem annis juſſu Anani junioris, qui S. Jacobum Hieroſolymis morti dederat, lapidibus percuſſum, deinde obtruncatum. Hujus tamen Hiſtoriæ fides Florentinio, & Bollando ipſi ſubleſta eſt. (In Martyr. Hieron. pag. 176. & 177.) In Judæa prædicaſſe ſcribitur etiam in Martyrologiis Bedæ, Uſuardi, Rabani, Notkeri. In Æthiopiam exteriorem veniſſe, prodit Sophronius apùd S. Hieronymum, (In Catalog. Script. Eccleſ.) & Nicephorus lib. 11. cap. 40. (In Matthia.) Græci in Colchide, quam Æthiopiæ nomine appellant, Apoſtolico munere functum dicunt, ibique largitum Chriſto ſuum ſanguinem. Sed præclare Combeſius tom. 3. Auctarii ad Bibliothecam Patrum (Pag. 503.) ſatius eſſe arbitratur de S. Matthia nihil dicere, quam ea dicere, quæ in Actis Apoſtolorum non habeantur.

DE
S. BARNABA:

A quibus dictus eſt Barnabas, & quid Barnabæ nomen ſignificat?

R. AB Apoſtolis. Ab his enim, cum antea Joſe, ſeu Joſeph dicere-
Act. IV. 36. tur, Barnabas, hoc eſt *filius conſolationis* appellatus eſt. Aliis Barnabas eſt *filius exhortationis*. Nam Græca vox παράκλησις, quæ habetur in autographo Græco, ambigua eſt, & *conſolationem* perinde, atque *exhortationem* apud ſacros ſcriptores ſignificat. Etenim Paulus ſcribens
Cap. XII. 8. ad Romanos: *Qui exhortatur* ἐν παρακλήσει, *in exhortatione*, ſeu, ut habet Vulgatus interpres, *in exhortando*. Utraque ſane interpretatio Apoſtolo convenientiſſima, cum munus Apoſtolicum in exhortationibus maxime conſiſtat, nec minima Euangelici miniſterii pars ſit conſolatio. (1)

Fuit

(1) Chryſoſtomus in Act. hom. XI. *Joſes autem, qui agnominatus eſt Barnabas ab Apoſtolis (quod ſi interpreteris, eſt filius conſolationis) non mihi videtur ille eſſe, qui cum Matthia. Ille enim & Joſes dicebatur, & Barſabas; poſtea autem agnominatus eſt & Juſtus. Hic autem Barnabas eſt, filius conſolationis ab Apoſtolis dictus. Et mihi videtur a virtute aſſumtum nomen, quaſi* ad hoc ſufficiat, & ſtudioſus ſit.

Fuit ne Levita, & ex ſeptuaginta diſcipulis?

R. Alterum omnes habet in ſe numeros veritatis; traditur enim a D. Luca: Act. IV. 36.
alterum quoque, quod conſentiunt antiqui autores Clemens Alexandrinus lib. 2. Strom. Pag. 433
Euſebius lib. 1. Hiſt. Eccl. cap. 12. Epiphanius hær. 20. §. 4. mihi quidem non videtur poſſe convelli. Nam Bedæ, qui Retract. in Act. cap. 4.
id ſibi non perſuadet, tum quod *ſcribat Beatus Lucas, eum poſt Aſcenſionem Domini ad diſcipulatum Apoſtolorum veniſſe,* Bar. ad an. 33. § 41.
tum quod *necdum renunciaſſet omnibus, quæ poſſidebat*, quod erat Euangelicæ doctrinæ contrarium, ita ſatisfieri poteſt: S. Lucam quidem locum relinquere credendi, Barnabam fuiſſe ex iis, qui poſt Pentecoſtem Chriſto nomen dederunt, at numquam id affirmare. Quod vero ſpectat ad ſecundum, nuſpiam legi, ſeptuaginta diſcipulos, juxta ac Apoſtolos, omnia bona ſua reliquiſſe: præterea potuiſſe fieri, ut Barnabas fructus ex agro ſuo ipſe non perceperit, vel non potuerit eum ab ſe alienare, niſi poſt Chriſti aſcenſum in Cœlum. (2)

A qui-

(2) Miranti, Barnabam *Cyprium genere*, ut ait D. Lucas, fuiſſe Levitam, ſcrupulum evellit Epipha-

A quibus, & quando Apoſtolus, & Epiſcopus factus eſt?

R. Ab jiſdem, qui divino inſtincti ſpiritu Paulum Apoſtolatu, & Epiſcopali dignitate auxerunt, & quidem eodem tempore, anno videlicet Chriſti quarto, vel ſexto ſupra quadrageſimum. Initiatum autem tam Barnabam, quam Paulum Epiſcopali ordine, & manuum impoſitionem ab utroque ſuſceptam *conſecrationis* fuiſſe, non *benedictionis*, ex iis facile diſces, quæ a ſacris interpretibus in Actorum Apoſtolicorum caput XIII. afferuntur. (3)

Quid

piphanius hær. 30. §. 25. *Neque tamen quod Cyprius eſſet, eò minus e Tribu Levitica fuit: velut Apoſtolus Paulus licet Tarſo oriundus eſſet, ab Iſraelitica gente minime erat alienus. Cum enim ſub Antiocho Epiphane, aliiſque temporibus, quibus bellum exarſerat, plerique per captivitatem, obſidionemque diſperſi forent, captivi quidem certis locis conſtiterunt. At qui vitandæ obſidionis cauſſa fugerant, quo quiſque delatus fuerat, ibi commorati ſunt.*

(3) D. Hieronymus De Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 6. *Barnabas Cyprius, qui & Joſeph, Levites, cum Paulo gentium Apoſtolus ordinatus eſt.*

Quid de Barnaba Lucas in Actis Apoſtolorum tradit?

R. Barnabas, referente D. Luca, agro ſuo divendito, pretium ante pedes Apoſtolorum poſuit. D. Paulum, cum quo a condiſcipulatu vivebat conjunctiſſime, adduxit ad Apoſtolos, Petrum videlicet, & Jacobum cognomento *Minorem*, ut non in Chriſtianos ſolum, ſed etiam in eorum collegium referretur. Profectus juſſu Eccleſiæ Hieroſolymitanæ Antiochiam, hortatus eſt novos Chriſtifideles, ut in propoſito permanerent, & *quia erat vir bonus, plenus Spiritu Sancto, & fide*, iccirco ejus adhortationibus incitati Chriſtianam religionem plures ſuſceperunt. Inde Tarſum ſe contulit, ut quæreret Saulum: inventum Antiochiam ſecum deduxit. Illic per annum integrum commorati: & per eos quam plurimi divinam legem, & Chriſtianæ vitæ præcepta edocti, *ita ut cognominarentur primum Antiochia diſcipuli Chriſtiani*. Antiochia venerunt in Judæam cum eleemoſynis, quas Eccleſiæ Antiochenæ Fideles Hieroſolymorum pauperibus mittebant. Quo munere functi Antiochiam rediere, ſocio ſibi adjuncto Joanne, cui *Marco* cognomen, qui ſecundum Hieronymum diſcipulus fuit Barnabæ,

Act. IV. 37.
Act. IX. 27.
Bar. ad an. 30. §. 7.
Act. XI. 22.
Act. XII. 25.
De Script. Eccl. in Barnaba.

nabæ, ſecundum alios ejuſdem Barnabæ
Cap. IV. 10. conſobrinus, memoratus a D. Paulo in
Act. XIII. Epiſtola ad Coloſſenſes. Antiochiæ degentes Spiritus Sancti inſtinctu per impoſitionem manuum conſecrati ſunt. Inde ad propagandam Chriſti doctrinam abierunt, comitante Joanne *Marco* adminiſtro. Profecti ſunt Salaminam, Paphum, Pergen Pamphyliæ, unde Joannes *Marcus* iis relictis Hieroſolymam repetiit. Illi vero iter proſecuti initiandis Chriſto, & in ejus diſciplina inſtituendis hominibus operam navarunt Antiochiæ in Piſidia, &
Act. XIV. Iconii, atque illinc lapidationis metu Lyſtram, & Derben Lycaoniæ urbes confugerunt, ubi *cum a Lycaonibus Jupiter,*
Adver. Vigilantium cap. 2. *& Mercurius putarentur*, ut Hieronymi verbis utar, *& eis vellent hoſtias immolare, ſciderunt veſtimenta ſua, & ſe homines eſſe dixerunt*. Derbe regreſſi ſunt Lyſtram, Iconium, Antiochiam Piſidiæ, & Pergen. Inde proceſſere Attaliam, unde Antiochiam Syriæ remigrarunt, ibique per haud modicum tempus manſerunt. An-
Act. XV. tiochia miſſi Hieroſolymam ſolvendæ cauſſa controverſiæ, Moyſis ne lege tenerentur Ethnici ad veri Dei cultum a vitæ pravitate converſi, interfuerunt Concilio Apoſtolorum, in quo eadem quæſtio diremta eſt, & ipſi Gentium Apoſtoli renunciati, habitique pro *hominibus, qui tradide-*

diderunt animas ſuas, ut honori Chriſti inſervirent. Poſtea reverſi ſunt Antiochiam: qua in urbe cum paucis poſt diebus Paulo ſtudium inceſſiſſet reviſendi Civitates, quas ad Chriſtianæ pietatis rationem inſtituerat, velletque Barnabas Joannem *Marcum* itineris ſocium habere, id non conſenſit Paulus, quod ille antea ab ſe ipſis in Pamphylia degentibus abiiſſet. Ob id orta inter Paulum, & Barnabam diſſenſione *non* tamen *inimicitiæ*, ut ait Chryſoſtomus, alter ab altero diſceſſit, ut datum ſibi uterque munus expleret. Paulus Aſiam iterum petiit, Barnabas una cum Marco in Cyprum navigavit. (4) Hactenus eſt, quod de Barnaba Actorum Apoſtolicorum Hiſtoria prodit.

In Act. hom. 34.

Alii

(4) Hieronymus adver. Pelag. lib. 2. c. 6. *Paulus ſeverior, ille clementior, uterque in ſenſu abundat. Et tamen diſſenſio habet aliquid humanæ fragilitatis.* Petrus Damiani lib. 2. epiſt. 11. *Nonnulli plane cum per impatientiæ fomitem a fratrum caritate reſiliunt, hoc, quod Paulus, & Barnabas propter Marcum diſcipulum ab invicem diſceſſerunt, in defenſionis ſuæ teſtimonium vertunt, quod utique conſtat non diſcordiæ vitio, ſed divinæ diſpenſationis factum eſſe judicio; ut nimirum Sancti Apoſtoli, tamquam grana tritici, eo ſpargendæ fidei uberiorem meſſem redderent, quo procul hos ab invicem diſſenſionis aura perflaret.* Vide Bar. ad an. 51. §. 50.

Alii quid produnt ?

R. Theodoretus in cap. 8. Epiſt. 2. ad Cor. exiſtimat, illum, quem D. Paulus una cum Tito miſit ad Corinthios, fuiſſe Barnabam. In ſententiam hanc venit
In 2. ad Cor. hom. 18. etiam Chryſoſtomus, & cur ita ſentiat adverſus eos, qui Lucam fuiſſe putant, rationes affert. Quod ſi verum eſt (nam
In 2. ad Tim. hom. 10. idem Chryſoſtomus alio loco non Barnabam, ſed Lucam illum fuiſſe dicit: cui opinioni præter Origenem aſſentitur etiam Hieronymus) jam conſtat, Barnabam ſocietatem glorioſi laboris cum D. Paulo rurſus iniviſſe. Quod ſane ſignificare videtur ipſe D. Paulus, qui de Barnaba tamquam de viro ſibi notiſſimo atque con-
Epiſt. I. cap. IX. 6. 12. junctiſſimo ad Corinthios ſcribit. Qui vero ajunt, non videri probabile, D. Paulum tantum autoritatis in Barnabam ſibi arrogaſſe, ut eum ad Corinthios mitteret, videant illi, ne ætatis noſtræ moribus Apoſtolica tempora metiantur. Illud quoque de Barnaba memoriæ proditum a
In Act. hom. 21. & 34 Chryſoſtomo, ſuavem illum & comem fuiſſe, ut cum delectatione aculeos etiam relinqueret in animis eorum, a quibus eſſet auditus, atque ita Pauli naturalem gravitatem & ſeveritatem temperaret. Hujus enim vim dicendi, terroremque audi-

tores

tores timuerunt. Idem Chryſoſtomus ſubjungit, ipſo aſpectu admirationem intuentibus atque adeo venerationem injeciſſe. Ceterum multa de Barnaba narrat Alexander Græcus autor natione Cyprius, profeſſione Monachus. Sed præterquamquod ſatis recens videtur, laudatorem potius agit, quam Hiſtoricum, ut animadvertit Baronius: & quod pejus eſt, non pauca habet falſa, & aliqua Actis Apoſtolorum contraria. Acta vero Barnabæ Joannis *Marci* nomine inſcripta *ab aliquo nebulone*, ut ait idem Baronius, *multis & apertiſſimis ſunt coagmentata mendaciis*. Neque ea magis vera ſunt, quæ *ex cœnoſo gurgite Recognitionum, non tantum dictus Alexander, ſed & Dorotheus inter ceteras quiſquilias ſuas adlegit*, quemadmodum eidem Baronio obſervatum refellenti Recognitionum autorem, qui ſcribit, Barnabam omnium primum Romæ Chriſti Euangelium prædicaſſe. Ad extremum quod narrant recentiores Græci, Barnabæ fuiſſe fratrem nomine Ariſtobulum, unum ex ſeptuaginta diſcipulis, a Barnaba ipſo, vel a D. Paulo Epiſcopum factum, in Britanniam miſſum, & memoratum a D. Paulo in epiſtola ad Romanos, id pariter totum nullo ſatis firmo fundamento nititur. Quin etiam ſunt, qui ambigant, re vera ne ille Chriſtianus fuerit,

Hom. 30. Ad an. 51. §. 53. §. 52. §. 52. Cap. XVI. 11.

rit,

rit, cum D. Paulus non illum, ſed eos, qui in domo ejus erant, ſalutaverit.

Inſtituit ne Eccleſiam Mediolanenſem?

Ad an. 51. §. 54. R. Id Baronio haud dubium eſt, habeturque inter firmas traditiones & monumenta ejuſdem Eccleſiæ complurium ſcriptorum (ex quibus tamen nullum profert) teſtimoniis confirmata. (5) Favet ejus ſententiæ, quod ſciam, unus Doro-
§. 51. theus: qui tamen nullius eſt, ipſo Baronio judice, autoritatis, & fidei ſcriptor. Quare his ut imbecillius aſſentiar, facit non ſolum Romani Martyrologii, ſed etiam D. Ambroſii ſilentium, quo aperte probatur, nullam fuiſſe ejus ætate de Mediolanenſi Eccleſia per Barnabam inſtituta traditionem aut famam. Nam concione 1. *De Baſilicis non tradendis Hæreticis*, in qua conteſtatur, ſe nunquam defecturum a Fide

(5) In Traditione quidem non requiruntur eorum teſtimonia, qui rem geſtam exponant (eſſet enim hiſtoria, non traditio) ſed tamen, ut ea poſſit eſſe teſtatior, deſiderantur, qui eam ipſam traditionem aliqua mentione facta confirment. Sit exempli loco illud Auguſtini in Pſal. 132. *Joannes natus eſt, ſicut tradit Eccleſia, VIII. Kal. Julias*, & item illud lib. 4. de Trinitate cap. 5. Chriſtus Dominus, *ſicut a majoribus traditum ſuſcipiens Eccleſiæ cuſtodit autoritas, VIII. Kal. April. conceptus creditur, quo & paſſus .... Natus autem traditur VIII. Kal. Januar.*

Fide, quam a deceſſoribus ſuis Dionyſio, Euſtorgio, Myrocle, aliiſque hæreditariam acceperat, nullam facit de Barnaba mentionem, quæ tamen peropportuna erat, ne dicam, neceſſaria. *Abſit*, inquit, *ut tradam hæreditatem Patrum*, *hoc eſt*, *hæreditatem Dionyſii*, *qui in exilio in cauſſa Fidei defunctus eſt*, *hæreditatem Euſtorgii confeſſoris*, *hæreditatem Myroclis*, *atque omnium retro fidelium Epiſcoporum*. Eodem accedit, quod vetuſtus Recognitionum autor Clemens prodit, Barnabam, Tiberio imperante, Romam ſe contuliſſe, excedentemque Urbe non in Ciſalpinam Galliam, ſed in Orientem fuiſſe profectum. Ex quibus intelligi licet, quo tempore falſus ille Clemens ſcribebat, nondum ullum de Barnabæ ad Inſubres adventu ſermonem increbuiſſe. Atque hæc in cauſſa ſunt, cur retineam aſſenſum meum. (6) Lib. 1. pag. 7.

Ubi, *& quando ceſſit e vita?*

R. In Cypro ſuum pro Chriſto ſanguinem fudiſſe, teſtantur Martyrologia ad III. Idus Junii, ibique ſepultum memorant recentioris ævi ſcriptores. Alexander vero

Q Mo-

(6) Vide doctiſſimi Muratorii Præfationem in Opuſculum *De Situ Civitatis Mediolani*, quod exſtat inter Scriptores Rerum Italicarum tom. I. part. 2. pag. 201.

Monachus a Judæis Salaminæ lapidibus obrutum refert, quod habent etiam Græcorum Menæa. Corpus ejus certe in Cypro repertum eſt imperante Zenone anno 488, gerens in pectore Euangelium Matthæi ipſius Barnabæ ſcriptum manu. Tempus autem mortis eſt in occulto. Illud liquet, ſuperſtitem fuiſſe, quo tempore Paulus de eo ad Corinthios ſcribebat, anno circiter ſexto & quinquageſimo Chriſti. Chryſoſtomus tamen credidit, in vivis etiam tum fuiſſe, cum ſuam Paulus ad Coloſſenſes epiſtolam mitteret, anno Chriſti circiter tertio & ſexageſimo. Siquidem exiſtimat, Coloſſenſes *a Barnaba mandata accepiſſe* de Joanne *Marco* ejus conſobrino.

Nicephor. lib. 16. cap. 37.

1. ad Cor. IX. 6.

In Ep. ad Coloſ. Hom. 11.

Barnabæ epiſtola ab Hugone Menardo, Coterio, aliiſque edita, eſt ne verum hujus Apoſtoli opus?

R. Barnabam *unam ad ædificationem Eccleſiæ pertinentem epiſtolam compoſuiſſe*, tradit S. Hieronymus. Locos ex ea deſumtos invenies apud S. Clementem Alexandrinum lib. 2. Strom. & apud Origenem lib. 3. De Principiis cap. 2. qui quidem in libro contra Celſum eam *Catholicam* appellat. Verum tam Origenem, quam Clementem apocryphis uſos, a viris

De Scriptor. Eccl. in Barnaba.
Bar. ad an. 51. §. 55.

ris Criticis animadverſum eſt. Hieronymum vero ſi legas, illam D. Barnabæ adjudicatam vix credes, cum lectionem proſecutus ſtatim inter apocryphas rejectam videas. Quod facit etiam in commentariis ad Ezechielem cap. 43. Apocryphorum autem, ut docet idem Hieronymus ſcribens ad Lætam, ſunt genera duo; alterum, quod falſa dogmata continet, alterum, quod falſa nomina præfert. Epiſt. 7. *Caveat omnia apocrypha*, inquit, *& ſi quando ea non ad dogmatum veritatem, ſed ad ſingulorum reverentiam legere voluerit, ſciat non eorum eſſe, quorum titulis prænotantur*. Quo altero modo apocrypha eſt Hieronymo Barnabæ epiſtola. Similiter in νόθοις * habetur ab Euſebio lib. 3. Hiſt. Eccl. cap. 25. & lib. 6. cap. 14. & inter ἀντιλεγομένας * refertur. Poſtremo, ne quid dicam de iis, quæ falſa, & Apoſtolis injurioſa complectitur, S. Auguſtinus apocrypha, quæ Andreæ, & Joannis nomine circumferebantur, hoc argumento explodit, quod *ſi illorum eſſent, recepta eſſent ab Eccleſia*. Non eſt igitur Barnabæ epiſtola, quæ ab Eccleſia non recipitur. (7)

* Spuriis.

* Controverſas.

Contr. Adverſarium Legis, & Prophet. l. 1. cap. 20.

Q 2

(7) Qui hanc Auguſtini ratiocinationem non admittunt, neceſſe eſt, ut proferant ſcriptum aliquod vulgo receptum tamquam Apoſtolicum, quod Eccleſia tamquam *canonicum* non probaverit.

Alio-

Alioquin eos, non Auguſtinum, minus recte ratiocinari dicemus. Vide Dupinum in Nova Biblioth. Autor. Eccl. pag. 6. Natalem Alexandrum ſæc. I. cap. 12. art. 8. Pagium ad an. 49. §. 4. & Joannis Alberti Fabricii Bibliothecam Eccleſiaſticam in annotat. ad cap. 6. libri D. Hieronymi *De Viris illuſtribus*, ſeu de Script. Eccl. ubi refellitur Cavius, qui oppugnat rationes Moynii memoratam epiſtolam Barnabæ abjudicantis.

DE

DE
S. JOANNE
BAPTISTA.

Nunc aliquid audire velim de S. Joanne Baptiſta æterni Patris Apoſtolo.

R. JOANNES BAPTISTA Patre Zacharia Sacerdote, Matre Eliſabeth Virginis Deiparæ cognata, ſex ante Chriſtum menſes, *VIII. Kal. Julias*, *ſicut tradit Eccleſia*, in Urbe Hebron natus eſt. (1) Ejus ortum Zachariæ prædixerat Angelus Gabriel, ille idem, qui poſt menſes ſex ad Mariam Virginem miſſus annuntiavit, futurum, ut Jeſum pareret. Die ab ortu octavo circumciſus appellatur Joannes. In paterna domo vix educatum in deſerta ſtatim ſeceſſiſſe, invenio apud quoſdam; in deſertis altum atque educatum a matre, quæ evitandæ cauſſa cædis infantium ab Herode indictæ aufugerat, ab aliis accipio. Ea diebus qua-

Auguſtinus in Pſal. 132. ſub finem.

Bar. ad an. Ch. 1. ſ. 56.

(1) Auguſtinus ſerm. 287. in Natali Joan. Bapt. *Natales dies carnis nulli Prophetarum, nulli Patriarcharum, nemini Apoſtolorum celebravit Eccleſia: ſolos duos Natales celebrat, hujus, & Chriſti.* Nunc vero colit etiam natalem diem Deiparæ Virginis.

quadraginta poſt fugam mortua, pueruli curam ab Angelo ſuſceptam, tradit Cedrenus. Difficile ad fidem eſt in re tam antiqua, Scriptura præſertim tacente, quidquam aſſeveranter affirmare. Illa pro certo habenda, Joannem, quicum *manus Domini erat*, ætate, & virtutum laude creviſſe; non modo vinum, aut ſiceram, & alia generis ejuſdem non bibiſſe, ut de eo Angelus prædixerat, ſed ne panem quidem manducaſſe, locuſtis duntaxat, ac melle ſilveſtri veſci ſolitum, & quidem tam parce, ut Chriſtus eum non manducaſſe, nec bibiſſe dixerit. Par erat aſperitas veſtium. Utebatur enim hirto tegmine ex pilis camelorum contexto, quod zona pellicea circa lumbos adſtringebat: ita ut alterum Eliam eſſe dicerent. (2) Addit

Luc. I. 15. 66. 80.

Matth. III. 4. & XI. 18.

(2) Bene ille, quiſquis fuit, autor Operis imperfecti hom. 3. in Matthæum: *Non de lana cameli habuit veſtimentum, ne ipſa mollities veſtimenti delicata faceret membra; ſed de aſperioribus ſetis cameli, ut ipſa aſperitas ad virtutem patientiæ animum exerceret: ideo non dixit: de lana cameli, ſed de pilis cameli.* Et paullo poſt: *Ex eo, quod quaſi pro novo aliquid ſignificaret in Joanne dicens*: Et zona pellicea circa lumbos ejus; *oſtendit, quia conſuetudo erat apud Judæos, ut zonis laneis uterentur. Ideo iſte quaſi aliquid duri facere volens, zona pellicea cingebat ſe.* Hieronymus epiſt. 8. ad Demetriadem: *Stupebat ad converſationem Eliæ, & Joannis Baptiſtæ, quorum uterque zona pellicea adſtrinxit ac mortificavit lumbos ſuos.* Paulinus carmine 6. de S. Joanne Baptiſta.

Ve-

dit his Joannes Moſcus, antiquus cetero- quin ſcriptor, tectum illi præbuiſſe ſpelun- cam loci cujuſdam, cui nomen *Sapſas*, trans Jordanem ad millia paſſuum, in eaque ſæpius a Chriſto viſitatum. Annis amplius triginta tali modo in ſolitudine exactis, cum annum quintum decimum Tiberius Imperator regnaret, Domini juſſu munere ſuo fungi cœpit. Itaque veniens in regionem, quæ circumjacet Jordani, atque eſt minus frequens, (3) Meſſiæ adventum immenſæ, quæ conveniebat, multitudini prædicavit, pœnitentiam indixit, eoſque ad veram pietatem inſtituit. *Confitentes peccata ſua* baptizabat mergens

Prati Spiritual. cap. 1.

Matth. III. 6. 7.

 in

Veſtis erat curvi ſetis conſerta cameli,
Contra luxuriem molles duraret ut artus,
Arceretque graves compunctο corpore ſomnos.

Hoc vitæ genere viſus eſt jeciſſe vitæ monaſticæ fundamenta. D. Chryſoſtomus apud Baronium ad an. 31. §. 15. *Sicut Sacerdotum principes ſunt Apoſtoli; ita & monachorum princeps Joannes Baptiſta*. Et Hieronymus epiſt. 22. ad Euſtochium cap. 15. *Hujus vitæ autor Paulus, illuſtrator Antonius, &, ut ad ſuperiora conſcendam, princeps Joannes Baptiſta*. Hinc miror, nonnullos Eliam potius, quam Joannem Baptiſtam Patrem ſuum appellare.

(3) Joannis deſertum duplex, alterum *habitationis*, alterum *prædicationis*. Lucas cap. III. 3. *Factum eſt verbum Domini ſuper Joannem in deſerto, & venit in omnem regionem Jordanis*: quæ regio a Matthæo cap. III. 1. *deſertum Judææ*, a D. Marco cap. I. 4. *deſertum* appellatur, quod ſcilicet minus frequens eſſet: ut negari non poſſit, quin ex deſerto in deſertum venerit.

Ab. XIX. 4. in Jordane, atque inſuper monens, ut in eum crederent, qui poſt ſe *venturus eſſet*. Phariſæos autem, & Sadducæos tam aſpere, atque ſevere excipiebat, ut eos *progenies viperarum* appellaret ad eorum ſuperbiam retundendam. Chriſtum ipſum, tamquam unum e multis Baptiſmum poſcentem, divino tamen inſtinctu repente cognitum, divino parens imperio baptizavit. Poſtea
Joan. I. 19. 24. 26. venit in Bethaniam, ſeu Bethabaram, atque ibi in Baptiſmi adminiſtrationem incubuit. Tum Judæi permoti ejus fama ſanctitatis, miſerunt Sacerdotes & Levitas, qui ab eo quærerent, num Chriſtus, num Elias, num Propheta eſſet. Cum hæc negaſſet, urgentibus, ut quis eſſet, tandem ſignificaret, reſpondit, ſe vocem eſſe *clamantis in deſerto*; *Dirigite viam Domini*; eum vero, de quo tam anxie, & ſolicite ſciſcitabantur, inter ipſos ver-
Joan. III. 23. ſari, nec ab ipſis agnoſci. Ex Bethania profectus eſt in Ænnon juxta Salim, & Jordanem, quo in loco Chriſtus pariter baptizabat: ad quem miſſos a Joanne eos,
In Joan. tract. 13. §. 8. qui veniebant ad ſe, exiſtimat Auguſtinus. Miſſos autem crediderim, ut iterum
In Joan. hom. 28. baptizarentur. Joannes enim, teſte Chryſoſtomo, non ante baptizare deſiit, quam in vincula Macheruntem duceretur juſſu Herodis Antipæ, quem objurgaverat, quod Herodiadem uxorem fratris ſui Philippi

adhuc

adhuc ſuperſtitis haberet in matrimonio; (4) Carcere detentum non deſeruere diſcipuli. Herodes ipſe, qui in vinculis habebat, libenter ipſum audiebat, & multa de conſilio ejus faciebat: qui tamen, ut ſatisfaceret jurijurando, quo temere ſe puellæ Salomi ſaltanti obſtrinxerat, per ſpeciem pietatis impius factus, eum annos natum duos & triginta juſſit obtruncari. (5) Caput ad Salomen, ab hac ad Matrem

Marc. VI. 20.

(4) Philippo vivo Herodem ejus uxorem ſibi adjunxiſſe, narrat Joſephus lib. 18. Antiquit. cap. 7. cui aſtipulatur Hieronymus in Matthæum cap. 14. At eo mortuo, vult Tertullianus in primis lib. 4. adverſus Marcionem cap. 37. Sanctus vero Auguſtinus de fide, & operibus cap. 18. rem in medio relinquit. Utcumque ſit, jure Herodes ab Joanne reprehenſus eſt. Philippus enim, ſi mortuus fuerat, reliquerat ex Herodiade filiam Salomen ſaltatricem, & Lex, quæ eſt in Deuteronomio cap. XXV. 5. uxorem fratris mortui vivo fratri non aliter permittebat, *quam ſi*, ut Tertulliani verbis utar, *frater illiberis deceſſiſſet*.

(5) Aliam necis Joanni illatæ cauſſam affert Joſephus lib. 8. Antiquit. cap. 7. *Cum magni concurſus ad eum fierent, plebe doctrinæ ejus avida, Herodes veritus, ne tanta hominis autoritas defectionem aliquam pararet, quod viderentur nihil non facturi ex ejus conſilio, judicavit ſatius eſſe, priuſquam novi aliquid exoriretur, illum tollere, quam, rebus turbatis, ſeram pœnitentiam agere.* Cauſſa hæc improbatur a viris magnis Saliano ad an. Mundi 4083. §. 5. & Baronio ad an. Chriſti 31. §. 46. tum quod diverſa ſit ab ea, quam refert Euangeliſta; tum quod ſolicitiorem curam poſtea Herodes adhibuiſſet, ut Chriſtum ipſum in carcerem detruderet, ad quem longe frequentior

ex

trem Herodiadem delatum eſt, cujus linguam impia femina *diſcriminali acu* dicitur confodiſſe. Mortui corpus in oppido Macherunte ab ejus diſcipulis ſepultum eſt, eodem ſcilicet loco, ubi vitam finierat. Haud ita multo poſt Herodes auditis miraculis, quæ perpetrabantur a Chriſto, putavit, hunc eſſe Joannem redivivum. Tantam Joannes, dum viveret, ſui opinionem, tantumque timorem Herodi injecerat! Neque id mirum, cum ipſius Chriſti teſtimonio fuerit omnium hominum maximus. (6)

Hieronym. in Ruf. lib. 3. cap. 11.

Joan-

ex provinciis etiam remotioribus concurſus fiebat.

Nazianzenus orat. 20. *Ad inferos per Herodis furorem miſſus eſt, ut illic quoque* Chriſtum *mox venturum prædicaret*. Chryſoſtomus in Matth. hom. 37. id non negat, ſed eos reprehendit, qui arbitrati ſunt, eo miſſum, ut pœnitentiam prædicaret. *In inferno enim, Pſalmiſta dicit, quis confitebitur tibi?* Similis huic eſt error Clementis Alexandrini, qui lib. 6. Strom. pag. 635. ait, *Apoſtolos conſequenter Domino, iis quoque, qui erant apud inferos, annunciaſſe Euangelium*.

(6) Auguſtinus ſerm. 66. *Valde inter homines Joannes eſt magnus, quo ſolus inter homines major eſt Chriſtus*. Et ſerm. 292. *Si in natis mulierum, hoc eſt in hominibus nemo exſurrexit major Joanne Baptiſta, quiſquis Joanne plus eſt, non tantum homo, ſed Deus eſt*. Eadem alibi, eadem etiam alii ex Sanctis Patribus, quæ, cum videantur *per quamdam exaggerationem dicta, pie interpretanda ſunt, & vel ad ſenſum verborum Chriſti accommodanda, vel ſaltem dicendum, B. Virginem ita eſſe cum Chriſto conjunctam, ut cum illo excipi intelligatur*.

Sua-

Joannis Pater Zacharias fuit ne ſummus Sacerdos?

R. Id olim creditum a nonnullis exiſtimantibus, Zachariam thuris adolendi cauſſa intima adiiſſe Templi adyta, *Sancta Sanctorum*, quæ ſemel in anno ipſi tantum ſummo Pontifici ingredi fas erat. Verum non unum fuit in Templo thuribulum aureum, quod Paulus ponit in ſecundo Tabernaculo, quod dicitur *Sancta Sanctorum*, ſed præterea fuit *Altare thymiamatis* dictum a D. Luca *Altare incenſi* in primo Tabernaculo collocatum, cui ſingulis diebus bis thura imponebantur, mane ſcilicet, & veſpere, cum accenderentur Lucernæ. Atque in hoc ſorte ductus unus e multis Zacharias thus adolebat, cum ei Angelus Joannis ortum prædixit. Tantum igitur abeſt, ut ſacra hæc Zachariæ functio probet, illum fuiſſe ſummum Sacerdotem, ut etiam contrarium evincat; cum ſummus Sacerdos, qui unus eſt, ſorte duci non potuerit. Itaque D. Lucas eum nihil amplius, quam Sacerdotem appellat, & Joſephus lib. 2. Antiquit. cap. 8. ſummos Pontifices, qui id temporis vixere, exacte colligens, nullam facit de Zacharia mentionem. Hinc Petavius lib.

Bar. in Apparatu ſ. 69. ad 76.

Ad Hebr. IX. 34.

Cap. I. II.

Exodi XXX. 7. 8.

Suarez in 3. part. D. Thomæ tom. 2. quæſt. 38. diſputat. 28. ſect. 3.

lib. 16. Theologicorum Dogmatum cap. 6. §. 15. ait, veterum ſententiam *hodie tueri ſine riſu, ac ludibrio omnium* neminem poſſe.

Novit ne Joannes manens in utero Chriſtum manentem in utero?

R. Joannem in utero Eliſabeth, cum a Virgine ex Spiritu Sancto gravida ſalutata eſt, exiliiſſe gaudio, narrat Lucas in Euangelio. Num vero Chriſtum tunc præſentem in utero Mariæ Virginis matris agnoverit, dubitat Auguſtinus epiſt. 187. alias 57. cap. 7. At ſerm. 293. §. 12. ait, ab Joanne *in utero Dominum ſalutatum*, ex eaque die eumdem Joanni notum fuiſſe, confirmat lib. 2. de conſenſu Euangeliſtarum cap. 15. idque alii ex Sanctis Patribus aſſeverant. (7) Rem definit Eccleſia, quæ de S. Joanne Baptiſta ex Paulo Diacono ita canit:

Cap. 1. 44.

Ventris abſtruſo recubans cubili
Senſeras Regem thalamo manentem.

Quo tempore ipſum etiam de facie novit?

R. Certum reſponſum non facile occurrit. Nam Joannes ipſe modo ait, ſe noviſſe

(7) Hos vide apud Suarez in 3. part. D. Thomæ tom. 2. diſputat. 4. ſect. 7.

viſſe Chriſtum, antequam ipſi Baptiſmum conferret, modo poſtea. Et antea quidem noviſſe, tum ſignificavit, cum Chriſto venienti ad ſe, ut baptizaretur, dixit: *Ego a te debeo baptizari: hoc enim*, inquit Chryſoſtomus, *ſignum erat certiſſimæ cognitionis*: non noviſſe vero niſi poſtea, tum oſtendit, cum dicit: *Et ego neſciebam eum, ſed qui miſit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: ſuper quem videris Spiritum deſcendentem, & manentem ſuper eum, hic eſt, qui baptizat in Spiritu Sancto. Et ego vidi, & teſtimonium perhibui, quia hic eſt filius Dei*. Sed jam Chryſoſtomo præeunte Joannis ſententias concilio, & ita reſpondeo: Chriſti vultum, & lineamenta Joanni nota fuiſſe paullo ante baptiſmum interna revelatione, & ipſius tantum propria; poſt Baptiſmum vero externa, & omnium communi. *Itaque cum Joannes inquit:* Neſciebam eum; *ſuperiora tempora reſpicit, non quæ circa baptiſmum fuerunt*, ut loquitur laudatus Chryſoſtomus. (8)

Matth. III. 14.

In Joan. hom. 16.

Joan. I. 33. 34.

Quid

(8) S. Auguſtinus lib. 2. de conſenſu Euangeliſtarum cap. 15. hanc ipſam difficultatem movet, ſed aliter ſolvit. *Ex quo apparet, quamvis eum jam noſſet (nam etiam in utero matris exultavit, cum ad Eliſabeth Maria veniſſet) aliquid tamen in eo, quod nondum noverat, columbæ deſcenſione didiciſſe, quod ipſe ſcilicet baptizaret in Spiritu Sancto propria quadam & divina poteſtate, ut nul-*

Quid ſunt locuſtæ, quid mel ſilveſtre, quibus veſcebatur?

R. Locuſtæ aliis ſunt herbarum extremitates, aliis inſecta quædam. Horum ſententia propior vero eſt. Nam Clemens Alexandrinus lib. 2. Pædagogi cap. 1. ſcribit, Matthæum Apoſtolum ſeminibus, baccis, & oleribus tantum uti ſolitum; Joannem vero, qui locuſtas, & mel ſilveſtre veſcebatur, continentiam ulterius extendiſſe. Non extendiſſet autem, ſi locuſtæ herbarum extremitates atque adeo olera fuiſſent. Itaque Hieronymus lib. 2. adver. Jovin. cap. 6. *Orientales, & Libyæ populos*, ait, *quia per deſertum, & calidam eremi vaſtitatem locuſtarum nubes reperiuntur, locuſtis veſci, moris eſt: verum eſſe, Joannes quoque Baptiſta probat.* (9) *Eodem modo*, ut ait Iſidorus Peluſiota lib. 1. epiſt. 132. *non herba quædam eſt mel ſilveſtre, verum mel montanum, quod ab agre-*

nullus homo, qui accepiſſet a Deo Baptiſmum, etiamſi aliquem baptizaret, poſſet dicere, ſuum eſſe, quod traderet, vel a ſe dari Spiritum Sanctum. Idem Auguſtinus in Joan. tract. 5. & 6. eumdem locum explanat uberius.

(9) Idem Hieronymus epiſt. 23. ad Marcellam: *Cibi diſplicent viliores? Nihil vilius eſt locuſtis.* Porro locuſta, quia ſalit, inter eſcas *Judæis* permiſſas ponitur Levit. cap. XI. 22. Vide Baronium ad an. 31. §. 13. & 14.

agreſtibus apibus conficitur, ſummeque amarum eſt, & guſtui omni infeſtum atque inimicum. Minus enim eos probari video, qui arbitrantur, mel ſilveſtre eſſe arborum folia lactei coloris, & melliti ſaporis, quæ, cum fragilia ſint, manibus confricata, ac trita comeduntur.

Quo modo baptizavit?

R. Per immerſionem, non per infuſionem. Nam Baptiſma per infuſionem non ſolum Judæis, ſed etiam Chriſtianis, primis Chriſti ſæculis, in more non fuit, nec cœpit niſi ſæculo tertio decimo ineunte uſurpari. (10) Unde Pictorum errorem convincas, qui Joannem in Salvatoris caput aquam concha infundentem exhibent.

A quo ipſe baptizatus eſt?

R. Chriſtum poſt ſuſceptum a Joanne baptiſma, Joannem ipſum baptizaſſe, aperte

(10) S. Thomas, qui obiit anno 1274. 3. part. quæſt. 66. art. 7. *Quamvis tutius ſit baptizare per modum immerſionis, quia hoc habet communior uſus*. Et art. 8. *Communiter obſervatur in Baptiſmo trina immerſio, & ideo graviter peccaret aliter baptizans, quaſi ritum Eccleſiæ non obſervans*. Vide Gaſparem Jueninum in Commentario de Sacramentis diſſertat. 2. de Baptiſmo cap. 2. art. 2. §. 1.

Orat. 39. perte tradit Nazianzenus. Ita Auguſtinus Serm. 293. §. 12. verba illa Joannis ad Chriſtum : *Ego a te debeo baptizari* , exponit , *opus eſt mihi , neceſſarium eſt mihi . Et hoc illi ibi præſtitum eſt . Quando enim Dominus in aquam , non ille præter aquam* . Chryſoſtomus tamen in Matth. hom. 12. Hieronymus in cap. 3. ejuſdem Matthæi , & alii dicunt , Joannem baptizatum a Chriſto non aqua, ſed ſpiritu, gratia videlicet in eum effuſa , dum Chriſtum baptizaret . In cap. 3. Matth. quæſt. 78. Quare Abulenſis , Joannem a Chriſto baptizatum fuiſſe negat , & quidem ob eam cauſſam , quia Joannis diſcipuli ægre ferebant , palamque apud eum conquerebantur , quod Chriſtus baptizaret , ut eſt in Euangelio Joannis cap. III. 26. Non enim id moleſte tuliſſent , ſi magiſtrum ſuum a Chriſto baptizatum ſciviſſent .

Joannis diſcipuli quinam fuerunt ?

R. De Joannis Baptiſtæ diſcipulis ſæpe mentionem faciunt Euangeliſtæ, ſed unum Cap. 1. 40. duntaxat Andream nominat Joannes , & de alio diſcipulo Andreæ ſocio, quem ibi memorat, omnino ſilet. Hunc fuiſſe Apo- Hær. 51. §. 14. ſtolum Philippum, conjicit Epiphanius, & ait non fuiſſe nominatum , *quod popularis Andreæ eſſet , & contubernalis , & eamdem artem , atque opificium exerceret* . I-

dem

dem tamen Epiphanius non repugnat, quin ſentiamus, diſcipulum illum fuiſſe Joannem ipſum Euangeliſtam, aut Jacobum filium Zebedæi. In Joannem Euangeliſtam inclinat etiam ſententia Chryſoſtomi. Nam dicit, Joannem reticuiſſe nomen ſuum, quia illud noſſe nihil intererat: Andream vero memoraſſe, ut legentes, Simonem audita una cum Andrea fratre ſuo illa Chriſti voce: *Venite poſt me, & faciam vos piſcatores hominum*, ad promiſſionem tam inopinatam, & admirabilem nihil dubitaſſe; intelligamus, jam antea Andream in eo poſuiſſe fundamenta fidei. Habuerunt eamdem opinionem Theophylactus, Euthymius, & alii. Non deſunt tamen recentiores, qui putent, alterum ex illis diſcipulis fuiſſe Apoſtolum Bartholomæum.

In Joan. hom. 17.

Matth. IV. 19.

Quo die interfectus traditur?

R. Varia eſt memoria hujus rei. Non pauci circa Paſcha anno ætatis Chriſti 33. obtruncatum exiſtimant: quidam ſub exitum anni 32. ejuſdem Chriſti: alii ſecuti autoritatem Chronici Alexandrini, ſupremum Joannis diem faciunt vigeſimum nonum menſis Auguſti, quo die *Decollationem* ejus Eccleſia celebrat: inter quos me ipſe in re dubia poni malo.

Quo in loco ſepultus eſt?

R. Parum inter autores conſtat. Alii in oppido Macherunte, ubi teſte Joſepho, morti datus eſt: alii Hebrone in paterno ſepulcro: alii demum Sebaſte, quæ eſt Samaria. Hoc poſtremum, quod ſcribit etiam Baronius, vix auſim affirmare propter diſſidium, quod Judæos inter & Samaritanos intercedebat. Illuc potius translatum arbitror. Patet enim ex Ruffino lib. 11. cap. 28. Theodoreto lib. 3. cap. 3. & Gregorio Magno lib. 11. epiſt. 45. alias 39. ejus ibi ſepulcrum ſub Juliano Apoſtata ab Ethnicis apertum, & oſſa pleraque combuſta. (11) Caput non eſt una cum corpore ſepultum. Nam ſi fides habenda Nicephoro, Herodias *Joannis reprehenſionem quodammodo etiam poſt capitis reſectionem verita, conjungereque id rurſus corpori timens, apud ſe remotis arbitris in abſtruſiore Regia loco ſepeliendum duxit.*

Antiquit. l. 18. cap. 7.

Ad an. 32. §. 4.

Bar. ad an. 21. §. 50.

Lib. 1. cap. 19.

Fuit ne martyr?

R. Hac de re Chryſoſtomo ſcribenti *ad eos, qui ſcandalizati ſunt*, ita perſuaſum

Cap. 19. tom. 5.

(11) De Joannis Baptiſtæ tumulo Sebaſte meminit etiam Hieronymus epiſt. 17. & 27.

ſum fuit, ut illum non modo martyrem, ſed etiam martyrum primum appellare non dubitaverit. Sane quamvis morte affectus non ſit *pro illo nomine*, quo *Chriſtiani ſumus*, ut ait Auguſtinus, tamen in- In Pſal. 140. terfectus eſt *pro lege veritatis*, *pro æqualitate*, *pro juſtitia: ideo ſanctus*, *& ideo martyr*. Quamquam pro Chriſti confeſſione videtur occiſus, cum ſanguinem fuderit pro veritate, atque adeo pro Chriſto, qui *veritas* eſt: ut recte animadvertit Gregorius Magnus lib. 11. epiſt. 68. alias lib. 12. epiſt. 31. quæſt. 6.

DE

DUOBUS & SEPTUAGINTA DISCIPULIS.

Quare agis hoc loco de duobus & ſeptuaginta diſcipulis?

R. Dicam: quia Apoſtoli etiam ipſi ſunt, & dicuntur. Nam, ut ait Lucas, *deſignavit Dominus & alios ſeptuaginta duos, & miſit illos binos ante faciem ſuam*. Miſſi igitur ſunt a Chriſto, ut prædicarent, & miracula perpetrarent. Quid autem eſt Apoſtolum eſſe, ſi hoc non eſt? Confirmat ſententiam hanc ex D. Paulo Hieronymus: *Quod autem exceptis duodecim*, inquit in cap. 1. Epiſt. ad Gal. *quidam vocentur Apoſtoli, illud in cauſſa eſt, omnes, qui Dominum viderant, & eum poſtea prædicabant, fuiſſe Apoſtolos appellatos, ut ad Corinthios ſcribitur*. (1) Locus autem ita habet: *Viſus eſt Cepha, &*

Cap X. 1.

I ad Cor. XV. 5.

(1) Idem paullo poſt ita ſubjungit: *Paullatim vero tempore procedente, & alii ab his, quos Dominus elegerat, ordinati ſunt Apoſtoli: ſicut ille ad Philippenſes* (cap. II. 25.) *ſermo declarat dicens*: Neceſſarium autem exiſtimavi Epaphroditum fratrem, cooperatorem, & commilitonem meum, veſtrum autem Apoſtolum, miniſtrum neceſſitatis meæ mittere ad vos, *Et ad Corinthios* (Epiſtola II.

& poſt hoc undecim. Deinde viſus eſt plus quam quingentis fratribus ſimul: deinde viſus eſt Jacobo; deinde Apoſtolis omnibus. Equidem nemo non videt, aliquid intereſſe diſcriminis inter duas locutiones has: *Viſus eſt Cephæ, & poſt hoc undecim, & viſus eſt Apoſtolis omnibus.* Quid enim? Poſtrema hæc generalis ſententia illos etiam Apoſtolos complectitur, qui in duodecim Apoſtolorum numero non habentur. Quod ſi aliorum etiam Patrum teſtimonia requiris; ſeptuaginta diſcipulos Apoſtolos vocat Tertullianus adver. Marcionem lib. 4. cap. 24. Euſebius lib. 1. Hiſt. Eccl. cap. 12. Chryſoſtomus in Epiſt. 1. ad Cor. hom. 38. & Theophylactus in eamdem epiſtolam cap. 15. ut hæc omnium antiquorum fuiſſe videatur communis vox atque ſententia.

Fuerunt ne re vera ſeptuaginta duo, an duntaxat ſeptuaginta?

R. Cum Græcus D. Lucæ textus ſeptuaginta tantum fuiſſe Chriſti diſcipulos habeat, Latinus vero ſeptuaginta duos; icciirco utra lectio vera ſit, diſceptatur. Bar. ad an. 31. ſ. 38.

II. cap. VIII. 23.) *de talibus ſcribitur*: Sive Apoſtoli Eccleſiarum in gloria Dei. *Silas quoque, & Judas ab Apoſtolis Apoſtoli nominati ſunt.* Eodem modo Andronicus, & Junias in epiſtola ad Romanos cap. XVI. 7. *nobiles in Apoſtolis* fuiſſe dicuntur. Vide Baronium ad an. 18. ſ. 9.

Me eorum ſententiæ adſcribito, qui Chriſti diſcipulos duos & ſeptuaginta faciunt, ſecuti Epiphanium, Auguſtinum, Hieronymum, alioſque. Vetuſtiſſimi enim Patrum Irenæus, Clemens Alexandrinus, Tertullianus, Euſebius, & ſi qui ſunt alii, qui ſeptuagenario eos numero concludant, ii more quodam loquendi numerum integrum referunt, eo plane modo, quo ſeptuaginta dicuntur Moſaici Seniores, & ſeptuaginta Interpretes, cum tamen duos & ſeptuaginta utroſque fuiſſe conſtet. Epiſt. 127, cap. 6. Quare D. Hieronymus ſcribens ad Fabiolam, cum diſcipulos Chriſti comparaſſet ſeptuaginta palmis, quæ eo tantum numero, Exod. XV. 27. juxta Scripturæ teſtimonium, erant in Elim, poſtea re examinatius perpenſa, Præfat. in Euang. ad Damaſum. numerum ſeptuaginta duorum in Lucæ Euangelio aut reliquit, aut repoſuit, atque ita emendatum una cum aliis tribus ad Damaſum ſummum Pontificem miſit. Recte igitur Cotelerius in annotat. ad cap. 4. lib. 1. Recognitionum S. Clementis docet, facilius fuiſſe, ut obtineret uſus numerandi 70. pro 72. quam 72. pro 70.

Quinam ſunt duo iſti & ſeptuaginta diſcipuli?

Lib. 1. cap. 12. R. Euſebius diligentiſſimus inveſtigator antiquitatis fatetur, ſe nuſquam invenire po-

potuiſſe ſeptuaginta duorum diſcipulorum catalogum: recenſet tamen aliquos, hominum fortaſſe ſermone etiam tum celebratos, Barnabam videlicet, Soſthenem, Matthiam, (qui in locum Judæ proditoris ſuffectus eſt) Joſephum, Barſabam, Thaddæum fratrem S. Thomæ, & Jacobum fratrem Domini. Papias Joannis Apoſtoli auditor apud eumdem Euſebium lib. 3. cap. 39. Chriſti diſcipulos appellat Ariſtionem, & Joannem alium ab Euangeliſta, eoſque Presbyteros cognominat. Origenes, ſeu alius autor Dialogi contra Marcionitas addit Marcum, & Lucam: quod facit etiam Epiphanius hær. 20. §. 4. & hær. 51. §. 6. adjungens his ſeptem Diaconos. Multo tamen certius duobus & ſeptuaginta diſcipulis annumerantur Andronicus, & Junias, quos *cognatos, & concaptivos* vocat D. Paulus, Ananias, qui D. Paulum baptizavit, Simon ſeu Simeon cognomento *Niger*, Lucius Cyrenenſis, & Manahen *Propheta, & Doctores*, qui manus eidem D. Paulo impoſuerunt: præterea Judas cognomine *Barſabas*, & Silas Prophetæ, ac principem *in fratribus* locum obtinentes, & Mnaſon antiquus diſcipulus appellatus.

Bar. ad an. 33. §. 41.

Ad Rom. XVI. 7.
Act. IX. 10.
Act. XIII. 1.
Act. XV. 22. 32.
Act. XXI. 16.

Quinam ſunt, de quibus dicere maxime præſtat?

R. Euangeliſtæ Marcus, & Lucas, quos, præter Apoſtolos Matthæum, & Joannem, Spiritus Sanctus ad Euangelium conſcribendum elegit, *ne putaretur*, ut ait Auguſtinus, *gratia euangelizandi uſque ad Apoſtolos perveniſſe, & in illis fontem gratiæ defeciſſe*. Præſtat igitur de his primum, deinde de ſeptem Diaconis verba facere.

Serm. 239. alias 146. de Tempore.

DE

DE
S. MARCO
EUANGELISTA.

Quid habes de S. Marco?

R. MUlta ex variis Scriptoribus depromta, quæ ut conferantur in pauca, ſic habeto. Marcus Judæus fuit, natione Cyrenenſis in Libya, ſeu Pentapoli. Ex Sacerdotali Aaron genere natum vult Beda. Nicephorus S. Petri ex ſorore nepotem facit, diſcipulum & interpretem plures ex antiquis Patribus, ejuſdemque filium *ſpiritualem*, qui ab ipſomet Petro ad calcem prioris epiſtolæ commemoratur. Hic ab eodem D. Petro Romam cogitante itineris comes aſcitus eſt: qua in Urbe rogatus, ut ſcriptis mandaret ea, quæ audierat a D. Petro, edidit Euangelium, imitatus (referente Chryſoſtomo) ejuſdem D. Petri in dicendo brevitatem, uti Lucas Pauli copiam. Quod cum Apoſtolus Petrus cognoviſſet, diſcipulum laudavit, ejuſque opus ſua autoritate probatum, legendum Eccleſiæ propoſuit, ut ait D. Hieronymus. Quo factum eſt, ut aliqui, quemadmodum Baronius narrat, Petro

Præf. in Marc. Lib. 2. cap. 43.

In Matth. hom. 4.

De Script. Eccl. in Marco. Ad an. 45. n. 30.

tro

tro ipſi Marci Euangelium adjudicarent. (1) Idem Marcus Aquilejenſem Eccleſiam primo fundavit, eique, Romam accitu Petri diſceſſurus, S. Hermagoram Civem Aquilejenſem præpoſuit. Maritimum iter ingreſſus recta navigat in Paludes, ubi nunc Rivaltina ſeu Veneta Civitas conſtructa dignoſcitur, cui etiam tum Rivoaltus nomen erat: quo cum perveniſſet, & naviculam urgente vento ſubduxiſſet, rapitur extra ſe, atque ita ſenſibus alienatus videt Angelum dicentem ſibi: *Pax tibi Marce. Hic requieſcet corpus tuum.* Timenti vero, ne naufragium pateretur, adjecit Angelus: *Ne timeas, Euangeliſta Dei, quia adhuc tibi grandis via reſtat, multaque te pro Chriſti nomine pati. Poſt vero paſſionem tuam circumvicinarum regionum devoti, & fideles populi, Infidelium crebras perſecutiones declinare volentes, hic magnificam Urbem fabricabunt, & corpus tuum denique habere merebuntur: quod ſum-*

Daudulus lib. 4. Chronici c. 1.

(1) Idem Baronius ad an. 45. §. 31. *Quod vero Auguſtinus* (de conſenſu Euangeliſtarum lib. 1. cap. 2.) *de Marco dicat, fuiſſe breviatorem Matthæi, non ita accipiendum eſt, ut Euangelium a Matthæo editum Marcus redegerit in compendium; ſed quod multa, quæ a Matthæo eſſent fuſius enarrata, Marcus ſecundum quod a Petro accepiſſet, breviori narratione contracta deſcripſerit: cum alioqui ea, quæ a Petro prolixiori ſermone, ut ſuam negationem, prolata audiſſet, liberius; quam Matthæus, ſcriptis mandarit.*

ſumma veneratione colent, tuiſque meritis & precibus plurima beneficia conſecuturi ſunt. Ad hæc Marcus expergefactus gratias Deo agens, *Domine*, inquit, *fiat voluntas tua*. Inde proſpero curſu Romam acceſſit. Sed cum poſtea Judæi edicto Claudii Imperatoris Roma pellerentur, Marcus quoque una cum Petro migrare inde coactus eſt. Hac occaſione Petri imperata faciens in Ægyptum ſe contulit, ut ſcriptum ab ſe Euangelium prædicaret. Ac primum quidem Cyrenem, unde oriundus dicitur, veniens, plurimos per Baptiſmum Chriſto initiavit. Tranſtulit ſe inde Alexandriam, ubi tam multi ejus opera divinam Chriſti legem amplexi ſunt, ut eorum numero & virtutibus permota Civitas in ipſum tamquam numinum everſorem conjuraverit. Itaque vim declinandam ratus Aniano, quem ad omnem pietatis rationem inſtituerat, Epiſcopo creato ſeceſſit, & Cyrenem remigravit. Biennio tranſacto Alexandriam reverſus gaudio ingenti a Chriſtifidelibus exceptus eſt, gaudens ipſe quoque Chriſtianorum numerum quotidie plus augeri, eoſque tanta inter ſe caritate conjunctos vivere, ut quemadmodum Hieroſolymis, ita Alexandriæ omnia haberent communia. Poſt hæc, ſi Chronico Alexandrino libet credere, Romam repetiit, & Petri ac Pauli mar-

martyrio præſens adfuit. Cum Roma decedens Alexandriam rediiſſet, Ethnicos, jam exacerbatos, quod eorum idola Chriſtiani deriderent, inſtaurata impenſius Euangelii prædicatione ita accendit, ut extremum vitæ diſcrimen ſubiret. Exinde divina ope adjutus aliquando latuit. Tandem dum rem divinam faceret, comprehenditur, & collum fune innexus diem integrum per urbem trahitur. Veſpere in carcerem detruſus, eadem nocte bis per viſum ab Angelo primum, deinde a Chriſto recreatur. Alter enim, nomen ejus ſcriptum eſſe in libro Vitæ nunciavit; alter vero pacem eidem dedit. Mane diei inſequentis VIII. Kal. Majas eductus e cuſtodia iterum per urbis vias raptatus eſt, donec anima in Cœlum abiens corpus reliquit.

Recte ne ad numerum duorum & ſeptuaginta diſcipulorum ab Epiphanio adſcribitur?

R. Ego vero, ut ingenue fatear, Epiphanii teſtimonium ſuperius attuli, magis quia D. Marcum dignum exiſtimavi, qui Apoſtolicæ Hiſtoriæ includeretur, ut vir Apoſtolicus, quam quod eadem, ac Epiphanius ſentirem. Neque enim Petrus cum filium ſuum, hoc eſt ab ſe Chriſto geni-

Bar. ad an. 45. ſ. 31.

genitum, ut ſcribit Hieronymus, appellaſſet, ſi ex duobus & ſeptuaginta diſcipulis a Chriſto electis fuiſſet. Eorum proinde numero eximit vetuſtiſſimus autor Papias apud Euſebium lib. 3. Hiſt. Eccl. c. 39. *Neque enim*, inquit, *ipſe Dominum audierat, aut ſectatus fuerat*. Conſentiunt Auguſtinus, & Theodoretus, hic in Præfatione *Religioſæ Hiſtoriæ*, ille tum lib. 1. De conſen. Euangeliſt. cap. 1. tum lib. 17. contra Fauſtum cap. 3. (2) In Eſaiam c. 65.

Eſt ne idem, ac Joannes Marcus?

R. Non eſt profecto. Primum quia Marcus Euangeliſta numquam appellatus eſt Joannes: deinde quia Marcus Petri diſcipulus erat atque ſocius, *Joannes Marcus* Pauli & Barnabæ: poſtremo quia ille Alexandriæ degebat, cum hic Romæ una cum D. Paulo diverſaretur. Bar. ad ann. 45. ſ. 45.

Quo

(2) Ex his ſi quis colligat, ad Apoſtolicam hiſtoriam Marci acta non pertinere, ille ſciat, & eum Apoſtolicis, hoc eſt Apoſtolorum diſcipulis accenſeri a Tertulliano lib. 4. contra Marcionem cap. 2. & viros Apoſtolicos a veteribus Apoſtolorum nomine appellari ſolitos, ut exemplis pluribus docet Federicus Spanhemius lib. 3. Tom. 2. Miſc. ſacr. diſſertat. de Apoſtolatu.

Quo anno Euangelium ſcripſit, & quo ſermone?

Bar ad an. 45. S. 19. R. Vivo Petro ſcripſiſſe, teſtes ſunt ex veteribus haud pauci. (3) Petro, & Paulo in Cœlum jam receptis ſcripſiſſe, unus tradit Irenæus lib 3. adverſ. Hæreſes c. I. Ego primis magis aſſentiens, anno Chriſti 43. ſeu potius 45. ſcriptum a D. Marco Euangelium exiſtimo, & quidem Græce, non Latine. Nam Auguſtinus, *Horum ſane quatuor*, inquit lib. 1. de conſenſ. Euangeliſt. cap. 2., *ſolus Matthæus Hebræo ſcripſiſſe perhibetur eloquio, ceteri Græco*. Epiſt. 131. Quod etiam Hieronymus certum affirmat: *De novo nunc loquor Teſtamento; quod Græcum eſſe, non dubium eſt; excepto Apoſtolo Matthæo, qui primus in Judæa Euangelium Chriſti Hebraicis litteris edidit*. Tantorum virorum teſtimonio robur addit Euangelium ipſius D. Marci manu, ut creditur, ſcriptum, ſæculo XV. labente, Aquileja Venetias tranſlatum, & religione ſumma ſervatum, quod Græcum eſſe, a peritis animadverſum ac notatum eſt. (4)

Quæ-

(3) Auguſtinus De conſenſu Euangeliſtarum lib. 4. cap. 8. *Eo tempore ſcripſerunt Marcus, & Lucas, quo non ſolum ab Eccleſia Chriſti, verum etiam ab ipſis adhuc in carne manentibus Apoſtolis probari potuerunt*.

(4) Maximilianus Miſſonius in Itinere Italico, quod

Quænam ſunt, & quomodo confutantur eorum argumenta, qui Latine ſcripſiſſe putant?

R. Tria principio afferunt teſtimonia. Primum eſt Libri Pontificalis in Petri vita: ſecundum Eutychii *De originibus Eccleſiæ Alexandrinæ*. Ille *Latine*; hic *lingua* Bar. ad an. 45. §. 39.

quod anno 1688. ſuſcepit, pag. 158. Codicem illum Græcum eſſe ſcribit, quod ante ipſum ſcripſerat Cornelius a Lapide in Præfatione ad Euangelium D. Marci ex fide Canonici D. Marci Venetiis viri gravis & teſtis oculati. Montfauconius e contrario Diarii Italici cap. 4. pag. 55. *Charactéres*, inquit, *etſi vix legi poſſint, evidenter Latini ſunt: nam multoties occurrunt litteræ D. & R. quæ non habent eamdem in Græcis, atque in Latinis formam*. Sed his non reſpondent ea, quæ idem Montfauconius habet in Palæographia Græca. Nam lib. 2. cap. 3. pag. 127. *Τῦ δέλτα*, inquit, *utraque forma* ſcilicet Δ, *& D. vetuſtiſſima eſt*. Reperitur inſuper eadem forma *τῦ δέλτα* in inſcriptionibus Athenienſibus ab eodem allatis lib. 2. c. 4. pag. 135. ubi legitur ODENI, & multa alia Græca nomina, quæ Δ Græcum referunt ut D Latinum. Quod videre licet etiam in Alphabetis Græcis lib. 2. cap. 1. pag. 122. & lib. 4 cap. 10. pag. 336. Ad litteram R. quod attinet: Præterquamquod Alphabeta memorata Rho Græcum repræſentant ut R. Latinum, ita loquitur Montfauconius lib. 2. cap. 3. pag. 132. P. h. e. Rho *eamdem habet formam, quam Phœnicia littera: in marmoribus tamen Baudelotiano, & Herodis Attici lineolam præfert hoc ritu R ut ad R latinum prorſus accedat*. Cetera, quæ affert contra Miſſonium, utrum vera ſint, & inconcuſſa, viderint alii.

gua Romana ſcriptum a D. Marco Euangelium teſtatur. Verum qualis eſt autoritas Scriptoris incerti, cujuſmodi eſt autor Libri Pontificalis, qui poſt ſæculum Chriſti ſextum floruit, & Eutychii magni fabulatoris, ut ſummis viris Auguſtino, & Hieronymo præponantur? Quamquam Eutychii locus nihil omnino conficit, ſi id verum eſt, quod annotatur a Seldeno, linguæ Romanæ nomine etiam Græcam quandoque ab Orientalibus intelligi. Sequitur tertium Gregorii Nazianzeni, qui Marcum Italis ſcripſiſſe Euangelium, cecinit. At idem Nazianzenus, Joannem populis omnibus ſcripſiſſe, paullo ante dixit. Quemadmodum igitur nemo ſanæ mentis colligat, Joannem omnibus linguis ſcripſiſſe, quod Euangelium ſuum in uſum gentium omnium ediderit; ita haud recte ratiocinari ille videatur, qui putet ſe ſatis oſtendiſſe, Marcum in ſuo Euangelio Latina lingua uſum, ex eo quod Italorum commodo ſcripſerit. Accedit, quod non magis opus fuit Latine ſcribi a D. Marco Euangelium, quod Romanis ac Italis uſui poſſet eſſe, quam Latine ſcribi ad Romanos Epiſtola, quæ tamen Græce a D. Paulo ſcripta eſt. Teſtimoniis addunt etiam rationem, quod Tiberii Imperatoris autoritate, & exemplo Græca lingua Romæ jam exoleſceret. At omnino exolevi-

In notis ad Eutychium pag. 152.

Carm. 44.

Carm. 41.

leviſſe, non conſtat. Illud potius eſt verum, ita poſtea Romanis omnibus familiarem fuiſſe, ut, quod conqueritur Juvenalis, qui Domitiani temporibus vixit, mulierculæ ipſæ Græce ſcirent, & loquerentur. Atque hæc ſunt potiſſima rationum momenta, quibus adverſarii nituntur. Satyra VI. 185.

Quid de poſtremo hujus Euangelii capite ſentit D. Hieronymus?

R. Recentioribus nonnullis videtur D. Hieronymus, cum ſcriberet ad Hedibiam, dixiſſe, totum, quantum eſt, decimum ſextum & poſtremum hujus Euangelii caput, ubi hiſtoria Reſurrectionis Chriſti narratur, in pleriſque Græciæ libris deſiderari, ac proinde apocryphum oſtendere voluiſſe: quaſi vero vox *Capitulum*, qua ille utitur, aliud non poſſit ſignificare, quam ea capita, in quæ nunc Euangelium D. Marci ſecatur, atque ita diviſum fuerit etiam Hieronymi ætate. Hieronymus igitur de Chriſto duntaxat Magdalenæ viſo, de quo verſu 9. 10. & 11. ſermo eſt, nullam fieri in omnibus ferme Græciæ libris mentionem animadvertit, cetera non vocat ad examen. Tantum vero abeſt, ut illam capitis partem rejiciat, ut etiam cum aliis Euangeliſtis conciliet. Quod Auguſtinus quoque facit, nullo modo ſigni- Epiſt. 150. quæſt. 3. De conſenſ. Euangel. lib. 3. c. 24.

gnificans, poſtremum hoc Euangelii caput, aut *apparitionem*, uti vocant, Chriſti Magdalenæ factam, in dubium aliquando revocatam fuiſſe. Præterea Hieronymus ipſe autor eſt, Græcos non ſolum poſtremo hoc capitulo non caruiſſe, ſed *additamento potius quodam*, quod tamen non probaretur, illud auxiſſe. Inquit enim lib. 2. adver. Pelag. cap. 6. *In quibuſdam exemplaribus, & maxime Græcis codicibus juxta Marcum in fine Euangelii ſcribitur*. Deinde e veſtigio memoratum additamentum ſubjicit, quod afferre nihil attinet. Ceterum de poſtremo capite Euangelii ſecundum Marcum nos dubitare non ſinit Eccleſiæ Catholicæ autoritas, cujus oraculis non aſſentiri extremæ ſtultitiæ, atque miſeriæ eſt.

Bar. ad an. 34. S. 185.

Concil. Trid. ſeſſ. 4.

Num in martyrum numero habendus eſt?

R. Ejus martyrium aliqui in dubium revocant, aliqui negant, quod nec Euſebius, nec Hieronymus ea de re meminerint. Sed ex horum ſilentio nihil conficiunt. Etenim Palladius Lauſiacæ Hiſtoriæ ſcriptor narrat, Philoromum Presbyterum veniſſe *uſque ad Alexandriam ad adorandum in martyrio venerandi Athletæ Marci*; quibus verbis oſtendit, ſub initium ſæcu-

Cap. 113.

ſæculi V. habitum fuiſſe in numero martyrum. Eamdem veritatem in Synodo Romana celebrata anno 494. probat Gelaſius, *qui de Apoſtolis ac ceteris Martyribus, quæ eſſent apocrypha, perſpicaci conſideravit obtutu*, quemadmodum ait Baronius ad an. 64. §. 1. Acta quoque S. Marci de ejus martyrio nos admonent, quibus pondus addunt Beda, ceterique Martyrologiorum Scriptores non modo Latini, ſed etiam Græci, Chronicon Alexandrinum, Chronicon Orientale Latine redditum ab Enchelenſi, Eutychius, aliique tum apud Baronium in annotat. ad Martyrologium Romanum VII. Kal. Aprilis, tum apud Florentinium in annotat. ad Martyrologium Hieronymianum IX. Kal. Octobris.

Apud Lab. t. 4. Conc. pag. 1262.

Corpus ejus quando Venetias translatum eſt?

R. *Anno Domini* 828. *ſub Juſtiniano Duce*, ut ait Andreas Dandulus Dux Venetiarum in Chronico. Verum qua ratione, quove modo tranſlatio hæc contigerit, nullam certam habemus hiſtoriam, quæ narret. Scriptor enim ille, quem ex Vaticana Bibliotheca protulit Baronius, deſcripſitque poſtea Bollandus ad diem VIII. Kal. Majas, ita rem ex-

Lib. 5. cap 5. Parte 28.

Ad an. 820. §. 29.

exponit, ut eam multis poſt annis, & quidem ex vulgari fama ſcripſiſſe videatur. Quicumque tamen ſit de modo translationis aut ſermo hominum, aut opinio, certe Venetias translatum teſtatur apud Mabillonium etiam Bernardus Monachus Gallus, qui, cum iter anno 870. in regiones Orientales ſuſcepiſſet, affirmat, D. Marci corpus id temporis Alexandriæ amplius non fuiſſe, a Venetis in inſulam ſuam jam aſportatum. Ac Venetiis quidem eſſe, in Æde omnium magnificentiſſima eidem conſecrata reconditum, teſtis omni exceptione major eſt laudatus Dandulus, qui ſcribit, ſe bis corpus illud vidiſſe, ſemel quidem cum Procuratoris, iterum cum Principis perſonam ſuſtineret. (5)

In Act. Sanct. ſæc. III. part. 2. §. 6. pag. 523.

(5) Dandulus vixit uſque ad annum 1354. Hæc habet lib. IX. Chronici capitulo 9. *Eodem anno, videlicet Ducis* (Phaledri) *anno X.* (Chriſti 1094.) *dum glorioſiſſimi Marci Evangeliſtæ Corpus intra quamdam columnam de lapidibus marmoreis factam, Duce, & quibuſdam conſciis eſſet repoſitum, ut ibi cautius ſervaretur, contigit, ut occiſo Petro Candiano Duce cum filio, Eccleſiaque cum Palatio igne conſumta, & ceteris, quibus hoc patuerat, ex tranſcurſu temporum ſublatis, nemo, ubinam ſanctus eſſet theſaurus, jam renovata Eccleſia, poſſet cognoſcere, & nec aliquibus indiciis invenire: fit ex hoc planctus in Clericis, deſolatio ingens in Laicis, mæror imminet univerſalis. Formidabat ſiquidem Plebs devota, ne Patronus tam inclytus furtive fuiſſet ſublatus; ideoque jejunium ſolemne indicitur, & Proceſſio ſolemniſſima ordinatur. Et ecce videntibus cunctis, & ſtupentibus lapides a colu-*

columna * *proſiliunt*, *& Arcam*, *ubi corpus latebat*; *cunctis evidenter oſtendunt*. *Mox devotas laudes agunt Creatori omnium*, *qui ſuum eis eſt dignatus revelare Patronum*; *ſicque dies illa*, *videlicet ſexto exeunte Junio*, *illuſtrata tanti prodigii gloria*, *annis decurrentibus*, *poſteris fit feſtiva*, *& generalis Proceſſio in memoriam devotiſſime renovatur*. *Die itaque octava Octobris ſubſequentis Deo dicata Eccleſia*, *conſciis Duce*, *Primicerio*, *& Procuratore*, *reverendum Corpus in ea ſecrete collocatur*. *Locus igitur omnibus uſque in hodiernum diem præter eorum ſucceſſoribus extat incognitus*: *nec propterea neſcientium fides vacillet*, *cum ego*, *qui loquor*, *primo Procuratoris gerens officium*, *nunc Chriſti gratia Dux effectus*, *poſſim dicere verba Joannis capitulo XIX.* Et qui vidit, teſtimonium perhibuit, & verum eſt teſtimonium ejus, & ille ſcit, quia vera dicit, ut & vos credatis; *& Joannis Apoſtoli Cap.* .... ut credentes ejus meritis vitam habeatis: *dies enim illa ſingulis annis celebratur*. *His Henrico Auguſto patefactis*, *devotione motus Venetias veniens Beato Marco reverentiam exhibuit*. Exſtat tom. XII. Scriptor. Rer. Italicarum pag. 251. 252.

* In margine Codicis Ambroſiani annotatur: *Alibi eſt legere*, *Columnam illam eſſe*, *quæ ad Aram D. Leonardi ſtat*.

DE
S. LUCA
EUANGELISTA.

Lucas quis fuit?

R. LUCAS natione Syrus fuit, patria Antiochenus, profeſſione medicus. Qui enim dubitant, num Lucas medicus idem ſit, ac Euangeliſta, faciunt
Hiſt. Eccl. l. 3. c. 4. ii contra teſtimonium Euſebii, & omnium antiquorum. (1) Eumdem eſſe, atque Lucium D. Pauli cognatum, cujus meminit
Cap. XVI. 21. Paulus ipſe ſcribens ad Romanos, rentur aliqui. Ethnicus ne, an Judæus fuerit; ambigitur. Mihi eorum diſputatio ad veritatem propius videtur accedere, qui ex Eth-

(1) Hieronymus in Epiſt. ad Philemonem: *Ceterum cooperatores Euangelii, & vinculorum ſuorum, cum ad Philemonem epiſtolam ſcriberet, Marcum ponit, quem puto Euangelii conditorem... & Lucam, qui de medico corporum in medicum eſt verſus animarum: cujus liber quotieſcumque legitur in Eccleſiis, toties ejus medicina non ceſſat.* Et Paulinus carm. 24.

Hic medicus Lucas, prius arte, deinde loquela:
Bis medicus Lucas, ut quondam corporis ægros
Terrena curabat ope, & nunc mentibus ægris
Compoſuit gemino vitæ medicamina libro.

Vide infra annotat. 3.

Ethnico circumciſionis expertem Chriſtianum factum exiſtimant, perinde atque Cornelium Centurionem, qui incircumciſus Chriſti fidem profeſſus eſt. Lucam enim Judæum fuiſſe, negare videtur Paulus in epiſtola ad Coloſſenſes, ubi eum nominat ſeorſum ab iis, *qui ſunt ex circumciſione*. Quod vero Ethnicus fuerit, id nihil obſtat, quominus habeatur idem, ac Lucius D. Pauli cognatus. Nam exemplo S. Timothei, qui patrem Ethnicum habuit, & matrem Judæam, docemur, Ethnicos cum Judæis matrimonii jure aliquando fuiſſe conjunctos. Omnino autem rejicitur opinio Epiphanii, qui Lucam in duobus & ſeptuaginta diſcipulis enumerat, iiſque accenſet, qui abſceſſerant a Chriſto audita ejus voce: *Niſi quis manducaverit carnem meam, & biberit ſanguinem, non eſt me dignus*, ſubjungens poſtea, hunc Pauli, ut Marcum Petri, opera revocatum. Lucas enim ipſe Euangelii initio teſtatur, ſe ea ſcribere, quæ acceperat ab iis, *qui viderant, & miniſtri ſermonis fuerant*, aperte demonſtrans, ſe non eſſe ex duobus & ſeptuaginta diſcipulis, qui cum Domino verſati ſunt. Unde etiam illi confutantur, qui putant, alterum fuiſſe ex duobus diſcipulis, quibus pergentibus Emmauntem Chriſtus redivivus ſe comitem adjunxit. Non igitur

Cap. IV. 10. 14.

Hær. 51. ſ. 11, & 6.

Joan. VI. 54.

Bar. ad an. 58. ſ. 34. & 35.

Cap. I. 2.

Bar. ad an. 58. S. 34.

Chriſti diſcipulus fuit Lucas, ſed Apoſtolorum (quod pariter Irenæus, ac Tertullianus docent) præſertim D. Pauli, cujus ſpiritualem filium Hieronymus appellat in cap. 6. Eſaiæ, & *omnis peregrinationis ejus comitem* in Catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum.

Lib. 1. c. 20. In Marc. lib. 4. cap. 2.

Quandonam cum D. Paulo cœpit peregrinari?

R. Nimirum id temporis, quo Paulus anno Chriſti circiter 51. per nocturnam ſpeciem viri Macedonis petentis opem monitus a Deo, decedens Troade in Macedoniam profectus eſt. Ex eo ſiquidem tempore Lucas, ut animadvertit Baronius, in deſcribendis Pauli geſtis tertia ſemper perſona uti ſolitus, mutata dicendi ratione, iis, qui cum Paulo erant, ſe ſe annumerans, primam multitudinis perſonam uſurpat. Quamobrem tunc primum Lucam cum D. Paulo peregrinari cœpiſſe, vult Irenæus lib. 3. cap. 14. ubi itinera, quæ Paulus, & Lucas una fecerunt, circumſcripte ac breviter deſcribit. (2)

Act. XVI. 9. 10.

Ad an. 51. ſ. 63.

Qui-

(2) Qui annò Chriſti 43. Lucam Antiochiæ cum Paulo fuiſſe dicunt, eos minime probari video: idemque ferri judicium de Nicephoro, qui lib. 2. cap. 43. narrat, Thebis Bœotiæ Urbe Lucam

Quibus regionibus peregrinatus eſt?

R. Lucas Troade una cum Paulo ſolvens in inſulam Samothraciam navigavit, die inſequente Neapolim tenuit, atque inde Philippos primariam Macedoniæ urbem contendit. Eundem porro Theſſalonicæ fuiſſe cum D. Paulo, ejuſque diſcipulis Timotheo; Tito, aliiſque, negat Baronius, par eſſe judicans credere, Lucam interim alio prædicandi Euangelii cauſſa a D. Paulo miſſum. Rurſus dubitant alii, is ne fuerit, quem D. Paulus ex Macedonia Corinthum ſimul cum S. Tito ſe miſiſſe ſcribit. Eum ſiquidem nonnullis Barnabam, aliis Silam, alis Marcum fuiſſe placet. Plures tamen tum ex veteribus, tum ex recentioribus Lucam fuiſſe arbitrantur. Itaque Titum & Lucam ſecutus Paulus Corinthum & ipſe venit, unde ſcripſit ad Romanos, ſalutem eis dicens etiam nomine Lucii, quem eumdem ac Lucam, ut paullo ante dixi, aliqui faciunt. Poſt hæc Philippos reverſi Troadem maritimo itinere intra dies quinque remigrarunt. Deinde iis locis peragratis, quæ

Act. XVI. 11.

Ad an. 51. §. 25.

2. ad Cor. VIII. 18.

cam ad Paulum acceſſiſſe, ejuratiſque erroribus patriis Chriſto nomen dediſſe, & qui ante corporum curator fuerat, animarum medicum evaſiſſe.

quæ in Actis Apoſtolorum cap. 20. & 21. deſcribuntur, Hieroſolymam tandem conceſſerunt. Romam uſque, in quam Urbem Paulus a Nerone, quem appellaverat, judicandus a Feſto miſſus fuerat, Lucas tranſire non dubitavit. Ibi fuit, cum
Cap. IV. 12. Ad Phil. ver. 24. Paulus ad Coloſſenſes & Philemonem ſcriberet: atque ſolus eidem præſto erat, cum
Cap. IV. 11. alteram ad Timotheum epiſtolam paullo
In Act. hom. 1. ante mortem daret. Quare Chryſoſtomus hoc præſertim Lucam ſummis laudibus dignum cenſet, *quod præceptori ſuo indivulſus adhæſerit, quodque per omne tempus illum fuerit aſſectatus.*

Paulo interfecto, quid pro Chriſto Lucas egit?

Bar. ad an. 61. §. 7. R. S. Epiphanius hær. 51. §. 11. ſcribit, Lucam Euangelium prædicaſſe *in Dalmatia, Gallia, Italia, & Macedonia,*
Orat. 25. *ſed in Gallia præ ceteris.* Nazianzenus addit Achajam, quod idem non obſcure ſi-
De Script. Eccl. in Luca. gnificat Hieronymus ſcribens, oſſa D. Lucæ ex Achaja Conſtantinopolim translata. Utrique conſentit Nicephorus, qui lib. 2. cap. 43. tradit, Roma in Græciam reverſum plurimos divinæ doctrinæ lumine illuſtraſſe. In Ægypto, Lybia, Thebaide munus Apoſtolicum obiiſſe, legas apud Metaphraſtem. Auctor Conſtitutionum lib.

7. cap.

7. cap. 47. contendit, Abilium tertium Eccleſiæ Alexandrinæ Antiſtitem a D. Luca Epiſcopatu initiatum. Ad extremum damnatam ab eo Antiochiæ hæreſim Ebionitarum, habet Jacobi Sirmondi Prædeſtinatus cap. 10.

An cenſes, etiam in Galliam, quod ait Epiphanius, Lucam veniſſe?

R. Recte requiris. Sunt enim viri docti, qui, poſthabita Epiphanii autoritate, negant, Lucam Gallis Chriſtianæ religionis præcepta tradidiſſe. Nullum ſane teſtem Epiphanio contrarium proferunt, ſed omnium Hiſtoricorum, & præſertim Eccleſiarum Gallicanarum hac de re ſilentium ſatis ipſis videtur, ne omnem fidem Epiphanio adjungant. Quamquam quid vetat dicere, eum Galliam Ciſalpinam intellexiſſe? Nam etiam poſt Galliam ab Auguſto trans Alpes redactam, & Auguſtum vita defunctum Scriptores nobiliſſimi Strabo lib. 5. Plinius lib. 3. cap. 14. Joſephus lib. 5. de bel. Jud. cap. 8. eamdem illam regionem Galliæ Ciſalpinæ nomine appellarunt. Similia his habet Petavius in animadverſionibus ad memoratum Epiphanii locum, quem Petrus de Marca immerito vexat ſcribentem: *Lucam in Gallia prædicaſſe, nullus, quod ſciam, prodidit,* Pag. 90. In Epiſt. ad Valeſium.

dit. Atque haud ſcio, an Galliam Ciſalpinam intelligat, per quam in Dalmatiam, Graciamque contenderit.

Habeo de rebus a D. Luca geſtis; nunc de ejus ſcriptis quæro.

Bar. ad an. 58. §. 31. 32. 33.

R. Lucas Euangelium primum, deinde Acta ſcripſit Apoſtolorum, Græco uſus ſermone, cujus erat peritiſſimus. (3) Ad Euangelium quod attinet: poſt Matthæum, & Marcum ſcripſiſſe, veteres recenteſque conſentiunt, nec ipſis heterodoxis probantur ii, qui Lucam Euangeliſtis omnibus præponere non dubitarunt. (4) Ea autem litteris

(3) Hieronymus in Eſajam cap. 6. *Euangeliſtam Lucam tradunt veteres Eccleſiæ tractatores, medicinæ artis fuiſſe ſcientiſſimum, & magis Græcas litteras ſciſſe, quam Hebræas. Unde & ſermo ejus tam in Euangelio, quam in Actibus Apoſtolorum, ideſt in utroque volumine, comptior eſt, & ſæcularem redolet eloquentiam, magiſque teſtimoniis Græcis* (ex verſione LXX. interpretum) *utitur, quam Hebræis*. Idem epiſt. 145. ad Damaſum; *Inter omnes Euangeliſtas Græci ſermonis eruditiſſimum* Lucam agnoſcit.

(4) Grotius in Lucam cap. I. tom. VI. Criticorum Sacrorum pag. 235. *Quod vero quidam exiſtimant, Matthæo, & Marco priorem in ſcribendo Lucam fuiſſe, plane ut credam, induci non poſſum. Refragatur vetuſtiſſimus librorum ordo apud omnes nationes, refragatur traditio vetus Irenæo, & Tertulliano teſtibus ſuffulta, refragatur ipſe Lucas, qui ita Matthæi, & Marci Hiſtoriam auxit additis narrationibus, ut, ubi res eaſdem narrat, eadem quoque verba non raro uſurpet.*

teris prodidit, quæ a D. Paulo, & ceteris Apoſtolis acceperat, & quidem *eo tempore*, ut ait Auguſtinus, *quo non ſolum ab Eccleſia Chriſti; verum etiam ab ipſis adhuc in carne manentibus Apoſtolis probari potuerunt*, anno Chriſti circiter tertio, vel ſexto ſupra quinquageſimum. Theophilo cuidam Euangelium perinde, atque Acta inſcripſit, quo vocabulo ſeu generatim quemlibet Dei amicum, ſeu potius virum peculiarem, cui Theophilo nomen, ſignificare voluit. Laudatur enim a Chryſoſtomo, quod *unius hominis cauſſa tam diligentem ſolicitudinem ſuſcepiſſet, ut totum Euangelium conſcriberet*. Quemadmodum in Euangelio audita ex aliis; ita in Actorum libro viſa ab ſeſe expoſuit, ex quibus non minor, *quam ex ipſis Euangeliis*, teſte Chryſoſtomo, utilitas percipitur. Quam fortaſſe ob rem Oecumenius librum hunc *Euangelium Spiritus Sancti* appellavit. Conſpicies autem hic, ut verba ipſa Chryſoſtomi exprimam, Apoſtolos ceu volucres terram, mariaque percurrentes, ac timidos illos quondam, rudeſque ſubito in alios homines eſſe mutatos. Videbis ſummam inter ipſos concordiam, virtutes omnes in eis abſolutas perſpicies. Quin & dogmata quædam hic reperire licebit, quæ, niſi liber fuiſſet proditus, haudquaquam fuiſſent ulli tam dilucide cognita. Porro, quæ hic tractantur, ma-

De conſen. Euangel. lib. 4. cap. 8.

In Act. hom. 1.

In Act. pag. 20.

1. ad Cor. XV. 10. major pars ſunt acta Pauli, qui maxime omnium laboravit. Ejus rei cauſſa eſt in promtu, quia is, qui librum compoſuit, Bar. ad an. 61. §. 6. Pauli diſcipulus, & cultor fuit. Extendit vero Hiſtoriam ab aſcenſu Chriſti in Cœlum ad primam, & biennem Pauli in Urbe moram, videlicet ad annum Chriſti 61. ſeu 63.

Cur Lucas Paulo ſuperſtes ejus hiſtoriam non eſt proſecutus?

In Act. homil. 1. R. Duabus de cauſſis, ut docet Chryſoſtomus. Primum quia ea, quæ ſcripſerat, ſatis erant erudiendis iis, qui vellent animum advertere; deinde quia Euangeliſtis curæ fuit non multa, ſed neceſſaria, & utilia ſcribere. Eam ob rem, ut idem Tom. 5. ſerm. 12. Chryſoſtomus alibi notat, librum inſcripſit Acta Apoſtolorum, non miracula Apoſtolorum. Non enim miracula ab Apoſtolis patrata, ſed præclare ab ipſis pro Chriſto geſta nobis imitanda proponuntur.

Sunt ne imagines Deiparæ Virginis a D. Luca depictæ?

R. De imagine Deiparæ Virginis a D. Luca depicta omnium primus meminiſſe Lib. 1. cap. 1. creditur Theodorus Lector, qui ſæculo Chriſti ſexto vixit, cum ait, *Eudoxiam ab Urbe Hieroſolymitana ad Pulcheriam mi-*

miſiſſe imaginem Matris Domini, quam Lucas depinxerat. Meminit etiam Simeon Metaphraſtes ſæculi IX. Scriptor. Utroque junior Nicephorus, utpote qui ab anno 1240. ad annum 1305. floruit, ex Epiphanio neſcio quo hæc nobis exhibet totius Virginei oris lineamenta. *Colore fuit triticum referente, capillo flavo, oculis acribus, ſubflavas tamquam olea colore pupillas in eis habens. Supercilia ei erant inflexa, & decenter nigra, naſus longior, labia florida, & verborum ſuavitate plena, facies non rotunda & acuta, ſed aliquanto longior, manus ſimul, & digiti longiores*. Hæc Nicephorus, quæ cum Baronius ad an. 48. §. 26. retuliſſet, e veſtigio ſubjecit; *Ex pictura aliqua prototypa potius deſcripta, quam ex viventis ipſius imagine videri accepta*. *Ceterum alibi Nicephorum teſtari, S. Lucam Dei genitricis pinxiſſe imaginem*. Allata teſtimonia improbant aliqui; non eas tamen, cur improbent, rationes afferunt, quæ omnino inconcuſſæ videantur. Etſi enim hujuſce rei ſcriptoribus ad fidem faciendam vetuſtas deeſt; non adducor tamen, ut credam, eos rem tanti momenti temere creditam ſine aliqua ſaltem Patrum memoria litteris mandaſſe. Scriptura ſane D. Lucam profeſſione medicum, ut Petrum piſcatorem, & Matthæum telonarium facit,

Lib. 2. cap. 23.

Lib. 14. cap. 2. & lib. 15. cap. 14.

non

non tamen inficiatur, illum pingendi artem calluiſſe. Neque ex eo, quod pingendi ars exſecrabilis apud Judæos eſſet, poteſt recte colligi, Lucam, qui Judæus non erat, pictorem non fuiſſe. Adde, quod ſi Lucas Judæus fuit, Judaica religione jam ejurata, Deiparæ imaginem pinxit ea ſpecie, quam vel oculis, vel auribus hauſerat. Tandem etſi Judæis non licuit picturam publice profiteri, nihilominus privatim animi cauſſa pingere eiſdem licuiſſe crediderim, Chriſti præſertim ætate, quo tempore, cum Pilatus, referente Joſepho, Cæſaris imagines Hieroſolymis exponere tentaſſet, probabile eſt, illuc pictores aliquos ea occaſione accerſitos. (5) Quare cum D. Auguſtinus ait; *Neque enim novimus faciem Virginis, ex qua ille mirabiliter natus eſt*, de vera, non de picta loquitur Virginis facie, eamque nos nec vidiſſe dicit, nec noviſſe, ac proinde nos talem credere, qualem effingimus, cum de Maria loquimur, aut cogitamus, ut integrum Auguſtini locum legentibus liquebit. (6) Scio, Nicænam ſecundam Synodum, Oecume-

De bel. Jud. lib. 2. cap. 8.

De Trinit. lib. 8. cap. 5.

(5) Hoc modo Virginis Deiparæ imagines, quæ a D. Luca depictæ feruntur, defendit adverſus Piceninum Ludovicus Vincentius Gotti in *Vera Eccleſia* tom. 2. part. 2. art. 16. de veneratione ſacrarum imaginum §. 15. num. 87.

(6) Ita ille: *Neque enim novimus faciem Virginis Mariæ, ex qua ille a viro intacta, neque in ipſo*

cumenicam VII. nullam, ut Catholico dogmati adverſus Iconomachos robur adderet, pictam a D. Luca Deiparæ imaginem protuliſſe. Sed quid proferrent adverſus Hæreticos pervicaciſſimos, qui vel certiſſima Fidei argumenta negabant? Credibile igitur eſt, D. Lucam Virginis imaginem poſteris reliquiſſe.

Nunc, quod ſupereſt, D. Lucæ mortem enarra.

R. D. Lucam vixiſſe ad ſummam ſenectutem, & mortuum annos natum 84.

T Hie-

ipſo partu corrupta mirabiliter natus eſt. Nec quibus membrorum lineamentis fuerit Lazarus, nec Bethaniam, nec ſepulcrum, lapidemque illum, quem removeri juſſit, cum eum reſuſcitaret, vidimus, nec monumentum novum exciſum in petra, unde ipſe reſurrexit, nec montem Oliveti, unde aſcendit in Cælum. Neque omnino ſcimus, quicumque iſta non vidimus, an ita ſint, ut ea cogitamus, imo vero probabilius exiſtimamus, non eſſe ita. Namque cum alicujus facies vel loci, vel hominis, vel cujuslibet corporis eadem occurrerit oculis noſtris, quæ occurrebat animo, cum eam, priuſquam videremus, cogitabamus, non parvo miraculo movemur; ita raro, & pæne numquam accidit: & tamen ea firmiſſime credimus, quia ſecundum ſpecialem generalemque notitiam, quæ certa nobis eſt, cogitamus. Credimus enim Dominum Jeſum Chriſtum natum de Virgine, quæ Maria vocabatur. Quid ſit autem virgo, & quid ſit naſci, & quid ſit nomen proprium, non credimus, ſed prorſus novimus. Utrum autem illa facies Mariæ fuerit, quæ occurrit animo, cum iſta loquimur, aut recordamur, nec novimus omnino, nec credimus.

De Script. Eccl. in Luca.

Lib. 2. cap. 43.

Bar. ad an. 61. §. 7.

Hieronymus, 80. Nicephorus narrat. Nonnulli putant deceſſiſſe, Domitiano adverſus Chriſtifideles ſæviente anno Chriſti 95.; ſi ſubiit pro Chriſto martyrium, ut antiquis bene multis creditum. Nimirum Lucam martyribus accenſent Gregorius Nazianzenus orat. 3. §. 63. Gaudentius Brixienſis ſerm. 17. & Paulinus Nolanus epiſt. 32. alias 12. Nicephorus vero martyrii genus deſcribens eum *ex fructifera olea arbore ſuspenſum* dicit. Morti ejus Achajam locum aſſignant Veteres, a quibus immerito recedunt Beda, Uſuardus, & Ado, qui Bithyniam tribuunt. Martyrii dies diſcrepat. Nam XV. Kal. Novembris Lucæ Euangeliſtæ memoriam celebrat Bedæ, Adonis, & Romanæ Eccleſiæ Martyrologium; XI. Kal. Octobris Hieronymianum; & III. Idus Octobris Kalendarium Carthaginienſe Mabillonii.

Loc. cit.

DE

DE
SEPTEM DIACONIS.

Quinam ſunt ſeptem Diaconi?

R. PRimus apud D. Lucam eſt Stephanus, ſecundus Philippus, tertius Prochorus, quartus Nicanor, quintus Timon, ſextus Parmena, ſeptimus Nicolaus. Act. VI. 5.

Putas ne, hoſce ex numero duorum & ſeptuaginta diſcipulorum electos?

R. Ita prorſus exiſtimat Epiphanius hær. 20. §. 4. ſed ejus ſententia multum habet dubitationis, & doctiſſimis viris minime placet. Autor enim Conſtitutionum Apoſtolicarum lib. 2. cap. 25. Diaconos a diſcipulis diſtinguit, quamvis divinam veritatem ab ipſo Chriſto eos didiciſſe velit. Illos numero diſcipulorum omnino eximit Cyrillus Hieroſolymitanus: vocat enim Eccleſiæ ſuæ Hieroſolymitanæ filios primogenitos. Ad S. Stephanum quod attinet, dubitat Auguſtinus, fueritne *ex illis, qui prius in Chriſtum crediderant, an forte ex illis, qui poſt aſcenſum Domini* Apoſtolorum ſermonibus permoti, ejuſdem Chriſti fidem profeſſi ſunt. Idem tamen Catech. 17. §. 24. Serm. 316. cap. 3.

In Pſal. 108. 19. alio loco Stephanum inter eos videtur recenſere, quorum tenebris Spiritus Sanctus ipſo Pentecoſtes die lumen attulit. S. Hilarius quoque Stephanum Petri prædicatione converſum putat, cui aſſentiens D. Ambroſius tum lib. 5. Hexaem. cap. 6. tum in Lucam cap. 5. dicit, Stephanum fuiſſe primum, quem Petrus hominum piſcator factus rete concluſit. Nicolaus certe Antiochenus erat, & Proſelytus, videlicet ex Ethnico Judæus: non potuit igitur eſſe in numero diſcipulorum, qui origine Judæi traduntur. His adde Græca Diaconorum nomina, adde cauſſam, propter quam electi ſunt. Inde enim conſectarium eſt, ad Græcos deliniendos, omnemque diſſidii occaſionem in poſterum tollendam, aliquos ſaltem etiam ex Græcis Diaconos eſſe creatos, ac proinde ex duobus & ſeptuaginta diſcipulis, qui omnes origine Judæi erant, delectos non fuiſſe.

In Matth. cap. 17. §. 12.

Cur electi ſunt?

R. Septem Diaconorum electioni cauſſam præbuere querelæ Helleniſtarum adverſus Hebræos. Id enim Græcos urebat, *quod deſpicerentur in miniſterio quotidiano viduæ eorum*, hoc eſt quod viduis ſuis, perinde ac Hebræorum viduis eleemoſynas diſtribuendi negotium non daretur, ſeu potius

Act. VI. 1.

tius quod parcius viduis ſuis, quam Hebræis, eleemoſynæ erogarentur. Huic igitur diſſidio tollendo ſeptem Diaconos Apoſtoli elegerunt, Fideli populo eorum probitatem confirmante, *ne quis indignus obreperet*, ut notat S. Cyprianus. Electos precationibus adhibitis, & manibus impoſitis ſuo muneri conſecrarunt. Epiſt. 68.

Quodnam igitur eorum munus erat?

R. Munus eorum erat, non ut antea viduarum, communibus ſolum menſis miniſtrare, ſed etiam ſacris, in quibus panis divinus frangebatur, id eſt Chriſti corpus ab Apoſtolis conſecratum Fidelibus dividebatur, juxta illud D. Pauli: *Panis, quem frangimus, nonne participatio Corporis Domini eſt?* Quid enim opus fuit miniſtris cura tanta delectis, & ritu tam ſolemni initiatis, ab eo videlicet non diſſimili, quo Presbyteri, & Epiſcopi conſecrantur, ſi ea duntaxat, quæ ad vitam ſuſtentandam pertinerent, eleemoſynas pauperibus dividendo procurare debuerunt? Ignatius certe, qui Diaconorum miniſterio interfuit, *Oportet*, ait, *& Diaconos Myſteriorum Chriſti miniſtros per omnia placere: nec enim ciborum, & potuum miniſtri ſunt, ſed Eccleſiæ Dei adminiſtratores*. Eadem eſt ſententia Cypriani ita ſcri-

Bar. ad an. 34 §. 285.

1. Cor. X. 16.

Ad Trall. cap. 2.

Epiſt. 65. bentis ad Rogatianum : *Diaconos poſt aſcenſum Domini in Cœlos Apoſtoli ſibi conſtituerunt, Epiſcopatus ſui, & Eccleſiæ miniſtros*. Hieronymus vero, qui epiſtolam 85. ad reprimendos ætatis ſuæ Diaconos inſoleſcentes adverſus Presbyteros ſcripſit, & de altero duntaxat eorum munere loquens *menſarum, & viduarum miniſtros* appellavit, ita ad extremum ſubjecit : *Et ut ſciamus Traditiones Apoſtolicas ſumtas de Veteri Teſtamento, quod Aaron, & filii ejus, atque Levitæ in Templo fuerunt, hoc ſibi Epiſcopi, & Presbyteri, & Diaconi vendicant in Eccleſia*. Quis autem ignorat, Levitas miniſtros fuiſſe ſacrificiorum? Igitur etiam Diaconi Levitis ſimiles eodem in Eccleſia ſacro munere jam inde a principio fungebantur. Præterea ſi Eccleſiæ initia repetas, ut ex D. Paulo animadvertit Auguſtinus, & poſt ipſum Baronius, cognoſces, conſueviſſe aliquando Chriſtianos Euchariſticam menſam cum menſa communi conjungere. Cur igitur Diaconos communium menſarum miniſtros a ſacræ menſæ procuratione fuiſſe prohibitos exiſtimemus? Profecto Juſtinus martyr Apologia ſecunda teſtatur, Euchariſtiam & iis, qui Fidelium cœtui Dominico die intererant, a Diaconis fuiſſe porrectam, & iis, qui aberant, ab eiſdem delatam fuiſſe. Septem igitur Diaconi non ſolum

Epiſt. 54. alias 118. cap. 6.

Ad an. 34. §. 284.

ſolum pecuniæ in pauperes erogandæ cuſtodes erant, ſed etiam ſacris Altaribus inſerviebant.

Quid tu? an cenſes de omnibus eſſe dicendum?

R. Minime: ſed tantum de Stephano, Philippo, & Nicolao. Nam ceterorum nomen ſolum Scriptura recitat, & quæ de his ab aliis narrantur, ſunt prorſus incerta. At vero Stephani, & Philippi geſta exhibet D. Lucas in Actis Apoſtolorum, & ea de Nicolao a veteribus traduntur, quæ ſilentio præteriri non debent. Dicam igitur primum

DE
S. STEPHANO
PROTOMARTYRE.

Serm. 316. cap. 1. & 3. STEPHANUS, ut ait Auguſtinus, *inter Diaconos nominatur primus, ſicut inter Apoſtolus Petrus*. (1) *Incertum eſt, unde fuerit; utrum ex illis, qui prius in Chriſtum crediderant, ſicut Nicodemus, qui ad eum venit nocte; an forte ex illis, qui poſt aſcenſum Domini veniente Spiritu Sancto, quando impleti ſunt diſcipuli, & loquebantur linguis omnium gentium. Cum eſſet ab Apoſtolis ordinatus, in brevi ad paſſionem praceſſit ordinatores ſuos*. Rei geſtæ Hiſtoriam admirabili ordine deſcripſit Cap. VI. VII. & VIII. S. Lucas in Actis Apoſtolorum. Chriſtianæ doctrinæ evulgandæ cum intentiorem operam daret, & mira faceret, diverſi generis Judæorum in ſe odium concitavit. Libertini in primis; quo nomine, ut ſcribit In Act. hom. 15. Chryſoſtomus, *appellabantur, qui a Romanis libertate donati erant*, Stephanum diſceptando ſuperare tentarunt. Diſputatione

(1) Autor ſermonis 217. apud. Auguſtinum in Appendice. Stephano *pulcritudo erat corporis, & flos ætatis, & eloquentia ſermocinantis, & ſapientia ſanctiſſimæ mentis*.

tione victi, falſis teſtibus, & criminibus juvenem innocentiſſimum circumvenire conantur. Captum quaſi violatæ Legis reum trahunt in Concilium. Interrogatus a Concilii præſide, vera ne eſſent, quæ in ipſum dicerentur, objecta crimina refellere aggreſſus ſermonem producit longius, ut deferveſcente interim furore ad ſanam mentem redirent. Verum cum vano id incepto conari ſe, divino, crediderim, inſtinctu, animadvertiſſet, quod obſtinata incredulitate orationem ſuam reſpuerent, tam acriter, tamque libere in eorum pervicaciam invectus eſt, ut illos reos agere non dubitaverit, quod Spiritui Sancto ſemper reſiſterent, imitati peſſima Majorum exempla, qui Prophetas primum, deinde Chriſtum ipſum interfecerant. Ad hæc ira incenſi, nullo ſervato juris ordine, raptum extra Urbem lapidibus obruerunt. (2) In ipſa lapidatione non deſtitit pro iis orare: nec fruſtra miſſæ preces. *Nam ſi Martyr Stephanus*, ut ait Auguſtinus, *non ſic oraſſet, Eccleſia Paulum hodie non haberet*. Stephanum mortuum ſepeliendum curarunt viri quidam pii & religioſi, qui eum *planctu magno*, honeſto ſcilicet funere, Serm. 382.
comi-

(2) Unum ex his lapidibus a quopiam Chriſtianorum collectum, in Italiam poſtea fuiſſe translatum, & Anconæ repoſitum, docet Baronius ad an. 34. §. 305.

comitantibus Apoſtolis, humaverunt. (3) Annus mortis ejus Baronio eſt annus Domini 35. per diem unum inchoatus: Petavio, Uſſerio, Tillemontio annus ipſe, quo Chriſtus paſſus eſt: aliis omnino incertus. Atque his dies quoque Stephani ſupremus eſt in obſcuro. Si ceteros audias, quibus aſſentior, VII. Kal. Januarii & Cœlos apertos vidit, & ad Jeſum, quem videbat, martyrum omnium primus evolavit. Nulla enim alia videtur eſſe cauſſa, cur jam inde a quarto, aut quinto ſæculo, ut ex Auguſtino, aliiſque colligitur, poſtridie Natalem Chriſti diem Stephani martyrium Eccleſia celebraverit. Illud tamen animadvertendum, in Cappadocia & Ponto, ubi VIII. Idus Januarii ortus Chriſti Domini recolebatur, diem inſequentem fuiſſe Stephano ſacrum, variata quidem ratione temporis, ſed antiquo Eccleſiæ more ſervato, ut hæc duo Feſta conjungerentur. Miro enim conſenſu Stephani mortem

cum

(3) Hieronymus Epiſt. 25. cap. 3. *Stephano fecerunt Hieroſolymæ fratres planctum magnum; & utique planctus magnus non in plangentium exanimatione, ut tu putas, ſed in pompa funeris, & exequiarum frequentia intelligendus eſt*. Idem epiſt. 53. ad Riparium, ſcribens adverſus Vigilantium: *Ergo martyrum immundæ ſunt reliquiæ? Et quid paſſi ſunt Apoſtoli, ut immundum Stephani corpus tanta funeris ambitione præcederent, ut facerent ei planctum magnum, ut eorum luctus in noſtrum gaudium verteretur?*

cum Natali Chriſti die copulavit antiquitas. Corpus ejus, teſte Auguſtino, diu latuit. Nunc Venetiis colitur in Eccleſia S. Georgii Majoris, *& pro celebriori devotione perpetuis temporibus augenda*, ut ait Dandulus, *decretum exſtitit, ut Dux invitatus cum inſigniis Ducalibus Veſperi, & Miſſæ Feſtivitatis debeat intereſſe*.

Serm. 319. cap. 6.

Chron. lib. 9. cap. 11.

DE

DE
S. PHILIPPO,
QUI EST *EUANGELISTA* DICTUS.

PHILIPPUS ſecundus ex ſeptem Diaconis, Cæſareæ in Palæſtina, referente Iſidoro Peluſiota, natus eſt. Uxorem habuit, ex eaque filias quatuor ſuſcepit. A D. Luca *Euangeliſta* nomine commendatur, ſeu *propter promtum prædicationis eloquium*, ut viſum Auguſtino; ſeu quod omnium primus poſt aſcenſum Chriſti in Cœlum, Samaritis Euangelium prædicavit, ut placet Baronio. Cum enim poſt illatam Stephano necem Chriſtiani omnes præter Apoſtolos, Hieroſolyma relicta, in diverſa abiiſſent, Philippus Samariam conceſſit. Ibi & miraculis editis, & pluribus ad Chriſtum converſis inclaruit. Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis, audito, Samaritas Chriſto per baptiſmum a Philippo initiatos, miſerunt illuc Petrum, & Joannem, a quibus Confirmationis Sacramentum, & gratiam conſequi poſſent. Ex quo facile perſpicitur, eum, qui baptizaverat, *Confirmandi* poteſtatem nullam habuiſſe, ac proinde Philippum Diaconum, non Phi-

Lib. 1. epiſt. 449.
Act. XXI. 8.
Serm. 266.
Ad an. 35. §. 8.
Act. VIII.

Philippum Apoſtolum, quemadmodum perperam creditum nonnullis antiquorum, Samaritis prædicaſſe: qua de re dubitavit etiam Auguſtinus Tract. 6. in Joan. qui tamen alibi, unum fuiſſe ex ſeptem Diaconis, diſerte confirmat. Inter ceteros a Philippo baptizatus eſt Simon Magus, is, quem poteſtatem conferendi Spiritum Sanctum oblata pecunia emere volentem Petrus hominis audaciam exſecratus rejecit. Samariæ, uti creditur, commorantem Philippum Angelus admonuit, ut obviam iret Eunucho Candacis Reginæ Æthiopum diſcedenti Hieroſolyma, quo religionis cauſſa venerat. Statim imperata faciens eum in curru, quo vehebatur, legentem Eſajam Prophetam invenit, explicatoque, quem legebat, Prophetæ loco, *oſtendit ei Jeſum, qui clauſus latebat in littera*, inquit Hieronymus, credentem baptizavit, & *Apoſtolum genti Æthiopum miſit*, ut ait idem Hieronymus. (1) Eunucho

Serm. 99. & 266.

Epiſt. 103.

In Eſajam cap. 53.

(1) Eunuchum fuiſſe Gentilem, ac primum ex Gentilibus baptizatum ſcribit Euſebius lib. 2. cap. 1. Alii multo probabilius Judæum, aut Proſelytum faciunt, & primum ex Ethnicis Chriſtianum eſſe Cornelium Centurionem probant. Baronius ad an. 35. §. 27. affirmat, omnes Eccleſiaſticos Scriptores conſentire, *hunc fuiſſe proſelytum, ex Gentilibus ad Judæorum religionem adductum*.

Auguſtinus ſerm. 99. *Impleto baptiſmatis miniſterio*,

nucho vixdum baptizato, raptus ſubito ab Spiritu Philippus, & per aerem delatus Azotum translatus eſt: qua regione peragrata Chriſtianæ religionis præcepta Civitatibus cunctis tradidit, donec veniret Cæſaream Palæſtinæ, ubi domicilium ſuum collocavit, & cum filiabus quatuor cælibatu, & prophetia claris manſit. Inde ſimilius vero fit, in ea potius urbe, quam Hierapoli, mortuum & tumulatum fuiſſe, ut exiſtimant Latini. Nam Græci Trallibus in Lydia vita defunctum credunt.

rio, & ſacramento, ne hominum putaretur donum Spiritus Sancti, non exſpectatum eſt, ſicut tunc, ut venirent Apoſtoli, ſed continuo venit Spiritus Sanctus. Et ſerm. 266. *Illud ſcriptum eſt, quia mox ut aſcenderet de aqua, venit Spiritus Sanctus ſuper Spadonem*. Qua de re nihil hodie legitur in Vulgata: ſed Auguſtino conſentiunt libri aliquot Græci, & ipſe D. Hieronymus in Dialogo adverſus Luciferianos cap. 4.

DE

DE
NICOLAO.

NICOLAUS Antiochenus fuit, Proſelytus, hoc eſt ex Ethnico Judæus. Cum nomen Chriſto dediſſet, iis virtutibus eluxit, ut dignus habitus ſit, qui in ſeptem primis Diaconis numeraretur. Poſtea eam ſubivit infamiam, quæ ſatis purgari numquam potuit. Nimirum veteres plurimi eum autorem faciunt Hæreticorum, quibus *Nicolaitis* nomen; plurimi contra putant, eam duntaxat ob rem Nicolaitas a viro tanto nomen ſumſiſſe, ut inſignem titulum turpitudini obtenderent, & in ejus autoritate deliteſcentes facilius hominibus fucum facerent. Libet utriuſque partis teſtimonia afferre, quo, utra vincere debeat, quilibet per ſe judicare poſſit. Nicolaum itaque uxorem, quam habebat, pulcherrimam dimiſiſſe, ut viros Deo penitus addictos imitatus caſtitatem ſervaret, ſcriptum reliquit Epiphanius: qui addit, Hær. 25. §. 1. eumdem in incepto haud perſiſtentem uxori ſuæ rurſus adhæſiſſe, & cum allatas, ne id in ſe reprehenderetur, excuſationes minime accipi intellexiſſet, tandem auſum eſſe effutire: *Niſi qui diebus ſingulis luxuria vacet, ſempiternam ſalutem neminem*

poſſe

poſſe conſequi. Epiphanium ſecuti ſunt Hilarius, Gregorius Nyſſenus, Philaſtrius, Hieronymus, Caſſianus, Gregorius Magnus, & alii a Natali Alexandro, & Tillemontio collecti, quorum ex ſcriptis intelligi licet, Nicolaum autorem fuiſſe ſectæ Nicolaitarum. Quod ſentit etiam Irenæus lib. 1. adverſus hæreſes cap. 27. omnium, quos nominavi, antiquiſſimus. Tertullianum vero prætereo, quia caput 46. *De Præſcriptionibus*, ubi Nicolaus hæreticus dicitur, a Tertulliano ſcriptum non eſt. Quandoquidem convenit inter doctiſſimos, librum ejus de Præſcriptionibus quinque tantum, & quadraginta capitibus contineri.

Differt. 9. ſæc. I. Tom. 2. in Nicolao.

Strom. lib. 3. pag. 456.

E contrario S. Clemens Alexandrinus multo ante Epiphanium natus, & honorifice de Nicolao loquitur, & rem aliter narrat. Scribit enim, Nicolaum, exprobrata eidem ab Apoſtolis erga uxorem zelotypia, eam in omnium conſpectum produxiſſe, eique poteſtatem feciſſe nubendi, cui vellet. Minus ille quidem caute egiſſe videtur, ſed apposite ad avertendam noxam. Non pravo certe animo tunc ab Nicolao productam, vel ex eo liquet, quod Clemens ſubjicit, illum nullius feminæ, niſi uxoris ſuæ notitiam habuiſſe; liberos autem ita educaſſe, ut filiæ virgines conſenuerint, & filius perſeveraverit in-

incorruptus. Subjungit Clemens, dixiſſe illum; *Quod carne uti oporteat*, eodem ſenſu, quo ferunt, dixiſſe Matthiam, videlicet, *Nihil ei impudicum largiendo ad voluptatem*; quod idem omnino eſt, atque carnem coercere, & pravas animi cupiditates aſſidua corporis exercitatione domare. Qui igitur factum hoc, dictumque Nicolai *abſolute, & inconſiderate ſequentes fornicantur, eorum infoſſa eſt anima in cœno vitii, ut qui decretum ipſius voluntatis, non autem Apoſtolici viri ſequantur*. (1) Strom. lib. 2. pag. 434. Hoc S. Clementis loco Euſebius lib. 3. Hiſt. Eccl. cap. 29. confutavit Nicolaitas, qui Nicolaum ſectæ ſuæ autorem jactabant. Quod fecit etiam Nicephorus lib. 3. c. 15. Multo apertius Clementis ſententiam probat Theodoretus. Nam lib. 3. Hæretic. Fabul. c. 23. docet, Nicolaum permiſiſſe uxori ſuæ nubere, cui vellet, *non hoc lege aliqua decernentem, ſed ut accuſatorum calumniam*

V *re-*

(1) Moris fuit Hæreticorum, virum aliquem Apoſtolicum ſectæ ſuæ ducem jactare, ut aliquid celebritatis ſibi aquirerent, & facilius impia fraude minus cautos obligarent. Sic Baſilides, teſte S. Clemente Alexandrino Strom. lib. 7. pag. 749. magiſtrum ſibi adſcribebat Glauciam, qui D. Petri interpres fuerat: ſic Valentinus gloriabatur, ſe audiviſſe Theodadem Paulo familiarem. *Tales autem ſunt*, ut ait idem Clemens Strom. lib. 2. pag. 434. *qui dicunt, ſe ſequi Nicolaum, adducentes ejus viri aliquid litterarum monumentis mandatum, ſed ab eis detortum, nempe oportere carne uti*.

De hæreſibus c. 5.

redargueret. Sanctus quoque Auguſtinus Clementis locum redactum in pauca deſcribit, & anſam potius ad docendam hæreſim dediſſe, quam docuiſſe, ſubjungit. Sed omnium apertiſſime Victorinus Petavionenſis Commentario in Apocalypſim: *Nicolaitæ*, inquit, *ſub nomine Nicolai Miniſtri fecerunt ſibi hæreſim*. Omitto Conſtitutionum Apoſtolicarum autorem, qui lib. 6. cap. 8. *Nicolaitas falſo nomine vocari*, refert, & Caſſianum, qui collat. 18. cap. 16. dicit, quoſdam aſſerere, Nicolaum magiſtrum Nicolaitarum alium eſſe a Nicolao Diacono: ſiquidem utrumque video, parum probari. Habes utriuſque partis momenta præcipua, ut poſſis utram malis amplecti. Ego illis, qui Nicolaum culpa liberant, magis credo; ita tamen, ut exiſtimem, ſi non errorem, erroris certe occaſionem licet præter voluntatem præbuiſſe. Quam ob cauſſam nec a Latina, nec a Græca Eccleſia hujus Diaconi memoriam invenies honore ullo conſecratam.

Bibl. Patr. tom. 3. pag. 615.

Alii ne reſtant ad Hiſtoriam Apoſtolicam abſolvendam?

R. Reſtant viri Apoſtolici duo Titus, & Timotheus laborum D. Paulii ſocii, & ex epiſtolis ejuſdem Pauli notiſſimi. De utroque pauca diſſeram; ac primum quidem

DE

DE
S. TITO
D. PAULI DISCIPULO CRETENSIUM EPISCOPO.

TITUS Ethnicus fuit: unde oriundus, ignoratur. Chryſoſtomus Corinthium facit, & eumdem, ac *Titum Juſtum*, in cujus domum hoſpes receptus eſt Paulus, cum eſſet Corinthi. Sed hæc ſententia aliis ſacrarum litterarum interpretibus non probatur. Titus enim Pauli diſcipulus ſe Paulo emancipavit ante Concilium Hieroſolymitanum anno Chriſti 51. celebratum, ac proinde ante adventum Pauli Corinthum, quo pervenit anno tantum inſequente. Idem a D. Paulo Chriſti fidem videtur hauſiſſe, quoniam ab eo filius appellatur. Cum cælebs adhuc & incorruptus eſſet, *Evangelio credentem accepiſſe baptiſma, & virginem permanſiſſe*, exiſtimat Hieronymus in Epiſt. ad Titum cap. 2. Epiſtola vero 150. quæſt. 11. Pauli interpretem facit, quod *Paulus divinorum ſenſuum majeſtatem digno non poterat Græci eloquii explicare ſermone*: quæ cauſſa perperam aliquibus non probatur; quandoquidem Paulus ipſe ſe *imperitum ſermone*, etſi

Ad Gal. II. 1. In Ep. ad Tit. hom. 1.

Act. XVIII. 7.

Ad Tit. I. 4.

2. ad Cor. XI. 6. etſi *non ſcientia* appellat. (1) Anno memorato Chriſti 51. Hieroſolymam cum Paulo ad Concilium proficiſcente venit, ubi falſis fratribus, qui eum ad circumciſionem adigere tentaverant, neque ipſe, neque Paulus conſenſit. Diſſidio inter fideles Corinthi ſuborto, illuc ad res componendas ab Apoſtolo miſſus, honorifice exceptus eſt, magnaque lætitia affectus, quod Corinthii ſibi dicto audientes fuiſſent. Corintho in Macedoniam ad Paullum ſe contulit, unde paullo poſt Corinthum remigrare juſſus obſequentiſſime paruit: qua occaſione delatam ab eo alteram ejuſdem Apoſtoli ad Corinthios epiſtolam, haud ego equidem ambigam. Anno Chriſti 57. ut placet Baronio, ut aliis 63. Cretenſis Epiſcopus a D. Paulo factus eſt, atque in Creta relictus, ut incolæ, qui *nuper crediderant*, quemadmodum loquitur Hieronymus, *haberent Apoſtolicum virum, qui ea, quæ videbantur deeſſe, corrigeret, & conſtitueret per Civitates presbyteros*, ſeu, ut vult Chryſoſtomus, *Epiſcopos*. (2) Anno inſequente

Ad Gal. II. 1. 4.

2. ad Cor. VII. 7. 15.

Ad an. 57. §. 209. & ad an. 58. §. 1.

In Epiſt. ad Tit. c. 3.

In Epiſt. ad Tit. hom. 2.

(1) Vide pag. 16. & 67. atque Baronium ad an. 45. §. 32. & 37.

(2) Hinc S. Hieronymum ejus fuiſſe opinionis, ut crederet, eundem olim fuiſſe Presbyterum ac Epiſcopum; & conſuetudine potius, quam Dominica inſtitutione factum, ut Presbyteris

te a Paulo per litteras monitus eſt, ut, cum Artemas, vel Tychicus in Cretam veniſſet impleturus locum ejus, ipſe ſtatim Nicopolim Macedoniæ contenderet, qua in Urbe Paulus hyemare decreverat. Ex Creta igitur ad Paulum Nicopoli agentem acceſſit. Poſtea ejuſdem Apoſtoli mandato in Dalmatiam profectus eſt, qua in regione adhuc morabatur, cum alteram epiſtolam ad Timotheum Paulus daret. Inde reverſus in Cretam, inſularum, quæ Cretæ circumjacerent, incolas Chriſtianæ religionis præceptis dicitur imbuiſſe. Natus annos quatuor & nonaginta in inſula Creta mortuus, tumulatuſque eſt. Ejus diem feſtum Græci VIII. Kal. Septembris, Latini pridie Nonas Januarii celebrant. Ad Tit. III. 12. 2. ad Tim. IV. 10.

teris majores eſſent Epiſcopi, ſcribit Baronius ad an. 58. §. 3. ubi etiam alia D. Hieronymi in eam rem argumenta enarrat, ejuſque deinceps ſententiam exponit.

DE
S. TIMOTHEO
D. PAULI DISCIPULO ANTISTITE EPHESIORUM.

TIMOTHEUS, Derbenſis ne, an Lyſtrenſis fuerit, ambigitur. Lyſtrenſem ut potius credam, Chryſoſtomi, ac Theodoreti facit autoritas, quibus favere videtur Lucas, dum ſcribit, fratres, qui Lyſtræ, non qui Derbe agebant, de vera Timothei fide, ac pietate teſtes fuiſſe. Ex quo apparet, Timotheum Chriſto antea adhæſiſſe. Nam licet Ethnico Patre natus, matrem habuit Judæam Eunicem nomine, & aviam Loidem ambas Fideles, & ſpectatæ virtutis feminas, quæ puerum Chriſtianæ religionis præceptis ad veram pietatem informaverant. Hunc igitur, qui *ab infantia ſacras litteras noverat*, ſocium laboris adſcivit Paulus, (1) atque *circumcidit*, ait Chryſoſtomus, *ut circumciſionem tolleret*, ut ſcilicet Judæi circumciſum libenter audirent, quem circumciſionis

(In Epiſt. ad Rom. hom. 19. — In 2. ad Tim. hom. 8. — Act. XVI. 2. — 2. ad Tim. I. 5. — Ill. 15. — In Act. hom. 34. — Bar. ad an. 51. §. 61, 62.)

(1) Theodoretus in argumento Epiſtolæ I. ad Timotheum pag. 463. *Relicta & patria, & domo, & parentibus, ſecutus eſt Apoſtolum, ejus conſuetudinem omnibus ſimul anteponens. Huic Aſiæ curam commiſit divinus Apoſtolus.*

nis expertem contemſiſſent. Quantum vero hujus curæ omnes, vigiliæ, cogitationeſque ad cœleſtem Chriſti doctrinam evulgandam laboraverint, ipſius Pauli teſtimonio docuiſſe ſuffecerit. Ait itaque Paulus, Timotheum ſibi, tamquam Patri filium, *in Euangelio* adſuiſſe, & ſibi in Domini opere faciundo prorſus ſimilem, & adeo carum, ut de eo, cum preces ad Deum funderet, ſemper meminerit. Eumdem omnium primum Eccleſiam Epheſinam adminiſtraſſe, autor eſt Euſebius lib. 3. Hiſt. Eccl. cap. 4. quicum facit Chalcedonenſis Synodus, quæ Epiſcopos ſeptem & viginti a Timotheo uſque ad Stephanum Epiſcopatu ab illa dejectum numerat. Quo autem tempore Epheſinæ Eccleſiæ a Paulo præpoſitus fuerit, latet. Illud eſt certum, Epiſcopatu initiatum eſſe a D. Paulo, & jam tum Epiſcopum fuiſſe, cum primam ad eum epiſtolam Paulus ſcriberet. Siquidem in ea modum illi præſcribit recipiendæ accuſationis adverſus Presbyterum, eumque monet, ne ulli cito manus imponat, & ne aquam adhuc ad potum adhibeat, ſed modico vino utatur propter languentem ſtomachum, & *frequentes infirmitates*. (2) Al-

Ad Philip. II. 22. 1. ad Corint. XVI 10. 2. ad Tim. I. 5.

Apud Lab. t. 4. Conc. pag. 700.

2. ad Tim. I. 6.

Cap. V. 19. 22. 22.

2. ad Tim. IV. 6.

V 4 te-

(2) Julianus Pomerius lib. 2. De Vita Contemplativa cap. 22. (exſtat in appendice Operum S. Proſperi Aquitani) inquit: *Timotheo ſuo*

teram poſtea epiſtolam accepit Timotheus haud multo ante mortem Roma a D. Paulo ſcriptam, *quam ſibi teſtamenti cujuſdam vice ſervaret*, ut ait Chryſoſtomus. In ea Timotheo mandabat Paulus, ut feſtinaret ante hyemem Romam ad ſe venire, tum quod *cuperet*, *antequam excederet vita*, *plurima fortaſſis illi commendare*, tum quod *neminem* præter Lucam *haberet adjutorem in Evangelio*. Ut autem libentius iter ingrederetur, ſcribit, ſe Epheſum miſiſſe Tychicum, ut abſentis munia obiret. Quo res evaſerit, incertum eſt. Epheſi quidem certe Timotheus, cum Dianæ immolantes argueret, lapidibus obrutus deceſſit.

In 2. ad Tim. hom. 9.

Hom. 10.

Martyr. Rom. 24. Januarii.

ſuo diſcipulo, qui ſe longa abſtinentiæ diſtrictione jam fregerat, & ſtomachum ſuum aquæ perceptione corruperat, modico vino uti debere præcipit. Et Salvianus De Gubernatione Dei lib. I. cap. 3. *Legimus, Timotheum Apoſtolum carne infirmiſſimum fuiſſe. Numquid negligebatur a Domino, aut ob infirmitatem Chriſto non placuit, qui ad hoc infirmus eſſe voluit, ut placeret? quemque etiam ipſe Apoſtolus Paulus, licet nimiis jam infirmitatibus laborantem, non tamen niſi pauxillulum vini ſumere ac delibare permiſit: hoc eſt, ita eum voluit infirmitati ſuæ conſulere, quod noluit tamen ad fortitudinem pervenire.*

IN-

INDEX
RERUM.

A

Abgari epiſtola ad Jeſum, & Jeſu ad Abgarum non eſt ſuppoſititia. 170. 172
Actorum Apoſtolicorum liber ſcriptus eſt a D. Luca 284. Dictus *Euangelium Spiritus Sancti*. 285. Cur inſcriptus *Acta Apoſtolorum*, non miracula Apoſtolorum. 286
Alogi hæretici quinam. 134
S. Andreas habuit in matrimonio ſororem uxoris S. Petri. 5. Primus Apoſtolorum omnium a Chriſto vocatus. 107. Petrum fratrem ſuum ad Chriſtum adduxit. 108. Quibus prædicaverit. ibid. Non inſtituit Eccleſiam Conſtantinopolitanam. 109. Cruci affixus moritur. 110. Ejus reliquiæ Conſtantinopolim ab Imperatore Conſtantino translatæ. 111
Apocalypſis Joannis divinæ eſt autoritatis. 132.
Apocryphorum claſſes variæ in Notitia Gelaſii. 23. Apocrypha ſcripta quænam. 206. Apocryphorum duo ſunt genera. 243
Apoſtolorum nomen quid ſibi velit. 2. Apoſtoli quot. ibid. Idiotæ. 3. Galilæi. ibid. Quinam matrimonio conjuncti. 4. 5. Baptiſmo Chriſti baptizati. 6. Sacerdotes creati. 7. 8. Quo pane, & quo ritu Miſſam celebrarint. 8. 9. Epiſcopatus ordinem a quo acceperint. 10. In domo Joannis *Marci* Spiritu Sancto afflati. 11. 12. In ea ſolebant conventus ſuos agere. 13. Omnium lin-

linguarum ſcientia donati. 14. Habuerunt interpretem. 16. Eorum diſceſſus in provincias. 18. Symbolum. 19. Ad conficiendum Sacramentum Confirmationis uſi ſunt Chriſmate. 31. Laborabant manibus ſuis. 32. 33. Feminas ſecum ducebant duplici de cauſſa. 33. Annos XXV. Euangelicæ prædicationi operam dederunt. 35. Omnes ſimul in carcerem conjecti. ibid. Sanarunt ægrotos ſola corporis umbra. 92. 93. Apoſtoli alii præter D. Thomam Chriſti vulnera tetigerunt. 166. Apoſtolorum, Petri tantum, Pauli, Joannis, & Thomæ nota ſepulcra. 176. Apoſtoli cum Chriſto cognatione juncti Jacobus *Minor*, & Judas, ſeu Thaddæus. 186. Quinam præter duodecim Apoſtoli appellati. 187. 260. 261. Apoſtoli columnæ Eccleſiæ. 189. Apoſtoli pedibus haud nudis incedentes utebantur ſandaliis. 192. Apoſtolorum nomine multa ab hæreticis ſcripta. 206

Ara *Ignoto Deo* Athenis poſita. 84. 85

Aſiarchæ quinam. 87

B

B*abylonis* nomine Romam Petrus ſignificavit. 67

Baptiſmus in nomine tantum Chriſti num ab Apoſtolis adminiſtratus. 27. Quomodo ab iiſdem adminiſtratus ante præſcriptam a Chriſto formam. 29. Quando adminiſtrari cœperit per infuſionem. 255

S. *Barnabas* a quibus ſic dictus. 231. Nomen Barnabæ quid ſignificet. ibid. Fuit Levita, & ex ſeptuaginta duobus diſcipulis. 233. Fit Apoſtolus. 234. Inter ipſum, & Paulum orta diſſenſio. 237. Non inſtituit Ecle-

cleſiam Mediolanenſem. 240. Moritur. 241
Barnabæ Epiſtola ab Hugone Menardo, aliiſque edita non eſt verum hujus Apoſtoli opus, 242
S. *Bartholomæus* fuit Galilæus, & diverſus a Nathanaele. 156. 158. Ejus peregrinationes. 156. 157. Ejus memoria alio ab aliis die celebratur, 160

C

CAnones, & Conſtitutiones Apoſtolorum quando prodierint. 21. Cujus ſint autoritatis. 22. Canones novem Concilii Antiocheni ſuppoſititii. 23
Carceres celebratiſſimi. 94
Catenæ D. Petri ſolitæ coruſcare miraculis, 64.
Catenarum Petri, & Pauli miraculum. 97
Chriſtus poſt reſurrectionem Petro primum inter viros ſe conſpiciendum præbet. 44. Eidem Eccleſiæ ſuæ curam mandat. 44. Ab Ethnicis *Chreſti* nomine appellatus. 57. Ultimum Paſcha in domo Joannis *Marci* celebravit. 130. Ejus Epiſtola ad Regem Abgarum. 170. Nullum volumen doctrinæ ſuæ reliquit, 174
Cleophas fuit frater Joſephi ſponſi Beatæ Mariæ Virginis. 186
Cœlum, ad quod raptus D. Paulus, quid. 78.
Cognati apud Judæos fratrum nomine appellari ſoliti. 186
Columnæ ſunt Eccleſiæ Apoſtoli. 189
Comæ appoſitæ quo anno inventæ. 213
Concilium Apoſtolorum Antiochenum eſt ſuppoſititium. 23. Eorumdem Concilium Hieroſolymitanum explicatur. 24. Hoc unum ve-

verum Apoſtolorum Concilium, alia non item. 26
Confirmationis Sacramentum adhibito Chriſmate ab Apoſtolis collatum. 31
Cuſtodiæ modus. 90

D

DAmaris nobilis femina a D. Paulo Chriſti fidem edocta. 84
Diaconi ſeptem quinam. 291. Non ſunt electi ex numero duorum, & ſeptuaginta diſcipulorum. 291. Cur electi. 292. Eorum munus. 293
Dionyſius Areopagita a D. Paulo ad Chriſti fidem traductus. 84
Diſcipuli fuerint ne ſeptuaginta duo, an duntaxat ſeptuaginta. 261

E

ECcleſia prima Romæ conſecrata quænam fuerit. 55
Epheſina Eccleſia a D. Paulo erecta, a S. Joanne aucta, & confirmata. 85
Epheſiorum Epiſcopus primus Timotheus. 130. 311.
Epiſtolæ D. Petri duæ quo tempore, quo ſermone, quo loco ſcriptæ. 66. 67. Epiſtolæ D. Pauli. 101. Epiſtolæ Joannis tres. 137. 139. Epiſtola Abgari ad Jeſum. 170. Epiſtola Catholica Jacobi. 198. Epiſtola Catholica Judæ, ſeu Thaddæi. 204. Epiſtola Barnabæ ſuppoſita. 242
Euangelium Joannis lingua Græca ſcriptum eſt, ſemperque ab Eccleſia receptum. 133. Etiam caput ejuſdem Euangelii poſtremum. 137. Euangelium D. Matthæi omnium pri-

primum. 180. Hebraice, non Græce ſcriptum. 181. Qua de cauſſa ſcriptum. 182. Euangelium D. Marci Græce ſcriptum. 270. 271. Euangelium D. Lucæ temere a quibuſdam habitum eſt omnium Euangeliorum primum. 284. Euangelium Spiritus Sancti ſunt Acta Apoſtolorum. 285
Euchariſtia ad eos, qui Fidelium cœtui die Dominico non intererant, a Diaconis delata. 294
Eunuchus Candacis Reginæ non fuit primus ex Ethnicis Chriſtianus. 301
Euodius proximus poſt Petrum Epiſcopus Antiochenus. 53

F

FRatres quatuor modis in Scripturis divinis dicti. 186
Funus Stephani Protomartyris cohoneſtatum præſentia Apoſtolorum. 298

G

GAllia acceperit ne Chriſti Fidem ab S. Philippo Apoſtolo. 153. Num a S. Luca. 283
Glaucias interpres D. Petri. 16

H

HÆreſis omnium prima. 215
Hæreticorum mos eſt virum aliquem Apoſtolicum ſectæ ſuæ ducem jactare. 305
Hebræi etiam divites artem aliquam addiſcebant. 72
Hieroſolymitanus Epiſcopus cur factus Jacobus, non Petrus. 52
Hiſto-

Hiſtoria mulieris adulteræ eſt pars Euangelii D. Joannis. 135

I

S. *Jacobus Major*, & Joannes Zebedæi, & Salomes filii, 112. Cur *Boanerges* dicti. 112. Peccaverint ne volentes Cœlo deducere ignem, qui Samaritanos abſumeret. 112. 113. Uter major natu. 114. Num Jacobus in Hiſpaniam profectus. 115. Gladio Hieroſolymis cæſus. 117. Ejus corpus in Hiſpaniam translatum. 117

S. *Jacobus Minor* quos habuerit parentes. 184. Tres habuit fratres. 185. Dictus frater Chriſti Domini. 185. Cur. 186. Fuit idem, ac Jacobus frater Domini. 187. Huic ſeparatim a reliquis Apoſtolis Chriſtus redivivus apparuit. 189. Conſtitutus ab Apoſtolis Epiſcopus Hieroſolymorum. 191. Ejus Cathedra diu religioſe conſervata. 191. Una cum Chriſto educatus. ibid. Pluviam a Deo impetrat. 192. Maxima ejus ſanctitas. 193. 196. Mors. 194. 195. Epiſtola Catholica. 198

Imagines B. Virginis a D. Luca depictæ. 186

Interpretis officium. 16. Interpretes Petri, & Pauli. ibid.

S. *Joannes Baptiſta* Apoſtolus æterni Patris. 4. Puer in deſertum ſecedit. 245. Ejus deſertum duplex. 247. Cibus & veſtis. 246. 247. Munus. ibid. Princeps monachorum. ibid. Ducitur in carcerem. 248. Cauſſa necis Joanni illatæ. 249. Manens in utero novit Chriſtum manentem in utero. 252. Quando noverit etiam de facie. 252. 253 Quo modo baptizaret, & a quo baptizatus.

tus. 255. Ejus diſcipuli quinam. 256. Quo die interfectus. 257. Quo in loco ſepultus. 258. Fuit verus Chriſti martyr. 259

S. *Joannes Euangeliſta* omnium Apoſtolorum minimus natu. 114. A Chriſto præ ceteris diſcipulis amatus. 119. Cur Joannem plus dilexerit Dominus, cum ipſum Dominum plus dilexerit Petrus. 120. 121. Stetit ſolus Apoſtolorum ante Crucem Domini. 122. Celebravit Paſcha Luna decima quarta. ibid. Non fuit ſponſus nuptiarum in Cana Galilææ celebratarum. 124. 125. Nec adoleſcens ille, qui, rejecta ſindone, nudus aufugit. 126. Fuit adoleſcens ille, qui cum Jeſu atrium Caiphæ ingreſſus Petrum intromiſit. 128. Ejus Apocalypſis. 123. 132. Euangelium. 133. Epiſtolæ. 137. Eſt re vera mortuus. 140. Nec eſt ad vitam revocatus. 142. Fuit martyr. 145. Quot annos vixerit. ibid. Bracteam auream in fronte geſtavit. 146. Deſiit cum eo ſæculum Apoſtolicum. 148

Joannis *Marci* domus, in qua Apoſtoli Spiritu Sancto afflati ſunt, in Templum converſa. 13. Socius fuit Pauli, & Barnabæ. 269

Judas unde dictus *Iſcariothes*. 211. Quando electus eſt ad Apoſtolatum, erat vir probus. 212. Fuit ſtatura brevi, & crine ruber. 213. Accepit Euchariſtiam. 214. Non credidit in ea contineri corpus Chriſti. 215. Dux Sacramentariorum. 216. Quanti Chriſtum vendiderit. 217. 218. Non eo vendidit, quod ſperaret, evaſurum. 219. Vana ejus pœnitentia. 221. Non credebat, Chriſtum eſſe Deum. 222. Laqueo ſibi mortem conſcivit. 222. Die Veneris Majoris Hebdomadæ. 224

Lex

L

LEx de ſuffocatis, & ſanguine quamdiu duraverit. 25
Limatura Catenarum D. Petri, & Pauli ad viros Principes mitti ſolita. 64. 97
Linguarum omnium ſcientiam Spiritus Sanctus Apoſtolis largitus eſt. 14. Eodem dono aucti etiam alii præter Apoſtolos. 17
Locuſtæ, quibus veſcebatur S. Joannes Baptiſta, quid eſſent. 254
S. *Lucas Euangeliſta* fuit medicus. 278. 284. Non fuit ex duobus & ſeptuaginta diſcipulis, nec alter ex duobus, quibus pergentibus Emmauntem Chriſtus redivivus ſe comitem adjunxit. 279. Fuit D. Pauli comes. 280. Ejus peregrinationes. 281. 282. Non venit in Galliam. 283. Scripſit Euangelium poſt Matthæum, & Marcum. 284. Imagines Deiparæ Virginis ab eo depictæ. 286. Ejus mors. 289

M

S. *Marcus* Euangeliſta interpres D. Petri. 16. Ejus vita. 265. Quo modo fuerit breviator Matthæi. 266. Non fuit ex duobus & ſeptuaginta diſcipulis. 268. Diverſus a *Joanne Marco*. 269. Ejus Euangelium Græce ſcriptum. 270. Venetiis ſumma religione ſervatum. ibid. 271. Fuit martyr. 274. Corpus ejus Venetias translatum. 275
Mariæ in Euangeliis quatuor. 285. Mariæ Virginis Deiparæ imagines a D. Luca depictæ. 286. Virginei oris lineamenta. 287
S. *Matthæus* oleribus tantum veſcebatur. 34. Dictus etiam *Levi*. 177. Fuit publicanus. 178.

178. Relictis omnibus ſecutus eſt Chriſtum: 179. Omnium primus Euangelium ſcripſit, & quidem Hebraice, non Græce. 180. 181. Peccatorum Euangeliſta. 182. Ubi prædicaverit, & ubi mortuus. 182. Non conſtat, utrum Iphigeniam ſolverit voto caſtitatis. 183
S. *Matthias* in locum Judæ proditoris ſuffectus. 226. Sorte. 227. Quo fortis genere. 228. Res ab eo geſtæ. 229. 230. Scripta, quæ ejus nomine circumferuntur, ab Innocentio I. damnata. 230
Mediolanenſis Eccleſia a S. Barnaba inſtituta non eſt. 240
Melita D. Pauli quænam. 88
Mel ſilveſtre Joannis Baptiſtæ quid. 254
Miſſa quo ritu ab Apoſtolis celebrata. 9
Monachorum princeps Joannes Baptiſta. 247

N

Natales tres tantum Eccleſia celebrat, Joannis Baptiſtæ, Chriſti, & B. Mariæ Virginis. 245
Nathanaël diverſus a S. Bartholomæo. 156. 158
Nazaræatus voto obſtricti ad quid tenerentur. 82
Nicolai I. Pontificis ſententia de Baptiſmo in nomine Chriſti. 28
Nicolaus Diaconus num autor hæreſeos Nicolaitarum. 303. 304

O

Oſſa Apoſtolorum multorum, neſcimus, ubi ſita ſint. 176

P

PAſcha poſtremum in domo Joannis *Marci* a Chriſto Domino celebratum. 130. Luna decima quarta celebratum a S. Joanne Euangeliſta. 122. Item a S. Philippo Apoſtolo. 150

S. *Paulus*, & Barnabas feminas ſecum non ducebant. 34. Paulus reprehendit Petrum. 37. Ubi natus. 71. Ejus ars. 72. Non habuit uxorem. 73. Quo anno ætatis amplexus ſit fidem Chriſti. 74. Vidit Chriſtum. 75. Venit Hieroſolymam, ut videret Petrum. 76. Apoſtolus, & Epiſcopus conſtituitur. 77. Rapitur uſque ad tertium Cœlum. 78. Paulus dictus e Saulo. 79. Quibus prædicaverit. ibid. Caput in Cenchreis totondit. 81. Plus omnibus laboravit. ibid. 286. Concionatur in Areopago. 83. Romam venit. 89. Num inde profectus in Hiſpaniam. 91. Sanavit ægrotos ſola corporis umbra. 92. Quas potiſſimum calamitates paſſus ſit. 93. Romam redit. 96. Ejus vincula Romæ aſſervata. 96. Mors. 97. 98. Ætatis ejus diuturnitas. 99. Corporis forma. 100. Epiſtolæ quot. 101. De ejus Epiſtola ad Hebræos olim dubitatum. 102. recepta tamquam Canonica. 103. Ejus Epiſtola ad Laodicenſes. 104. 105. Ad Senecam. ibid. 106. Orta inter ipſum, & Barnabam diſsenſio. 237

Petronilla Petri filia. 6. 31. Martyr fuiſſe traditur. 130

S. *Petrus* omnium Apoſtolorum primus. 2. 107. Uxorem habuit. 3. Habuit interpretem. 16. Petrus Judæorum, Paulus Gentium Apoſtolus. 26. Lupinis alebatur. 34. Num fuerit major natu fratre ſuo Andrea. 37. Cur dictus *Pe-*

trus. 38. Omnium Apoſtolorum primus Chriſti divinitatem novit, & rebus omnibus nuntium remiſit. 39. Unde habuerit gladium. 42. Ejus lapſus non excuſandus. 43. Chriſti in terris Vicarius. 44. Ei primum inter viros Chriſtus redivivus apparuit. 44. Præcipua ejus geſta ex ſacris litteris collecta. 46. 47. Vis umbræ Petri. 46. Primum ejus miraculum non fuit ſanitas claudo conceſſa. 47. Reprehenſus a D. Paulo. ibid. 48. Ipſe, non alius. 50. Sedit Antiochiæ annos ſeptem. 52. Ejus in Antiochena Cathedra ſucceſſor. 53. Roma pulſus. 57. Annos XXV. Romanus Epiſcopus fuit. 59. Ejus in Cathedra Romana ſucceſſor. 58. Mors. 61. Catenæ. 63. Sepulcrum. 64. Scripta. 65. Lineamenta, & forma corporis. 69. Petri, & Pauli capita in Æde Lateranenſi ſervata. 65. Maxime diſcipulorum omnium Chriſtum amavit. 120. Prima ejus Pontificia Sedes in Baſilica Vaticana hactenus cuſtoditur. 191. Ejus ſolea Romæ pariter aſſervata. 192
S. *Philippus* Apoſtolus Petri, & Andreæ popularis. 149. Ejus geſta ex Euangelio. ibid. Ejus filiæ in Virginitate conſenuerunt. 150.152. Celebravit Paſcha Luna decima quarta. 150. Non docuit Chriſtianam fidem in Galliis. 153. Quodnam ſubierit mortis genus. 154
S. *Philippus* Diaconus cur dictus *Euangeliſta*. 300. Baptizat Simonem Magum, & Eunuchum Candacis Reginæ. 301
Planctus magnus in morte S. Stephani Protomartyris quid. 298
Primatus D. Petri. 2.45
Primus ex Ethnicis Chriſtianus. 301
Profundum maris, in quo fuit D. Paulus, quid ſit. 94
Publicani peccatores ex officio. 180

Q

QUerelæ Helleniſtarum adverſus Hebræos cauſſam præbuerunt electioni ſeptem Diaconorum. 292
Quæſtio de Circumciſione in Concilio Apoſtolorum Hieroſolymitano definita. 24

R

ROma *Babylonis* nomine a D. Petro nuncupata. 67
Romana Eccleſia poſt Antiochenam a D. Petro fundata. 51
Reliquiæ Martyrum non ſunt immundæ, ſed magno in honore habendæ. 298

S

SAcramentarii ducem habent Judam Iſcariothem Chriſti proditorem. 216
Sæculum Apoſtolicum deſiit cum Joanne Euangeliſta. 148
Sandalia Apoſtolis permiſſa. 192. Quid ſint. ibid.
Sedes Jacobi Hieroſolymitana, & Petri Romana religioſe aſſervata. 191
Septem Diaconi quinam. 291
Septuaginta duo diſcipuli & dicuntur, & ſunt Apoſtoli. 260
Sepulcra tantum Petri, Pauli, Joannis, & Thomæ ſunt manifeſta, aliorum Apoſtolorum nuſquam nota. 176
S. *Simon* Apoſtolus unde dictus *Cananæus*, & unde *Zelotes*. 207. Diverſus a Simone Epiſcopo Hieroſolymorum fratre Domini. 208.

Ejus

Ejus peregrinationes . 209. Ejus non fuerunt nuptiæ in Cana Galilææ celebratæ. 220
Simon proximus poſt Jacobum *Minorem* fratrem ſuum Epiſcopus Hieroſolymorum . 185.
Simon Magus a Petro victus . 56
Sindon, qua amictus ſuper nudo adoleſcens quidam Chriſtum ſequebatur, quid eſſet. 127.
Solea D. Petri Romæ aſſervata. 192
Sors in electione D. Matthiæ adhibita . 227. Quid fuerit. 228
S. *Stephanus* Protomartyr num unus ex duobus & ſeptuaginta diſcipulis. 291. Petri prædicatione ad fidem Chriſti traductus. 292. Ejus vita. 296. Lapidatur. 297. Planctus magnus in ejus morte. 297. 298. Comitantibus Apoſtolis elatus eſt . 298. Dies inſequens ortum Chriſti Domini Stephano ſacer. ibid.
Stimulus carnis D. Pauli quid fuerit. 94
Symbolum Apoſtolicum. 19. 20. Num ſinguli ejus articuli a ſingulis Apoſtolis pronunciati. 20. Vocatur teſſera. 19. 20

T

S. *Thaddæus* fuit trinomius 200. Jacobi *Minoris* frater, & idem ac Judas frater Domini. 201. Habuit nepotes . 202. Ejus geſta . 202. 203. Epiſtola Catholica. 204
Teſtamentum Novum Græcum eſt, excepto Euangelio D. Matthæi. 50
S. *Thomas* aliis etiam nominibus appellatus. 161. Eidem abſenti æque, ac ceteris Apoſtolis præſentibus collata poteſtas remittendi peccata . 163. Tetigit vulnera Chriſti . 166. Quæ regio ipſi ad prædicandum obtigerit.

gerit. ibid. Fratrem ſuum Thaddæum unum ex duobus & ſeptuaginta diſcipulis ad Abgarum Regem miſit. 168. Qua de cauſſa miſerit. 169. Martyr obit. 175
S. *Timotheus* D. Pauli diſcipulus cujas fuerit. 310. A D. Paulo circumciſus. ibid. Primus Epheſiorum Epiſcopus. 130. 311. Aquam bibebat. 312
S. *Titus* D. Pauli diſcipulus, & interpres. 16. 307. Ejus vita breviter expoſita. 307

V

UMbra D. Petri mortuum ſuſcitavit. 46. Umbra ſingulorum Apoſtolorum ægros ſanabat. 92. 93
Votum Nazaræatus quas obligationes induceret. 82
Uxor D. Petri martyrii gloria nobilis traditur. 37

Z

ZAcharias Pater S. Joannis Baptiſtæ non fuit ſummus Sacerdos. 251
Zelotarum ſecta. 207. 208

FINIS.

A01 1469866

Digitized by Google

Digitized by Google

[illegible] Google

Digitized by Google

Digitized by Google

X